

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023



KCYNIA, 29 PAŹDZIERNIKA 2015

Spis treści

I. WPROWADZENIE	4
1. Założenia ogólne	4
1.1. Czym jest Strategia.....	4
1.2. Jakie możliwości daje Strategia	4
1.3. Budowa Strategii.....	5
1.4. Cel opracowania Strategii	5
1.5. Konsultacje społeczne	7
1.6. Ważne pojęcia użyte w Strategii	7
1.7. Struktura Strategii.....	9
2. Przebieg prac nad przygotowaniem Strategia Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023	10
II. DIAGNOZA OBECNEGO STANU MIASTA I GMINY KCYNIA.....	14
1. Krótka charakterystyka miasta i gminy Kcynia	14
2. Uwarunkowania historyczno – kulturowe miasta i gminy Kcynia	15
2.1. Uwarunkowania historyczne	15
2.2. Uwarunkowania kulturowe	20
3. Warunki naturalne	27
3.1. Położenie geograficzne.....	27
3.2. Budowa geologiczna.....	28
3.3. Zasoby wodne	28
4. Warunki przyrodnicze	32
4.1. Gleby	32
4.2. Klimat	37
4.3. Lasy.....	38
4.4. Powietrze.....	39
5. Obszary chronione i szczególnie wartościowe pod względem przyrodniczym	41
5.1. Rezerваты przyrody	41
5.2. Użytki ekologiczne	42
5.3. Natura 2000.....	46
6. Analiza struktury demograficznej.....	52
7. Stan i struktura zatrudnienia.	60
8. Infrastruktura społeczna	65
8.1. Edukacja.....	65
8.2. Zdrowie.....	71
8.3. Kultura	74
8.4. Turystyka, rekreacja, sport.....	82

8.5. Pomoc społeczna	86
8.6. Bezpieczeństwo publiczne	92
8.7. Organizacje pozarządowe.....	102
9. Infrastruktura techniczna	107
9.1. Budownictwo mieszkaniowe	107
9.2. Budynki użyteczności publicznej.....	111
9.3. Drogi i komunikacja kolejowa.....	111
9.4. Zaopatrzenie w wodę.....	119
9.5. Gospodarka ściekowa.....	123
9.6. Gospodarka odpadami.....	126
9.7. Zaopatrzenie w gaz i energię elektryczną	132
10. Gospodarka gminy	133
10.1. Rolnictwo	133
10.2. Przemysł – handel	136
10.3. Gospodarka przestrzenna gminy	138
III. ANALIZA WYNIKÓW ANKIETY DIAGNOSTYCZNEJ.....	143
IV. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY.....	151
1. Ocena mocnych i słabych stron gminy Kcynia	151
1.1. Analiza sektorowa SWOT – rolnictwo	152
1.2. Analiza sektorowa SWOT – środowisko i agroturystyka.....	153
1.3. Analiza sektorowa SWOT- rozwój gospodarczy	154
1.4. Analiza sektorowa SWOT – komunikacja, transport, drogi.....	155
1.5. Analiza sektorowa SWOT – aktywność społeczna i integracja mieszkańców.....	156
1.6. Analiza sektorowa SWOT – edukacja, kultura, sport, turystyka.....	157
1.7. Analiza sektorowa SWOT – ochrona zdrowia, pomoc społeczna i bezpieczeństwo	158
2. Wizja, misja oraz cele strategiczne rozwoju	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
2.1. Wyznaczanie wizji gminy Kcynia.....	160
2.2. Wyznaczanie misji	160
2.3. Cele strategiczne	161
3. Cele operacyjne i zadania przypisane poszczególnym celom strategicznym.....	165
V. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY KCYNIA ZE	
STRATEGIAMI NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM I KRAJOWYM	208
1. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016 - 2023 z	
Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020.....	208
2. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023 ze	
Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020	209

VI. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY	211
1. Skutki finansowe strategii.....	211
2. Wdrażanie zapisów strategii	212
3. Monitoring realizacji strategii	212
4. Ocena skutków realizacji strategii (ewaluacja).....	213
5. Ewentualne korekty planu i jego aktualizacja.....	214
6. Informowanie społeczeństwa	215
SPIS TABEL	216
SPIS WYKRESÓW	219

I. WPROWADZENIE

1. Założenia ogólne

1.1. Czym jest Strategia

Strategia to wieloletni dokument programowy, wyznaczający podstawowe kierunki działań podejmowanych dla rozwoju gminy przy uwzględnieniu wszystkich aspektów: demograficznych, społecznych i gospodarczych. Jest to kompleksowy plan systemowego działania władz lokalnych, w oparciu o szanse i zagrożenia płynące ze stale zmieniającego się otoczenia oraz z uwzględnieniem atutów i słabości wewnętrznego potencjału gminy.

Utworzenie takiego wieloaspektowego i wielopodmiotowego dokumentu wymaga szerokiego udziału społecznego.

W pracach nad dokumentem udział wzięli zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023 (zwanej dalej Strategią), powołany Zarządzeniem Burmistrza Kcyni nr 29.2015 z dnia 5 marca 2015 r., przy współudziale pracowników Urzędu Miejskiego, pracowników jednostek organizacyjnych oraz mieszkańców gminy.

Informacje oraz materiały dotyczące Strategii udostępnione były na gminnej stronie Internetowej, tak, aby osoby zainteresowane mogły się z nimi zapoznać i podzielić swoimi uwagami, wątpliwościami i sugestiami.

1.2. Jakie możliwości daje Strategia

Strategia daje możliwość poznania kompleksowej koncepcji rozwoju gminy - pozwala poznać cele i założenia oraz kierunki, jakimi podążać będzie samorząd dla osiągnięcia wyższego tempa wzrostu gospodarczego i rozwoju społecznego. Wskazuje również jakie działania powinny podjąć funkcjonujące w gminie podmioty i instytucje, aby zrealizować zidentyfikowane priorytety rozwoju.

Dokument ten jest także cennym źródłem informacji dla potencjalnych inwestorów o przyjętych i zakładanych ścieżkach rozwoju gminy, jak i o zamiarach kreowania jej wizerunku gospodarczego, społecznego i kulturalnego w przyszłości.

Opracowanie powinno stać się podstawą prowadzenia właściwej polityki przez poszczególne podmioty działające na scenie lokalnej, a w szczególności przez władze samorządowe. Podstawą Strategii musi być założenie maksymalnego wykorzystania wewnętrznych zasobów oraz potencjału miejscowych organizacji, jak również korzyści położenia geograficznego. Strategia powinna zatem zostać oparta o dokładne rozpoznanie istniejących zasobów gminy i walorów jej lokalizacji.

1.3. Budowa Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023 skonstruowana została w przejrzysty i możliwie najbardziej czytelny sposób. Składa się z pięciu działów: wprowadzenia; diagnozy obecnego stanu gminy; uwarunkowań rozwoju (analizy SWOT); zgodności Strategii ze strategiami wyższego rzędu; monitoringu, wdrażania, oceny i konsultacji społecznych. Wszystkie wymienione części współgrają ze sobą tworząc kompleksowy dokument o fundamentalnym znaczeniu dla rozwoju gminy.

W pierwszej części dokumentu ujęte zostały ogólne informacje na temat Strategii – cel jej utworzenia, funkcje jakie pełni. Przybliżony został także proces konstruowania Strategii oraz metodologia jej opracowania. Dział drugi zawiera ogólne informacje dotyczące całej gminy. Scharakteryzowana została sytuacja geograficzna i demograficzna, opisana infrastruktura społeczna i techniczna. Gminę przeanalizowano w szczególności pod kątem gospodarki, rolnictwa, stanu środowiska naturalnego oraz turystyki. Tak szczegółowa i wnikliwa analiza posiadanych zasobów pozwoliła na skonstruowanie kolejnej części, która zawiera analizy SWOT, a więc syntetyczne zestawienie słabych i mocnych stron gminy z szansami i zagrożeniami płynącymi z otoczenia. Są one bezpośrednią konsekwencją tego „co posiadamy” oraz tego „co możemy posiadać”.

Kolejny dział Strategii to wizja i misja rozwoju samorządu, czyli perspektywiczny wizerunek przyszłości. Zarówno wizja jak i misja są następstwem przeprowadzonej analizy SWOT. Dalsza część Strategii to wybrane po konsultacjach cele strategiczne i operacyjne, które bezpośrednio wynikają z analizy SWOT. Są to inwestycje oraz tzw. działania „miękkie” przewidziane do realizacji w latach 2016 – 2023.

Ostatnią część dokumentu stanowi dział poświęcony porównaniu Strategii z dokumentami wyższego rzędu, co jest niezwykle istotne w procesie aplikowania o środki unijne oraz część poświęcona wdrażaniu Strategii Rozwoju Gminy Kcynia, czyli informacje, w jaki sposób cele i zamierzenia stojące przed gminą będą możliwe do osiągnięcia w miarę upływu czasu.

1.4. Cel opracowania Strategii

Nadrzędnym celem niniejszej Strategii jest zapewnienie gminie konkurencyjnej pozycji w powiecie, regionie, Polsce i w Europie przy wykorzystaniu jej mocnych stron oraz szans wynikających z jej geograficznego położenia, potencjału demograficznego i gospodarczego, walorów środowiskowych oraz uwarunkowań historycznych i kulturowych. Strategia powstała w celu stworzenia sprzyjających warunków do korzystnego rozwoju gminy i jej mieszkańców. Jest dokumentem strategicznym, który w znaczący sposób wpływa na tempo oraz kierunki

rozwoju gospodarczego gminy. Poprzedzona dogłębną analizą pozwoliła na identyfikację istniejących problemów, a następnie na wybór optymalnej drogi ich rozwiązania.

Ponadto uchwalenie dokumentu ma za zadanie stworzyć podstawy do:

- lepszego dostosowania się gminy Kcynia do zmieniającego się otoczenia, z uwzględnieniem zidentyfikowanych szans i zagrożeń dla dalszego rozwoju;
- sprawnego, skutecznego i efektywnego zarządzania przez władze samorządowe, tak w krótkim, jak i dłuższym horyzoncie czasu;
- przygotowania władz samorządowych do działań w sytuacji niepewności i ryzyka, wynikającego ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych;
- optymalnego wykorzystania własnych środków finansowych;
- pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację założonych przedsięwzięć inwestycyjnych;
- promocji samorządu i stymulowania rozwoju lokalnej gospodarki;
- prowadzenia aktywnej polityki w zakresie przedsiębiorczości, tworzenia dogodnych warunków dla prowadzenia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Strategia pełni także określone funkcje. Przede wszystkim jest ona:

- materiałem informacyjnym porównującym sytuację bieżącą, w której znajduje się gmina z danymi o naszym potencjale społecznym, ekonomicznym i gospodarczym;
- formalną podstawą umożliwiającą ubieganie się o środki wsparcia z budżetu państwa, a także o środki finansowe z Unii Europejskiej i innych instytucji;
- programem działania dla samorządu;
- materiałem promocyjnym, ukazującym walory przyrodnicze, geograficzne, gospodarcze i kulturowe gminy.

Strategia jest programem rozwoju, który:

- formułuje cele długofalowe i wskazuje sposoby ich realizacji;
- ustala hierarchię tych celów;
- podporządkowuje działania doraźne celom długofalowym;
- ma charakter społeczny;
- jest korygowany i aktualizowany.

Przyjęte w Strategii założenia, określone cele strategiczne, wypracowane cele operacyjne pozwolą precyzyjnie realizować zadania, dzięki którym gmina Kcynia zwiększy swoją konkurencyjność w skali powiatu i województwa.

1.5. Konsultacje społeczne

Opracowanie a następnie wdrożenie Strategii wiąże się z określonymi korzyściami dla społeczności lokalnej:

- możliwość korzystania z funduszy strukturalnych i innych zewnętrznych źródeł finansowania;
- zdynamizowanie rozwoju społeczno – gospodarczego miejscowości, dzięki pojawiającym się nowym możliwościom podejmowania działań rozwojowych;
- wzrost atrakcyjności życia społeczno – kulturalnego;
- wdrażanie pozytywnych zmian akceptowanych przez mieszkańców;
- aktywizacja społeczności lokalnej – wzrost tożsamości z miejscem zamieszkania i stopnia integracji mieszkańców wokół działania na rzecz własnego środowiska - miejscowości;
- stworzenie lokalnego forum wymiany informacji i doświadczeń.

1.6. Ważne pojęcia użyte w Strategii

Wizja – określenie wizji rozwoju gminy jest punktem wyjścia do prac nad Strategią. Wizja jest bowiem zapisem woli mieszkańców i ich deklaracją wspólnego urzeczywistniania nakreślonych celów. Wizja łączy wszystkie środowiska, siły i osoby na rzecz jej realizacji, jednak bez wskazywania sposobów i środków. Te są wypadkową aspiracji, doświadczeń i pomysłowości mieszkańców oraz ośrodków decyzyjnych wcielających ją w życie.

Analiza SWOT – klasyczne narzędzie, stosowane od wielu lat w analizie strategicznej; jest zestawieniem mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku gminy) oraz określa jego szansę i zagrożenia rozwojowe. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – Strengths (silne strony), W – Weaknesses (słabości), O – Opportunities (możliwości), T – Threats (zagrożenia). Metoda ta pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym gminy oraz o dostrzeganych barierach. Zwraca jednocześnie uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia.

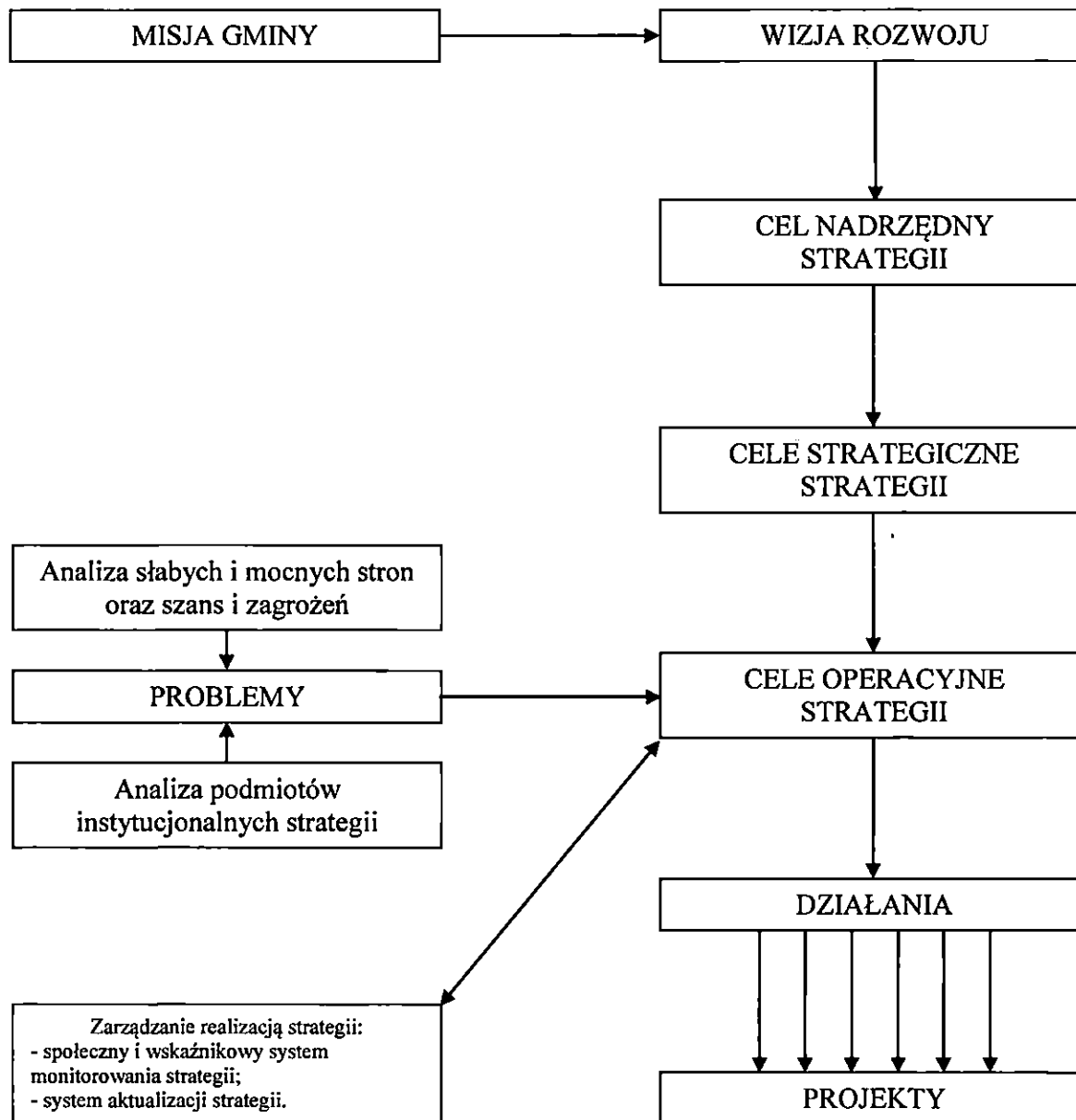
Wbrew powszechnym opiniom, analiza sił, słabości oraz szans i zagrożeń nie jest wyłącznie narzędziem diagnostycznym, lecz na podstawie tej analizy rozwinęły się metody pozwalające na wyznaczenie w usystematyzowany sposób opcji strategicznego działania organizacji (firmy, gminy).

Cele strategiczne i cele operacyjne – w opracowaniu Strategii obok analizy zasobów i posiadanego potencjału, niezwykle istotną rolę odgrywa określenie celów strategicznych oraz celów operacyjnych. Cele strategiczne – to cele z długim horyzontem czasowym, wynikające z wizji rozwoju, będące jej konkretyzacją. Cele te wyznaczają kierunek działania podmiotów życia społecznego i gospodarczego gminy. Zostały one sformułowane ogólnie jako cele funkcjonalne, tzn. wyrażające pożądane funkcje (potrzeby), które powinny zostać zrealizowane (zaspokojone) w określonym horyzoncie czasu. Pomimo swej ogólności cele strategiczne są związane z konkretną rzeczywistością oraz prognozą jej zmian w przyszłości.

- Cele strategiczne powinny być równe pod względem ważności i pilności, a zatem ich uszeregowanie nie ma wpływu na kolejność realizacji.
- Cele operacyjne – stanowią rozwinięcie celów strategicznych, obejmują krótszy horyzont czasowy. Realizacja celów operacyjnych stanowi podstawę do osiągnięcia celów strategicznych.

Określenie celów strategicznych i operacyjnych służy wykorzystaniu szans i potencjału gminy Kcynia, przezwyciężeniu słabych stron i zagrożeń dla jej konsekwentnego i niezakłóconego rozwoju.

1.7. Struktura Strategii



2. Przebieg prac nad przygotowaniem Strategia Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023

Proces sporządzania strategii był wspólną pracą przedstawicieli samorządu - pracowników Urzędu Miejskiego w Kcyni, gminnych jednostek organizacyjnych, radnych, członków stowarzyszeń oraz lokalnych przedsiębiorców. Informacje o przystąpieniu do opracowywania dokumentu zamieszczone były m.in. na stronie internetowej gminy – www.kcynia.pl. Każdy zainteresowany mieszkaniec miał możliwość przedstawienia swoich propozycji najważniejszych zadań, które samorząd powinien zrealizować w najbliższych latach. Propozycje te można było składać bezpośrednio w Urzędzie Miejskim w Kcyni, a także drogą elektroniczną na podany adres e-mailowy.

Całość prac nad Strategią koordynował zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023, powołany Zarządzeniem Nr 29.2015 Burmistrza Kcyni z dnia 5 marca 2015 r., które zostało zmienione Zarządzeniem Nr 158.2015 Burmistrza Kcyni z dnia 28 września 2015 r.

W jego skład weszli:

1. Kierownik zespołu - zastępca Burmistrza Kcyni – Bogna Adamska
2. Członkowie zespołu:
 - 1) Pracownik Referatu Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Kcyni koordynujący prace pozostałych członków – Tomasz Halas
 - 2) Pracownik Referatu Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Kcyni – Piotr Mantych
 - 3) Pracownik Referatu Edukacji, Promocji, Sportu i Kultury Urzędu Miejskiego w Kcyni – Justyna Makarewicz
 - 4) Pracownik Referatu Organizacyjnego i Obsługi Mieszkańców Urzędu Miejskiego w Kcyni – Anna Tylicka
 - 5) Pracownik Wieloosobowego Stanowiska ds. Drogownictwa i Komunikacji Urzędu Miejskiego w Kcyni - Anita Gryczka
 - 6) Pracownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – Agnieszka Witkowska
 - 7) Pracownik Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki im. Klary Prillowej.- Lidia Wiącek

Proces tworzenia Strategii realizowany był zgodnie z podstawowymi zasadami planowania strategicznego. Model zarządzania strategicznego w literaturze przedstawiany jest przeważnie

w postaci cyklu: analiza (diagnoza) → planowanie → wdrażanie → ocena, która w kolejnej fazie przyjmuje postać korekty i aktualizacji planów.

Zgodnie z powyższym modelem, formułowanie części strategicznej zostało poprzedzone sporządzeniem kompleksowej diagnozy stanu gminy. Celem jej przygotowania było uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną gminy. Najważniejszym elementem tej części prac było zbieranie, analizowanie, interpretowanie i systematyzowanie danych, w głównej mierze statystycznych.

Na przestrzeni kilku miesięcy, w okresie marzec 2015 r. – wrzesień 2015 r., odbyło się wiele spotkań, konsultacji bezpośrednich, telefonicznych i mailowych pomiędzy członkami Zespołu, które ostatecznie doprowadziły do stworzenia wieloaspektowej analizy (diagnozy) sytuacji w gminie Kcynia. Analiza ta dotyczy możliwie najszerszego katalogu elementów życia lokalnej społeczności. Zdiagnozowano uwarunkowania historyczne, kulturowe, stan środowiska naturalnego, infrastruktury społecznej oraz technicznej. Odniesiono się także do trendów demograficznych i problemów występujących w obszarze zatrudnienia.

Pozyskane i zgromadzone zostały szczegółowe dane o wszystkich aspektach funkcjonowania gminy dostępne na dzień opracowywania diagnozy, jak również z kilku lat wstecz. Dzięki temu powstała możliwość dokonywania analizy historycznej, czyli wszechstronnego porównywania poziomu rozwoju gminy na przestrzeni ostatnich lat. Część analityczna ukazała pewne trendy rozwojowe i stała się podstawą do obiektywnej, opartej na faktach, oceny możliwości dalszego rozwoju samorządu. Jest ona opisem stanu, do którego będzie się można odwoływać w trakcie realizacji strategii, śledząc postępy wdrażania zaplanowanych działań.

Sporządzona diagnoza stała się punktem wyjścia do przygotowania części strategicznej.

Przed przystąpieniem do prac projektowych dokonano także szczegółowego przeglądu realizacji projektów, zapisanych w dotychczas obowiązującej Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kcynia na lata 2007 - 2015. Jego wyniki wykazały, że niektóre z zadań zostały wykonane, bądź są one w trakcie realizacji (w sytuacji, gdy mają one charakter ciągły lub gdy czas ich realizacji wykracza poza horyzont poprzedniej strategii).

Cennym, wykorzystanym w pracach nad częścią strategiczną, źródłem informacji był sondaż ankietowy, przeprowadzony wśród mieszkańców gminy. Łącznie wypełniono 32 ankiety. Nie jest to liczba pozwalająca na traktowanie badania jako w pełni reprezentatywnego głosu lokalnej społeczności, która miała możliwość wypowiedzenia się na temat życia w gminie i kierunków jej rozwoju, jednak przedstawione w nich informacje są często tożsame z poglądami mieszkańców przedstawianymi w trakcie zebrań sołeckich i osiedlowych tak, że większość uwag znalazła odzwierciedlenie w niniejszym dokumencie.

Każda ankieta zawierała 3 pytania, dotyczące:

- 1) Oceny warunków życia w gminie - ocenie poddano 31 różnych dziedzin życia w Gminie, dotyczących m.in. edukacji, infrastruktury, usług komunalnych. Ankietowani ocenili je według 5-stopniowej skali.
- 2) Oceny 2 pozytywnych elementów życia w Gminie Kcynia
- 3) Wskazania 2 najważniejszych problemów – negatywnych aspektów związanych z życiem w Gminie
- 4) Wskazania 3 najważniejszych działań inwestycyjnych na terenie gminy, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu Gminy
- 5) Wskazania 3 najważniejszych zadań nie inwestycyjnych (społecznych, rekreacyjnych, kulturalnych) na terenie Gminy na które w pierwszej kolejności powinny zostać wydatkowane środki z budżetu Gminy
- 6) Wskazania 3 najważniejszych spraw do załatwienia na terenie miejscowości w której mieszka respondent.

Sondaż był ważną, ale nie jedyną, formą partycypacji społecznej w procesie budowania strategii. Inną, istotną formą udziału lokalnej społeczności w planowaniu rozwoju gminy były spotkania oraz rozmowy z przedstawicielami środowisk i grup społecznych oraz organizacji i instytucji z terenu gminy.

Prace nad częścią diagnostyczną zakończono podsumowaniem w formie analizy SWOT sporządzonej w podziale na poszczególne aspekty funkcjonowania gminy. Analiza dotychczas zgromadzonych danych (informacje statystyczne, raporty, sprawozdania) pozwoliła na zidentyfikowanie zarówno atutów (silnych stron) gminy, jak i pewnych braków i problemów, które zostały omówione i uzupełnione w trakcie dyskusji. Stały się one podstawą procesu planistycznego, bowiem atuty są tymi elementami, na których należy bazować, planując dalszy rozwój gminy. Z kolei usunięcie bądź zniwelowanie braków i problemów to zadania, których realizacja powinna przyczynić się do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców.

W kolejnej części prac nad strategią dokonano zebrania oraz uporządkowania propozycji kilkudziesięciu konkretnych działań (uporządkowanych tematycznie), których wdrożenie w okresie obowiązywania strategii powinno w dużym stopniu przyczynić się do zaspokojenia zgłoszonych potrzeb mieszkańców i doprowadzić do zamierzonego stadium rozwoju. Działania te (zadania inwestycyjne oraz nieinwestycyjne) były efektem potrzeb zgłaszanych przez kierowników jednostek organizacyjnych, przedstawicieli sołectw, przedsiębiorców i sektora NGO oraz służby zdrowia a także mieszkańców. Ostateczne zestawienie działań

zostało przygotowane na podstawie wyników wywiadów, ankiet, konsultacji oraz analiz Zespołu ds. Strategii.

Na dzień 28 września o godz. 14.00 zaproszono do Urzędu Miejskiego mieszkańców gminy, przedstawicieli różnych środowisk - przedsiębiorców, rolników, pracowników oświaty, kultury, sportu, Radnych Rady Miejskiej, softysów oraz przedstawicieli stowarzyszeń na spotkanie konsultacyjne tworzonego dokumentu strategicznego.

W spotkaniu udział wzięli członkowie Zespołu ds. Strategii, przedstawiciele Urzędu Miejskiego i jedynie dwóch mieszkańców gminy. Zgłoszone na spotkaniu uwagi zostały uwzględnione w projekcie Strategii, który w listopadzie 2015 r. został przedstawiony Radnym Rady Miejskiej w Kcyni. Ostatnim etapem prac nad dokumentem było jego formalne uchwalenie przez Radę Miejską na sesji, która miała miejsce w listopadzie 2015 r.

Autorzy opracowania pragną złożyć podziękowania wszystkim osobom, które wzięły aktywny udział w przygotowywaniu Strategii Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023. Szczególne podziękowania za współpracę oraz zaangażowanie składamy Burmistrzowi, pracownikom Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych, członkom Rady Miejskiej, a także wszystkim osobom, które wzięły udział w konsultacjach społecznych.

II. DIAGNOZA OBECNEGO STANU MIASTA I GMINY KCYNIA

1. Krótka charakterystyka miasta i gminy Kcynia

Gmina Kcynia utworzona została 1.01.1973 r. z mocy ustawy o utworzeniu gmin i zmianie ustawy o radach narodowych (Dz. U. Nr 49 z 1972 r. poz. 312). Stanowi ona integralną część historycznego regionu Pałuk w północno - wschodniej części Wielkopolski. Od 1.01.1999 r. gmina Kcynia przydzielona jest do nowopowstałego powiatu nakielskiego w województwie kujawsko - pomorskim. Gmina Kcynia położona jest przy granicy z województwem wielkopolskim i sąsiaduje z gminami: Szubin, Nakło, Sadki, Żnin (województwo kujawsko - pomorskie) oraz Gołańcz i Wapno (województwo wielkopolskie). Gmina Kcynia należy do największych pod względem powierzchni gmin województwa kujawsko - pomorskiego, zajmuje 29.663 ha. Pod względem zajmowanej powierzchni lokuje się tym samym na 101 pozycji wśród 2 479 klasyfikowanych gmin Polski (stan na 2014 r., Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl). Z 29 tys. ha ogólnej powierzchni około 21 tys. ha stanowią użytki rolne. Pozostały obszar to głównie lasy i w niewielkiej części tereny zurbanizowane.

Gminę Kcynia zamieszkuje 13 464 mieszkańców (stan na 15.09.2015 r.), w tym 4 560 osób mieszka w mieście, co stanowi 33,87%. Gęstość zaludnienia na obszarach wiejskich gminy jest niższa niż na obszarach wiejskich w województwie i powiecie nakielskim. Wynosi 31 osób/km². Spośród pięciu gmin powiatu nakielskiego gmina Kcynia jest najmniej zaludnioną gminą. Wyprzedza ją gmina Mroczka - 34 osoby/1km², gmina Szubin - 45 osób/1km², gmina Sadki - 48 osób/1km² oraz gmina Nakło nad Notecią - 75 osób/1km².

Spośród sąsiednich gmin zdecydowanie wyższe wskaźniki notuje Nakło nad Notecią.

Rozproszenie ludności na prawie 30 tys. ha ogólnej powierzchni utrudnia wyposażanie w infrastrukturę techniczną i powoduje mniejszą dostępność obiektów infrastruktury społecznej. Obniża więc jakość życia mieszkańców. Niska gęstość zaludnienia jest czynnikiem ograniczającym rozwój przedsiębiorczości. Wpływa również na koszty zapewnienia obsługi infrastruktury. Jest również ważnym czynnikiem kształtowania budżetu lokalnego.

W skład gminy wchodzi: miasto i 54 wsie.

Gmina ma charakter typowo rolniczy. Średnia wielkość gospodarstw indywidualnych wynosi 11,5 ha (około 1 200 gospodarstw indywidualnych), bonitacja gleb wynosi - 0,93. Uprawiane są głównie zboża - 63% powierzchni upraw, ale również ziemniaki - 11%, buraki cukrowe - 9%, pozostałe uprawy zajmują 17%.

Na rozwój gminy korzystnie wpływa położenie komunikacyjne pomiędzy dużymi ośrodkami miejskimi Poznaniem i Bydgoszczą oraz miastami powiatowymi Nakłem nad Notecią, Żninem, Wągrowcem i Chodzieżą.

Miasto Kcynia współcześnie jest lokalnym centrum administracyjnym i usługowym szczególnie w zakresie usług rolniczych. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią bezrobocie rejestrowane w gminie na koniec kwietnia 2015 r. wyniosło 17,7%, jednak dane te nie obejmują bezrobocia ukrytego na wsi, które badał Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie. Szacunkowo może ono wynosić nawet do 20%, jednak brak szczegółowych danych utrudnia zbadanie tego zjawiska.

Warunki inwestowania na terenie gminy są korzystne w takich dziedzinach jak: przetwórstwo rolno – spożywcze, przemysł drzewny, przemysł odzieżowy, produkcja materiałów budowlanych.

Miasto Kcynia uważane jest za stolicę pałuckiego folkloru. Spośród sołectw na terenie gminy odgrywających rolę lokalnych centrów wyróżniają się: Dziewierzewo, Górki Zagajne, Sipiory, Dobieszewo, Głogowiniec, Ludwikowo, Dębogóra, Miastowice.

2. Uwarunkowania historyczno – kulturowe miasta i gminy Kcynia

2.1. Uwarunkowania historyczne

Obszar gminy Kcynia jest nierozzerwalnie związany z historią Polski. Wchodził on w skład państwa pierwszych Piastów, w nieco szerszym więc ujęciu można zaliczyć go do tzw. kolebki państwowości polskiej. Sama historia Kcyni liczy przeszło tysiąc lat. Już wcześniej jednak na terenach tych dynamicznie rozwijała się sieć osadnicza.

Na terenie miasta i w jego okolicach prowadzono liczne badania archeologiczne, które zaowocowały bardzo ciekawymi znaleziskami. Na ich podstawie badacze określili, iż człowiek na omawianym terenie pojawił się około 8000 lat p.n.e. (w okresie dolnego paleolitu). Były to przeważnie grupy rodzinne, w zależności od trybu eksploatacji środowiska, także grupy łowieckie, które przemieszczały się w poszukiwaniu zwierzyny zakładając przy tym doraźne obozowiska. Z biegiem czasu ludzie przeszli z koczowniczego do osiadłego trybu życia. Wiąże się z tym coraz większa liczba świadectw ich życia, działalności, kultury. Do najbardziej znanych i charakterystycznych znalezisk na Pałukach należą niewątpliwie odkrycia z Iwna oraz Biskupina. W Iwnie, które znajduje się ok. 5 km na północny - zachód od Kcyni, niemieccy archeolodzy w latach 1903 – 1904, odkryli cmentarzysko szkieletowe datowane na ok. 2 tys. lat p.n.e. Występująca na tym terenie charakterystyczna ceramika ręcznie profilowana, posłużyła do wydzielenia odrębnej kultury, która w nauce zwana jest kulturą iwieńską. W Biskupinie, a także w Sobiejuchach również znajdujących się na Pałukach, odkryto pozostałości budownictwa obronnego kultury łużyckiej, którego początki sięgają IX w. p.n.e. Przejściowy kryzys osadniczy jaki miał miejsce w strefie dorzecza Wisły i Odry (dotknął on także terenu Pałuk) wiązał się z upadkiem kultury łużyckiej. Sytuacja ustabilizowała się dopiero

pod wpływem wysoko rozwiniętej kultury celtyckiej. Ludność nauczyła się wówczas stosować nowe techniki uprawy ziemi, rozwinęła się metalurgia żelaza oraz garncarstwo „toczone”, zapoczątkowano także użytkowanie kamiennych żaren obrotowych. Konsekwencją symbiozy nowych zdobyczy techniki z pozostałościami kultury łżyckiej było wykształcenie się na terenach środkowej i południowej Polski kultury przeworskiej. Jej ślady bardzo licznie występują na Pałukach, w tym także w samej Kcyni. Schyłek starożytności oraz okres wczesnośredniowieczny przyniósł wyraźną intensyfikację osadnictwa, wzrost gospodarczy oraz zróżnicowanie majątkowe, które doprowadziły do wyodrębnienia nowych struktur społecznych – plemion.

W procesie kształtowania się państwa wczesnopiastowskiego, dochodziło do podporządkowania poszczególnych terytoriów plemiennych silnej władzy centralnej, której głównymi ośrodkami były Gniezno i Ostrów Lednicki. Można przypuszczać, że ze względu na niewielkie oddalenie Pałuk od centrum powstającego państwa (południowa granica Pałuk przebiega nieco ponad 20 km od Gniezna), terytorium to bardzo szybko zostało uzależnione od nowej władzy. Badania archeologiczne wskazują, iż około połowy X w., wiele grodów w Wielkopolsce uległo zniszczeniu. Świadczy to o ekspansji państwa pierwszych Piastów, na którego czele stał już prawdopodobnie Mieszko I. Pałuki miały duże znaczenie strategiczne dla kształtującego się organizmu państwowego. Położone peryferyjnie w stosunku do centrum Wielkopolski decydowały o jej bezpieczeństwie. Stanowiły także naturalny pomost między Gniezdem a terytorium Pomorza Gdańskiego, które również dość wcześnie zostało opanowane przez Mieszka I. Znaczenie Pałuk potwierdza fakt budowy na tym terenie szeregu grodów, które miały tworzyć zewnętrzną linię obrony centrum Wielkopolski. Jeden z tych grodów zlokalizowany był prawdopodobnie na terenie Kcyni lub w bezpośredniej jej okolicy.

W średniowieczu Kcynia należała do najważniejszych grodów na Pałukach. Decydowało o tym przede wszystkim położenie na kluczowych szlakach lądowych łączących Nakło nad Notecią z Gniezdem oraz Poznań z Bydgoszczą. O znaczeniu politycznym Kcyni w okresie kiedy nie posiadała ona jeszcze praw miejskich świadczą informacje o dwukrotnych zjazdach książąt dzielnicowych. Pierwszy zjazd odbył się w roku 1223. Wziął w nim udział Władysław Odonic (wnuk Mieszka III) oraz jego stryj Władysław Laskonogi. Podpisano wówczas układ na mocy którego Odonic otrzymał część ziemi gnieźnieńskiej, a także Nakło i Ujście. Porozumienie wkrótce potem zostało zerwane, co doprowadziło do tragicznych wydarzeń podczas spotkania książąt piastowskich w Gąsawie w 1227 roku, gdzie wskutek spisku zamordowany został Leszek Biały.

Kolejny zjazd w Kcyni miał miejsce w 1253 roku. Doszło wówczas do układu między książętami wielkopolskimi Przemysłem I i Bolesławem Pobożnym, a księciem pomorskim Świętopełkiem, mocą którego zamek w Nakle, opanowany przez Pomorzan, zwrócono Wielkopolanom. Pałuki były w tym okresie świadkiem licznych krwawych walk między książętami piastowskimi,

z których każdy próbował powiększyć stan swego posiadania. Stanowiło to konsekwencję rozbicia dzielnicowego zapoczątkowanego tak zwanym testamentem Bolesława Krzywoustego.

Ważną postacią w historii Kcyni jest wyżej wzmiankowany książę **Bolesław Pobożny**, obecny na zjeździe w 1253 roku. Jego osobie Kcynia zawdzięcza otrzymane prawa miejskie. Książę wydał dokument lokacyjny w Poznaniu **29 czerwca 1262 roku**, wzorowany był on na dokumentach wydanych wcześniej dla Poznania i Gniezna, czym wielu historyków tłumaczy jego zwięzłą formułę. Prawa miejskie nadane już w roku 1262 stawiają Kcynię w rzędzie najstarszych miast Wielkopolski.

Z okresu po lokacji zachowało się na temat Kcyni bardzo mało informacji. Nie wiemy jaką rolę miasto odgrywało w okresie zmagani polsko – krzyżackich za panowania Władysława Łokietka, kiedy to walki toczyły się na Pałukach (spalono Żnin i wiele położonych w jego okolicach wsi), a oddziały krzyżackie poważnie zniszczyły Gniezno, Nakło nad Notecią oraz Kruszwicę. Dopiero rządy Kazimierza Wielkiego, który zawarł w 1343 roku pokój w Kaliszu, przyniosły odprężenie na linii stosunków Polski z Zakonem Krzyżackim.

Spokój w Wielkopolsce nie trwał jednak długo. W latach osiemdziesiątych XIV w. wybuchł tutaj konflikt wewnętrzny, potocznie określany wojną Grzymalitów z Nałęczami, który pożogę wojenną rozprzestrzenił także na Pałukach. Poniosły one największe straty w 1383 roku. Był to pierwszy rok walk, które charakteryzowały się niszczeniem i zwykłą grabieżą posiadłości przeciwników. Ostateczna stabilizacja sytuacji politycznej w Wielkopolsce nastąpiła w roku 1386, kiedy to tron polski objął Władysław Jagiełło.

Dla Kcyni rozpoczął się okres długotrwałego spokoju, przerywanego jedynie nieszczęśliwymi wypadkami jak wielkie pożary w latach: 1441, 1504, 1531, czy 1552. Była już ona wówczas siedzibą sądów szlacheckich – grodzkiego i powiatowego, którego granice pokrywały się z zasięgiem terytorialnym Pałuk. Znaczenie miasta jako lokalnego centrum administracyjnego było duże, chociaż Kcynia nie wyróżniała się pod względem liczby ludności (liczniejsze były m.in. Żnin i Wągrowiec). Stabilną egzystencję gospodarczą zapewniały przywileje nadane miastu, potwierdzone w wiekach XVI i XVII przez kolejnych władców, którzy chętnie je poszerzali. Tak uczynił m.in. w 1591 roku Zygmunt III Waza zezwalając na odbywanie jarmarku w dniu św. Filipa i Jakuba (1 czerwiec), ustanowił także targi na konie i bydło a także nadał miastu prawo do pobierania cła targowego od towarów zwożonych na rynek. Kolejny król Władysław IV w 1633 roku zatwierdził wszystkie dotychczasowe nadania, dodatkowo obdarzając miasto jarmarkiem w dniu św. Andrzeja (30 listopada). Uprawnienia miast polskich nie były tak szerokie jakimi cieszyły się miasta w Europie Zachodniej, co było konsekwencją wyjątkowo silnej pozycji szlachty, jednak wieki XVI i XVII w historii Kcyni można określić mianem epoki rozwoju.

Okres wzrostu gospodarczego zakończył się wraz z agresją wojsk szwedzkich, do której doszło w roku 1655. Miasto zajęte zostało przez nieprzyjaciela w sierpniu 1655 roku. Okupacja szwedzka w Kcyni wyglądała zapewne podobnie jak w innych miastach na Pałukach (np. w Szubinie), gdzie Szwedzi rabowali kościoły i nakładali na ludność bardzo wysokie podatki. Do tych wszystkich nieszczęść doszła jeszcze zaraza, która w latach 1656 – 1658 zdziesiątkowała ludność miasta.

Okupację szwedzką przerwały działania oddziałów Stefana Czarnieckiego oraz Jerzego Lubomirskiego, które miały miejsce wiosną 1656 roku. W okolicach Kcyni rozegrał się jeden z epizodów wojny. Mianowicie Czarniecki, mimo przegranej bitwy pod Kleckiem, 7 maja 1656 roku ruszył w stronę Bydgoszczy i po jej wyzwoleniu 25 maja dotarł do Kcyni. Tutaj poczuł się bezpieczny i rozproszył swoje wojska w sąsiednich miejscowościach. Tymczasem Szwedzi przekroczyli Noteć i postanowili uderzyć na wojska polskie, zamykając je między wioskami Żurawia i Palmierowo. Czarnieckiemu udało się wymknąć z zastawionej pułapki, jego wojsko natomiast zmuszone zostało do bezładnej ucieczki.

Kolejna wojna zwana wielką wojną północną w latach 1700 – 1721, wraz z szalejącą wówczas na Pałukach zarazą, zniszczyła wszystko co zdołano odbudować po potopie szwedzkim. W okresie wojny siedmioletniej (1756 – 1763) rosyjskie wojska w Kcyni i innych miastach regionu zarekwirowały m.in. 60 tys. szefli (1 szefel = 68,04l) zboża zebranego w magazynach, które później zostały zniszczone przez jednego z dowódców pruskich. Wojska pruskie porywały bezkarnie polskich chłopów, wcielając ich siłą do armii. Wszystkie te okoliczności miały decydujący wpływ na znaczne pogorszenie sytuacji mieszkańców Kcyni.

Wiek XVIII w historii Polski był wiekiem jej upadku. Stała się ona przedmiotem gier politycznych prowadzonych przez państwa ościenne. Uwidocznione z całą mocą wewnętrzne rozbieżności państwa i niemoc jego naprawy doprowadziły do pierwszego rozbioru Polski w roku 1772. W roku następnym Fryderyk II, władca Prus, rozszerzył granice zaboru na Pałukach, anektując m.in. Kcynię.

Rok 1773 rozpoczął nowy rozdział w historii miasta. Kcynia na blisko 150 lat znalazła się pod obcymi rządami. W tym czasie na krótko, w okresie 1807 – 1813, kiedy to działania Napoleona doprowadziły do utworzenia Księstwa Warszawskiego, miasto rządzone było przez Polaków. Po kongresie wiedeńskim Prusacy przystąpili do wprowadzania nowego porządku na Pałukach. W styczniu 1818 roku wydzielono powiat szubiński. Kcynia trwale utraciła wówczas pozycję lokalnego centrum administracyjnego, którym była od końca XIV wieku. Elementem polityki germanizacyjnej nowych władz było sprowadzanie licznych kolonistów niemieckich na zagarnięte tereny. Do Kcyni, obok Niemców, przybyła także liczna grupa Żydów. Liczba tych ostatnich szybko się powiększała. W roku 1816 liczyli oni 410 osób i posiadali własną synagogę. W 1846 roku było już ich 1071 na 2457 ogółu mieszkańców miasta. Szczególne uprawnienia, jakie przyznano Żydom oraz ich przywiązanie do władz

pruskich doprowadziły do silnego zantagonizowania społeczeństwa polskiego z żydowskim, które szczególnie ostro uwidoczniło się w roku 1848. 9 kwietnia w mieście wybuchły rozruchy polsko – żydowskie. Grupa chłopów wystąpiła przeciwko piekarzom pochodzenia żydowskiego, oskarżając ich o sprzedaż nieświeżego pieczywa. Doszło między nimi do bójki, wskutek której aresztowani zostali zamieszani w konflikt Polacy. 10 kwietnia uzbrojeni w kosy chłopci z okolicznych wsi wyruszyli do miasta, gdzie na rynku połączyli się i wystali swe przedstawicielstwo do władz pruskich z wiadomością, iż przybyli na pomoc polskim mieszkańcom Kcyni. Po pewnym czasie sytuacja się uspokoiła i kosynierzy rozeszli się do domów.

W okresie, kiedy w zaborze rosyjskim wybuchło powstanie styczniowe, ludność Pałuk demonstracyjnie uczęszczała na nabożeństwa żałobne odprawiane za pomordowanych demonstrantów warszawskich. Na znak żałoby narodowej przywdziewano czarne stroje przyozdabiając je biało-czerwonymi kokardami oraz medalionami z emblematami narodowymi, co było świadectwem wzrostu uczuć patriotycznych.

W pierwszej wojnie światowej młodzież polska zmuszona została do walki po stronie Prus. Na terenie miasta stworzono szpital dla rannych, a w roku 1918 koszary dla Heimatschutzu. 27 grudnia 1918 roku w Poznaniu wybuchło powstanie, które błyskawicznie rozprzestrzeniło się na terenie Wielkopolski, ogarniając także Pałuki. Kcynia wyzwolona została w noc sylwestrową 1918/1919 roku, przez powstańców z Golańczy, którymi dowodził kapitan Włodzimierz Kowalski. Był to jednak dopiero początek zmagania polsko – niemieckich. Wywalczoną niepodległość należało utrzymać. Walki toczne w okolicach Kcyni miały kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa centrum Wielkopolski. Powstańcy dzięki wielkiej ofiarności mężnie wypełnili swe zadanie. Trwały pokój zapanował w czerwcu 1919 roku, kiedy został podpisany traktat wersalski. Kcynia znalazła się wówczas w odrodzonym państwie Polskim.

Lata dwudziestolecia międzywojennego w Kcyni, oddalonej od panującego w kraju zamętu politycznego, upływały spokojnie. Mieszkańcy zajęci byli problemami życia codziennego. Stan ten przerwał wybuch II wojny światowej we wrześniu 1939 roku. Miasto zostało zajęte bez walki 6 września. Hitlerowcy rozstrzelali wówczas kilku cieszących się powszechnym szacunkiem obywateli Kcyni. Nastąpiły lata terroru, którego miasto nigdy wcześniej nie zaznało. Wyzwolenie nadeszło 22 stycznia 1945 roku wraz z ofensywą na froncie wschodnim. Niespełna pięciotysięczna Kcynia jest dzisiaj ośrodkiem władz gminnych. Kultywowane są wciąż silne tradycje kultury pałuckiej, czego wyrazem jest chociażby działalność zespołu pieśni i tańca „Pałuki”.

2.2. Uwarunkowania kulturowe

Zarówno samo miasto, jak i cała gmina, poszczycić mogą się bogatym katalogiem zabytków i pomników historii.

W wielu miejscowościach znajdują się m.in. cenne obiekty wpisane do katalogu zabytków:

- **Chwaliszewo** – pałac należący niegdyś do rodziny Szulczewskich, wzniesiony w drugiej połowie XIX w. w stylu klasycystycznym, znajdujący się w otoczeniu różnorodnych drzew. W końcu XIX wieku wzniesiono tu dwór, który przebudowany w 1912 roku, uzyskał bardziej reprezentacyjny, okazały wygląd, dzięki dodaniu portyku kolumnowego. Wysunięty przed fasadę i poprzedzony pięknymi schodami prowadzącymi na wysoki parter, dodaje budowli niepowtarzalnego uroku. Główny, parterowy korpus uzupełniają z boków piętrowe ryzality, a raczej skrzydła, które jeszcze bardziej podkreślają monumentalność czterech kolumn jońskich podtrzymujących trójkątny fronton. Dobra chwaliszewska w rękach rodu Szulczewskich przetrwała aż do 1939 roku. Ostatnim dziedzicem tego majątku był Michał Szulczewski – uczestnik powstania wielkopolskiego, poseł na Sejm, rozstrzelany przez Niemców w 1939 roku. W 1945 roku posiadłość stała się własnością Skarbu Państwa Polskiego, zaś użytkownikiem Państwowe Gospodarstwo Rolne. Budynek po dziś dzień otaczają drzewa i krzewy, wśród których na uwagę zasługuje pomnikowy żywotnik olbrzymi, rzucający długi, głęboki cień na frontowe schody. Zachowane alejki parkowe, czynne źródło, które przez wiele lat zaopatrywało mieszkańców pałacu w świeżą i zdrową wodę, ciekawe usytuowanie parku, a przede wszystkim cenny starodrzew potęgujący przyrodniczą wartość tego zielonego bogactwa wpłynęły na to, że opisywany park przypałacowy znalazł się w spisie zabytkowych parków w Polsce. Wśród parkowej wysokiej zieleni oprócz wspomnianego pomnikowego żywotnika olbrzymiego na szczególną uwagę zasługują dorodne klony zwyczajne, cypryski z amerykańskim rodowodem, długowieczne lipy drobnolistne oraz kasztanowce białe o malowniczych koronach; Pałac został odrestaurowany przez obecnych właścicieli z wielką dbałością o odtworzenie pierwotnego charakteru;
- **Dobieszewo** - późnoklasycystyczny dwór murowany z cegły, otynkowany, zbudowany w pierwszej połowie XIX w.; przebudowany i odnowiony w 1881r. Budynek parterowy, ozdobiony z przodu piętrowym ryzalitem zwieńczonym trójkątnie. Do 1939r. właścicielkami dworu były siostry Karłowskie: Izabela, Maria i Stanisława. Obecnie stanowi własność gminy Kcynia.
- **Smogulecka Wieś** - efektowny zespół dworsko – parkowy, we wsi która niegdyś znana była również pod nazwą Smogulsdorf. Miejscowość ta położona w odległości 9 km na zachód od Kcyni istniała jeszcze przed 1483 rokiem. W 1793 roku wchodziła w skład klucza smoguleckiego, którego właścicielem był Maksymilian Mielżyński. Wśród dalszych

właścicieli tych dóbr wymieniona jest rodzina Czarneckich, a następnie Czapskich. W II połowie XIX wieku wybudowany został parterowy dwór, od zachodu zdobiony facjatką. Wejście do dworu poprzedzały wysokie schody, z obu stron ograniczone ozdobnym murkiem. W 1950 roku, w czasie prowadzonych prac remontowych częściowo uległy zatarciu stylowe cechy tej budowli. Na północ od dworu rozciąga się park krajobrazowy o powierzchni 2,41 ha, założony równocześnie z budową domu, a więc w drugiej połowie XIX wieku. Do bramy biegnie żywotna aleja jesionów wyniosłych. Pięknym akcentem zdobniczym tego zespołu dworsko – parkowego jest staw, okolony żywotnymi topolami. Wieś jest także miejscem występowania endemicznego w Polsce gatunku sosny czarnej sprowadzonej tutaj z Bałkanów przez Hutten-Czapskich; Dwór wymaga gruntownego remontu; Obecnie znajduje się w zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych;

- **Grocholin** - w północno – zachodniej części Pałuk, na Pojezierzu Gnieźnieńskim, w dorzeczu Strugi Smoguleckiej zwanej także Kcynką, leży wieś Grocholin oddalona 4 km na zachód od Kcyni. Tu właśnie znajduje się zabytkowy zespół dworski w skład którego wchodzi późnorenesansowy dwór obronny zwany „zamkiem” lub „kamienicą” oraz klasycystyczny dwór otoczony rozległym parkiem krajobrazowym o powierzchni 8,3 ha, wpisany w poczet polskich parków zabytkowych. W pobliżu wsi znajduje się również zasługujący na uwagę szaniec szwedzki, masyw lasu łęgowego oraz ślady grodziska wczesnośredniowiecznego odkrytego w odległości 1 km na północny – wschód od skrzyżowania linii kolejowej z drogą prowadzącą do Panigrodza. Na przełomie XVI i XVII wieku wybudowany został w Grocholinie przez Wojciecha Baranowskiego renesansowy dwór obronny zwany „zamkiem”, uważany za rzadki przykład budownictwa obronno – mieszkalnego w Polsce północnej. Zachowanie większości cech stylowych ułatwił zamkowi fakt wybudowania obok drugiego, nowego dworu, do którego przeniosło się życie dworskie. Odtąd zamek przeszedł na plan drugi, pełniąc funkcję zbrojowni i muzeum dworskiej kolekcji militariów. Swoje piękno architektoniczne zawdzięczał wąskim, neogotyckim szczytom, manierystycznemu portalowo odbiegającymi formą od charakteru całej budowli oraz późnogotyckiej baszcie akcentowanej szczytową chorągiewką z monogramem właścicieli G. T. W I połowie XIX wieku wybudowany został nowy, piętrowy dwór późno – klasycystyczny, którego elewację frontową zdobił gzyms opaskowy oraz płytkie ryzality z wejściem. Do dworskiej rezydencji prowadziła aleja dojazdowa łącząca jednym podjazdem zamek, pałac oraz nieistniejący obecnie kościół wybudowany w 1517 roku. W otoczeniu dworku, w I połowie XIX wieku założono klasycystyczny park krajobrazowy o powierzchni około 10 ha, którego głównym akcentem przestrzennym był i jest zespół trzech stawów utworzonych przez spiętrzenie Strugi Smoguleckiej. Ponad dwuhektarowa powierzchnia parkowych akwenów połączonych ze sobą przewężeniami,

nad którymi przerzucone są mostki, tworzy swoisty klimat wybitnie sprzyjający rozwojowi szaty roślinnej. Nic więc dziwnego, że zachowało się tu ponad dwa tysiące dorodnych drzew, z których wiele posiada, lub zbliża się do wymiarów pomnikowych. Wartości kompozycyjne oraz dendrologiczne parku potęguje zróżnicowany gatunkowo drzewostan, którego wiek określa się na 100 – 150 lat. Wśród drzew liściastych zdecydowanie dominują klony zwyczajne, jesiony wyniosłe, lipy drobnolistne, graby pospolite, kasztanowce białe oraz robinie akacjowe. Rzadziej reprezentowane są dęby szypułkowe, klony polne, topole białe, czarne i topole drżące. Najbardziej reprezentacyjną częścią parku jest niewątpliwie najbliższe otoczenie zamku i nowego dworu, uchwycone zamkniętą linią stawów. Rozległe polany trawnikowe akcentują unikatowe sylwetki starych drzew. Południowo – zachodnia elewacja dworu stała się wspaniałym tłem dla rosnącej tu lipy drobnolistnej o obwodzie 320 cm, wyraźnie odcinającej się od ciemnej ściany jesionów zawisłych, z których największy osiągał obwód 200 cm. Poza granicami stawów parkowych rozciąga się druga część parku zajmująca tereny dawnych sadów i warzywników; Obecnie własność prywatna;

- **Rozpętek** - wśród pozostałości parku znajduje się pałac zbudowany w 1870 r. według projektu architekta Wiktora Stabrowskiego z Kcyni w stylu klasycystycznym; Pałac ten został odnowiony przez obecnych właścicieli;
- **Sierniki** - dwór z 1876 r. zbudowany wg projektu architekta Wiktora Stabrowskiego w stylu klasycystycznym; dwór nadal w zasobach Agencji Nieruchomości Rolnych – wymaga kapitalnego remontu;
- **Tupadły** – dwór w stylu eklektycznym o dużych wpływach klasycystycznych, zbudowany w drugiej połowie XIX w. dla ówczesnego właściciela Georga Busse. W części środkowej budynku znajduje się taras z tralkową balustradą. Dwór znajduje się w zasobach Agencji Nieruchomości Rolnych.
- **Żurawia** – najstarsza wieś w gminie, w pięknym parku z egzotycznymi okazami drzew i krzewów znajdują się ruiny pałacu zbudowanego w drugiej połowie XIX w. oraz spichlerz wybudowany w początkowym zamiarze jako zbór protestancki;
- **Iwno** – w II połowie XIX wieku było to dominium w powiecie szubińskim należące do Napoleona Walszlegera i obejmowało 4 311 mórg gruntu, 14 domostw i 248 mieszkańców. We wsi zachował się dwór, który od wielu lat świeci pustkami i sukcesywnie z roku na rok niszczeje. Wokół niego pozostał park o powierzchni 3,56 ha pochodzący z tego samego okresu co sam dwór. Nie ma już on tych walorów, co przed laty, ale nadal jest górującym nad okolicą zbiorowiskiem wysokiej zieleni. Nie zachowały się parkowe ogrodzenia, a miejsce dawnej bramy wjazdowej znaczą przewrócone słupy. Od szosy do zespołu dworsko – parkowego prowadzi aleja zabytkowych lip drobnolistnych. W zdżiczającym, zarośniętym samosiewami parku, oprócz różnogatunkowego starodrzewia na uwagę

zasługuje szpaler brzoź akcentujący położenie śródparkowego stawu oraz dorodne jesiony wyznaczające granicę parkowej zieleni, która niegdyś była ulubionym miejscem wypoczynku mieszkańców;

- **Kowalewko Folwark** – młyn wodny na Dębogórskiej Strudze, wybudowany w 1879 roku. Z drugiej strony mostu na Dębogórskiej Strudze, w lewo wzdłuż drogi ostro pod górę, na wierzch moreny prowadzi aleja lipowa aż do Sipior;
- **Weronika** – zabudowania gospodarcze tej wsi mają unikalną, zachodnio niemiecką architekturę o konstrukcji szachulcowej z licznymi podcieniami i galeryjkami. Zostały one wybudowane w czasie ostatniej wojny dla uciekinierów z bombardowanego przez aliantów Hamburga;
- **Kowalewko** – w centrum wsi, na skrzyżowaniu dróg znajduje się kościół poewangelicki, wybudowany pod koniec XIX wieku w stylu neogotyckim. Przez wiele lat pełnił funkcję kościoła parafialnego dla wszystkich ewangelików w gminie Kcynia. Obecnie jest kościołem katolickim, filialnym dla parafii w Sipiorach.
- **Ludwikowo** – liczne domy o konstrukcji szachulcowej i glinianej. Przy jednym z nich czynna studnia z żurawiem. W zabudowaniach szkoły w Ludwikowie w czasie Powstania Wielkopolskiego znajdowała się szkoła podoficerów Armii Wlkp. We wsi można zobaczyć także ruiny tzw. Miejskiego Młyna. W zbiorniku w którym spiętrzano wodę zagnieździły się bobry. Z grobli widać wyraźnie żeremie i tamę często likwidowaną przez okolicznych rolników z powodu podtopień pól i łąk;
- **Mieczkowo** – znajdują się tutaj liczne domy o konstrukcji szachulcowej i glinianej. Wieś ta w okresie Powstania Wielkopolskiego pełniła ważną funkcję. Stanowiła bowiem bezpośrednie zaplecze, silnie umocnionego przez powstańców przyczółka mostowego w rejonie pobliskiego „Zamczyska”. O wyjątkowości tego miejsca na strategicznej mapie Wielkopolski świadczy fakt, że w XIII wieku, książę wielkopolski Przemysław I na sztucznie usypanym wzniesieniu kazał wybudować strażnicę, która miała strzec jego księstwo przed atakami Brandenburczyków;
- **Kcynia – Kościół p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Kcyni** - w miejscu, na którym wznosi się dziś wspaniały kościół i klasztor pokarmelitański, stał w XVI-tym wieku kościółek pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Kościółek ten oddali mieszczanie kcyńscy, za zezwoleniem ks. Wojciecha Baranowskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego O.O. Karmelitom, którzy 27.VII.1612 r. zostali do niego uroczystie wprowadzeni. Niemiecki historyk Warschauer wspomina o dokumencie erekcyjnym konwentu Karmelitów w Kcyni, wydanym przez arcybiskupa Wojciecha Baranowskiego, dnia 27.VII.1612 r. Zakonnikom wystawiono drewniany klasztor, przylegający do świątyni. W 1775 r. strawił Kcynię wielki pożar. Był to już drugi pożar miasta, o którym wiadomo z zapisków historycznych. Pierwszy miał miejsce w 1441 r. Pożar zniszczył niemal całe

miasto, nie szczędząc również budowli sakralnych. Po dwunastu latach od tego wydarzenia, w 1787 r., za panowania króla pruskiego Fryderyka Wilhelma II, O.O. Karmelici wybudowali nowy, do dziś istniejący kościół z dwiema okazałymi wieżami. Wybudowano ponadto obszerny i wspaniały krużganek połączony z kościołem, ozdobiony trzema mniejszymi wieżami. Jego wewnętrzne ściany zdobią malowidła przedstawiające sceny drogi krzyżowej Chrystusa. Budowla ta uważana jest za unikalną w skali europejskiej wśród innych zabytków sakralnych tego typu. Jej długość przekracza 70 m. Klasztor i przynależące do niego budynki, a także dość obszerny ogród, znajdujący się za klasztorem były opasane murem. W 1816 r. konwent O.O. Karmelitów w Kcyni liczył dziewięciu mnichów. W 1835 roku z rozkazu rządu pruskiego Ojcowie Karmelici opuścili klasztor i miasto, a kościół przekazano pod opiekę duchowieństwa diecezjalnego. Majątek i dobra kościelne zabrał rząd. Zabudowania klasztorne przeznaczono na mieszkania dla księży wikariuszy, służby kościelnej oraz na szkołę katolicką. Ostatnim przeorem klasztoru był ojciec Hilary Śliwiński (jego obraz wisi przy wejściu na kalwarię), który po zniesieniu klasztoru pozostał czynnym duszpasterzem, podległym tutejszemu proboszczowi. W 1905/06 ks. proboszcz Jan Opieliński ponownie odnowił cały kościół. Prace malarskie wykonał p. Gosieniecki z Gniezna. Nieustannie, wysiłkiem kilku już pokoleń przywraca się dawną świetność klasztoru. Jest on bowiem ważnym zabytkiem miasta. Kościół poklasztorny znajduje się na najwyższym i najwspanialej położonym punkcie Kcyni, w środku samego miasta. Nie posiada on wyraźnie określonego stylu architektonicznego. Według Maxa Neumanna, byłego budowniczego rejencyjnego z Poznania, kościół klasztorny jest wybudowany w formach barokowych. Józef Łepkowski natomiast jest zdania, że klasztor wystawiony jest w stylu „przekwitłego rokoka”. Wymiary kościoła są następujące: długość - 30 m., szerokość - 17 m., wysokość każdej z wież klasztoru - 37 m. Aktualny, piękny wystrój wnętrza liczy sobie ponad 40 lat. Powstał przy użyciu pracochłonnych i rzadko już stosowanych technik: sgraffito i buono fresco. Prace te wykonał prof. L. Trowirt z Torunia w latach 1962-1965, kiedy proboszczem był ks. prałat Kazimierz Sojka. 28 czerwca 1990 r. Ksiądz Prymas Józef Kard. Glemp erygował przy kościele p.w. Wniebowzięcia NMP parafię wydzieloną z macierzystej parafii św. Michała. Pierwszym proboszczem nowej parafii został ks. Michał Kostecki. Ksiądz Prymas postawił przed nową parafią i księdzem proboszczem dwa zadania: 1. Ożywić kult Cudownego Pana Jezusa; 2. Zadbąć o obiekty sakralne. Zadania te są realizowane. Sgraffito zostało odnowione przez pracownię p. Ireneusza Kornalewicza z Turu w 1997r. W 1993 r. urządzono prezbiterium według wymagań II Soboru Watykańskiego (ołtarz, ambona, miejsce przewodniczenia). Lata 1994/95 to pokrycie dachu: kościoła, kalwarii i plebani nową dachówką - "karpiówka". W 1998 r. w kościele położono posadzkę granitową,

w której zamontowano instalację grzewczą. W 2000 r. hełmy wież zostały pokryte blachą miedzianą. W 2001 roku pomalowano farbami silikatowymi zewnętrzne tynki świątyni.

Ze względu na kult Krzyża Świętego związany z Figurą Cudownego Pana Jezusa i pobożność pasyjną Karmelitów, przy klasztorze powstała Kalwaria, którą wraz z klasztorem odbudowali zakonnicy po pożarze jaki strawił miasto w 1775 r. Kalwaria, zbudowana w kształcie litery „L”, przylega do świątyni tworząc wirydarz. Polichromia została wykonana w stylu klasycystycznym na początku XIX wieku. Jej autorem jest prawdopodobnie Antoni Smuglewicz. Krużganek składa się z dwóch długich skrzydeł od wschodu i południa oraz krótkich ramion łączących zespół klasztorny od zachodu z wieżą kościoła i od północnego wschodu z sienią przy prezbiterium. W trzech narożnikach usytuowano kwadratowe kaplice. W arkadach ściennych znajdują się stacje drogi krzyżowej. Na sklepieniach przęseł umocowano malowidła o treści biblijnej. Polichromia klasycystyczna pochodząca z początku XIX w. była wielokrotnie przemalowywana, m.in. w latach 1905 – 1906 przez artystę malarza Gosienieckiego z Gniezna. W okresie okupacji hitlerowskiej zespół klasztorny został zamieniony na magazyn Wehrmachtu. Figury św. Jana Nepomucena i św. Wawrzyńca, kamienne, późnobarokowe (II poł. XVIII w.) zostały zrzucone z postumentów przy zewnętrznym murze krużganka od strony południowej. Figura św. Wawrzyńca uległa zniszczeniu. Stacje drogi krzyżowej, naruszone przez czas i wilgoć, były kilkakrotnie przemalowywane. Od 2002 roku, z inicjatywy obecnego Proboszcza, Ks. Kanonika Michała Kosteckiego prowadzone są prace konserwatorskie. Przywracany jest pierwotny wygląd poszczególnych stacji. Wykonawcą dzieła jest Zakład Konserwacji Malarstwa i Rzeźby Polichromowej UMK w Toruniu, pod kierunkiem dr Solidy Lim. Obecnie do odnowienia pozostała ostatnia stacja drogi krzyżowej oraz kaplica w części południowo-zachodniej.

- **Kcynia – Kościół farny p.w. św. Michała Archanioła** - o końcu budowy świątyni informują daty wyryte na cegle AD 1631 („to dzieło doprowadziłem do skutku Roku Pańskiego 1631”). Kościół wzniesiony został w tradycjach późnogotyckich. Posiada krótkie, jednoprzęsłowe prezbiterium zamknięte trójbocznie z zakrystią od północy i szerszą nawę prostokątną, trójprzęsłową. Sklepienie nawy ma kształt krzyżowy, a zakrystii kolebkowy. Okna nawy półkoliste, ozdobione są pięknymi witrażami (każdy witraż przedstawia dwie sceny) obrazują życie Najświętszej Marii Panny wg projektu O. Efrema. Prezbiterium oświetlają 4 okna: jedno koliste – nad ołtarzem głównym wypełnione witrażem Matki Boskiej Częstochowskiej oraz trzy ostrołukowe z witrażami upamiętniającymi milenium chrztu Polski: „Polonia semper fidelis” i Eucharystię, wykonanymi przez Stanisława Pawlisza. W trzecim oknie znajduje się witraż o tematyce Maryjnej z serii zaprojektowanej przez O. Efrema. Do kościoła prowadzą dwa wejścia: główne od strony zachodniej z umieszczonym nad nim chórem muzycznym i boczne

od strony południowej. Ołtarz główny zrekonstruowany został w 1960 r. na podstawie fotografii z lat trzydziestych. Na wyposażeniu kościoła składa się m.in. monstrancja barokowo – klasycystyczna z początku XIX w. oraz trzy siedemnastowieczne kielichy wraz z patenami. Wzdłuż ścian bocznych umieszczono płaskorzeźby drogi krzyżowej wykonane w drewnie przez Stefana Boguszyńskiego (1976 r.). Przed kościołem leży duży głaz granitowy z wyłobioną kropielnicą, obok stoi krzyż misyjny upamiętniający misję w 1951 r. (nowy krzyż misyjny wzniesiono w 1972 r.) oraz figury drewniane św. Maksymiliana Kolbe i papieża Jana Pawła II wykonane przez Stefana Boguszyńskiego.

3. Warunki naturalne

3.1. Położenie geograficzne

Miasto Kcynia znajduje się w północno – wschodniej części Wysoczyzny Gnieźnieńskiej, niespełna 40 kilometrów na południowy zachód od Bydgoszczy. Położone jest na wysokim wzgórzu morenowym (136 m n.p.m.) dominującym około 30 m nad okolicą. Wyjątkowa lokalizacja miasta sprawia, iż jest ono widoczne z odległości wielu kilometrów i prezentuje się niezwykle malowniczo. Na obrzeżach Kcyni znajdują się liczne stawy i sadzawki, a na południu opływa ją rzeczka, która potocznie zwana jest przez tutejszych mieszkańców Kcynką. Okoliczne tereny bogate są w dobrej jakości glinę, co w przeszłości w dużym stopniu wpływało na kierunek rozwoju gospodarczego miasta (do początków XX w. garncarstwo należało do najlepiej rozwiniętych rzemiosł w mieście, garncarze posiadali swój cech oraz ulicę).

Gmina Kcynia położona jest w centralnej części historyczno – etnograficznego regionu zwanego Pałukami. Granice tej krainy wyznaczają rzeki: Wełna kreśli południową granicę regionu, granica wschodnia i północna opiera się na Noteci. Zachodnia granica Pałuk biegnie na północ od Runowa, obejmując m.in. Potulice, Żoń, Margonin, aż po Noteć.

Nazwa „ziemia pałucka” („terra Palucensis”) po raz pierwszy pojawia się u Janka z Czarnkowa. W drugiej połowie XIV w. i później występuje wielokrotnie w dokumentach średniowiecznych jako „Pałuki”. W źródłach pisanych znajdujemy także informacje o rodzie Pałuków, których głównymi i najstarszymi posiadłościami były Łekno, Kozielsko, Czeszewo, Szubin i Wąsosz. Nie należy jednak wywodzić nazwy Pałuk od średniowiecznego rodu, czyli nie możemy uznać, iż jest ona pochodzenia patronimicznego. Większość badaczy jest zgodna, iż Pałuki wywodzą swą etymologię od topograficznych właściwości terenu. Aleksander Brückner twierdził, iż „Pałuki dawna nazwa krajowa: nizina nad skrętem rzeczonym, od skrętu, łęku, przezwaną”. Zygmunt Gloger natomiast uważa, że „Nazwa to odwieczna, słowiańska, która oznacza zapewne pastwiska, łąki, bo dotąd w języku czeskim palouk znaczy łąka”.

W przeciwieństwie do kwestii etymologii słowa „Pałuki”, dość zagadkowa i do dziś jednoznacznie niewyjaśniona, pozostaje nazwa miasta Kcynia. Legendy podają, że Kcynia swą nazwę przyjęła od kotwicy, którą znaleziono gdzieś w pobliżu położonej nad wielkimi wodami prehistorycznej osady. Próbę naukowego wyjaśnienia pochodzenia słowa „Kcynia” podjęło wielu uznanych badaczy nazw miejscowych. S. Kozierowski wiązał pochodzenie tej nazwy z miejscowością Kcyn nad Dnieprem, Aleksander Brückner natomiast wywodził ją od staropolskich słów „kca”, „kiec” i porównywał z litewskim słowem „kutis”, które oznacza stajnię. Stanisław Raspond natomiast łączy zagadkową podstawę „kc” ze słowem „kca” oznaczającym to samo co „kuca”, czyli szopę z desek. Powstanie nazwy łączyłoby się zatem z istnieniem

drewnianego grodu. Problemy z przekonującym określeniem pochodzenia nazwy świadczą o jej wyjątkowości.

3.2. Budowa geologiczna

Pod względem morfologicznym teren gminy położony jest głównie w obrębie makroregionu: Pradolina Toruńsko – Eberswaldzka w jednostce Kotliny Toruńska i Dolina Środkowej Noteci. Pradolina Noteci osiąga szerokość około 9 km i wciną się w otaczające wysoczyzny na głębokość 40 – 60 m. Jej charakterystyczną cechą jest szerokie 2 – 6 km zatorfione i podmokłe dno. W strefie kontaktu doliny i wzgórz morenowych notowane są najwyższe kontrasty wysokościowe w województwie. Typowymi elementami antropogenicznymi tworzącymi swoiste "rany" w krajobrazie są wyrobiska poeksploatacyjne kopalin.

Na terenie gminy Kcynia przeważają krajobrazy glacialne równinne o deniwelacjach do 5 – 6 m. Mikroregiony glacialne pagórkowate z przewagą użytkowania rolniczego zajmują niewielką powierzchnię na terenie powiatu nakielskiego. Występują tylko w okolicy Kcyni i obejmują w dużym stopniu gleby wysokiej jakości. Kolejny ciąg pagórków czołowo morenowych występuje w gminie na zachodzie. Istotne jest występowanie na szczytach pagórków lasów, co korzystnie wpływa na wartość fizjonomiczną krajobrazu. Należy podkreślić, że wysokość względna pagórków dochodzi do 40m. (Chwaliszewo, Dobieszewo).

Mikroregion zalesiony tworzy pas o układzie równoleżnikowym w północnej części gmin: Kcynia i Szubin. W tej strefie spotykamy największe wyniesienie na terenie powiatu szczyt Chelmiarki – 161,9 m. n.p.m. położony w okolicy Dębogóry.

Dla strefy tej jest charakterystyczne dosyć znaczne zróżnicowanie względne rzeźby, szczególnie na wschodzie.

3.3. Zasoby wodne

Noteć

Największą rzeką przepływającą przez gminę Kcynia jest rzeka Noteć, która stanowi prawoboczny dopływ Warty. Rzeka Noteć charakteryzuje się niewielkimi przepływami, uregulowanym korytem rzeczonym i skróconym biegiem rzeki, posiada ona zdolności do naturalnego samooczyszczania. Wydłużeniu nastąpił czas tzw. niżówek, czyli dni z niskimi stanami wody (M. Kupczyk 2002 b).

W ostatnich latach obserwowane są wyraźne zmiany w poziomie jej zanieczyszczenia, poprawa parametrów jakościowych rzeki jest zauważalna. Wody rzeki Noteć charakteryzują się wysokim zasoleniem ponadnormatywną zawartością substancji biogennych, jej koryto jest skanalizowane a dolina zmeliorowana. Noteć jest jedną z największych dróg wodnych

w Polsce, jednak jej obecne wykorzystanie jest niewielkie. Rzeka przepływa przez tereny uprzemysłowione i o intensywnej gospodarce rolnej co wpływa bezpośrednio na stan jakości wody.

Kcynka

Kcynka jest niewielkim lewobrzeżnym dopływem Noteci, o długości 29,7 km i powierzchni zlewni 128,3 km, odwadniającym fragment wysoczyzny morenowej w okolicach Kcyni. Źródła rzeki zlokalizowane są na południowy- wschód od miasta Kcynia. Na północ od miejscowości Smogulec rzeka wkracza do pradoliny Noteci. Na terenie gminy, długość Kcynki wynosi około 25,5 km.

Stan czystości rzeki Kcynki uległ poprawie po wybudowaniu i uruchomieniu oczyszczalni ścieków w mieście Kcynia.

Wody podziemne

Na terenie gminy Kcynia w podłożu geologicznym występuje jedno piętro wodonośne o charakterze użytkowym. Największe znaczenie użytkowe i największymi zasobami charakteryzuje się czwartorzędowy poziom wodonośny. Główne źródło wody pitno – gospodarczej w gminie Kcynia stanowią wody czwartorzędowe występujące na głębokości od kilkunastu do ponad 50 m p.p.t.

Czwartorzędowy poziom wodonośny występujący w dolinach rzecznych tworzy jedną warstwę wodonośną o dużej miąższości. W obszarach wysoczyzny morenowej wody czwartorzędowe występują w formie 2-3 śródglinowych warstw wodonośnych, które pozostają ze sobą w więzi hydraulicznej. Średnie wydajności eksploatacyjne z pojedynczych otworów studziennych, ujmujących do eksploatacji wody poziomu czwartorzędowego osiągają wartość od kilkunastu do kilkudziesięciu m³/h. Gmina Kcynia leży na obszarze jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 35, 42 i 43.

JCWPd nr 35 zalega na powierzchni 2.217,7 km². Jego główną cechą charakterystyczną jest występowanie w utworach czwartorzędowych jednego poziomu wodonośnego związanego z Pradolina Toruńsko – Eberswaldzką. Poziom mioceniński jako jedna warstwa wodonośna jest dobrze izolowany od poziomu czwartorzędowego. Głębokość występowania wód słodkich wynosi ok. 160 m.

JCWPd nr 42 zalega na powierzchni 2.633,3 km². Na całym obszarze, pod znacznej miąższości warstw utworów czwartorzędowych występuje mioceniński poziom wodonośny. W południowej części JCWPd znajduje się poziom kredowy nie będący w kontakcie hydraulicznym z poziomem miocenińskim. Głębokość występowania wód słodkich wynosi ok. 170 m.

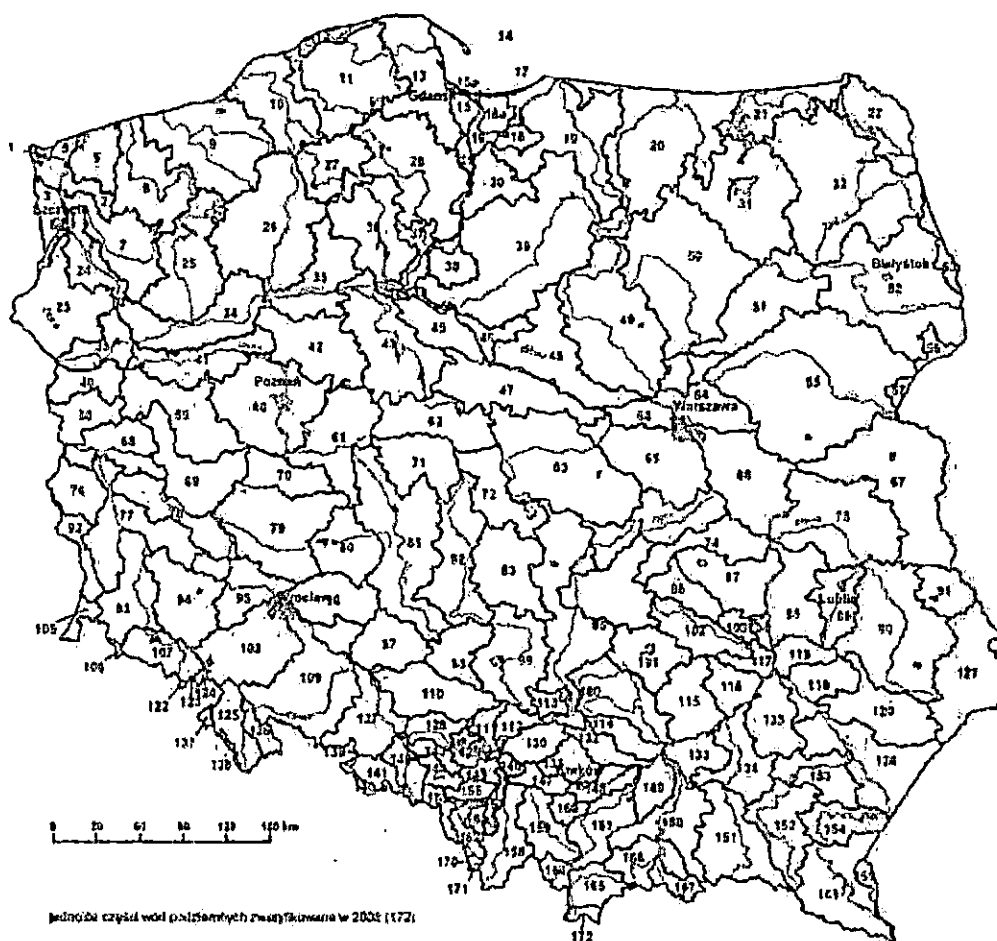
JCWPd nr 43 zalega na powierzchni 3.659,3 km². Woda w utworze czwartorzędowym tworzy jeden poziom wodonośny o zróżnicowanym wykształceniu. Poziom mioceni występuje na całym obszarze mając kontakt hydrauliczny z poziomem czwartorzędowym. Cechą charakterystyczną tego poziomu jest wystąpienie w rejonie północno-wschodnim wód zasolonych w utworach trzeciorzędowych, przy braku izolacji lokalnie następuje ascenzja wód zasolonych do poziomów plejstoceni. Głębokość występowania wód słodkich wynosi ok. 200 m.

W części obszaru gminy Kcynia występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych:

Zbiornik nr 138 „Pradolina Toruń – Eberswalde” – wody czwartorzędowe o powierzchni 2 100 km², o zasobach 400 tys. m³ na dobę. Średnia głębokość ujęć wynosi 30 m. Zasięg obszaru obejmuje tereny północne gminy Szubin i gminy Kcynia oraz południowe terenu gminy Nakło nad Notecią oraz gminy Sadki.

Zbiornik nr 139 - „Dolina kopalna Smogulec – Margonin” zbiornik o powierzchni 250 km², o zasobach 30 tys. m³. Średnia głębokość ujęć wynosi 50 m.

(Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kcynia na lata 2013 -2016 z perspektywą na lata 2017 – 2020 oraz strona internetowa Państwowej Służby Hydrogeologicznej - www.psh.gov.pl)



Monitoring wód podziemnych.

Jakość wód podziemnych oceniana jest w pięciostopniowej skali:

Przyjęte klasy jakości to:

- klasa I – wody o bardzo dobrej jakości, żaden wskaźnik nie przekracza wartości dopuszczalnych dla wód przeznaczonych do spożycia,
- klasa II – wody dobrej jakości - żaden wskaźnik nie przekracza wartości dopuszczalnych dla wód przeznaczonych do spożycia z wyjątkiem żelaza i manganu,
- klasa III – wody zadowalającej jakości – mniejsza część wskaźników przekracza wartości dopuszczalne dla wody przeznaczonej do spożycia,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości, większość wskaźników przekracza wartości dopuszczalne dla wody przeznaczonej do spożycia,
- klasa V – wody złej jakości, woda nie spełnia wymagań dla wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi.

Jakość wód podziemnych w sieci lokalnej jest monitorowana na terenie powiatu w rejonie składowisk odpadów. Badaniem jakości zwykłych wód podziemnych w 2007 r. w ramach monitoringu sieci krajowej na terenie powiatu objęto otwór studzienny w Gromadnie, Rozwarzynie i Potulicach.

W Gromadnie jakość wody była w II klasie czystości, w Potulicach w II klasie czystości, a w Rozwarzynie w V klasie czystości. Jakość wody w Rozwarzynie obniżają występujące w niej związki azotu.

TABELA 1. JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH – SIEĆ KRAJOWA

Rok	Nr otworu	Miej-sco-wość	Gmina	Straty-grafia	Głębo-kość stropu (mppt)	Ro-dzaj wód	Użyt-kowa-nie te-re-nu	Klasa czy- stości	Wskaźniki w zakresie stężeń odpowiadają- cych wodzie o niskiej jakości		Wskaźniki przekra- czające normy dla wód przeznaczo- nych do spożycia przez ludzi
									kl IV	kl V	
2004	690	Szubin	Szubin	Q	2	G	obsz. za- bud	III	Na	-	Na, Cl, Tw og.
2005	690	Szubin	Szubin	Q	2	G		IV	NH ₄	-	Na, Cl
2006	690	Gro- madno	Kcynia	Q	50	W		II		-	FET
2007	2025	Gro- madno	Kcynia	Q	50	W		II		Temp.	N, NO ₃
2007	2192	Rozwa- rzyn	Nakło	Q	6,5	G		V		K,NO ₃	-
2007	2191	Potulice	Nakło	Q	7,6	G		II		-	-

ZRÓDŁO : INFORMACJA NA TEMAT GOSPODARKI WODNEJ. WYDZIAŁ ŚRODOWISKA STAROSTWO POWIATOWE W NAKLE NAD NOTECIĄ, NAKŁO NAD NOTECIĄ, STYCZEŃ 2009 R.

G - wody gruntowe

W - wody wgłębne

Sieć regionalna służy do rozpoznania oraz stałej kontroli jakości wód podziemnych. Obejmuje w pierwszej kolejności Główne Zbiorniki Wód Podziemnych, które stanowią podstawowe źródła zaopatrzenia w wodę.

4. Warunki przyrodnicze

4.1. Gleby

Typologiczne zróżnicowanie gleb jest głównie wynikiem sprzężeń budowy geologicznej, urzeźbienia terenu, warunków wodnych i szaty roślinnej.

Obszar gminy Kcynia pod względem rodzaju i typów gleb jest umiarkowanie zróżnicowany. Przeważają gleby piaskowe i pseudobielicowe. Ze względu na skład mechaniczny i dużą przepuszczalność są zaliczane do najłagodniejszych, tj. klasy IVb, V i VI.

Gleby wysokich klas bonitacyjnych II i III występują wyłącznie w południowej części gminy, przy czym są one reprezentowane przez kompleksy glebowo - rolnicze 1, 2, 3. Dominuje tu jednak głównie 2 kompleks glebowo - rolniczy. Gleby wysokich klas bonitacyjnych na omawianym terenie, należą do typu gleb brunatnych właściwych. Gleby klas V i VI należą typologicznie do brunatnych wylugowanych i kwaśnych. W obniżeniach miedzymorenowych – występują zdegradowane czarne ziemie, torfy niskie, gleby mułowe. Na płaskich fragmentach wysoczyzny występują gleby płowe. Na zboczach pradoliny (krawędziach wysoczyzny) występuje głównie kompleks 3, reprezentowany głównie przez gleby klas IV a i III b. W strefie tej dominują grunty orne, a użytki zielone występują w niewielkich obniżeniach. Terasy erozyjno - akumulacyjne, zbudowane przeważnie z luźnych piasków, pokrywają gleby klas V, VI i VI R, należące do kompleksów glebowo - rolniczych 6 i 7. Są to głównie gleby brunatne wylugowane i kwaśne. Pojawiają się tu również gleby bielcowe.

TABELA 2. KLASYFIKACJA GLEB NA TERENIE GMINY KCYNIA

Użytek	Klasa	Powierzchnia [ha]
Ls	LsII	0,0160
Ls	LsIII	25,0246
Ls	LsIV	69,1801
Ls	LsV	247,8665
Br	LsVI	0,5242
Ls	LsVI	474,2117
B	Lz	0,7409
Ł	ŁII	7,6934
Ł	ŁIII	379,2828
Wsr	ŁIII	0,0577
Br	ŁIV	0,9939
E	ŁIV	2,0000
Lzr	ŁIV	0,1377
Ł	ŁIV	1686,5309
Wsr	ŁIV	1,8565
Br	ŁV	0,5046
E	ŁV	1,1400
Lzr	ŁV	1,5665
Ł	ŁV	448,6934
Br	ŁVI	0,2093
E	ŁVI	0,7700
Lzr	ŁVI	0,2800
Ł	ŁVI	186,6430
Ps	PsII	3,5346
S	PsII	0,1701
Br	PsIII	2,5431
Lzr	PsIII	4,4262
Ps	PsIII	86,0216
S	PsIII	0,1900
Br	PsIV	4,3446
E	PsIV	0,8000
Ps	PsIV	412,3035
S	PsIV	0,5363
Br	PsV	4,7478
Lzr	PsV	0,1431

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

Ps	PsV	198.4491
S	PsV	0.3000
Wsr	PsV	0.7801
Br	PsVI	1.1455
E	PsVI	0.3688
Lzr	PsVI	0.7358
Ps	PsVI	111.8808
S	PsVI	0.4100
Br	RII	12.3407
R	RII	288.2115
S	RII	6.5257
Br	RIIIa	114.8751
Lzr	RIIIa	0.0453
R	RIIIa	3180.8393
S	RIIIa	89.0538
Br	RIIIb	40.0248
Lzr	RIIIb	5.3580
R	RIIIb	3215.6097
S	RIIIb	63.1868
Wsr	RIIIb	0.6400
Br	RIVa	60.4414
Lzr	RIVa	0.2973
R	RIVa	3533.3094
S	RIVa	51.1044
Wsr	RIVa	0.0433
Br	RIVb	31.3271
R	RIVb	2088.6894
S	RIVb	11.3323
Br	RV	74.1553
E	RV	1.8899
Lzr	RV	3.9298
R	RV	2412.6228
S	RV	14.4043
Wsr	RV	1.3819
Br	RVI	50.1886
E	RVI	0.1800
Lzr	RVI	0.1300
R	RVI	1324.8364
S	RVI	4.5153
Ws	RVI	3.8744
Wsr	RVI	4.1050
B	-	93.3367
Ba	-	8.4824
Bi	-	31.4434
Bp	-	0.6256
Bz	-	27.2675
dr	-	623.9184
E-N	-	18.0400
K	-	10.4430
Ls	-	5774.7344
Lz	-	143.5989
N	-	813.9116
Ti	-	2.9919
Tk	-	53.5350
Tr	-	5.8628
W	-	206.1831
Wp	-	99.5695
Ws	-	0.3042
Wsr	-	2.0412

Razem:**28975.5133**ŹRÓDŁO: WYDZIAŁ GEODEZJI I GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI STAROSTWA POWIATOWEGO
W NAKLE NAD NOTECIĄ, 2015 R.**Fizyczna i chemiczna degradacja gleb**

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie gminy Kcynia można zaliczyć:

- obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu,
- obszary użytkowane rolniczo,
- obszary eksploatacji surowców,
- obszary zajmowane pod zabudowę.

Naturalna odporność gleb na chemiczne czynniki niszczące związana jest ściśle z typem gleb. Gleby posiadają tzw. właściwości buforowe, czyli zdolność do przeciwstawiania się zmianie odczynu, a tym samym posiadają odporność na czynniki antropogeniczne. Głównym czynnikiem odpowiadającym za zdolności buforowe badanych gleb jest zawartość materii organicznej i węglanów. Najmniejszą odporność na tego typu zagrożenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielcowe. Gleby brunatne, zasobne w składniki pokarmowe i wodę, są bardziej odporne na zagrożenia chemiczne. Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych. Do zwiększenia degradacji przyczyniają się także rzeźba terenu oraz warunki atmosferyczne. Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest użytkowanie rolnicze, które może powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez, a tym samym powodować powstawanie braków w zawartości składników przyswajalnych (dostępnych dla roślin) w glebie. Natomiast przedostawanie się fosforu i azotu do wód powierzchniowych może powodować ich eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne szkody w środowisku. Zużycie nawozów na terenie gminy przedstawiają wyniki Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku zamieszczone w tabeli poniżej:

TABELA 3. ZUŻYCIE NAWOZÓW W GOSPODARSTWACH NA TERENIE GMINY KCYNIA

Rodzaj nawozu	Ilość gospodarstw stosujących nawozy (szt.)	Zużycie nawozów na 1 ha użytków rolnych (kg)
mineralne	767	157,0
azotowe	745	89,6
fosforowe	67	36,4
potasowe	83	31,0
wieloskładnikowe	500	37,6
wapniowe	118	157,0

ŹRÓDŁO: GUS – POWSZECHNY SPIS ROLNY 2010

W przypadku rolnictwa erozja i degradacja gleb najczęściej powiązana jest z niewłaściwym nawożeniem mineralnym i organicznym, nieprawidłową uprawą, likwidacją zakrzaczeń i zadrzewień śródpolnych, co również ma wpływ na występowanie erozji wietrznej.

Dla gleb gminy Kcynia problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

Z terenów utwardzonych często odprowadzane są do ziemi wody opadowe i roztopowe. Mogą być wprowadzane do odbiorników jeżeli spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych powinny być jednak separatory i inne filtry oraz osadniki.

Najważniejszymi zabiegami, które mogą ograniczyć degradację fizyczną gleb są przede wszystkim:

- ograniczenie przeznaczania gleb na cele nierolnicze i nieleśne,
- zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej oraz w drzewostanach powstającym wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej,
- zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych, odpowiednia melioracja (zarówno odwodnienia, jak i nawodnienia),
- przywracanie i poprawianie wartości użytkowej gruntom.

Do najważniejszych elementów, które należy analizować, aby zapewnić właściwą chemiczną jakość gleb zaliczyć trzeba:

- właściwe jakościowo i ilościowo zużycie środków ochrony roślin,
- właściwe jakościowo i ilościowo zużycie nawozów mineralnych,
- właściwe lokalizowanie pól uprawnych w stosunku do wód powierzchniowych,
- właściwą gospodarkę wodno - ściekową oraz system usuwania odchodów zwierzęcych.

4.2. Klimat

Warunki przyrodniczo – klimatyczne choć zróżnicowane, sprzyjają intensywnej produkcji rolniczej, jednakże systematycznie zmniejszająca się ilość opadów atmosferycznych, oraz „stepowienie” wynikające z obniżenia się poziomu wód gruntowych powodują, że deficyt wody staje się z każdym rokiem bardziej dotkliwy dla rolników.

Opady średnioroczne za ostatnie 5-cio lecie kształtują się następująco:

TABELA 4. OPADY ŚREDNIOROCZNE

Rok	Opad w mm/m²/rok
2010	750
2011	500
2012	700
2013	650
2014	500

ŹRÓDŁO: WWW.IMGW.PL

Wyżej zaprezentowana tabela pokazuje, iż opady pomimo, że nie odbiegają wielkością od opadów wcześniejszych okresów to cechuje je nierównomierny rozkład. Warunki przyrodniczo-klimatyczne oraz jakość gleb określają jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Opady atmosferyczne dla Kcyni wynoszą średnio ok. 620 mm/rok. Ilość opadów w ciągu roku jest niewystarczająca, lecz ich rozkład jest na ogół korzystny dla roślinności. Największa ilość opadów przypada na okres od maja do września.

Wilgotność powietrza kształtuje się na poziomie średnim dla Polski środkowej. W przekroju rocznym najkorzystniejsze warunki meteorologiczne panują od kwietnia do lipca, kiedy średnia miesięczna wilgotność powietrza wynosi od 70 do 75%.

Północna część gminy Kcynia charakteryzuje się optymalnymi warunkami klimatycznymi. Średnia roczna temperatura wynosi 8°C, średnia temperatura lipca 17,6° C, stycznia zaś -

3° C. Pierwsze przymrozki występują przeważnie pod koniec września i w październiku. Niebezpieczne dla roślinności są również opóźnione przymrozki wiosenne powstające na skutek zbyt małej ilości pary wodnej. Średnio w ciągu roku dni z przymrozkiem jest ok. 107-108, dni mroźnych 30-35, natomiast dni z temperaturą powyżej 25° C około 28.

Czas trwania pokrywy śnieżnej wynosi 38 – 50 dni w roku, natomiast długość okresu wegetacyjnego to 200 – 215 dni w ciągu roku.

Południowe części gminy Kcynia charakteryzują się najniższymi w Polsce opadami (poniżej 500 mm/rok). Liczba dni mroźnych to 30 – 50, natomiast dni z przymrozkami to 100 – 110. Czas trwania pokrywy śnieżnej waha się w granicach od 30 do 60 dni. Długość okresu wegetacji (przy temperaturze powyżej 5° C) wynosi od 210 do 220 dni i trwa od pierwszej dekady kwietnia do pierwszej dekady listopada. Średnia roczna temperatura wynosi 7,1 - 7,6°C, natomiast średnia najcieplejszego miesiąca – lipca wynosi 17,2 - 17,9° C , natomiast najzimniejszego – lutego 3,0 - 3,3°C.

4.3. Lasy

TABELA 5. LESISTOŚĆ ORAZ STRUKTURA GRUNTÓW LEŚNYCH – STAN NA 31.12.2011 r.

Gmina	Powierzchnia gruntów leśnych w ha					Lesistość w %
	Ogółem	w tym lasy	z ogółem publiczne			
			razem	własność Skarbu Państwa	własność gminy	
Gmina Kcynia, w tym:	6434	5729	5599	5581	130	21,7
• miasto	0	0	0	0	0	0,0
• wieś	6434	5729	5599	5581	130	21,7

ŹRÓDŁO: WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO - POMORSKIE 2012 – PODREGIONY, POWIATY, GMINY

Lasy i grunty leśne stanowiły w roku 2011 21,7 % powierzchni gminy, obejmując teren 5.729 ha. Obecna lesistość gminy Kcynia jest dużo niższa niż planowana na rok 2020 średnia krajowa, która ma wynieść 30%. Wskaźnik lesistości w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi: 0,47 ha.

Lasy nadzorowane są przez Nadleśnictwo Szubin.

Struktura lasów położonych na obszarze gminy przedstawia się następująco:

- 90% lasy iglaste,
- 10% liściaste.

Większość lasów zlokalizowana jest na terenie miejscowości: Sipiory, Szczepice, Rozstrzębowo, Dębogóra, Józefkowo, Piotrowo, Iwno, Łankowice, Suchoręczek, Górki Zagajne, Grocholin, Żarczyn, Dziewierzewo.

Na terenie gminy dominują drzewostany sosnowe, a sosna, jako najważniejszy gatunek, zajmuje 82,7% powierzchni lasów. Spośród innych gatunków warto wymienić: dąb, olszę czarną, brzozę, jesion, świerk, buk, modrzew, osikę, daglezję, grab, lipę, klony.

Roślinami występującymi w runie leśnym są: borówka czernica, konwalia majowa, konwalijka dwulistna, malina kamionka, kłosownica leśna, orlica pospolita, tomka wonna, zaś w podszycie spotyka się czeremchę, kruszynę, leszczynę, jarzębinę, trzmielinę.

4.4. Powietrze

Powietrze jest elementem środowiska, do którego emitowane są zanieczyszczenia w postaci stałej, ciekłej i gazowej. Jakość powietrza atmosferycznego oznacza stopień jego zanieczyszczenia. Źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są przede wszystkim: elektrociepłownie, kotłownie przydomowe, środki transportu oraz zakłady przemysłowe.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy dokonał oceny stanu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w powiecie nakielskim, na podstawie wyników badań Inspekcji Sanitarnej oraz własnych pomiarów średniodobowych benzenu, a także dwutlenku siarki i dwutlenku azotu metodą pasywną.

Na terenie powiatu prowadzone są pomiary podstawowych zanieczyszczeń (pyłu zawieszonego PM10 – metoda manualna, benzenu – metoda pasywna). W trzech ostatnich latach wartości średnioroczne odnotowane na stacji w Nakle przy ulicy P. Skargi wyniosły:

TABELA 6. ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA W POWIECIE NAKIELSKIM

Zanieczyszczenie	2011 r. (µg/m³)	2012 r. (µg/m³)	2013 r. (µg/m³)	norma
pył zawieszony PM 10	38,5	39,8	43,7	40
benzen	3,44	2,68	3,30	5

ŹRÓDŁO: RAPORT O STANIE ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO – POMORSKIEGO W 2013 ROKU

Stężenia pyłu zawieszonego PM 10 w porównaniu z obowiązującymi normami są wysokie i stanowią zagrożenie dla środowiska naturalnego. Należy podkreślić, że od roku 2011. występuje coroczny wzrost wartości stężeń pyłu zawieszonego PM 10, a wartości benzenu utrzymują się na podobnym poziomie.

Pył zawieszony PM10 zawiera cząstki o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów, które mogą docierać do górnych dróg oddechowych i płuc, może zawierać substancje toksyczne takie jak

wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (m.in. benzo(a)piren), metale ciężkie (As, Cd, Ni, Pb) oraz dioksyny i furany.

TABELA 7. STĘŻENIA ZANIECZYSZCZEŃ W PYLE ZAWIESZONYM PM 10 W POWIECIE NAKIELSKIM

Metale i benzo(a)piren w pyłe PM 10	2011 r. ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2012 r. ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2013r. ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	norma
olów	0,0275	0,0268	0,02150	0,5
kadm	0,0006	0,0006	0,00062	0,005
nikiel	0,0014	0,0012	0,00135	0,020
arsen	0,0012	0,0013	0,00182	0,006
Benzo(a)piren	0,0083	0,0045	0,00436	0,001

ŹRÓDŁO: RAPORT O STANIE ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO – POMORSKIEGO W 2013 ROKU

Pomiary stężeń metali ciężkich metodą manualną w okresie od roku 2011 do 2013 wykazały wartości przekraczające normy w przypadku benzo(a)pirenu i arsenu natomiast pozostałe metale ciężkie mieszczą się w przyjętych normach.

Klasyfikacja strefy kujawsko-pomorskiej, do której zaliczony jest powiat nakielski, dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa łączna strefy uzyskana w wyniku oceny rocznej za rok 2013 dokonana z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi.

TABELA 8. STĘŻENIA ZANIECZYSZCZEŃ W STREFIE KUJAWSKO-POMORSKIEJ

Strefa kujawsko-pomorska	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
	Kryterium – poziom dopuszczalny							Kryterium – poziom docelowy					
	SO ₂	NO ₂	Pył zawieszony PM 10	Pył zawieszony PM 2,5	Pb	Benzen	CO	As	Benzo (a) piren	Cd	Ni	O ₃	Pył zawieszony PM 2,5
	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A

ŹRÓDŁO: RAPORT O STANIE ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO W 2013 ROKU

Klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych;

***Klasa B** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;*

***Klasa C** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych.*

Według klasyfikacji dokonanej ze względu na ochronę zdrowia w wyniku rocznej oceny za rok 2013, strefa kujawsko-pomorska zaliczona została do klasy C.

O zaliczeniu strefy kujawsko-pomorskiej do niekorzystnej klasy C zdecydowały m.in. występujące na terenie powiatu nakielskiego przekroczenia dopuszczalnych wartości benzenu, przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 (średnia roczna i stężenia 24-h), przekroczenia poziomu docelowego arsenu oraz przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

Benzo(a)piren jest rakotwórczą substancją toksyczną, która może również powodować dziedziczne wady genetyczne, w tym upośledzać płodność i działać szkodliwie na dziecko w łonie matki. Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym. Występuje w dymie podczas spalania niecałkowitego, m.in. dymu tytoniowego (dym z 1 papierosa zawiera 0,16 µg tej substancji), smogu, powstającego w wyniku niskiej emisji oraz w spalinach samochodowych. Arsen powstaje między innymi podczas spalania paliw kopalnianych takich jak węgiel brunatny i kamienny. Jego nadmiar powoduje silne zatrucia między innymi poprzez zakłócanie procesów enzymatycznych w komórkach. Związki arsenu posiadają właściwości rakotwórcze. Objawy zatrucia przewlekłego pojawiają się dopiero po kilku latach i mogą to być nowotwory skóry, płuc, nerek i wątroby.

5. Obszary chronione i szczególnie wartościowe pod względem przyrodniczym

5.1. Rezerваты przyrody

Rezerваты przyrody – są to obszary obejmujące zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej, mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych. Na terenie gminy znajduje się jeden rezerwat zlokalizowany w Grocholinie.

Grocholin – rezerwat leśny, biocenotyczny o powierzchni 12,10 ha, w zarządzie Lasów Państwowych – Nadleśnictwo Szubin, gmina Kcynia. Utworzony mocą Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 7 października 1967 r.

Ochronie podlega łąg jesionowo – olszowy *Fraxino – Alnetum* i las grądowy *Galio sylvatici – Carpinetum betuli*.

W zespole łągu jesionowo – olszowego dominuje jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* z domieszką olszy czarnej *Alnus glutinosa* i lipy drobnolistnej *Tilia cordata*.

W warstwie krzewów występuje czeremcha zwyczajna *Padus avium*, leszczyna *Corylus avellana* i dziki bez czarny *Sambucus nigra*. W runie leśnym, w jego aspekcie wiosennym, dominuje ziarnopłon wiosenny *Ranunculus ficaria*. W późniejszym okresie wegetacji występują podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, jaskier kosmaty *Ranunculus lanuginosus*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum* i gajowiec żółty *Lamium galeobdolon*.

W lesie o charakterze łągu środkowoeuropejskiego dominuje starodrzew grabowo – dębowy, z domieszką jesionu wyniosłego. W słabo rozwiniętej warstwie krzewów spotyka się: leszczynę pospolitą, czeremchę zwyczajną, trzmielinę europejską *Euonymus europaeus* i dziki bez czarny. W dobrze rozwiniętej warstwie roślin zielnych zwarte powierzchnie tworzy kokorycz pusta *Corydalis cava*, ziarnopłon wiosenny, gajowiec żółty, prosownica rozpięzchła *Milium effusum*, podagrycznik pospolity i zawilec gajowy *Anemone nemorosa*.

Rezerwat „Grocholin” stanowi wyspę środowiskową w rolniczym krajobrazie gminy Kcynia.

5.2. Użytki ekologiczne

Pomniki przyrody – są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno – pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie.

Poniżej załączono wykaz pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy Kcynia.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

TABELA 9. POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE GMINY KCYNIA

NR REJ.	POMNIK PRZYRODY	LOKALIZACJA	OPIS
1/K	Żywnotnik olbrzymi	Chwaliszewo dz. nr 14	o obwodzie 325 cm, rosnący w zabytkowym parku dworskim (nr rej. zabyt. 187/A) w Chwaliszewie
2/K	Dęby szypułkowe – 3 szt., Lipa drobnolistna	Dębogóra dz. nr 91	obwody dębów: 450, 305 i 285 cm, obwód lipy: 360 cm, rosnący w parku wiejskim w Dębogórze
3/K	Dąb szypułkowy	Dębogóra dz. nr 114/2	o obwodzie 460 cm, rosnący na terenie gospodarstwa rolnego w Dębogórze
4/K	Lipa drobnolistna, Dąb szypułkowy	Dobieszewo dz. nr 72/2	lipa o obwodzie 390 cm, dąb o obwodzie 350 cm, rosnące w parku dworskim w Dobieszewo
5/K	Dąb szypułkowy	Dobieszewko dz. nr 229/1	o obwodzie 290 cm, rosnący w parku dworskim w Dobieszewku
6/K	Dąb szypułkowy	Dziewierzewo dz. nr 280/1	o obwodzie 400 cm, rosnący przy kościele w Dziewierzewie
7/K	Lipy drobnolistne – 2 szt.	Dziewierzewo dz. nr 282	o obwodach 450 i 390 cm, rosnące w parku dworskim w Dziewierzewie
8/K	Wiąz górski, Platan klonolistny	Górki Dąbskie dz. nr 10/3	wiąz o obwodzie 360 cm, platan o obwodzie 270 cm, rosnące w zabytkowym parku dworskim (nr rej. zabytków 102/A) w Górkach Dąbskich
9/K	Platan klonolistny	Grocholin dz. nr 53/1	o nazwie "Stańczyk", obwodzie 820 cm, rosnący przy zabytkowym parku dworskim w Grocholinie
10/K	Topole białe – 6 szt., Buk zwyczajny odmiany czerwonej, Jesiony wyniosłe – 8 szt., Lipy drobnolistne – 5 szt., Dęby szypułkowe odmiany piramidalnej – 2 szt., Dęby szypułkowe – 2 szt., Klon polny, Iglicznia trócierniowa, Głóg dwuszyjkowy	Grocholin dz. nr 53/1	topole o obwodach: 470, 450, 440, 360, 355 i 295 cm, buk o obwodzie 380 cm, jesiony o obwodach: 412, 400, 381, 347, 310, 310, 307 i 303 cm, lipy o obwodach: 320, 310, 300, 300 i 290 cm, dęby o obwodach: 237 i 208 cm, dęby o obwodach: 350 i 295 cm, klon o obwodzie 300 cm, iglicznia o obwodzie 258 cm oraz głóg o obwodzie 130 cm, rosnące w zabytkowym parku dworskim (nr rej. zabytków 99/A) w Grocholinie.
11/K	Lipa drobnolistna	Grocholin dz. nr 183	o obwodzie 364 cm, rosnąca przy drodze gruntowej w Grocholinie
12/K	Lipa drobnolistna	Grocholin dz. nr 183	o obwodzie 330 cm, rosnąca przy drodze gruntowej w Grocholinie
13/K	Aleja przydrożna złożona z 44 drzew	Grocholin dz. nr 199	aleja składa się z: 24 lip drobnolistnych, 15 kasztanowców zwyczajnych oraz 5 jesionów wyniosłych, rosnących przy drodze gruntowej w Grocholinie
14/K	Lipa drobnolistna	Grocholin dz. nr 199	o obwodzie 350 cm, rosnąca przy drodze gruntowej w Grocholinie
15/K	Stanowisko kwitnącego bluszczu pospolitego	Grocholin dz. nr 1073/4	Stanowisko kwitnącego bluszczu pospolitego o powierzchni 1,00 ha znajdujące się w zabytkowym parku dworskim (nr rejestru zabytków - 99/A) w Grocholinie
16/K	Lipy drobnolistne – 31 szt.	Kcynia dz. nr 600	o obwodach: od 26 do 70 cm, rosnących na cmentarzu żydowskim przy ulicy Poznańskiej w Kcyni

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

17/K	Platan klonolistny	Kcynia dz. nr 881	o obwodzie 380 cm, rosnący w miejscowości Kcynia
18/K	Jesion wyniosły, Platan klonolistny, Lipy drobnolistne – 3 szt.	Kcynia dz. nr 1073/4	jesion o obwodzie 390 cm, platan o obwodzie 284 cm, lipy o obwodach: 263, 262 i 240 cm, rosnące przy ulicy Libelta w parku dworskim w Kcyni
19/K	Aleja przydrożna złożona z 400 drzew	Głogowiniec dz. nr 28	aleja złożona z: 386 kasztanowców zwyczajnych o obwodach: od 360 do 130 cm, siedmiu lip drobnolistnych o obwodach: od 270 do 145 cm, czterech jesionów wyniosłych o obwodach: od 200 do 120 cm oraz klonu zwyczajnego o obwodzie 150 cm, rosnące przy drodze Kcynia - Grocholin - Głogowiniec
20/K	Dęby szypułkowe – 2 szt., Topole osiki – 2 szt.	Tupadły dz. nr 11/3	dęby o obwodach: 550 i 440 cm oraz dwie topole o obwodach: 585 i 320 cm, rosnące w parku dworskim w Mechnaczu
21/K	Dąb szypułkowy	Tupadły dz. nr 30/1	o nazwie "Adam", o obwodzie 640 cm, rosnący naprzeciwko parku dworskiego w Mechnaczu
22/K	Kasztanowiec zwyczajny	Turzyn dz. nr 177	o obwodzie 340 cm, rosnący przy szkole w Mycielewie
23/K	Sosny zwyczajne – 3 szt.	Nowa Wieś Notecka dz. nr 26/15	o obwodach 500, 395 i 320 cm, rosnące przy drodze Nowa Wieś Notecka - Iwno w miejscowości Nowa Wieś Notecka
24/K	Lipa drobnolistna, Dąb szypułkowy	Rozpętek dz. nr 38/1	lipa o obwodzie 430 cm oraz dąb o obwodzie 380 cm, rosnące w zabytkowym parku dworskim (nr rej. zabytków 98/A) w Rozpętku
25/K	Topola czarna	Rozstrzębowo dz. nr 126	o obwodzie 650 cm, rosnąca przy drodze: Szczepice - Rozstrzębowo w Rozstrzębowie
26/K	Jesiony wyniosłe – 2 szt., Wierzba krucha	Rozstrzębowo dz. nr 126	jesiony o obwodach 390 i 385 cm oraz wierzba o obwodzie 410 cm, rosnące przy drodze: Szczepice - Rozstrzębowo w Rozstrzębowie
27/K	Lipa drobnolistna, Jesion wyniosły	Sierniki dz. nr 16	lipa o obwodzie 380 cm oraz jesion o obwodzie 280 cm, rosnące w zabytkowym parku dworskim (nr rej. zabytków 189/A) w Siernikach
28/K	Wiąz szypułkowy	Sipiorzy dz. nr 131/7	o obwodzie 510 cm, rosnący w Sipiorach
29/K	Dąb szypułkowy, Buk zwyczajny	Słupowa dz. nr 130/2	dąb o obwodzie 285 cm, buk o obwodzie 270 cm, rosnące w parku wiejskim w Słupowej
30/K	Dęby szypułkowe – 3 szt., Wiąz szypułkowy, Lipa drobnolistna, Świerk pospolity	Suchoręcz. dz. nr 182/1 i 183	dęby o obwodach: 380, 340 i 305 cm, wiąz o obwodzie 305 cm, lipa o obwodzie 350 cm oraz świerk o obwodzie 270 cm, rosnące w parku wiejskim w Suchoręczu
31/K	Platan klonolistny	Suchoręczek dz. nr 88/1	o obwodzie 400 cm, rosnący w parku wiejskim nr 88/1 w Suchoręczku
32/K	Jesion wyniosły, Platan klonolistny, Buk zwyczajny, Topola czarna	Szczepice dz. nr 279/30	jesion o obwodzie 330 cm, platan o obwodzie 330 cm, buk o obwodzie 315 cm oraz topola o obwodzie 550 cm, rosnące w parku dworskim nr 279/30 w Szczepicach
33/K	Topola czarna	Tupadły dz. nr 30/1	o obwodzie 520 cm, rosnąca przy drodze do pałacu w Tupadłach
34/K	Jesion wyniosły	Turzyn dz. nr 199/3	o obwodzie 320 cm, rosnący w Turzynie

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

35/K	Jesiony wyniosłe – 3 szt., Lipy drobnolistne – 2 szt., Daglezja zielona	Zurawia dz. nr 55/7	jesiony o obwodach: 350, 330 i 305 cm, lipy o obwodach: 450 i 350 cm oraz daglezja o obwodzie 285 cm, rosnące w parku dworskim w Żurawi
36/K	Głaz narzutowy	Gromadno dz. nr 136/2	o obwodzie 1360 cm, znajdujący się w Gromadnie
37/K	Głaz narzutowy	Gromadno dz. nr 136/2	o obwodzie 830 cm, znajdujący się w Gromadnie
38/K	Dęby szypułkowe – 2 szt.	Leśnictwo Dębogóra	o obwodach: 580 i 420 cm, rosnące w pobliżu Chełmianek
39/K	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Dębogóra	o obwodzie 260 cm, rosnący w pobliżu Chełmianek
40/K	Dęby szypułkowe – 2 szt.	Leśnictwo Dębogóra	o obwodach 480 i 310 cm, rosnące w pobliżu Chełmianek
41/K	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Dębogóra	o obwodzie 460 cm, rosnący w pobliżu Chełmianek
42/K	Dęby szypułkowe – 2 szt.	Leśnictwo Dębogóra	o obwodach 400 i 300 cm, rosnące w pobliżu Chełmianek
43/K	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Dębogóra	o obwodzie 300 cm, rosnący w pobliżu Chełmianek
44/K	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Dębogóra	o obwodzie 520 cm, rosnący w pobliżu Korfantówki
45/K	Sosna zwyczajna	Leśnictwo Dębogóra nr 206/1 LP	o obwodzie 265 cm, rosnąca w pobliżu Jankowa
46/K	Dęby szypułkowe – 13 szt., Wiąz szypułkowy	Leśnictwo Grocholín	dęby o obwodach od 470 do 260 cm oraz wiąz o obwodzie 460 cm, rosnące w pobliżu Grocholína
47/K	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Tupadły dz. nr 81/1	dąb o obwodzie 410 cm, rosnący w pobliżu Chełmianek
48/K	Dęby szypułkowe – 2 szt.	Leśnictwo Tupadły dz. nr 158 LP	o obwodach: 440 i 360 cm, rosnące w pobliżu Grocholína
49/K	Dęby szypułkowe – 4 szt.	Leśnictwo Żarczyn dz. nr 336	o obwodach: 365, 320, 310 i 280 cm, rosnące przy drodze w pobliżu Żarczyna
50/K	Dęby szypułkowe – 5 szt.	Leśnictwo Żarczyn dz. nr 338	o obwodach: 410, 390, 380, 320 i 310 cm, rosnących przy drodze w pobliżu Żarczyna
51	Aleja Turzyńska złożona z 352 drzew	Turzyn, dz. nr 186/3 oraz 194	326 drzew gatunku dąb szypułkowy 21 drzew gatunku klon zwyczajny 3 drzewa kasztanowiec zwyczajny 1 drzewo gatunku jesion wyniosły 1 drzewo gatunku wiąz pospolity
52	Dąb szypułkowy „Kcynek”	Kcynia dz. 718	Obwód pnia 385 cm, wysokość 22 m rosnący na cmentarzu ewangelickim
53	Dęby szypułkowe 2 szt.	Górki Zagajne dz. nr 49/2	Obwód pni 347 cm i 301 cm, wysokość 23 m i 22 m

ŹRÓDŁO: AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY KCYNIA NA LATA 2008 – 2011 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2012 – 2015 R.

5.3. Natura 2000

Obszary Natura 2000 to najmłodsza z form ochrony przyrody, wprowadzona w Polsce w 2004 r. jako jeden z obowiązków związanych z przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej. Obszary Natura 2000 powstają we wszystkich państwach członkowskich tworząc Europejską Sieć Ekologiczną. Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Drugim jej celem jest ochrona różnorodności biologicznej.

Podstawą funkcjonowania programu są dwie unijne dyrektywy tzw.: Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa.

Dyrektywa Ptasia (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - wcześniej Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa) - określa kryteria do wyznaczania ostoj dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem.

Dyrektywa Siedliskowa (Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory) - ustala zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

W myśl wyżej wymienionych aktów prawa każdy kraj członkowski Unii Europejskiej ma obowiązek zapewnić siedliskom przyrodniczym i gatunkom wymienionym w załącznikach Dyrektywy Siedliskowej i Ptasiej warunki sprzyjające ochronie, lub zadbać o odtworzenie ich dobrego stanu m.in. poprzez wyznaczenie i objęcie ochroną obszarów, na których te siedliska i gatunki występują.

Dyrektywy wyznaczają dwa typy obszarów:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW) / specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO).

Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) są wyznaczane do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków. Obszary te wyznaczane są indywidualnie przez każde państwo, w oparciu o zidentyfikowane kryteria. Komisja Europejska sprawdza, czy krajowa sieć obszarów uwzględnia wszystkie istotne ostoje ptaków w danym kraju oraz, czy wyznaczone obszary stanowią spójną całość.

W przypadku **specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO)**, każde państwo członkowskie opracowuje i przedstawia Komisji Europejskiej listę leżących na jego terytorium obszarów najcenniejszych pod względem przyrodniczym, odpowiadających gatunkowo i siedliskowo wymogom zawartym w Dyrektywie Siedliskowej. Po przedłożeniu listy, obszary

są przyporządkowywane regionom biogeograficznym wartościowane i selekcjonowane, a następnie wartościowane. Kluczowym elementem tej procedury jest Seminarium Biogeograficzne, podczas którego ocenia się kompletność sieci dla każdego z gatunków i siedlisk będących przedmiotami ochrony. Następnie Komisja Europejska zatwierdza w drodze decyzji obszary jako **"obszary mające znaczenie dla Wspólnoty - OZW"** (Site of Community Importance - SCI). Od tego momentu uzyskują one status obszarów Natura 2000. Kraje członkowskie w ciągu 6 lat od decyzji Komisji zobowiązane są do wyznaczenia tych ostoi jako specjalne obszary ochrony.

Najważniejszym kryterium wyznaczania obszarów Natura 2000 są wartości przyrodnicze danego terenu. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze są analizowane i uwzględniane w procesie opracowywania planów zarządzania poszczególnymi obszarami. Dla każdego obszaru Natura 2000 opracowana jest dokumentacja, która składa się z:

- **Standardowego Formularza Danych (Standard Data Form - SDF)**, w którym zawarte są najważniejsze informacje o położeniu i powierzchni obszaru, występujących typach siedlisk przyrodniczych i gatunkach „naturowych”, ich liczebności lub reprezentatywności w skali kraju, wartości przyrodniczej i zagrożeniach;
- **mapy cyfrowej w postaci wektorowej.**

SDF i mapy będą aktualizowane w miarę postępu wiedzy o występowaniu zasobów przyrodniczych w obszarze Natura 2000 (inwentaryzacja, monitoring przyrodniczy), zgodnie z procedurą określoną przez Komisję Europejską.

Obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody.

Powstanie sieci Natura 2000, która jest światowym ewenementem w zakresie międzynarodowej, obszarowej ochrony przyrody potwierdza, że ochrona zagrożonej różnorodności biologicznej Europy jest jednym z priorytetów działalności Unii Europejskiej.

Obszary Natura 2000 w województwie kujawsko-pomorskim.

W województwie kujawsko-pomorskim w skład sieci Natura 2000 wchodzi 7 obszarów specjalnej ochrony ptaków oraz 36 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty. Obszary te zajmują łącznie 11% powierzchni województwa.

Na terenie województwa znajduje się zarówno jeden z najmniejszych obszarów Natura 2000 w Polsce (Kościół w Śliwicach PLH040034 o pow. 0,1 ha) oraz największy (Bory Tucholskie PLB220009 o pow. 322 535,9 ha), który swym zasięgiem obejmuje również województwo pomorskie.

Wśród obszarów objętych tą formą ochrony przyrody warto wspomnieć o rzekach Brda i Wda, które są jednymi z najpiękniejszych szlaków kajakowych w Polsce oraz o Dolinie Noteci, która

w plebiscycie 7 Nowych Cudów Polski zdobyła I miejsce i uznana została największym cudem Natury 2013.

Na terenie powiatu nakielskiego znajdują się następujące obszary włączone do europejskiej sieci NATURA 2000:

- Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego PLB300001 (OSO);
- Dolina Noteci PLH300004 (SOO);
- Lisi Kąt PLH040026 (SOO);
- Łąki Trzęślicowe w Foluszu PLH040027 (SOO);
- Równina Szubińsko – Łabiszyńska PLH040029 (SOO);
- Solniska Szubińskie PLH040030 (SOO);

Na terenie gminy Kcynia znajdują się następujące z nich:

- Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego PLB300001 (OSO);
- Dolina Noteci PLH300004 (SOO);
- Lisi Kąt PLH040026 (SOO);

Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (kod obszaru PLB300001), wyznaczony na podstawie Dyrektywy Ptasiej obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) w 2004 r. Obejmuje obszar 32.672,1 ha, na terenie dwóch województw: kujawsko – pomorskiego i wielkopolskiego w tym 11.215,0 ha położonych jest w województwie kujawsko – pomorskim, na terenie gmin: Białe Błota (346,5 ha), Sicienko (1.135,4 ha), **Kcynia (2.366,1 ha)**, Nakło nad Notecią (3.997,2 ha), Sadki (3.312,7 ha), Szubin (6,2 ha) i Bydgoszcz - miasto (51,0 ha).

Obszar obejmuje pradolinę rzeczną o zmiennej szerokości od 2 do 8 km, która ma tu przebieg równoleżnikowy. Od północy obszar graniczy z wysoczyzną Pojezierza Krajeńskiego – maksymalnie deniwelacje pomiędzy dnem doliny a skrajem wysoczyzny dochodzą tu do 140 m. Od południa pradolina jest ograniczona piaszczystym Tarsem Szamocińskim, zajęтым w znacznej mierze przez lasy, stykającym się z krawędzią Pojezierza Chodzieskiego. Znaczne części pradoliny zostały zmeliorowane i prowadzona jest na nich gospodarka łkowa. W kilku miejscach pradoliny założono stawy rybne, na których prowadzona jest intensywna hodowla ryb – stawy Antoniny, Smogulec, Ostrówek, Występ, i Ślesin. Zachodnia część pradoliny, objęta przez obszar, jest obecnie doliną Noteci. Część wschodnia jest doliną żeglownego Kanału Bydgoskiego, wybudowanego w końcu XVIII w., łączącego dorzecza Odry i Wisły. W obrębie obszaru znajdują się 2 ostoje ptaków o randze europejskiej: E37 (Stawy Ostrówek i Smogulec) i E38 (Stawy Ślesin i Występ). Na obszarze tym występuje co najmniej

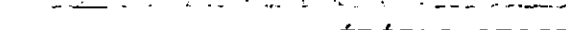
18 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar ten zasiedla około 10 % populacji krajowej (C6) podróźniczka (PCK), co najmniej 1 % populacji krajowej (C6) następujących gatunków: bielik (PCK) i kania czarna (PCK), w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występują kania ruda i błotniak stawowy. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2) łabędzia czarnodziobego, stosunkowo duże koncentracje (C7) osiąga siewka złota. Na terenie gminy Kcynia obszar obejmuje części miejscowości: Józefkowo, Paulina, Kowalewko Folwark, Weronika, Piotrowo, Kowalewko, Ludwikowo i Mieczkowo. W dużym uproszczeniu obszar ten zajmują teren od północy (granica gminy Kcynia z gminą Sadki – na większości odcinka środkiem rzeki Noteć), a od strony południowej wzdłuż drogi powiatowej miejscowościami Józefkowo, Paulina, Kowalewko Folwark, Weronika, Piotrowo, Kowalewko a dalej drogami gminnymi przez miejscowości Ludwikowo i Mieczkowo.

Dolina Noteci (kod obszaru PLH300004), wyznaczony na podstawie Dyrektywy Siedliskowej specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) w 2004 r zaproponowany jako obszar mający znaczenie dla wspólnoty (OZW) i zatwierdzony jako taki obszar w 2008 r. Swoim zasięgiem obejmuje obszar 50.531,99 ha na terenie dwóch województw: kujawsko – pomorskiego i wielkopolskiego. Obszar obejmuje fragment doliny Noteci między miejscowością Wieleń a Bydgoszczą. Obszar jest w dużej części zajęty przez torfowiska niskie, z fragmentami zalewowych łąk i trzcinowisk, z enklawami zakrzywień i zadrzewień. Na zboczach doliny znajdują się płaty muraw kserotermicznych. W okolicach Goraja, Pianówki i Góry oraz Ślesina występują kompleksy buczyn i dąbrów, w tym m. in. siedlisk przyrodniczych: ciepłolubnej dąbrowy i mieszanych lasów zboczowych. Teren przecinają kanały i rowy odwadniające. Liczne są starorzecza i wypełnione wodą doły potorfowe. Miejscami występują rozległe płaty łągów. Łąki są intensywnie użytkowane. Obszar obejmuje bogatą mozaikę siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (16 rodzajów), z priorytetowymi lasami lęgowymi i dobrze zachowanymi kompleksami łąkowymi, choć łącznie zajmują one poniżej 20 % powierzchni obszaru. Notowano tu też 8 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. W okolicach Nakła nad Notecią na początku XX w. występowała bogata populacja ciepłolubnej wązkiej łąki ozdobnej (*Coenagrion ornatum*). Rekomenduje się jej restytucję na tym terenie. Obszar częściowo pokrywa się z ważną ostoją ptasią o randze europejskiej E-33. Ostoja jest też ważnym korytarzem ekologicznym o randze międzynarodowej. Na terenie gminy Kcynia obszar obejmuje części miejscowości: Józefkowo, Paulina, Kowalewko Folwark, Weronika, Piotrowo, Kowalewko, Ludwikowo oraz Mieczkowo i ma tożsame granice jak wyżej opisany obszar Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego PLB300001 (od północy wzdłuż granicy gminy Kcynia z gminą Sadki – głównie środkiem rzeki Noteć, a od południa wzdłuż drogi

powiatowej a dalej wzdłuż dróg gminnych przez miejscowości: Józefkowo, Paulina, Kowalewko Folwark, Weronika, Piotrowo, Kowalewko, Ludwikowo, Mieczkowo).

Lisi Kąt (kod obszaru PLH040026), wyznaczony na podstawie Dyrektywy Siedliskowej specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) w 2009 r. zaproponowany jako obszar mający znaczenie dla wspólnoty (OZW) i zatwierdzony w 2011 r. Obszar zajmuje 1.061,33 ha na terenie województwa kujawsko – pomorskiego w powiecie nakielskim w gminie Kcynia i obejmuje części miejscowości Sipiory i Studzienki. Obszar obejmuje boczną dolinę uchodzącą do doliny rzeki Noteć. Położona jest ona na kredzie jeziorniej, zalegającej na głębokości od 20 – 30 cm. Teren cechuje nieznaczne zróżnicowanie geomorfologiczne. Po osuszeniu terenu, większość zajmują użytki zielone – zbiorowiska łąkowe. W rejonie Kocewki (część miejscowości Sipiory) ciągnie się pas łągu. W rejonie Jeziornicy (część miejscowości Sipiory) oraz Lisiego Kąta i Wisławicy (części miejscowości Studzienki) występują wydmy. niezagospodarowane powierzchnie wokół nich, porastają miejscami murawy piaskowe i laski sosnowe. Bagna od strony Jeziornicy są najbardziej uwilgotnione, choć obserwujemy tam już dość daleko posuniętą sukcesję wtórną. Obszar charakteryzuje się dużym udziałem łąk ekstensywnych, z licznymi stanowiskami *Ostericum palustre*. Niewielkie fragmenty tego terenu zajmują mechowiska. Za to spory obszar pokrywają łożowiska, okresowo zalewane wodą i rozległe szuwały pomiędzy nimi. Są tu zarówno szuwały wysokie z trzciną i pałąką wąskolistną i szerokolistną, ale jest też dużo szuwarów turzycowych z: *Carex paniculata*, *C. acutiformis*, *C. lasiocarpa*, *C. gracilis*, *C. riparia*, *C. aproinquata*. Najczęściej towarzyszą one fragmentom mechowisk. Obszar przylega do korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym, ciągnącego się wzdłuż Wisły, Brdy, Noteci i Warty. W obszarze zidentyfikowano 5 siedlisk przyrodniczych, zajmujących tu ponad 26% obszaru. Do najcenniejszych z nich należą siedliska łąkowe, zajmujące większość terenu. Znajduje się tu także związana z tym siedliskiem, dość bogata populacja staroduba łąkowego (*Ostericum palustre*). Odnotowano także obecność bobra¹.

¹ Źródło: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (bydgoszcz.rdos.gov.pl/o-sieci)



6. Analiza struktury demograficznej

Na koniec 2014 r. liczba ludności w gminie Kcynia wynosiła 13.510 osób, co stanowiło około 15,2% mieszkańców całego powiatu nakielskiego. 4.576 osób zamieszkiwało miasto Kcynię, tj. 33,87 % ogółu ludności gminy, natomiast 8.934 osoby zamieszkiwały na terenach wiejskich, co daje 66,13% ogółu mieszkańców gminy.

W skali województwa kujawsko-pomorskiego gminę Kcynia wyprzedzają: Świecie, Nakło nad Notecią, Żnin, Mogilno, Kruszwica, Szubin, Koronowo, Tuchola, Solec Kujawski, Sępólno Krajeńskie, Barcin oraz Gniewkowo.

W odniesieniu do ogółu ludności podregionu (włączając wszystkie duże miasta), która wynosi niewiele ponad 1 000 000 osób, mieszkańcy gminy Kcynia stanowią około 1,4%.

**TABELA 10. LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE KCYNIA NA TLE POZOSTAŁYCH GMIN
POWIATU NAKIELSKIEGO**

Jednostka terytorialna	stałe miejsce zameldowania stan na 31 XII						
	Ogółem						
	2008 [osoba]	2009 [osoba]	2010 [osoba]	2011 [osoba]	2012 [osoba]	2013 [osoba]	2014 [osoba]
Powiat nakielski	85241	85397	85537	86966	86839	86969	86936
Kcynia łącznie	13814	13693	13640	13696	13674	13577	13548
Kcynia - miasto	4764	4718	4702	4735	4775	4738	4735
Kcynia - obszar wiejski	9050	8975	8938	8961	8899	8839	8813
Mrocza łącznie	9225	9299	9296	9341	9322	9322	9317
Mrocza - miasto	4307	4347	4368	4419	4390	4393	4377
Mrocza - obszar wiejski	4918	4952	4928	4922	4932	4929	4940
Nakło nad Notecią łącznie	32032	32085	32069	32623	32527	32466	32440
Nakło nad Notecią - miasto	19282	19266	19148	19453	19294	19193	19064
Nakło nad Notecią - obszar wiejski	12750	12819	12921	13170	13233	13273	13376
Sadki	7181	7128	7150	7308	7335	7322	7320
Szubin łącznie	22989	23192	23382	23998	23981	24282	24311
Szubin - miasto	9285	9278	9333	9546	9487	9580	9551
Szubin - obszar wiejski	13704	13914	14049	14452	14494	14702	14760

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

Powyższe zestawienie wyraźnie wskazuje, iż Kcynia zajmuje 3 miejsce spośród 5. gmin powiatu nakielskiego pod względem liczby mieszkańców. Wypierają ją Nakło nad Notecią oraz Szubin, na dalszych miejscach natomiast znajdują się Mrocza oraz gmina Sadki, która jako jedyna w powiecie należy do grupy gmin wiejskich.

Liczba ludności gminy Kcynia nieprzerwanie maleje. Od roku 2004 ubyło 648 mieszkańców (4,58%-wg danych z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego). Trend spadkowy przebiega ze zmienną dynamiką, można jednak zauważyć, iż jest bardzo wyraźnie zarysowany. Największy spadek liczby ludności miał miejsce w roku 2010 liczba ludności zmniejszyła się wówczas o 253 osoby, w stosunku do roku poprzedniego, co stanowiło 1,82% ogółu mieszkańców.

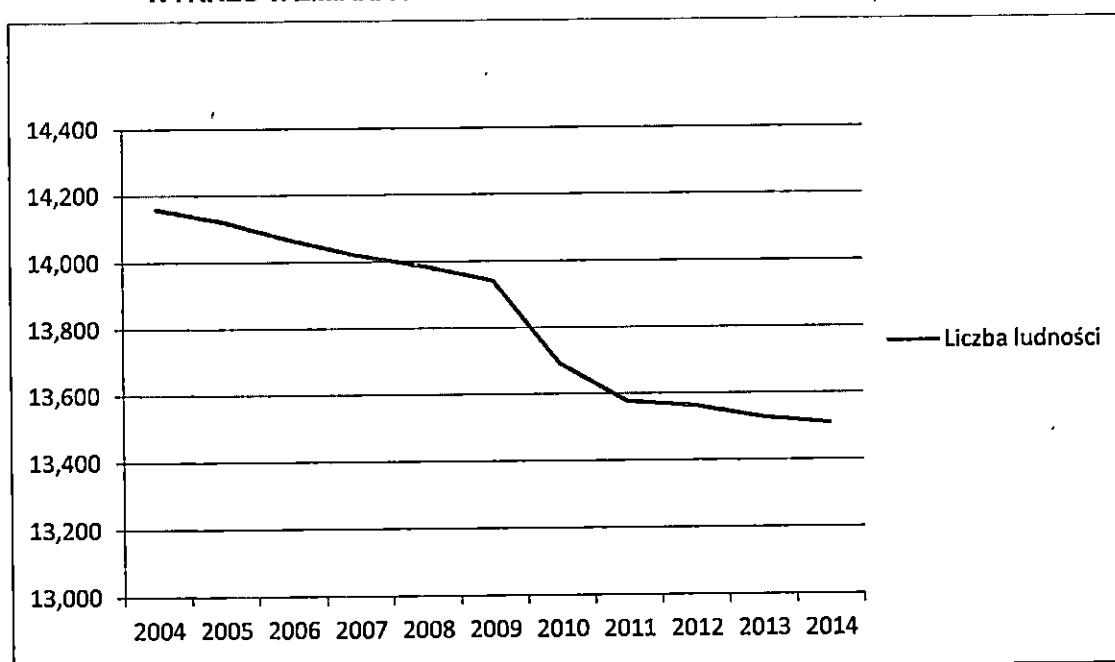
TABELA 11. LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE KCYNIA W LATACH 2004-2014

Stan na 31.12	Ogółem (zameldowani na pobyt stały)
2004	14.158
2005	14.120
2006	14.065
2007	14.019
2008	13.985
2009	13.941
2010	13.688
2011	13.576
2012	13.562
2013	13.527
2014	13.510

ŹRÓDŁO: EWIDENCJA LUDNOŚCI URZĘDU MIEJSKIEGO W KCYNII

Poniżej zaprezentowano dane dotyczące zmian liczby ludności w okresie 2004-2014 w postaci graficznej.

WYKRES 1. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI GMINY W LATACH 2004-2014



ŹRÓDŁO: EWIDENCJA LUDNOŚCI URZĘDU MIEJSKIEGO W KCYNIA

Obszary wiejskie gminy Kcynia należą do większych pod względem powierzchni, wśród gmin województwa kujawsko-pomorskiego. Gmina Kcynia zajmuje obszar 29.663 ha (wg danych GUS-Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2014 r.)

Na koniec 2014 roku obszar wiejski w gminie Kcynia zamieszkiwały 8.934 osoby. Liczbę ludności w poszczególnych miejscowościach przedstawia poniższa tabela.

TABELA 12. LICZBA LUDNOŚCI GMINY KCYNIA (TERENY WIEJSKIE, STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2014 ROKU)

Miejscowość	Liczba ludności
BAK	10
CHWALISZEWO	326
DĘBOGÓRA	155
DOBIESZEWO	137
DOBIESZEWO	229
DZIEWIERZEWO	687
ELIZEWO	83
GŁOGOWINIEC	114

GÓRKI DĄBSKIE	195
GÓRKI ZAGAJNE	245
GROCHOLIN	438
GROMADNO	229
IWNO	257
JÓZEFKOWO	65
KARMELITA	85
KAROLINOWO	19
KAZIMIERZEWO	100
KOWALEWKO	221
KOWALEWKO-FOLWARK	63
KRZEPISZYN	22
LASKOWNICA	160
LUDWIKOWO	169
ŁANKOWICE	260
MALICE	216
MIASKOWO	34
MIASTOWICE	329
MIECZKOWO	267
MYCIELEWO	32
NOWA WIEŚ NOTECKA	157
PALMIEROWO	101
PAULINA	79
PIOTROWO	44
ROZPĘTEK	131
ROZSTRZĘBOWO	114
RZEMIENIEWICE	34
SIERNIKI	149
SIPIORY	384
SŁUPOWA	153
SŁUPOWIEC	51
SMOGULECKA WIEŚ	188
STAŁÓWKA	142
STUDZIENKI	259

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

SUCHORECZ	222
SUCHORECZEK	49
SZCZEPICE	228
TUPADŁY	287
TURZYN	255
UJAZD	34
WERONIKA	47
WŁODZIMIERZEWO	86
ZABŁOCIE	32
ŻARCZYN	228
ŻURAWIA	333
SUMA	8.934

ŹRÓDŁO: EWIDENCJA LUDNOŚCI URZĘDU MIEJSKIEGO W KCYNIA

Spośród 54 miejscowości wiejskich 18 liczy mniej niż 100 mieszkańców, 23 lokuje się w przedziale od 100 do 250 mieszkańców, 11 od 250 do 500, 1 powyżej 500 mieszkańców. Sieć osadnicza gminy Kcynia składa się więc jednocześnie z kilku większych ośrodków i dużej liczby miejscowości małych, których obecność związana jest z pełnieniem funkcji rolniczej. Obecność dużych wsi jest korzystna, gdyż sprzyjają one rozwojowi procesów urbanizacyjnych. Poza tym łatwiej lokuje się w nich obiekty infrastruktury społecznej, handlu, rzemiosła, itp., co sprzyja podnoszeniu poziomu życia mieszkańców.

W mieście Kcynia na koniec 2014 roku zamieszkiwało 4576 osób. Poniżej zamieszczono zestawienie w podziale na poszczególne ulice.

TABELA 13. LICZBA LUDNOŚCI MIASTA KCYNIA (STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2014 R.)

Nazwa ulicy	Liczba ludności
1. Asnyka	146
2. Brzozowa	11
3. Ceglana	26
4. Ciasna	12
5. Cmentarna	65
6. Dąbrowskiej	47
7. Dworcowa	395
8. Farna	1

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

9. Garncarska	37
10. Gliniana	21
11. Jurczyka	49
12. Kantego	39
13. Kasztanowa	13
14. Klasztorna	76
15. Konopnickiej	17
16. Krótka	5
17. Krzywa	97
18. Kwiatowa	9
19. Libelta	278
20. Łakowa	16
21. Młyńska	258
22. Modrakowa	5
23. Nakielska	105
24. Nałkowskiej	63
25. Nowa	82
26. Ogrodowa	86
27. Okrężna	35
28. Orzeszkowej	64
29. Pałucka	15
30. Parkowa	32
31. Podgórna	84
32. Poła	291
33. Powstańców Wielkopolskich	153
34. Poznańska	266
35. Prusa	52
36. Rynek	339
37. Sądowa	83
38. Sienkiewicza	52
39. Słoneczna	46
40. Strazacka	33
41. Szewska	164
42. Szubińska	122

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

43. Tupadzka	34
44. Wiejska	22
45. Wisławy Szymborskiej	28
46. Witosa	146
47. Wybudowanie	4
48. Wyrzyska	376
49. Zielona	62
50. Żeromskiego	69
51. 22 Stycznia	45
52. 750-lecia Kcyni	0

ŹRÓDŁO: EWIDENCJA LUDNOŚCI URZĘDU MIEJSKIEGO W KCYNII

Liczba zgonów i urodzeń w gminie Kcynia na przestrzeni ostatnich 10. lat przedstawia się następująco:

TABELA 14. LICZBA ZGONÓW I URODZEŃ

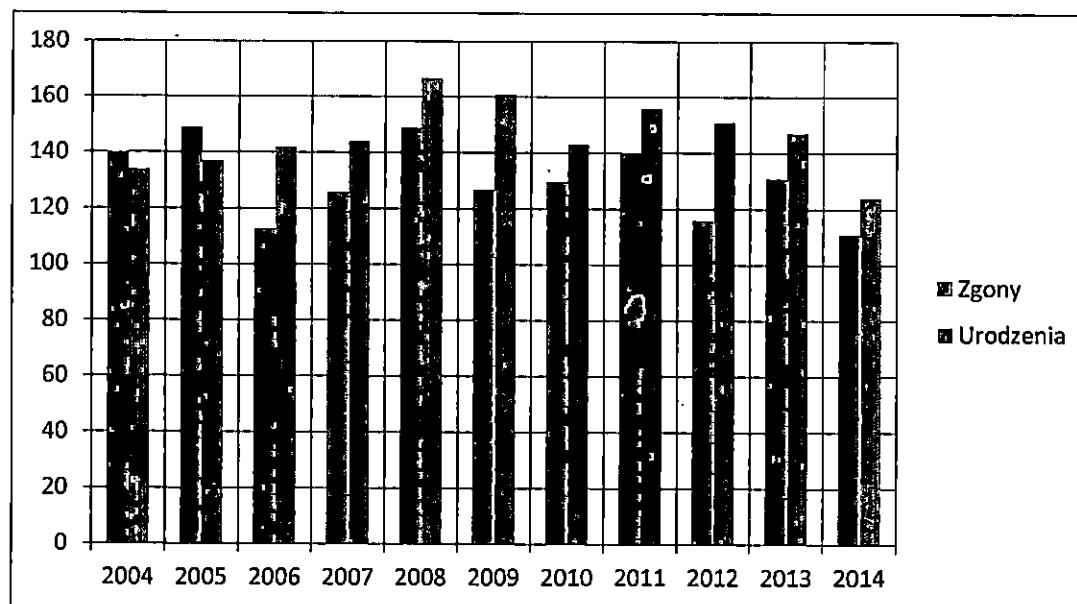
Rok	Zgony	Urodzenia
2004	140	134
2005	149	137
2006	113	142
2007	126	144
2008	149	167
2009	127	161
2010	130	143
2011	140	156
2012	116	151
2013	131	147
2014	111	124

ŹRÓDŁO: EWIDENCJA LUDNOŚCI URZĘDU MIEJSKIEGO W KCYNII

Wskaźnik liczby urodzeń wykazuje tendencję spadkową. Do głównych przyczyn tego zjawiska zaliczyć można przede wszystkim szereg zjawisk takich jak np. zmianę modelu rodziny (posiadanie małej liczby dzieci), ogólne obniżenie poziomu życia, trudną sytuację materialną, mieszkaniową, trudności na rynku pracy, a także poczucie „niepewności jutra”.

Z poniższego wykresu wynika, że od roku 2006 zauważamy przewagę liczby urodzeń nad liczbą zgonów. Jest to dowodem potwierdzającym zmniejszanie się liczby ludności z powodu migracji.

WYKRES 2. LICZBA ZGONÓW I URODZEŃ W LATACH 2004-2014



ŹRÓDŁO: EWIDENCJA LUDNOŚCI URZĘDU MIEJSKIEGO W KCYNII

Struktura wiekowa

Poniższa tabela przedstawia populację gminy w rozbiciu na grupy wiekowe uwzględniając płeć (stan na 31.XII.2014 r.)

TABELA 15. POPULACJA W ROZBICIU NA GRUPY WIEKOWE

Grupa wiekowa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-6	1048	514	534
7-15	1324	654	670
16-19	750	350	400
20-60	3791	3791	-
20-65	4554	-	4554
pow.60	1413	1413	-
pow.65	630	-	630
Razem	13510	6722	6788

ŹRÓDŁO: EWIDENCJA LUDNOŚCI URZĘDU MIEJSKIEGO W KCYNII

Obecnie największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Jednakże w przyszłości zwiększać się będzie stopniowo procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym. Zauważa się stopniowy wzrost liczby seniorów. W 2009 roku grupę tę stanowiły 1783 osoby natomiast już w 2014 roku 2043 osoby, czyli o 260 osób więcej niż 5 lat wcześniej (wzrost o 14,58%). Odsetek kobiet powyżej 60 roku życia oraz mężczyzn powyżej 65 roku życia prezentuje poniższa tabela.

TABELA 16. LICZBA SENIORÓW (KOBIEТЫ POW. 60 RŻ., MĘŻCZYŹNI POW. 65 RŻ.)

Stan na 31.12	Kobiety	% ogólnej liczby ludności w gminie	Mężczyźni	% ogólnej liczby ludności w gminie	Ogółem
2009	1240	8,9	543	3,9	1783
2010	1048	7,7	674	4,9	1722
2011	1305	9,6	596	4,4	1901
2012	1338	9,9	568	4,2	1906
2013	1377	10,2	588	4,3	1965
2014	1413	10,5	630	4,7	2043

ŹRÓDŁO: EWIDENCJA LUDNOŚCI URZĘDU MIEJSKIEGO W KCYNII

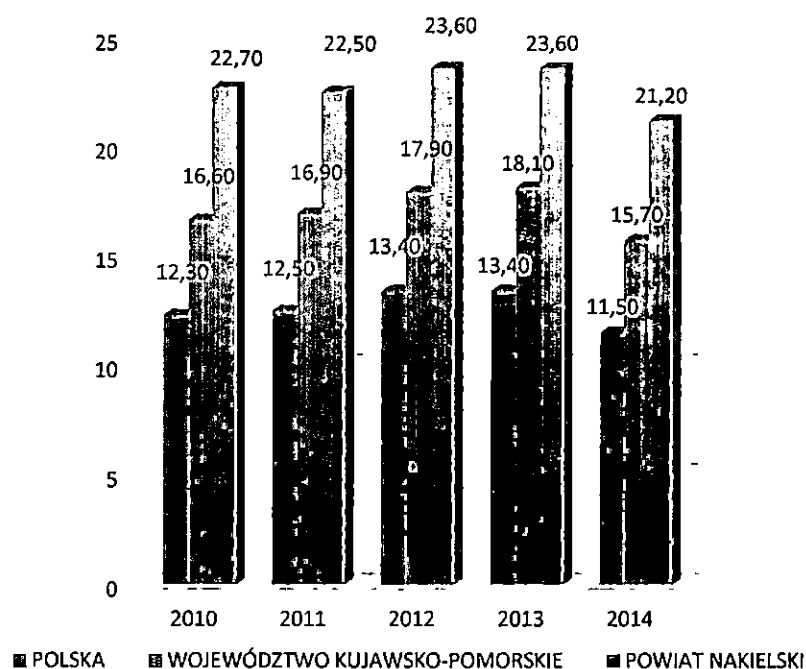
Przeciętny wiek mieszkańców gminy Kcynia wynosi 38,3 lat i jest zbliżony do średniej krajowej.

7. Stan i struktura zatrudnienia.

Bezrobocie w gminie Kcynia pojawiło się jak w całej Polsce w 1990 roku głównie w wyniku zwolnień grupowych w przedsiębiorstwach i zakładach pracy. Był to rezultat rozpoczętego w 1989 roku procesu transformacji systemowej i gospodarczej. Stało się ono zjawiskiem trwałym i stanowi najważniejszy problem gospodarczy, społeczny i polityczny w skali całego kraju, a także jego poszczególnych regionów.

Powiat nakielski w porównaniu do wskaźników krajowych i wojewódzkich, pomimo tendencji spadkowej, prezentuje wysoką stopę bezrobocia, o czym świadczy poniższy wykres:

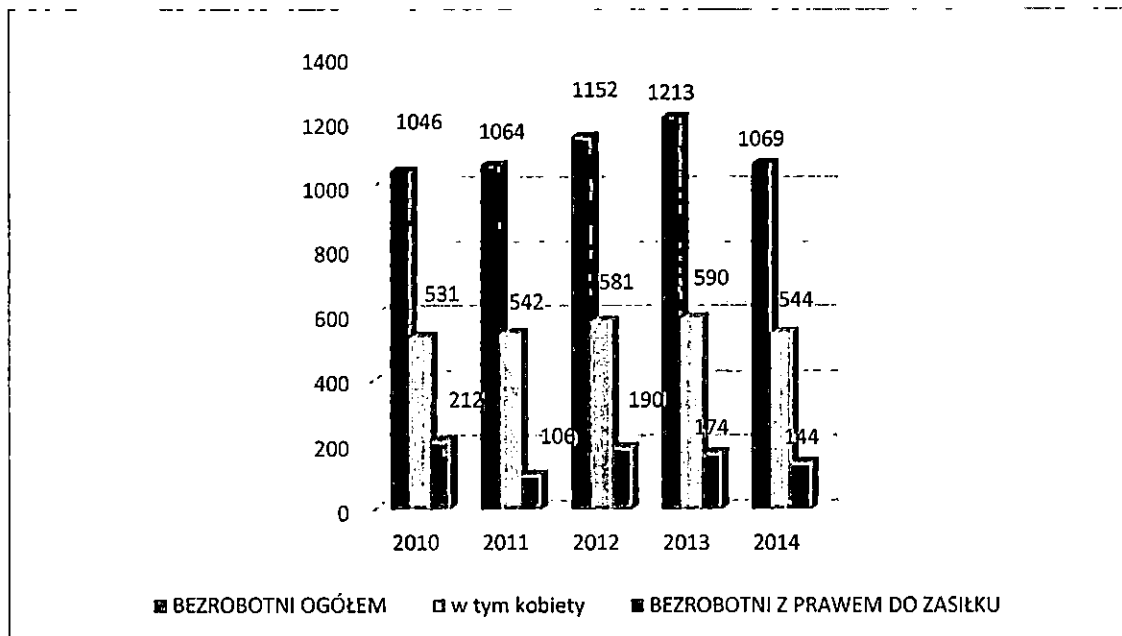
WYKRES 3. STOPA BEZROBOCIA
(STAN NA KONIEC GRUDNIA KAŻDEGO ROKU)



ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH PUP W NAKLE NAD NOTECIĄ

Gmina Kcynia jest terenem typowo rolniczym z małą liczbą zakładów, słabo rozwiniętą komunikacją, zwłaszcza na obszarach wiejskich, co utrudnia dostęp do aglomeracji miejskich. W związku z dużym rozmiarem bezrobocia wiele osób i rodzin znajduje się w trudnej sytuacji materialnej, zwłaszcza w sezonie jesienno-zimowym, po ustaniu prac sezonowych.

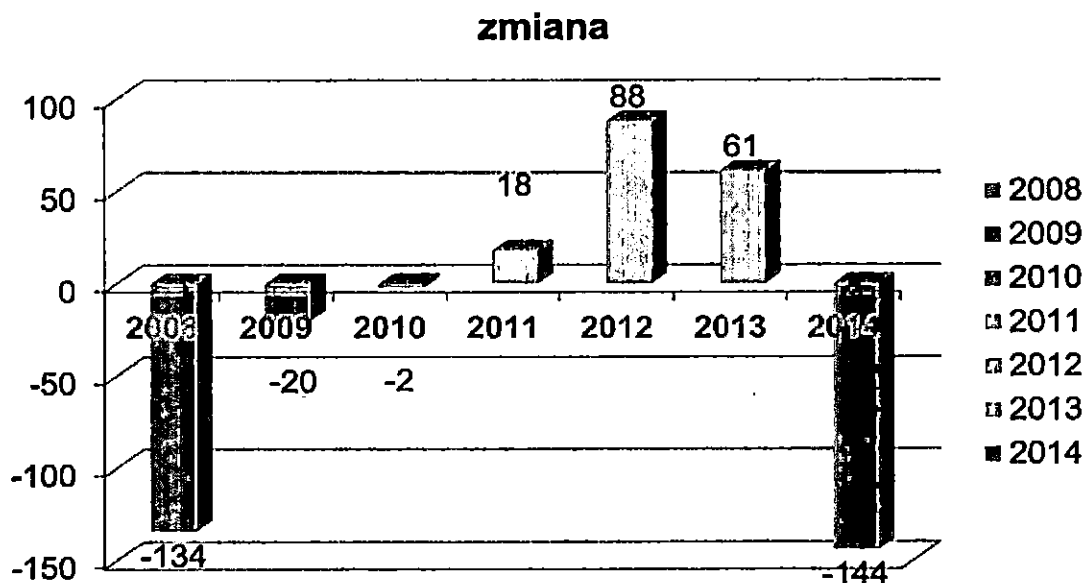
**WYKRES 4. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI Z TERENU GMINY KCYNIA
(STAN NA KONIEC GRUDNIA KAŻDEGO ROKU)**



ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH PUP W NAKLE NAD NOTECIĄ

Skala bezrobocia w gminie kształtuje się nadal na wysokim poziomie, choć w 2014 r. nastąpił spadek liczby bezrobotnych o 144 osoby. Podobna sytuacja miała miejsce w 2008 r.

WYKRES 5. ZMIANA LICZBY BEZROBOTNYCH



ŹRÓDŁO: POWIATOWY URZĄD PRACY W NAKLE NAD NOTECIĄ

Na mniejsze szanse poprawy sytuacji na rynku pracy wpływają niskie kwalifikacje zawodowe i niski poziom wykształcenia. Najwięcej osób bezrobotnych posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej.

TABELA 17. WYKSZTAŁCENIE BEZROBOTNYCH

L.P.	POZIOM WYKSZTAŁCENIA	2010	2011	2012	2013	2014
1.	WYŻSZE	31	44	57	61	68
2.	POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE	143	155	167	179	171
3.	ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	116	104	120	124	115
4.	ZASADNICZE ZAWODOWE	376	411	408	450	352
5.	GIMNAZJALNE I PONIŻEJ	380	350	400	399	363
OGÓŁEM		3056	3075	3164	3226	3083

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W NAKLE NAD NOTECIĄ

Kolejnym czynnikiem wpływającym na poziom bezrobocia jest wiek osób bezrobotnych oraz czas pozostawania bez pracy.

TABELA 18. WIEK OSÓB BEZROBOTNYCH

L.P.	WIEK BEZROBOTNYCH	2010	2011	2012	2013	2014
1.	18 - 24 lata	287	294	320	316	256
2.	25 - 34 lata	294	305	322	337	312
3.	35 - 44 lata	208	219	222	227	204
4.	45 - 54 lata	187	163	179	207	176
5.	55 - 59 lat	59	65	94	102	93
6.	60 - 64 lata	11	18	15	24	28
OGÓŁEM		3056	3075	3164	3226	3083

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W NAKLE NAD NOTECIĄ

TABELA 19. CZAS POZOSTAWANIA BEZ PRACY

L.P.	CZAS POZOSTAWANIA BEZ PRACY	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Do 1 miesiąca	100	115	101	113	93
2.	Od 1 do 3 miesięcy	302	247	253	248	217
3.	Od 3 do 6 miesięcy	177	202	212	209	159
4.	Od 6 do 12 miesięcy	184	174	193	191	141
5.	Od 12 do 24 miesięcy	167	190	224	248	206
6.	powyżej 24 miesięcy	116	136	169	204	253
OGÓŁEM		3056	3075	3164	3226	3083

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W NAKLE NAD NOTECIĄ

Z powyższych danych wynika, że najwięcej osób bezrobotnych to młodzi ludzie - w wieku 18-34 lat.

Zgodnie z danymi GUS w 2013 r. w gminie Kcynia odnotowano 1155 osób pracujących, w tym 716 kobiet (podział wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

Najwięcej osób (652) pracowało w sferze działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsłudze rynku nieruchomości oraz innych usług. W tym zakresie umieszczeni zostali m.in. pracownicy administracji publicznej, edukacji, opieki zdrowotnej, pomocy społecznej. 213 osób znalazło zatrudnienie w sferze szeroko rozumianego handlu, 209 w przemyśle i budownictwie, a 81 osób m.in. w rolnictwie czy leśnictwie².

Znaczna część mieszkańców zaangażowana jest w prowadzenie gospodarstw rolnych. Niejednokrotnie jest to jedyne źródło utrzymania rodzin, a do pracy w gospodarstwie angażowani są domownicy.

Wg danych KRUS w Żninie liczba osób ubezpieczonych od 2011 r. spadła o 66. W 2011 r. wynosiła 1181 osób, w 2014 - 1115 osób.

Analiza danych dotyczących stanu i struktury zatrudnienia wskazuje na konieczność stosowania w podejmowanych czynnościach zasady kompleksowości, gdyż brak wykształcenia, później pracy i środków do życia prowadzi do utraty poczucia własnej wartości

² Źródło : Opracowanie własne na podstawie: Urząd Statystyczny w Bydgoszczy pt. „Województwo Kujawsko-Pomorskie. Podregiony, powiaty, gminy - 2014”, s. 124. (data publikacji 20.01.2015 r.)

i poczucia bezpieczeństwa, popycha do uciekania w alkohol, który z kolei jest przyczyną konfliktów i przemocy w rodzinie oraz wchodzenia na drogę przestępczości. Długotrwałe skutki braku wykształcenia i zatrudnienia w konsekwencji spowodują zwiększenie skali patologii, a w konsekwencji nakładów na pomoc społeczną, wzrastającego zadłużenia mieszkańców z tytułu nieuiszczania opłat za czynsz, wywóz nieczystości, media. W efekcie coraz trudniej będzie przyciągać nowych mieszkańców i inwestorów z uwagi na zmniejszanie się atrakcyjności gminy.

Chcąc ograniczyć skalę bezrobocia i wzmocnić rozwój gospodarki należy dołożyć wszelkich starań by stworzyć system zachęt dla inwestorów zewnętrznych, wspierać lokalny biznes i rozwój podmiotów ekonomii społecznej oraz zadbać o wzmocnienie kapitału ludzkiego poprzez system wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

8. Infrastruktura społeczna

8.1. Edukacja

Stan liczbowy szkół na terenie gminy

Na terenie gminy Kcynia funkcjonuje 12 placówek oświatowych obejmujących:

- 1) 8 szkół podstawowych
- 2) 4 gimnazja
- 3) liceum ogólnokształcące
- 4) technikum informatyczne
- 5) technikum ekonomiczne
- 6) zasadnicza szkoła zawodowa
- 7) liceum ogólnokształcące dla dorosłych
- 8) przedszkole.

Baza lokalowa

Większość szkół w gminie znajduje się na obszarach wiejskich, w związku z tym konieczny jest dowóz uczniów.

Gmina Kcynia zgodnie z ustawą prawo zamówień publicznych corocznie wyłania w drodze przetargu nieograniczonego wykonawcę przewozów dzieci i młodzieży do szkół, dla których jest organem prowadzącym.

Zasadniczo baza lokalowa i stan wyposażenia placówek oświatowych pozostaje na dobrym poziomie, choć niezbędne są interwencje zmierzające do jego unowocześnienia lub dostosowania. Dotyczy to zwłaszcza szkół wiejskich w kontekście zmiany charakteru szkół i tworzenia oddziałów szkolno-przedszkolnych.

Dzięki dotychczasowemu uczestnictwu w realizacji wielu projektów edukacyjnych, finansowanych ze środków Unii Europejskiej, szkoły zostały wyposażone m.in. w nowoczesne tablice interaktywne, sprzęt gimnastyczny, pomoce naukowe i programy multimedialne wykorzystywane w trakcie zajęć dla dzieci z trudnościami w nauce. W efekcie realizacji w 2015 roku projektu finansowanego z EFS w ramach działania 9.1.1. Gmina Kcynia wyposażyła 12 oddziałów przedszkolnych przy 8 szkołach podstawowych. Zakupiono meble, sprzęt audio-wizualny, zabawki i materiały dydaktyczne. Niezbędne będzie jednak dostosowanie niektórych obiektów do nowo wprowadzanych przepisów prawa.

Wyposażenie oraz stan przedszkola oraz szkół ponadpodstawowych również wymagają stałej weryfikacji i dostosowywania do potrzeb dydaktycznych.

Wszystkie budynki, jednak w różnym zakresie, wymagają również prac wpływających na poprawę energooszczędności.

Dowozy uczniów do szkół

Większość szkół w gminie znajduje się na obszarach wiejskich, w związku z tym konieczny jest dowóz uczniów.

Gmina Kcynia zgodnie z ustawą prawo zamówień publicznych corocznie wyłania w drodze przetargu nieograniczonego wykonawcę przewozów dzieci i młodzieży do szkół, dla których jest organem prowadzącym.

Dowóz uczniów w roku szkolnym 2015/2016 realizowano w ramach siedmiu tras szkolnych. Od stycznia 2015 r. dowóz całościowo obsługiwany jest przez przewoźnika wyłonionego w trybie przetargu nieograniczonego. Dzieci i młodzież szkolna zgodnie z art. 14 a ust. 2 i 3 oraz art. 17 ust. 2 i 3 ustawy o systemie oświaty dowożone są do szkół bezpłatnie lub otrzymują zwrot kosztów dojazdu.

- W roku szkolnym 2004/2005 dowozem objętych było 749 uczniów, a koszt dowozu wyniósł 317.218,00 zł;
- W roku szkolnym 2005/2006 dowozem objętych było 880 uczniów, a koszt dowozu wyniósł 487.765,00 zł;
- W roku szkolnym 2006/2007 dowozem objętych było 1.087 uczniów, a koszt dowozu wyniósł 452.000,00 zł;

- W roku szkolnym 2007/2008 dowozem objętych było 1.036 uczniów, a koszt dowozu wyniósł 626.349,00 zł (w roku budżetowym 2008);
- W roku szkolnym 2008/2009 dowozem objętych było 974 uczniów, a koszt dowozu wyniósł 692.289,45 zł (w roku budżetowym 2009);
- W roku szkolnym 2009/2010 dowozem objętych było 913 uczniów, a koszt dowozu wyniósł 677.879,05 zł (w roku budżetowym 2010);
- W roku szkolnym 2010/2011 dowozem objętych było 925 uczniów, a koszt dowozu wyniósł 645.089,26 zł (w roku szkolnym 2010/2011);
- W roku szkolnym 2011/2012 dowozem objętych było 927 uczniów, a koszt dowozu wyniósł 653.635,37 zł w roku szkolnym;
- W roku szkolnym 2012/2013 dowozem objętych było 946 uczniów, a koszt dowozu wyniósł 670.762,36 zł w roku szkolnym;
- W roku szkolnym 2013/2014 dowozem objętych było 932 uczniów, a koszt dowozu wyniósł 571.930,86 zł w roku szkolnym;
- W roku szkolnym 2015/2016 dowozem jest objętych 844 uczniów.

Wydatki na dowozy stanowią znaczną kwotę w odniesieniu do wydatków oświatowych ogółem, głównie ze względu na duży obszar gminy i rozproszoną zabudowę mieszkaniową.

W kosztach dowozu uwzględniono przewozy realizowane przez wykonawcę wyłonionego w drodze przetargu oraz zwrot kosztów dojazdu, a także wynagrodzenie kierowcy, opiekunek i tzw. „stopki” (dotyczy danych historycznych).

Realizacja ustawowego obowiązku zapewnienia przewozu do szkół przez gminę Kcynia w formie dowozu zamkniętego z opieką jest wyrazem troski o bezpieczeństwo uczniów.

System przewozów oraz przygotowana sieć tras dowozowych jest efektem ścisłej współpracy Urzędu Miejskiego w Kcyni, dyrektorów szkół, wykonawcy - przewoźnika, a także sołtysów wsi i rodziców uczniów.

TABELA 20. ZMIANY DEMOGRAFICZNE W SZKOŁACH W LATACH 2004/2005 – 2011/2012

Rok szkolny	Liczba uczniów	Różnica
2004/2005	2353	
2005/2006	2222	- 131
2006/2007	2171	- 51
2007/2008	2106	- 65
2008/2009	2047	- 59
2009/2010	2040	- 7
2010/2011	1932	- 108

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

2011/2012	1855	- 77
2012/2013	1807	- 48
2013/2014	1759	- 53
2014/2015	1738	- 21

ŹRÓDŁO: DANE WŁASNE UM W KCYNI

TABELA 21. PORÓWNANIE LICZBY UCZNIÓW I ODDZIAŁÓW - ROK SZKOLNY 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15

I.p.	Rodzaj szkoły	2010/2011		2011/2012		2012/2013	
		Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
1.	Podstawowe	941	59	922	59	904	59
2.	Gimnazja	571	27	549	25	504	22
3.	Ponadgimnazjalne	420	19	384	19	399	19
Razem		1932	105	1855	103	1807	100

ŹRÓDŁO: DANE WŁASNE UM W KCYNI

TABELA 22. PORÓWNANIE LICZBY UCZNIÓW I ODDZIAŁÓW - ROK SZKOLNY 2013/14, 2014/15

I.p.	Rodzaj szkoły	2013/2014		2014/2015		Przeciętna liczba uczniów
		Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	
1.	Podstawowe	909	60	924	61	15,15
2.	Gimnazja	471	20	446	19	23,47
3.	Ponadgimnazjalne	379	18	368	19	19,37
Razem		1759	98	1738	99	17,55

ŹRÓDŁO: DANE WŁASNE UM W KCYNI

Analiza średnich liczebności uczniów w oddziałach wskazuje na niewystarczającą rekrutację do wszystkich typów szkół. Średnia liczebność oddziału w jednostkach na terenie naszej Gminy oscyluje w granicach 17 – 18 uczniów. Liczebność oddziałów powinna oscylować wokół 25 uczniów dla szkół podstawowych i gimnazjów oraz 30 w szkołach ponadgimnazjalnych. W szkołach podstawowych w Sipiorkach i Rozstrzębowie średnia ta wynosiła odpowiednio 7,7 i 8,7 a średnia w Dobieszewie i Palmierowie wyniosła 11 - 13 uczniów na oddział. Średnia szkoły podstawowej w Laskownicy jest niewiele wyższa od średniej w gminie. Spośród szkół ponadpodstawowych najsłabiej wypadł Zespół Szkół Technicznych, gdzie oddział przeciętnie liczył 16 uczniów. Z powyższych danych jednoznacznie wynika, iż większość szkół ma nawet kilkukrotnie niższy wskaźnik od optymalnego. Poniższe dane demograficzne nie pozwalają sądzić, iż sytuacja samoistnie ulegnie poprawie.

2012/2013	127	1
2013/2014	132 (z tytułu 4 grup przyjętych 106 dzieci)	5
2014/2015	127	1

ŹRÓDŁO: DANE WŁASNE UM W KCYNI

Analizując powyższe zestawienia należy wskazać, iż niezbędne jest przygotowanie kompleksowej reorganizacji sieci szkół oraz wzmocnienie nadzoru nad zarządzaniem oświatą, wynikającej z konieczności dostosowania struktury oraz kosztów szkół gminnych do zmieniających się warunków demograficznych i stanu finansów publicznych z uwzględnieniem:

- demografii - stan aktualny (liczba uczniów w klasach i liczba uczniów przypadająca na jednego nauczyciela),
- prognoz demograficznych (dane o przewidzianej liczbie dzieci i młodzieży w kolejnych latach),
- braku lub niewystarczającej rekrutacji do poszczególnych typów szkół,
- odległości między placówkami, stanem dróg, możliwościami dowożenia, czasem dojazdu dzieci do szkół i przedszkoli w innych miejscowościach,
- stanu budynków, wyposażenia w środki dydaktyczne, dostępności i jakości sal gimnastycznych,
- przyczyn ekonomicznych.

Osoby niepełnosprawne

Jak wskazują dane statystyczne z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności, w latach 2007-2014 wydano orzeczenia o niepełnosprawności 606 osobom z terenu gminy Kcynia (226 osób zameldowanych na terenie miasta, 380 osób zameldowanych na terenach wiejskich). Przeprowadzona analiza potrzeb regionu wskazuje, iż na terenie gminy Kcynia problemem jest brak instytucjonalnej oferty skierowanej dla osób niepełnosprawnych. Wskazane jest utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ), które stanowiłyby naturalną kontynuację pomocy terapeutycznej dla osób niepełnosprawnych, w tym absolwentów Zespołu Szkół Specjalnych w Kcyni. Obok gminy Sadki gmina Kcynia jest jedyną gminą powiatu nakielskiego, w której nie funkcjonują WTZ. Niepełnosprawni, którzy w orzeczeniu o niepełnosprawności mają wpisane wskazanie

do uczestnictwa w warsztatach, muszą dojeżdżać do tego typu placówek do Nakła nad Notecią lub do Szubina.

TABELA 25. WYDANE ORZECZENIA POD WZGLĘDEM PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – OKRES OD STYCZNIA 2014 DO KWIETNIA 2014

	Miasto	Wieś
z 1 przyczyną niepełnosprawności	107	177
z 2 przyczynami niepełnosprawności	95	154
z 3 przyczynami niepełnosprawności	24	49

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POWIATOWEGO ZESPOŁU DO SPRAW ORZĘKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W NAKLE NAD NOTECIĄ

Źródła danych wykorzystanych przy opracowaniu niniejszego podrozdziału:

- Raport Sigma Vulcan;
- Referat Edukacji, Promocji, Sportu i Kultury UM w Kcyni;
- Referat Finansowy UM w Kcyni;
- Ewidencja Ludności UM w Kcyni;
- Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności;
- Przedszkole Miejskie im. Ziemi Pałuckiej w Kcyni.

8.2. Zdrowie

Na terenie gminy znajdują się następujące podmioty świadczące usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej:

- NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "NASZA PRZYCHODNIA" W KCYNII, Kcynia, ul. Nowa 15;
- NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "NASZA PRZYCHODNIA" W KCYNII - Ośrodek Zdrowia w Chwaliszewie;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gabinet Lekarza Rodzinnego w Żarczynie – Kurek – Babuła Anna, Żarczyn 25;
- Przychodnia Rodzinna NZOZ „Krajna-ZDROWIE MD” Sp. z o.o. Poradnia Ogólna, Kowalewko 36.

W NZOZ Nasza Przychodnia w Kcyni istnieje możliwość skorzystania z odpłatnej porady lekarza specjalisty. Przyjmują w niej:

- specjalista ortopeda;
- lekarz prowadzący badania kierowców;
- specjalista neurolog;
- specjalista psychiatra;

- badania – cukier, cholesterol, ciśnienie, kwas moczowy z których skorzystało ponad 200 mieszkańców gminy;
- warsztaty pierwszej pomocy w ramach których przeszkolono blisko 500 uczniów;

Zrealizowano również pilotażowy projekt szczepień ochronnych przeciwko pneumokokom dla dzieci w wieku 24-36 miesięcy szczepionką skoniugowaną 13 - walentną. Program w 50% finansowany jest przez samorząd województwa, 50% pokrywa gmina Kcynia;

W listopadzie planowane są szczepienia dla dziewcząt w wieku 12-13 lat przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV, ten program uruchomiony zostanie we współpracy z Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Nakle nad Notecią.

8.3. Kultura

Działalność kulturalna w gminie Kcynia obejmuje organizowanie imprez plenerowych, konkursów plastycznych i fotograficznych, wystaw, pokazów, prelekcji oraz prowadzenie stałej działalności merytorycznej wyrażonej w różnorodnych sekcjach i kołach zainteresowań oraz nadzór nad zajęciami kulturalno-edukacyjnymi realizowanymi w świetlicach wiejskich.

Rolę instytucji kultury pełni Gminne Centrum Kultury i Biblioteki im. Klary Prillowej w Kcyni, które powstało w 2013 r. w wyniku połączenia dwóch instytucji kultury tj. Biblioteki Publicznej Gminy i Miasta Kcynia oraz Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury im. Klary Prillowej w Kcyni. Centrum Kultury realizuje swoją działalność w oparciu o analizę stanu i potrzeb mieszkańców i regionu w zakresie upowszechniania czytelnictwa i krzewienia kultury w jej różnorodnych formach, szczególnie amatorskiego ruchu artystycznego. Współpracuje z innymi instytucjami kultury, instytucjami oświatowymi, organizacjami społecznymi oraz stowarzyszeniami. Organizuje jak i współpracuje z innymi instytucjami na terenie gminy przy realizacji imprez kulturalnych, kameralnych, masowych.

Gminne Centrum Kultury i Biblioteki mając na uwadze potrzeby społeczności lokalnej prowadzi wiele sekcji i kół zainteresowań, są to:

- ✓ **Dyskusyjny Klub Książki** – działa przy współpracy Instytutu Książki Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy. Członkowie DKK spotykają się raz w miesiącu, a moderatorem jest bibliotekarka Katarzyna Pomalecka.
- ✓ **Warsztaty rękodzieła** - dwa razy w tygodniu w filii bibliotecznej w Chwaliszewie odbywają się warsztaty robótek ręcznych.
- ✓ **Zajęcia interaktywne (instruktor Krzysztof Napierała)** - czytelnia Internetowa, do której dostęp jest bezpłatny, zajęcia interaktywne w każdą środę.
- ✓ **Sekcja rzeźby w drewnie (instruktor Piotr Woliński)** - zajęcia odbywają się w poniedziałki i czwartki w godz. od 16.00 do 20.00; sekcja liczy 10 osób, po pięć w grupie

starszej i młodszej. Uczniowie sekcji rzeźby w drewnie brali udział wraz z instruktorem Piotrem Wolińskim w X Międzywojewódzkim Konkursie Sztuki Ludowej Pałuk w Twórczości Dzieci, Młodzieży i ich Opiekunów w Wągrowcu, w 52 Konkursie Sztuki Ludowej Pałuk w Szubinie. Członkowie sekcji czynnie biorą udział w kiermaszach oraz pokazach.

- ✓ **Sekcja rzeźby w glinie, zajęcia plastyczne (instruktor Katarzyna Baszak)** - zajęcia odbywają się w czwartki w godz. od 15.00 do 18.00 w dwóch grupach wiekowych: grupa I (młodsza) - 20 osób, grupa II (starsza) - 17 osób.
- ✓ **Rękodzieło, haft (instruktor Maria Kordyś)** - zajęcia odbywają się w piątki w godz. 15.00 do 20.00 w podziale na dwie grupy: dzieci - 10 osób, dorośli (hafciarki) - 8 osób. Hafciarki brały udział w 52 Konkursie Sztuki Ludowej Pałuk w Szubinie. Ponadto brały udział w konkursach oraz lekcjach pokazowych dla szkół.
- ✓ **Klub piosenki, chór kameralny „Cantemus” (instruktor Hanna Żółkoś)** - zajęcia odbywają się w piątki od 13.30 do 20.00.
 - Grupa I /dzieci/ - 15 osób
 - Grupa II /młodzież/ - 6 osób
 - Chór kameralny „Cantemus” – 13 osób

Chór „Cantemus” swoimi występami uświetnia wiele imprez i uroczystości gminnych, kościelnych, patriotycznych i środowiskowych. Dzieci z klubu piosenki zajęły I, II, IV miejsca oraz wyróżnienia w Wojewódzkim Konkursie Piosenki w Bydgoszczy pt. „W drodze na estradę”. Wyróżnienia w Wojewódzkim Konkursie w Bydgoszczy pt. „Ja po prostu mam talent”. Jedna z dziewcząt zakwalifikowała się do finału w sępoleńskim Festiwalu Muzyki i Tańca.

- ✓ **Modern jazz (instruktor Natalia Kopydłowska)** - zajęcia odbywają się czwartki od godziny 15.30 do 20.00.
 - Grupa I/najmłodsza/- 23 osoby
 - Grupa II/ średnia/ - 18 osób
 - Grupa III / młodzież/ - 8 osób

Grupy taneczne biorą udział w przeglądach na szczeblu wojewódzkim oraz prezentowały się na scenie podczas Gminnego Dnia Dziecka w Kcyni i na Festynach Parafialnych.

- ✓ **Fitness (instruktor Maria Kordyś)** - zajęcia odbywają się w każdy czwartek w filii bibliotecznej w Sipiorach w godz. od 18.00 do 20.00.

- ✓ **Zajęcia rytmiczne (instruktor Natalia Kopydłowska)** - zajęcia kierowane są do najmłodszej grupy dzieci od 3 do 6 roku życia, odbywają się w czwartki w godz. od 14.30 do 15.30, grupa liczy 12 osób.
- ✓ **Zespół Regionalny „Pałuki” (instruktor Renata Gaj-Kowalska)**- zajęcia odbywają się w czwartki w godz. od 18.00 do 20.00. Zespół liczy 25 osób. Zespół istnieje już 59 lat. Ludowi artyści propagują folklor pałucki na terenie całego kraju.
- ✓ **Zespół dziecięcy „Pałuki” (instruktor Renata Gaj-Kowalska)** - zajęcia odbywają się w czwartki w godz. od 16.30 do 17.30. Grupa liczy 6 osób jest to narybek zespołu regionalnego.
- ✓ **Grupa „Aktywnego Seniora” (koordynator Renata Gaj-Kowalska)** – grupa działa od roku 2011 i liczy 65 osób, którym przewodniczy Pani Barbara Wojciechowska. Zajęcia odbywają się co drugą środę w godzinach od 17.00 do 20.00. Spotkania uatrakcyjniane są licznymi wykładami z diabetologiem, laryngologiem, rehabilitantem. Ponadto grupa bardzo aktywnie integruje się z okolicznymi stowarzyszeniami w szczególności z Dziewierzewa, Górek Zagajnych i Turzyna.
- ✓ **Uniwersytet Trzeciego Wieku (koordynator Renata Gaj-Kowalska)** – filia UTW w Kcyni powstała w 2012 roku przy współpracy z Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy. Organizowane wykłady oraz spotkania odbywają się w co drugą środę w godz. od 17.00 do 19.30. Wykłady prowadzone są przez wykładowców WSG w Bydgoszczy i mają różnorodną tematykę poczynając od zdrowego stylu życia, po prawo spadkowe, karne oraz prezentacje turystyczne. Dużym zainteresowaniem cieszą się organizowane wycieczki krajowe i zagraniczne a pilotem jest wykładowca mgr Tomasz Kądzierski.
- ✓ **Sekcja szachowa – (instruktor Jarosław Wiśniewski)** – sekcja ta powstała w roku 2014 na prośbę i zainteresowanie rodziców młodych osób. Kiedy sekcja powstawała było zaledwie 4 uczestników w chwili obecnej liczy już 12 osób. Zajęcia odbywają się w każdy piątek w godzinach od 18.00 do 20.00, a młodzi gracze uczestniczyli już w kilku zawodach, w trakcie których zajęli czołowe miejsca.
- ✓ **Nauka gry na pianinie, gitarze (instruktor Lidia Harenda)** - są to zajęcia indywidualne odbywają się we wtorki od godz. 14.00 do 18.00

GCKiB prowadzi również tzw. „**Drzwi otwarte**”- spotkania z folklorem. W czasie tych zajęć dzieci i młodzież poznaje technikę wykonywania pisanek i palm wielkanocnych oraz kwiatów z papieru. Uczą się piosenek i tańców pałuckich oraz poznają historię regionu Pałuk.

Gminne Centrum Kultury i Biblioteki w Kcyni upowszechniając i organizując życie kulturalne na terenie miasta i gminy stara się wyjść naprzeciw oczekiwaniom niezależnie od wieku

i miejsca zamieszkania. Jest bardzo aktywne w środowisku wiejskim. Od miesiąca maja 2013 pracę w świetlicach wiejskich rozpoczęli opiekunowie, dzięki czemu były czynne świetlice w takich miejscowościach jak: Dębogóra, Iwno, Gromadno, Grocholin, Tupadły, Szczepice, Sipiory, Kowalewko, Ludwikowo, Łankowice, Stalówka, Kowalewko, Laskownica. W następnych latach również zatrudniono opiekunów świetlic w miejscowościach, które zgłosiły zapotrzebowanie. Działalność ta cieszy się coraz większym zainteresowaniem dzieci i młodzieży którzy, poza odrabianiem lekcji, mogą uczestniczyć w grach i zabawach organizowanych przez tzw. „Świetliczanki”.

Na duże wyróżnienie w krzewieniu kultury ludowej Pałuk zasługuje prowadzony i działający przy Gminnym Centrum Kultury i Biblioteki od roku 1956 Zespół Regionalny „Pałuki”, znany i ceniony nie tylko w kraju, ale i za granicą. U podstaw sukcesu zespołu leży przede wszystkim jego niezwykły charakter – grupy „autentycznej”, w prostej linii wywodzącej się z dawnego, tradycyjnego folkloru Pałuk. W skład zespołu pierwotnie wchodził muzyk, jednak po jakimś czasie dołączyła grupa osób śpiewających i tancerzy. Dzisiejszy zespół jest aż czteropokoleniowy. W czasie półwiecza przewinęły się przez niego całe rodziny. Za babkami czy dziadkami przychodzili wnuki, w rezultacie czego, do tej pory w zespole są osoby, które będąc dziećmi tańczyły jeszcze pod okiem samej Klary Prillowej. Zespół prezentuje „klasyczne” melodie, pieśni i taniec pałucki, zajmując pierwsze miejsca na najważniejszych imprezach folklorystycznych w kraju, takich jak: Ogólnopolski Festiwal Kapel, Śpiewaków, Instrumentalistów Ludowych w Kazimierzu, Ogólnopolski Konkurs Tańca Tradycyjnego w Rzeszowie, Międzynarodowe Spotkania Kapel w Toruniu, Międzywojewódzkie Przeglądy Zespołów Folklorystycznych w Bydgoszczy. W skład zespołu wchodzi grupa śpiewacza, kapela i tancerze, łącznie ok. 24 osoby. W roku 2006 zespół otrzymał Nagrodę im. Oskara Kolberga - „Za zasługi dla kultury ludowej”. Jest to najwyższa nagroda w tej dziedzinie. Komisja konkursowa składająca się z etnografów, folklorystów, historyków sztuki, etnochoreografów, etnomuzykologów – przyznała 18 medali na 168 wniosków. Medal przyznany został przez ówczesnego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Kazimierza Ujazdowskiego. Zespół Regionalny „Pałuki” otrzymał tę nagrodę jako jedyny zespół folklorystyczny w województwie kujawsko-pomorskim i do dnia dzisiejszego jest jej jedynym posiadaczem.

Gminne Centrum Kultury i Biblioteki jest organizatorem życia społeczno – kulturalnego mieszkańców naszej gminy. Jest głównym realizatorem następujących imprez:

- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy,
- Dzień Babci i Dzień Dziadka,
- Dzień Matki,
- Dzień Dziecka,
- festyny dożynkowe,

- festyny rodzinne,
- turnieje szachowe,
- lekcje biblioteczne,
- letnie i zimowe wakacje dla dzieci i młodzieży,
- Dni Kcyni,
- obchody Święta 3 Maja i Święta Niepodległości,
- konkursy – plastyczne, historyczne, recytatorskie,
- prelekcje, wystawy,
- plenery rzeźbiarskie i malarskie,
- warsztaty rękodzieła ludowego i tańca pałuckiego.

Większość wymienionych imprez to imprezy otwarte trudno jest określić ilość uczestników. Jednak cieszą się one dużym zainteresowaniem. W imprezach zamkniętych takich jak konkursy, spotkania autorskie czy pogadanki uczestniczy zwykle około 50 osób.

Imprezy wpisane już na stałe w kalendarz działalności kulturalnej gminy, których organizatorem jest Gminne Centrum Kultury i Biblioteki, to:

- **Konkurs na palmę oraz pisanek wielkanocną**, organizowany od ponad 20 lat, na kilka tygodni przed świętami wielkanocnymi (w zależności od tego kiedy przypadają), zgłoszone do konkursu prace są oceniane przez jury, następnie biorą udział w wystawie i kiermaszu wielkanocnym;
- **Festyn Parafialny w Parafii p.w. Wniebowstąpienia Najświętszej Maryi Panny w Kcyni**, organizowany od 2005 r., w ramach Festynu odbywają się m.in.: występy zespołów muzycznych, loteria fantowa, licytacje i konkursy, impreza ma charakter kulturalno – rozrywkowy, ważną rolę odgrywa także zbiórka pieniędzy z loterii na remont kościoła;
- **Festyn Parafialny w Parafii p.w. Św. M. Archaniola w Kcyni**, który po raz pierwszy został zorganizowany w 2007 r.;
- **Dni Kcyni** organizowane są od ponad 40 lat, ciesząc się bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców gminy, obejmują m.in. imprezy plenerowe, konkursy, przeglądy i zabawę taneczną, występy zespołów ludowych zwłaszcza rodzimego Pieśni i Tańca Pałuki, Orkiestry Dętej przy OSP w Kcyni;
- **Konkurs na szopkę oraz rzeźbę sakralną**, organizowany w grudniu od roku 1991, cieszący się niezmiennie bardzo dużym zainteresowaniem. W ramach konkursu do szkół, instytucji kulturalnych, stowarzyszeń, wysyłane są regulaminy konkursu. Celem jest popularyzowanie i kultywowanie tradycji ludowej, rozwój umiejętności twórczej;
- **Podsumowanie roku kulturalnego dla dzieci i dorosłych.**

Bogatą kulturę regionu Pałuk, za którego serce przyjęło się uznawać Kcynię, propagowali i nadal to czynią – „ludzie Pałuk”. Wśród znanych i cenionych nazwisk należy wymienić:

- **Klarę Prillową** (1907- 1991) założycielkę Zespołu Ludowego Pałuki, która przez całe swoje życie szukała śladów dawnej kultury, zbierała zachowane przedmioty codziennego użytku, elementy strojów ludowych. Znana jest opowieść o tym, że zdarzało się jej odrysować wzory czepców siedząc nad trumną kobiety, która tradycyjnie miała być w nim pochowana. Zbiory te w roku 1962 zostały przekazane Pałuckiej Izbie Muzealnej w Kcyni, zgromadziła ok. 1 000 eksponatów (w chwili obecnej zawieszona działalność);
- **Stanisława Klawitera** (O. Efrema) (1894 – 1970) urodzonego w Kcyni. O. Efrem brał udział w strajku dzieci, domagających się od władz pruskich prawa odmawiania pacierza w języku polskim. Przygotowywał ilustracje do "Iliady" i "Odysei" Homera. Według projektu Ojca Efrema w kościele p. w. Michała Archanioła w Kcyni zobaczyć można 6 witraży:
 1. Zwiastowanie i nawiedzenie św. Elżbiety
 2. Magnificat i narodzenie
 3. Ofiarowanie w świątyni i ucieczka do Egiptu
 4. Jezus w świątyni i Kana Galilejska
 5. Ukrzyżowanie i pieta
 6. Zesłanie ducha św. i wniebowzięcie;

Stefana Boguszyńskiego (1916-1996), który należał do największych artystów ludowych. Pierwsza zachowana jego praca powstała w 1944r. podczas kopania rowów przeciwczołgowych i nosi tytuł "Pamiętka rodzinna". Artysta ten był twórcą niezliczonej liczby rzeźb i piet sakralnych (m.in. droga krzyżowa i Chrystus Frasobliwy) oraz ludowych i historycznych.

- **Piotra Wolińskiego**, ur. w 1951r., ucznia Klary Prillowej, który po dziś dzień rzeźbi w drewnie i maluje. Jest najzdolniejszym rzeźbiarzem amatorem na Pałukach, swobodnie komponuje w rzeźbie, reliefie i płaskorzeźbie wielofigurane sceny religijne i świeckie. Laureat wielu konkursów. Ma swych uczniów. Jest instruktorem rzeźby w drewnie sekcji rzeźbiarskiej działającej w Gminnym Centrum Kultury i Biblioteki w Kcyni. Otrzymał w 2002 Nagrodę im. Oskara Kolberga – nagrodę „za zasługi dla kultury ludowej” w dziedzinie: plastyka, rzeźbiarz.
- **Marię Kwiatkowską** ur. w 1941 r. Pani Maria obchodziła w 2012 roku jubileusz **50-lecia pracy twórczej**. Jest jedną z bardziej znanych, nie tylko w naszym regionie, hafciarek pałuckich. Jako nastoletnia dziewczyna uczęszczała na zajęcia do **Klary Prillowej** oraz przyjeżdżającej z Torunia - **Haliny Mikułowskiej**. Właśnie u Klary Prillowej rozpoczęła się jej przygoda z pałucką twórczością, choć jej artystycznemu sercu nie tylko haft

pałucki jej bliski. Pani Maria wykonuje także przedmioty z papierowej wikliny, jak również przepiękne pisanki metodą batikową. Najwięcej jednak "wyrobów" myśli twórczej stanowią hafty i to w różnej postaci - na serwetkach, zakładkach do książek, ozdobach na choinkę, wreszcie na elementach stroju pałuckiego. Prace pani Marii można znaleźć w placówkach muzealnych w Bydgoszczy, Toruniu i Żninie. Pani Maria bierze udział w różnego rodzaju wystawach, kiermaszach i konkursach, w tym m.in. w Konkursie Sztuki Ludowej Pałuk w Szubinie - od samego początku jego istnienia.

Pisząc o działalności kulturalnej gminy nie można pominąć działalności biblioteki z jej dwoma filiami bibliotecznymi w Chwaliszewie i Sipiorach. Założona została w roku 1945 przez Marię Kokocińską. Początkowo liczyła zaledwie 300 woluminów, które zajmowały małe pomieszczenie w dawniejszym Magistracie Kcyni przy ulicy Rynek. Zarejestrowanych było wówczas 91 czytelników. Od roku 2004 siedziba biblioteki po wielu zmianach i przeprowadzkach, mieści się w budynku przy ul. Libelta 27, a od 1 września 2013 r. włączona została w strukturę Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki. Oprócz wypożyczalni książek dla dorosłych, dzieci i młodzieży, biblioteka doczekała się czytelni internetowych w Kcyni, jak i w filiach bibliecznych. Wraz z upływem lat zasoby biblieczne systematycznie wzrastały. Obecnie liczą ponad 41 000 woluminów. Każdego roku zbiory ulegają powiększeniu. Jest to możliwe dzięki środkom z budżetu gminy, jak i zewnętrznym, głównie z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zakupu księgozbioru dokonuje się zgodnie z zainteresowaniem czytelnictwem oraz potrzebami edukacyjnymi w zależności od programu nauczania. Tu istnieje duża współpraca ze szkołami zarówno podstawowymi jak i ponadpodstawowymi.

Dobierając książki beletrystyczne dla dorosłych pracownicy Biblioteki kierują się listą nowości wydawniczych, recenzjami i opiniami czytelnictwa oraz tzw. zamówieniami, które można składać w bibliotece. Dużym zainteresowaniem cieszą się wypożyczenia międzybiblieczne, które sprawdzają się w wypożyczeniach książek popularnonaukowych wykorzystywanych zwłaszcza przez studentów.

Poniższe tabele przedstawiają stan księgozbioru w latach 2011 – 2014:

TABELA 26. STAN KSIĘGOZBIORU I WYPOŻYCZENIA W ROKU 2011

L.p.	PLACÓWKA	WOLUMINY			
		Lit. Dziecięca	Lit. Dorosła	Lit. pop.-nauk.	Ogółem
1.	Kcynia	5355	18280	2766	26401
2.	Chwaliszewo	1025	4559	1037	6621

Gmina Kcynia stwarza warunki do rozwoju sportu, głównie poprzez finansowanie działalności szkół (lekcje wychowania fizycznego) oraz dofinansowywanie działalności klubów sportowych a także poprzez wspieranie organizacji zajęć sportowych i rekreacyjnych w sołectwach.

Wysokość corocznie przydzielanych dotacji klubom sportowym uzależniona jest od zakresu prowadzonej działalności (liczby członków, ilości prowadzonych sekcji itp.).

Obecnie na terenie gminy funkcjonują 3 kluby sportowe:

- MLKS „Orzeł” Kcynia;
- „Orion” Dziewierzewo;
- MLUKS „Orlik w Kcyni”.

Największy z wyżej wymienionych klubów - MLKS „Orzeł”, prowadzi sekcje tenisa stołowego, brydża sportowego, trzy sekcje piłki nożnej w różnych kategoriach wiekowych. Klub prowadzi także kort tenisa ziemnego i jest administratorem Stadionu Miejskiego. Funkcjonuje na podstawie wpisu do KRS, skupia około 200 członków – głównie młodzież.

Klub „Orion Dziewierzewo” prowadzi jedną sekcję piłki nożnej, dotowany jest w znacznie niższej wysokości, jednakże występują tu wyższe w stosunku do innych klubów koszty związane z utrzymaniem pomieszczeń socjalnych i boiska, także ze względu na korzystanie z nich dzieci i młodzieży z Zespołu Szkół w Dziewierzewie.

MLUKS „Orlik w Kcyni” prowadzi działalność sportową w środowiskach dzieci i młodzieży szkolnej. W klubie tym środki finansowe przeznaczone są na zajęcia w ramach sekcji judo.

Wszystkie kluby (oprócz Orła Kcynia) funkcjonują na podstawie rejestru Starostwa Powiatowego Nakle nad Notecią.

Ponadto w miejscowości Górki Zagajne istnieje „Pałucki Klub Jeździecki”, który popularyzuje jeździectwo wśród mieszkańców, a w miejscowości Turzyn w Stajni Sportowej Państwa Połczyńskich działa Klub Jeździecki „Sokół Damasławek”.

W wielu szkołach rozwijają się sekcje sportowe, głównie piłki siatkowej oraz nożnej.

Działalność sportowa finansowana jest ze środków budżetowych przydzielanych na podstawie rocznych planów zadań przewidzianych do realizacji przez instytucje i organizacje kultury oraz organizacji imprez wynikających z inspiracji i bieżących potrzeb mieszkańców.

8.5. Pomoc społeczna.

Jednostką organizacyjną z zakresu pomocy społecznej jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Celem jego działania jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych oraz ich integracja ze środowiskiem. Ośrodek utworzony został 1 kwietnia 1990 roku Uchwałą Rady Narodowej Miasta i Gminy w Kcyni Nr IX/55/90 z dnia 23 lutego 1990 roku i działa głównie na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015r., poz.163, ze zm.). Ośrodek realizuje ponadto zadania m.in.

o zdrowie, budowę i postawę ciała, rozwój fizyczny każdego człowieka, kształtowanie oraz doskonalenie jego uzdolnień ruchowych, sprawności i wydolności fizycznej, jak również systemu zachowań oraz potrzeb indywidualnych i społecznych. Kulturę fizyczną tworzą: wychowanie fizyczne, sport, rekreacja fizyczna, rehabilitacja ruchowa oraz turystyka. Inna definicja mówi, iż jest to ogół zachowań przebiegających według przyjętych w danym środowisku społecznym reguł i norm postępowania, a mających na celu dbałość o zdrowie człowieka, poprawę jego postawy, prawidłowy rozwój psychofizyczny, a w szczególności o poprawę sprawności ruchowej i takich cech jak koordynacja, wydolność, wytrzymałość, zwinność, gibkość, moc czy siła. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, sportem są wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiąganie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Sport wraz z wychowaniem fizycznym i rehabilitacją ruchową składają się na kulturę fizyczną.

Jak podkreślono w ustawie, organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego tworzą warunki prawno – organizacyjne i ekonomiczne dla rozwoju kultury fizycznej.

Kultura fizyczna i sport stanowią w dzisiejszym społeczeństwie zasadniczą sferę kultury życia każdego człowieka. Wychowanie w kulturze fizycznej i sporcie powinno być jedną z podstawowych dziedzin wychowania człowieka do życia w społeczeństwie. Aktywność ruchowa powinna obejmować całe życie człowieka - od urodzenia, do ustania możliwości aktywności ruchowej. Dzięki niej osiąga się dobry stan zdrowia (fizycznego i psychicznego) i samopoczucia, realizuje wiele osobistych potrzeb oraz zamiłowań, utrzymuje się dobrą sprawność psychofizyczną (odnowa i zabezpieczenie sił i zdrowia).

Wychowanie fizyczne stwarza pozytywne warunki rozwoju życia społecznego i zwraca uwagę na znaczenie środowiska przyrodniczego oraz społecznego. Sport wymaga od uczestników współdziałania. Wspólne ćwiczenia zbliżają ludzi do siebie, uczą współpracy w grupie oraz rodzą cenne dla każdego przyjaźnie. Kultura fizyczna i sport uczy każdego człowieka wzajemnego poszanowania siebie nawzajem, koniecznej pomocy drugiemu człowiekowi, przez co rywalizacja sportowa staje się bezsprzecznie znakomitą przesłanką rozwoju charakteru osoby ludzkiej, poprzez szacunek dla przeciwnika oraz wyrabianie zasady uczciwości w sporcie - postawy fair play. Sport spełnia istotną funkcję w zakresie kultury masowej. Dostarcza każdemu człowiekowi nie tylko przyjemności widowiskowej, lecz także określonych emocji, wrażeń oraz rozrywki.

Na terenie gminy Kcynia znajdują się stadniny koni, gdzie mogą spędzać czas miłośnicy hippiki. Zapraszamy do stadnin w Turzynie, Górkach Zagajnych, Laskownicy oraz Studzienek.

1. Stadnina koni Górki Zagajne, tel. 726 654 784;
Oferuje naukę jazdy konnej, przejażdżki bryczką w kucyka oraz jazdy w terenie.
2. Gospodarstwo Rolne Andrzej Morawski, Turzyn 2, tel. +48 52 3841079
Kontakt: www.wpmorawski.com.pl/kontakt/;
3. Stajnia PANCHO Alicja i Jakub Ciemnoczołowscy, Laskownica 44, tel. 601 67 99 66, 669 85 00 08;
Stajnia organizuje pokazy konne, prowadzi także końskie przedszkole i wykonuje treningi koni. Kontakt: www.stajniapancho.pl/.
4. Stajnia KonJarka Studzienki, kontakt 789 093 889. Oferuje naukę jazdy konnej na każdym poziomie zaawansowania - przygotowanie do odznak - tereny - rajdy - jazdy ujeżdżeniowe i skokowe - lonże doszkalające - gry i zabawy dla najmłodszych dzieci (od lat 6) - zajęcia teoretyczne (dużo pomocy dydaktycznych, zadania, części praktyczne) - hipoterapia.

W gminie Kcynia funkcjonują także obiekty wpisane w sieć **Ekomuzeum Doliny Noteci**.

Do atrakcji Ekomuzeum Doliny Noteci należy Gospodarstwo Pasieczne Tomasza Stanka w Studzienkach – kontakt nr tel. 52 384 19 31.

Gospodarstwo tworzy pasieka przydomowa, las, łąki oraz 2 stawy. Turyści mogą obejrzeć mały skansen pszczelarski a gospodarz chętnie przedstawia proces pozyskiwania produktów pszczelich. Możliwość uczestniczenia w pokazach miodobrania, jak również produkcji wyrobów z wosku pszczelego.

Podsumowanie

Z uwagi na zachowaną niezniszczoną przyrodę, mnogość różnorodnych jej form (lasy, tereny podmokłe, łąki, tereny rzeczne, bogata fauna – w tym łosie, daniele, bobry oraz niezliczone gatunki ptaków) obszar gminy Kcynia stanowi znakomitą bazę do rozwijania usług związanych z turystyką. Rosnące zainteresowanie turystyką aktywną (rajdy rowerowe, nordic-walking) sprawia, że ta dziedzina może stanowić szansę uatrakcyjnienia oferty gminy. Niezbędne jest jednak poprawienie infrastruktury służącej turystyce pieszej i rowerowej oraz zwiększenie zaplecza gastronomiczno-noclegowego.

8.4.2. Sport

Definicji, czy pojęć kultury fizycznej i sportu jest wiele. Zgodnie z jedną z nich kultura fizyczna to część składowa kultury społeczeństwa, która obejmuje zagadnienia związane z dbałością

aktywność fizyczną, zdobywającą sobie wciąż nowych zwolenników powoduje, że tereny leżące w gminie Kcynia stanowią doskonałą bazę wypadową do pieszych wycieczek i zwiedzania (np. zabytkowych parków dworskich, licznych pomników przyrody), rajdów nordic walking, czy też wypraw kajakowych. Aktywność fizyczna może być rozwijana w oparciu o zasoby przyrodnicze – zróżnicowaną rzeźbę terenu, bogatą, niezniszczoną przez przemysł przyrodę.

TABELA 30. PARKI ZABYTKOWE W GMINIE KCYNIA

Miejscowość	Powierzchnia parku (ha)	Powierzchnia wód (ha)
Chwaliszewo	6,88	0,10
Dobieszewo	4,66	0,60
Grocholin	12,00	2,00
Mechnacz	0,60	0,03
Miastowice	3,50	0,80
Sierniki	1,27	0,06
Smogulecka Wieś	4,35	0,20
Tupadły	0,73	0,01
Żurawia	7,06	-

ŹRÓDŁO: DZIEDZICTWO PRZYRODNICZE POWIATU NAKIELSKIEGO, PRACA ZBIOROWA, WYD. MAŁE RUDY 2014

Kcynia należy do **Nakielsko-Kcyńskiego Szlaku Rowerowego**, wytyczonego przez Partnerstwo dla Krajny i Pałuk. Szlak jest dość długi (59 km) i wiedzie przez teren gminy Kcynia i gminy Nakło nad Notecią, przebiega m.in. przez Paulinę, Weronikę, Piotrowo, Kowalewko, Ludwikowo oraz Mieczkowo. W każdej z tych miejscowości na rowerzystów czekają atrakcje: jeśli nie zabytkowe obiekty (m.in. domy o konstrukcji szachulcowej w Weronice i Ludwikowie), to urokliwe widoki, wykorzystujące w swoim krajobrazie dolinę Środkowej Noteci, zwanej na tym odcinku „leniwą”. Na trasie szlaku znajduje się miejscowość Smogulec, z kościołem pw. Św. Katarzyny i bł. Marii Karłowskiej.

Na turystów czekają miejsca noclegowe w gospodarstwach agroturystycznych zlokalizowanych na terenie gminy:

1. Agroturystyka. Stefania i Krzysztof Białachowscy. Dębogóra 23, tel. 52 515 38 30, 693 695 367.

Pozostałe miejsca noclegowe:

1. Dom św. Mikołaja przy ul. Dworcowej 8 w Kcyni, kontakt 52 384 71 71

1.	Kcynia	5306	18.672	2826	26.804
2.	Chwaliszewo	901	4751	1058	6710
3.	Sipiory	1654	5614	830	8098
	OGÓŁEM	7861	29.037	4714	41.612
	WYPOŻYCZENIA	13040	29332	3761	46133

ŹRÓDŁO: SPRAWOZDANIE OPISOWE INSTYTUCJI KULTURY ZA ROK 2014 ORAZ SPRAWOZDANIE K-03 ZA ROK 2014

Zauważyć można, że ilość księgozbioru w analizowanym okresie przedstawia się podobnie. Wynika to z konieczności dokonywania zakupu nowości wydawniczych a jednocześnie z obowiązku przeprowadzania skontrolowania, podczas którego likwidowane są pozycje zagubione, zacytowane, zdezaktualizowane.

Również ilość wypożyczeń utrzymuje się na zbliżonym poziomie w latach 2011-2014 – około 46.000 woluminów rocznie.

Największym jednak problemem z jakim przychodzi borykać się instytucji kultury to brak odpowiedniej ilości pomieszczeń. Centrum Kultury posiada tylko dwie sale, w których prowadzone są wszystkie wcześniej wymienione sekcje, koła zainteresowań, a także wystawy, prelekcje. Powoduje to, że nie można realizować w pełni wielu pomysłów na nowe, ciekawe inicjatywy. Do wielu występów niezbędna jest scena, której brakuje w obiektach użyteczności publicznej w gminie.

Ponadto Centrum Kultury sprawuje nadzór na eksponatami muzealnymi pochodzącymi z Pałuckiej Izby Muzealnej, której w chwili obecnej działalność jest zawieszona ze względu na brak pomieszczeń w budynku Centrum Kultury.

Pomimo napotykanymi trudności GCKiB zaspakaja potrzeby kulturalno-oświatowe społeczności lokalnej.

8.4. Turystyka, rekreacja, sport

8.4.1 Turystyka i rekreacja

Urokliwe położenie gminy Kcynia sprawia, że może się stać ona miejscem atrakcyjnym pod względem turystycznym ze względu na bogactwo przyrody - występujące w północnej części gminy lasy, obszary bagienne i torfowiska w pobliżu Noteci, obszar Natura 2000 oraz stosunkowo niewielka odległość od Bydgoszczy, Gniezna, Poznania i Torunia. Turyści chcący odpocząć od zgiełku miasta zabiorą z gminy Kcynia wiele miłych wspomnień. Moda na

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

3.	Sipiory	1833	5683	849	8365
	OGÓŁEM	8213	28522	4652	41387
	WYPOŻYCZENIA	14316	27548	4654	46518

ŹRÓDŁO: SPRAWOZDANIE OPISOWE INSTYTUCJI KULTURY ZA ROK 2011 ORAZ SPRAWOZDANIE K-03
ZA ROK 2011

TABELA 27. STAN KSIĘGOZBIORU I WYPOŻYCZENIA W ROKU 2012

L.p.	PLACÓWKA	WOLUMINY			
		Lit. Dziecięca	Lit. Dorosła	Lit. pop.- nauk.	Ogółem
1.	Kcynia	5582	18674	2912	27168
2.	Chwaliszewo	1055	4663	1054	6772
3.	Sipiory	1931	5721	857	8509
	OGÓŁEM	8568	29058	4823	42449
	WYPOŻYCZENIA	13642	28684	3841	46167

ŹRÓDŁO: SPRAWOZDANIE OPISOWE INSTYTUCJI KULTURY ZA ROK 2012 ORAZ SPRAWOZDANIE K-03
ZA ROK 2012

TABELA 28. STAN KSIĘGOZBIORU I WYPOŻYCZENIA W ROKU 2013

L.p.	PLACÓWKA	WOLUMINY			
		Lit. Dziecięca	Lit. Dorosła	Lit. pop.- nauk.	Ogółem
1.	Kcynia	5115	18.059	2707	25.881
2.	Chwaliszewo	882	4.688	1040	6.610
3.	Sipiory	1569	5.588	823	7.980
	OGÓŁEM	7566	28.335	4570	40.471
	WYPOŻYCZENIA	13241	28928	4109	46278

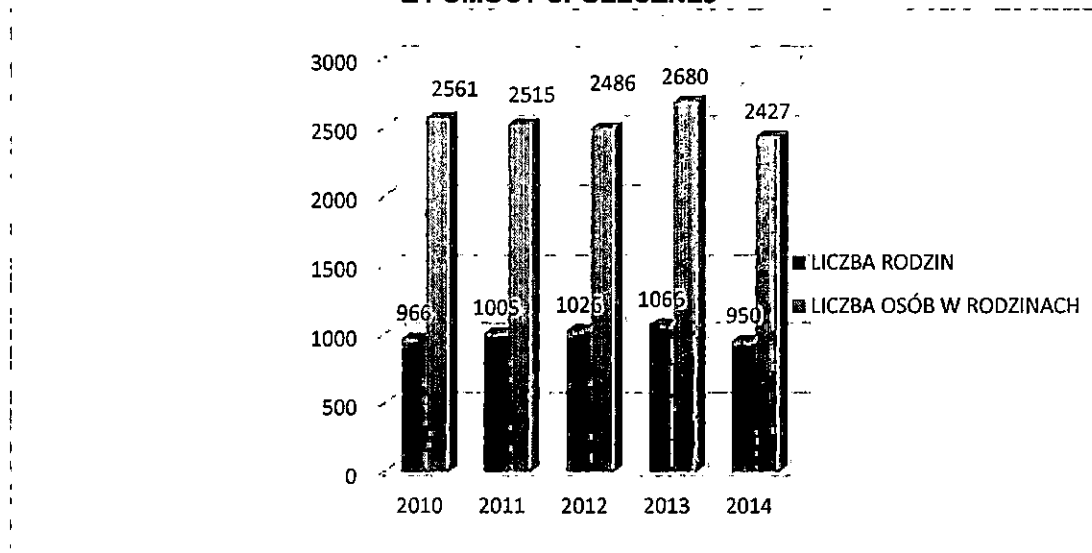
ŹRÓDŁO: SPRAWOZDANIE OPISOWE INSTYTUCJI KULTURY ZA ROK 2013 ORAZ SPRAWOZDANIE K-03
ZA ROK 2013

TABELA 29. STAN KSIĘGOZBIORU I WYPOŻYCZENIA W ROKU 2014

L.p.	PLACÓWKA	WOLUMINY			
		Lit. Dziecięca	Lit. Dorosła	Lit. pop.- nauk.	Ogółem

z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, pomocy materialnej o charakterze materialnym dla uczniów, wspierania rodziny, karty dużej rodziny. Koordynuje działania związane z funkcjonowaniem Zespołu Interdyscyplinarnego skupiającego przedstawicieli służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Większość działań finansowanych przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbywa się w siedzibie Ośrodka.

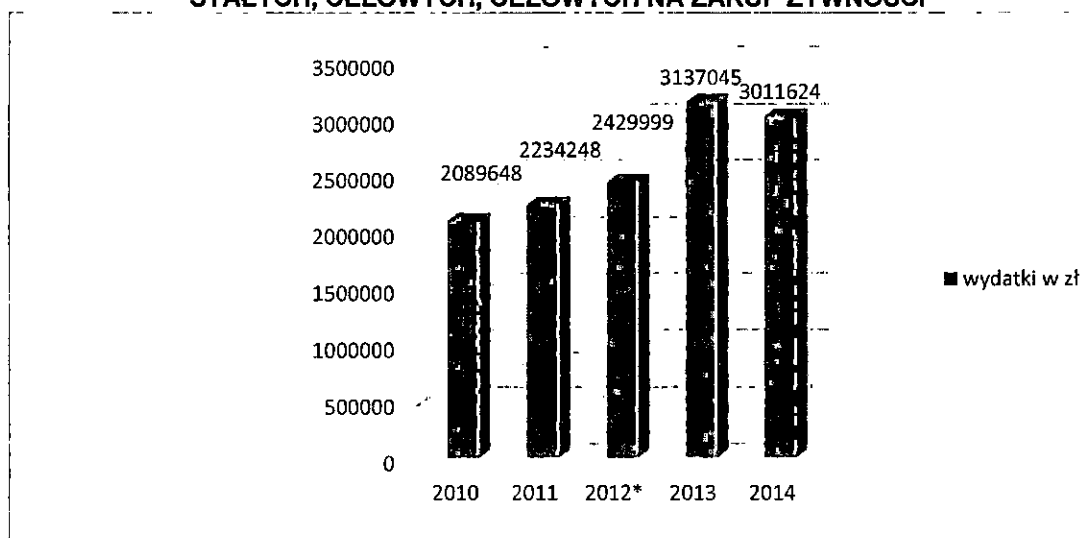
WYKRES 6. LICZBA RODZIN I OSÓB W RODZINACH, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE Z POMOCY SPOŁECZNEJ



ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ MGOPS

W 2014 r. pomocą społeczną objęto 2.427 osób, co stanowiło 17,96% ogółu mieszkańców. Wydatki na pomoc pieniężną z tytułu zasiłków okresowych, stałych, celowych, celowych na zakup żywności w poszczególnych latach wyniosły:

WYKRES 7. WYDATKI NA POMOC PIENIĘŻNĄ Z TYTUŁU ZASIŁKÓW OKRESOWYCH, STAŁYCH, CELOWYCH, CELOWYCH NA ZAKUP ŻYWNOŚCI



*od 01.10.2012 podwyższono kryterium dochodowe

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ MGOPS

W 2014 r. liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej spadła o 116. Wydatki na realizację powyższych świadczeń zmalały o 125.421 zł, lecz nadal wiele osób wymaga wsparcia ze strony pomocy społecznej. Sytuacja ta jest spowodowana utrzymującym się wysokim bezrobociem oraz niskimi dochodami rodzin ubiegających się o pomoc. W gminie Kcynia istnieje mała liczba zakładów pracy. Brak wolnych miejsc pracy a tym samym brak stałego źródła dochodu zmusza klientów Ośrodka do systematycznego korzystania z pomocy w formie zasiłku okresowego. Ponadto wysokie ceny artykułów zaspokajających podstawowe potrzeby bytowe powodują, że znaczna ich część wnioskuje również o przyznanie zasiłków celowych oraz świadczeń pieniężnych z przeznaczeniem na zakup żywności.

W celu zminimalizowania zjawiska wykluczenia społecznego Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni w latach 2008-2014 realizował projekt systemowy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pod nazwą „Teraz Wy! – program aktywizacji społecznej w gminie Kcynia”. Uczestnicy projektu wzięli udział w spotkaniach z psychologiem, radcą prawnym, doradcą zawodowym oraz w kursach zawodowych. Łączna wartość projektu wyniosła 1.543.453,60 zł. W programie uczestniczyło 388 osób. Taka forma wsparcia jest niezmiernie ważna dla rozbudzenia przede wszystkim motywacji do podjęcia prób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej. Aktywizacja przynosi też wymierne korzyści i efekty – w samym 2014r. na 56 uczestników projektu, 13 podjęło pracę a kolejne 2 osoby staż.

Osoby wymagające całodobowej opieki kierowane są do domów pomocy społecznej (DPS). Gmina pokrywa różnicę między kosztem utrzymania mieszkańca w DPS a 70% posiadanego przez niego dochodu. Koszty ponoszone przez gminę wzrastają z roku na rok:

TABELA 31. KOSZTY UTRZYMANIA W DPS PONOSZONE PRZEZ GMINĘ

	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób	9	10	12	15	16
Koszty gminy (zł)	177.524	202.244	322.861	360.423	403.392

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ MGOPS

Osobom przewlekle chorym, w podeszłym wieku, wymagającym pomocy osoby drugiej, a zwłaszcza samotnym MGOPS świadczy usługi opiekuńcze. Obserwuje się spadek kosztów i liczby osób objętych tą formą wsparcia, głównie z uwagi na dążenie do większego zaangażowania rodzin w opiekę nad niesprawnymi członkami rodzin oraz na zmiany w prawie w zakresie realizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, na podstawie których większa ilość osób sprawujących opiekę ma prawo do świadczeń.

TABELA 32. USŁUGI OPIEKUŃCZE

	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba środowisk	65	66	73	66	55
Koszty gminy (zł)	639.669	693.747	623.195	600.093	509.986

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ MGOPS

Kolejną formą wsparcia świadczoną przez MGOPS jest dożywianie uczniów. Środki z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przeznaczone są również na wypłatę świadczeń na zakup żywności dla rodzin w trudnej sytuacji materialnej.

TABELA 33. POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA

	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba dożywianych uczniów	505	551	560	463	396
Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych na zakup żywności	1403	1343	1388	1418	1596
Koszty (zł)	350.000	375.000	426.000	422.000	472.600
W tym środki własne gminy	130.000	140.000	155.000	160.000	165.000

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ MGOPS

Uczniowie znajdujący się w trudnej sytuacji finansowej mogą liczyć na wsparcie w zakresie pomocy materialnej dla uczniów:

TABELA 34. POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW

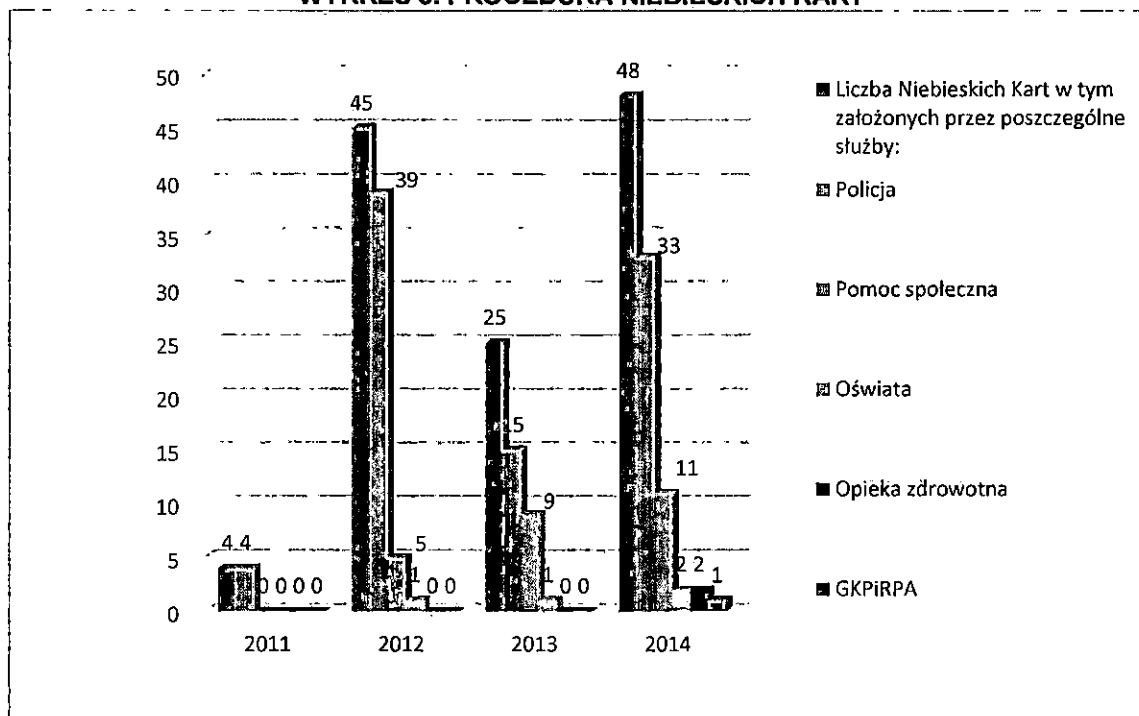
	2010*	2011	2012	2013	2014
Liczba uczniów	673	514	607	613	545
Koszty (zł)	600.380	590.533	495.929	486.503	479.992
W tym środki własne gminy	120.077	118.107	99.186	96.975	95.998

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ MGOPS

*W 2010r. wypłatę powyższych świadczeń realizował Urząd Miejski w Kcyni.

W ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Zespół Interdyscyplinarny i powoływane grupy robocze zajmują się pracą z rodzinami, w których zachodzi prawdopodobieństwo stosowania przemocy. Procedura Niebieskich Kart w obecnym kształcie obowiązuje od 18.10.2011 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta", stąd też dane poniżej nie obejmują roku 2010.

WYKRES 8. PROCEDURA NIEBIESKICH KART



ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ MGOPS.

TABELA 35. PRACE ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

	2011	2012	2013	2014
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	1	4	4	4
Liczba spotkań grup roboczych	0	86	55	86
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	0	35	34	50

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ MGOPS

Z powyższych danych można wnioskować, że skala przemocy wzrasta. Wskazują one jednak także na wzrost świadomości społecznej na temat przemocy oraz na efekt ciągłego podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez służby pomocowe.

Wiele rodzin, w których występuje przemoc boryka się z trudnościami związanymi z uzależnieniem głównie od alkoholu oraz w sprawowaniu prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

TABELA 36. RODZINY Z PROBLEMAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI OBJĘTE WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY*:

	2012	2013	2014
Liczba rodzin	23	28	31
Liczba dzieci w rodzinach	69	73	78

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ MGOPS

*Dane uwzględnione od 2012 r. – wejście w życie ustawy.

W stosunku do dzieci, które nie mogą przebywać w rodzinie sąd opiekuńczy wydaje postanowienie o umieszczeniu w pieczy zastępczej. Gmina ponosi z tego tytułu stale rosnące koszty z uwagi na ustawowe zwiększanie się wartości procentowych dofinansowania (10% w 1 roku, 30% w drugim roku, 50% w trzecim roku pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej) oraz na zwiększanie się liczby dzieci objętych tą formą wsparcia:

TABELA 37. PIECZA ZASTĘPCZA

	2012	2013	2014
Liczba dzieci w pieczy zastępczej	2	7	16
Koszty (zł)	1.320	19.040	71.460

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ MGOPS

Znaczną część budżetu MGOPS stanowią środki na wypłatę i obsługę świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego:

TABELA 38. ŚWIADCZENIA RODZINNE

	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	1195	1142	1108	984	970
Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego	120	127	115	127	120
Koszty (zł)	5.676.399	5.482.199	5.533.542	5.459.039	5.759.367

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ MGOPS

Szczegółowe dane dotyczące sytuacji społeczno-demograficznej oraz potrzeb w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej znajdują się w przygotowywanej do 30 kwietnia każdego roku *Ocenie zasobów pomocy społecznej*. Zarówno szersza problematyka społeczna, jak i zadania stojące przed gminą w tej kwestii, zostaną ujęte w *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2023*.

8.6. Bezpieczeństwo publiczne

Ochotnicza Straż Pożarna (OSP)

Na terenie gminy Kcynia działa 11 jednostek ochotniczej straży pożarnej w tym:

1 jednostka typu S-3 (OSP Kcynia)

10 jednostek typu S-1

Cztery jednostki włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego są to: Dziewierzewo, Gromadno, Kcynia i Sipiory.

Na wyposażeniu jednostek znajduje się następujący sprzęt silnikowy:

- Scania	GCBA	OSP Kcynia
- Star-Man	GBA	OSP Kcynia
- Star 266	GBA	OSP Dziewierzewo
- Star 244	GBA	OSP Gromadno
- Star 266	GBA	OSP Sipiory
- Żuk	GLM	OSP Chwaliszewo
- VW Transporter	GLM	OSP Dobieszewo
- Jelcz 315	GCBA	OSP Górki Zagajne
- Lublin	GLM	OSP Kcynia

- VW Transporter	GLM	OSP Łankowice
- VW Transporter	GLM	OSP Mieczkowo
- Żuk	GLM	OSP Żarczyn
- VW Transporter	GLM	OSP Żurawia

Na wyposażeniu znajduje się następujący sprzęt:

- Motopompy PO-5	szt. 12
- hydrauliczny sprzęt ratownictwa drogowego	szt. 5
- torba typu PSP R-1 ratownictwa medycznego	szt. 5
- pilarki do drewna	szt. 6
- piła do stali i betonu	szt. 1
- pompy pływające	szt. 6
- agregaty prądotwórcze	szt. 6
- poduszki pneumatyczne	szt. 1

W okresie od 01.01.2010 – 31.12.2015 r. uległa likwidacji jednostka OSP Ludwikowo.

W latach 2010-2014 jednostki uczestniczyły łącznie w 1126. akcjach ratowniczych.

TABELA 39. WYJAZDY LOKALNYCH JEDNOSTEK OSP DO AKCJI

	2010	2011	2012	2013	2014
OSP Chwaliszewo	0	0	3	2	0
OSP Dobieszewo	0	0	3	4	1
OSP Dziewierzewo	27	23	19	23	22
OSP Górki Zagajne	0	0	0	0	2
OSP Gromadno	35	41	42	37	34
OSP Kcynia	160	145	151	118	137
OSP Łankowice	0	0	1	0	3
OSP Mieczkowo	0	0	0	0	0
OSP Sipiory	16	14	27	15	17
OSP Żarczyn	0	0	1	2	1
OSP Żurawia	0	0	0	0	0
RAZEM	238	223	247	201	217

ŹRÓDŁO: DANE GMINNY KOMENDANT OSP

Jednostki OSP stanowią bardzo ważne ogniwo bezpieczeństwa mieszkańców naszej gminy. Uczestniczą w życiu mieszkańców lokalnej społeczności biorąc czynny udział w uroczystościach państwowych i kościelnych. Stanowią bardzo ważny element naszego codziennego życia.

POLICJA

Policjanci Komisariatu Policji w Kcyni podlegają Komendantowi Powiatowemu Policji w Nakle nad Notecią.

Do zakresu działania Policji na terenie naszej gminy należy w szczególności:

1. realizowanie zadań służby prewencyjnej Policji;
2. rozpoznawanie zagrożeń przestępczością oraz wykonywanie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych w celu ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń, a także
3. prowadzenie poszukiwań osób i rzeczy, identyfikacji osób i zwłok, we współdziałaniu z innymi jednostkami Policji;
4. zapewnienie właściwych warunków pobytu w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych;
5. realizowanie doprowadzeń osób oraz współdziałanie w tym zakresie z jednostkami Policji;
6. realizowanie zadań administracyjno-porządkowych;
7. współdziałanie z samorządem terytorialnym;
8. realizowanie w niezbędnym zakresie zadań służby wspomagającej;
9. zapewnienie przestrzegania przepisów o ochronie informacji niejawnych oraz danych osobowych;
10. wykonywanie zadań w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby i pracy, ochrony przeciwpożarowej;
11. oraz medycyny pracy;
12. przyjmowanie, rozpatrywanie oraz załatwianie skarg i wniosków.

Do zakresu działania komisariatu Policji należy również prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach określonych w odrębnych ustawach.

Kcyńscy Policjanci aktywnie realizują zadania związane z prewencją. Głównie dziedziną tą zajmują się policjanci z Ogniwa Prewencji, a także częściowo czterej dzielnicowi, którym zostały przypisane odpowiednie rejony:

Rejon nr XII Kcynia: 22 Stycznia, Brzozowa, Ciasna, Dworcowa, Garncarska, Jesionowa, Jurczyka, Kantego, Klasztorna, Krótka, Krzywa, Kwiatowa, Łąkowa, Modrakowa, Nakielska, Okrężna, Podgórna, Polna, Rynek od nr 20 do 32, Słoneczna, Szewska, Tupadzka, Wiejska, Witosa, Wybudowanie, Wyrzyska, 750-lecia Kcyni.

Rejon nr XIII Kcynia: Asnyka, Ceglana, Cmentarna, Dąbrowskiej, Farna, Gliniana, Kasztanowa, Konopnickiej, Libelta, Młyńska, Nałkowskiej, Nowa, Ogrodowa, Orzeszkowej, Pałucka, Parkowa, Powstańców Wielkopolskich, Poznańska, Prusa, Rynek od nr 1-19, Sądowa, Sienkiewicza, Strażacka, Szubińska, Szymborskiej, Zielona, Żeromskiego.

Rejon nr XIV Miejscowości: Chwaliszewo, Dębogóra, Dobieszewko, Dobieszewo, Głogowiniec, Grocholin, Gromadno, Iwno, Karmelita, Karolinowo, Kazimierzewo, Laskownica, Ludwikowo, Łankowice, Malice, Miaskowo, Mieczkowo, Nowa Wieś Notecka, Palmierowo, Rozpętek, Sierniki, Słupowa, Słupowiec, Smogulecka Wieś, Stalówka, Włodzimierzewo, Żurawia.

Rejon nr XV Miejscowości: Bąk, Dziewierzewo, Elizewo, Górki Dąbskie, Górki Zagajne, Józefkowo, Kowalewko, Kowalewko Folwark, Krzepiszyn, Miastowice, Mycielewo, Paulina, Piotrowo, Rozstrzębowo, Rzemieniewice, Sipiory, Studzienki, Suchoręcz, Suchoręczek, Szczepice, Tupadły, Turzyn, Ujazd, Weronika, Zabłocie, Żarczyn.

Funkcjonariusze Zespołu ds. Prewencji Kryminalnej w Nakle nad Notecią wspólnie z dzielnicowymi prowadzą działania profilaktyczne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich. Podczas spotkań omawiane są zagrożenia jakie mogą spotkać dzieci podczas zabawy i spędzania czasu wolnego. Młodzieży starszej przedstawiane są zagrożenia wynikające z eksperymentowaniem ze środkami psychoaktywnymi, alkoholem, a także omawiana jest problematyka odpowiedzialności prawnej nieletnich za popełnianie czyny karalne. W 2012 roku przeprowadzono na terenie powiatu 407 spotkań z dziećmi i młodzieżą, 6 spotkań z rodzicami, 492 spotkania z pedagogami i dyrektorami szkół. Natomiast w 2013 r. przeprowadzono 358 spotkań z dziećmi i młodzieżą, 33 spotkania z rodzicami oraz 423 spotkania z pedagogami i dyrektorami szkół. W roku 2014 przeprowadzono 388 spotkań z dziećmi i młodzieżą, 12 spotkań z rodzicami oraz 383 spotkania z pedagogami i dyrektorami szkół.

W 2014 roku Policjanci Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią dokonali 1056 interwencji domowych, 354 innych, 7453 interwencji publicznych, co daje ogółem 8 863. W roku 2013 natomiast interwencji domowych było 1393 tj. o 337 więcej niż w roku 2014, interwencji innych było o 58 więcej niż w roku 2014, natomiast interwencji publicznych odnotowano 7122 tj. o 331 mniej niż w 2014 roku. Ogółem w roku 2013 policjanci KPP dokonali 8927 interwencji. W roku 2012 policjanci przeprowadzili ogółem 8784 interwencji z czego 1646 stanowiły domowe, 888 inne, a 6250 interwencje publiczne.

Liczbę przeprowadzonych interwencji przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią przedstawia poniższa tabela.

TABELA 40. LICZBA PRZEPROWADZONYCH INTERWENCJI PRZEZ FUNKCJONARIUSZY KOMENDY POWIATOWEJ POLICJI W NAKLE NAD NOTECIĄ 2014 ROKU

Ilość interwencji	2014 rok	2013 rok	2012 rok
domowe	1056	1393	1646
inne	354	412	888
publiczne	7453	7122	6250
razem	8863	8927	8784

ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA POLICJI W NAKLE NAD NOTECIĄ

Jak wynika z powyższego zestawienia liczba interwencji domowych oraz innych maleje z roku na rok, natomiast wzrasta liczba interwencji publicznych.

Policja realizuje również zadania z zakresu rozpoznawania i działań profilaktycznych na rzecz nieletnich często kierując wnioski, zawiadomienia, interwencje, skierowania do instytucji i organizacji z tego do sądów rodzinnych, szkół i innych placówek oświaty i wychowania. Na terenie całego powiatu nakielskiego udział nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych na przestrzeni lat 2010-2014 przedstawia się następująco:

TABELA 41. LICZBA PRZESTĘPSTW POPEŁNIONYCH PRZEZ OSOBY NIELETNIE

Rok	Ilość czynów popełnionych przez nieletnich	Ogólna ilość przestępstw stwierdzonych	% udział nieletnich w ogólnej ilości przestępstw
2009	191	2217	8,6
2010	422	2403	17,6
2011	396	3603	11,0
2012	193	2995	6,4
2013	106	2247	4,7
2014	242	2194	11,03

ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA POLICJI W NAKLE NAD NOTECIĄ

Udział nieletnich w ogólnej liczbie stwierdzonych przestępstw na przestrzeni ostatnich pięciu lat tj. 2009-2013 osiągnął najwyższy wskaźnik w roku 2010, kiedy wyniósł 422 czyny i stanowił

17,6% ogólnej liczby stwierdzonych przestępstw. W roku 2013 odnotowano 106 czynów, które stanowiły 4,7% ogólnej liczby stwierdzonych przestępstw. Natomiast w 2014 r. liczba czynów popełnianych przez osoby nieletnie wzrosła do 242, co stanowi 11,03% wszystkich popełnionych przestępstw.

Policjanci Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią realizują czynności z podmiotami poza policyjnymi takimi jak:

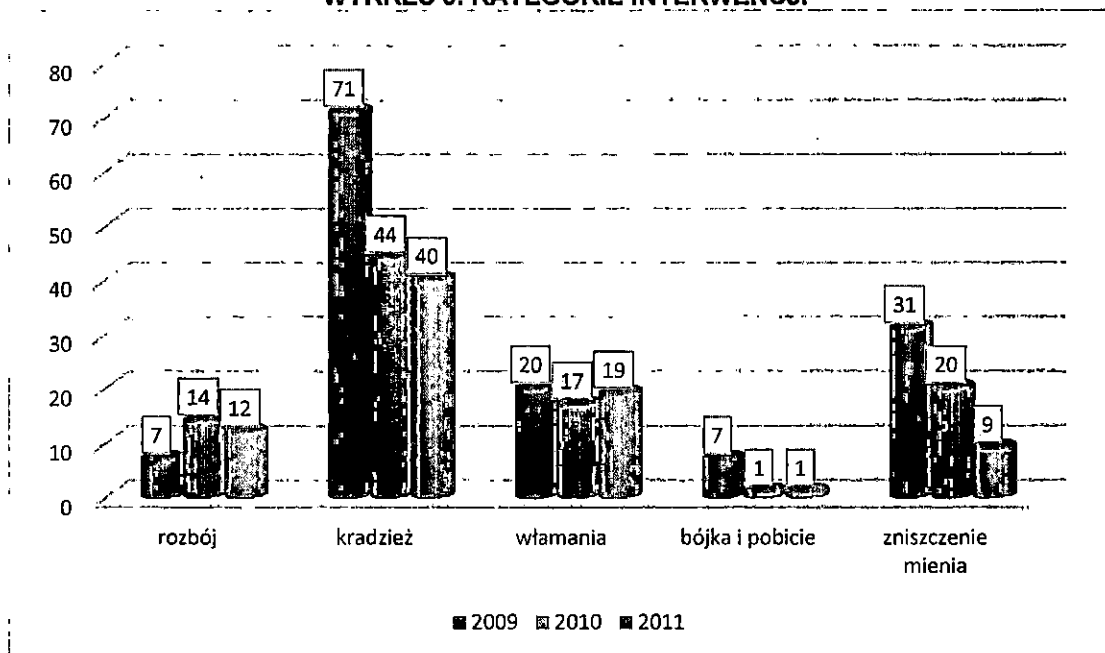
- Straże Miejskie i Gminna
- Państwowa i Ochotnicza Straż Pożarna
- Straż Graniczna
- Inspekcja Transportu Drogowego
- Straż Leśna
- Straż Rybacka

Służby patrolowe policjantów Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią wraz ze strażą leśną i rybacką dokonują kontroli wędkarzy i rybaków, pojazdów, bagaży, zabezpieczają sprzęt kłusowniczy oraz nakładają mandaty. Najwięcej kontroli przeprowadza Komenda Powiatowa Policji w Nakle nad Notecią oraz Komisariat Policji w Szubinie.

Nakielscy policjanci w 2009 r. zatrzymali na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa 559 osób, w 2010 r. 583 osoby, natomiast w 2011 r. 575 osób.

Zatrzymanie sprawców na gorącym uczynku przestępstwa w podstawowych kategoriach, tj. kradzieżach rzeczy i samochodów, kradzieżach z włamaniem, rozbojach, bójkach, uszkodzeniach mienia oraz uszczerbkach na zdrowiu w latach 2009-2011 przedstawia poniższy wykres:

WYKRES 9. KATEGORIE INTERWENCJI



ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA POLICJI W NAKŁE NAD NOTECIĄ

W latach 2009-2011 najczęstszym zdarzeniem drogowym zaistniałym na terenie powiatu nakielskiego były kolizje – 2316 oraz wypadki-127, gdzie ogółem rannych było 158 osób i 37 zabitych. W powiecie nakielskim w okresie 2009-2011 wszczęto ogółem 824 postępowania w zakresie ujęć sprawców przestępstw na gorącym uczynku lub w bezpośrednim pościgu w 7 wybranych kat. przestępstw, przy czym policjanci z Komisariatu Policji w Kcyni wszczęli 101 postępowań co obrazuje poniższa tabela.

TABELA 42. PRZESTĘPSTWA W POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTKACH POLICJI

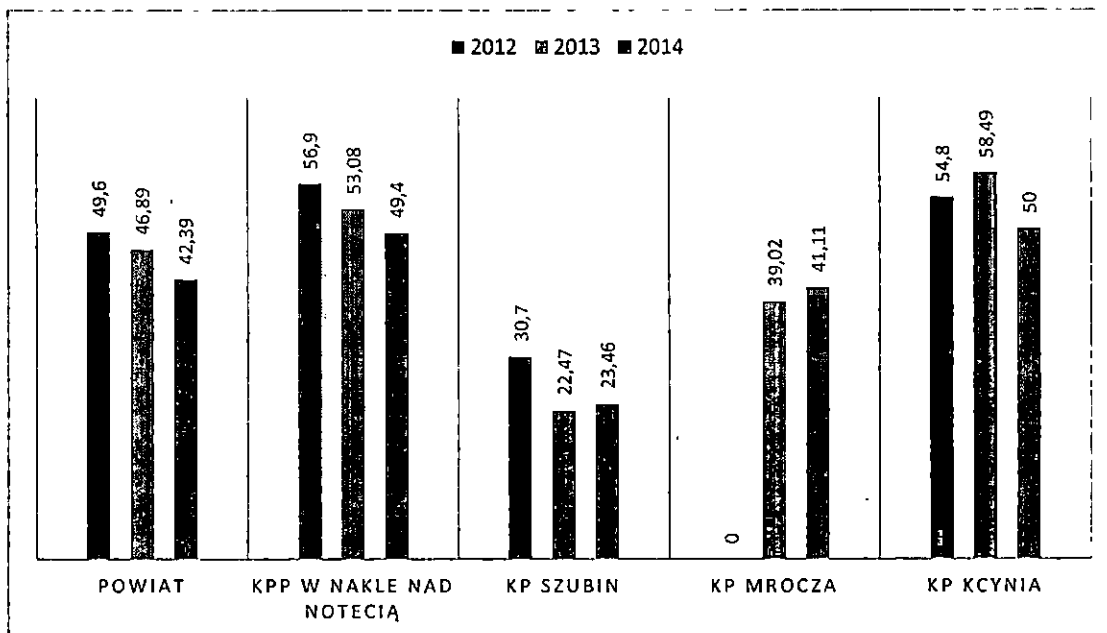
Lp.	Jednostka	Ilość postępowań wszczętych w 7 kategoriach przestępstw w latach 2009 - 2011	Ilość ustalonych podejrzanych w 7 kategoriach przestępstw w latach 2009-2011	wskaźnik %
1	Powiat	824	51	6,2
2	KPP Nakło	392	21	5,4
3	KP Szubin	231	17	7,4
4	KP Kcynia	101	4	4
5	PP Mrocza	72	2	2,8

6	PP Sadki	27	4	14,8
---	----------	----	---	------

ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA POLICJI W NAKLE NAD NOTECIĄ

Jeśli chodzi o wykrywalność w 7 kategoriach przestępstw w latach 2012-2014 dane zostały przedstawione na poniższym wykresie:

WYKRES 10. WYKRYWALNOŚĆ PRZESTĘPSTW



ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA POLICJI W NAKLE NAD NOTECIĄ

Komisariat Policji w Kcyni na przestrzeni lat 2012-2014 odnotował najwyższą wykrywalność przestępstw w 7 kategoriach w roku 2013, natomiast w skali całego powiatu nakielskiego policjanci odznaczyli się największą wykrywalnością w roku 2012.

W 2012 r. Komenda Powiatowa Policji wszczęła ogółem 2183 postępowania w wybranych kategoriach przestępczości, z czego 1451 stanowiły przestępstwa kryminalne, 201 gospodarcze, 73 narkotykowe oraz 740 reprezentowały 7 kategorii wybranych przestępstw takich jak: kradzieże rzeczy i samochodów, kradzieże z włamaniem, rozboje, bójki, uszkodzenia mienia oraz uszczerbek na zdrowiu.

W roku 2010 Komisariat Policji w Kcyni wszczął 162 postępowania przygotowawcze o przestępstwa kryminalne, natomiast w 2011 r. 175.

Na jednego funkcjonariusza Pionu Kryminalnego w 2014 r. przypadało: w KPP w Nakle nad Notecią 110 postępowań, KP w Szubinie 85 postępowań, KP w Mroczy 86 postępowań, natomiast w KP w Kcyni 53 postępowania.

Jednym z priorytetów nakielskiej Policji było w 2011 roku zwalczanie przestępczości związanej z sprzedażą, udzielaniem i posiadaniem narkotyków. W 2011 roku pomimo spadku wszczęć tego rodzaju postępowań wykryto aż 362 czyny przestępne, a więc o 26 czynów więcej niż w 2010 roku. W roku 2012 na terenie powiatu policjanci wykryli 98,9% przestępstw narkotykowych, w 2013 r. 92,6%, natomiast w roku 2014 - 95,5 % przestępstw. W miesiącu sierpniu 2013 roku Komenda Powiatowa Policji w Nakle nad Notecią otrzymała narkotester Drager 5000. Urządzenie to zostało zakupione z środków Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią. Na tym urządzeniu w roku 2014 zostało przebadanych 68 kierowców w tym 31 osób z wynikiem pozytywnym. Powyższe działania nie mogły by być prowadzone, gdyby nie Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Nakła, Kcyni i Mroczy, które przekazały środki finansowe na zakup kaset testowych do powyższego urządzenia.

W 2010 roku zatrzymano 393 osoby poszukiwane przez KPP i 34 poszukiwane przez inne jednostki Policji z kraju.

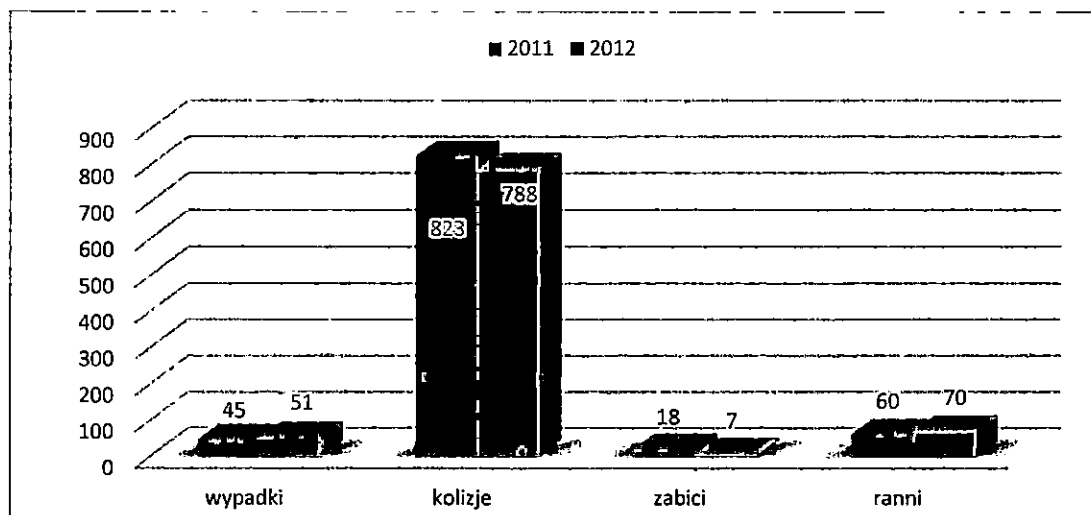
W 2011 roku wobec nieletnich przeprowadzono łącznie 141 postępowań, co stanowi wzrost o 20 postępowań w stosunku do 2010 r. w tym:

- 96 postępowań z kodeksu karnego (z czego 44 postępowania przeprowadziły jednostki podległe KPP Nakło),
- 45 postępowań z kodeksu wykroczeń (wszystkie przeprowadziła KPP Nakło).

Liczba popełnianych wykroczeń zaistniałych na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią roku 2012 wyniosła 8162, z czego 6606 osoby ukarano mandatami karnymi kredytowymi, natomiast w przypadku 843 osób skierowano wnioski o ukaranie do sądu rejonowego, a w przypadku 713 osób odstąpiono od skierowania wniosku o ukaranie. W roku 2013 zdecydowanie zwiększyła się liczba osób ukaranych mandatami karnymi kredytowymi - 9270 osób, a także zwiększyła się liczba osób wobec których skierowano wnioski o ukaranie do sądu rejonowego - 917. W przypadku 664 osób odstąpiono od skierowania wniosku o ukaranie.

Zestawienie ilości zdarzeń drogowych zaistniałych na terenie powiatu nakielskiego z uwzględnieniem liczby osób rannych i zabitych w wypadkach drogowych przedstawia poniższy wykres:

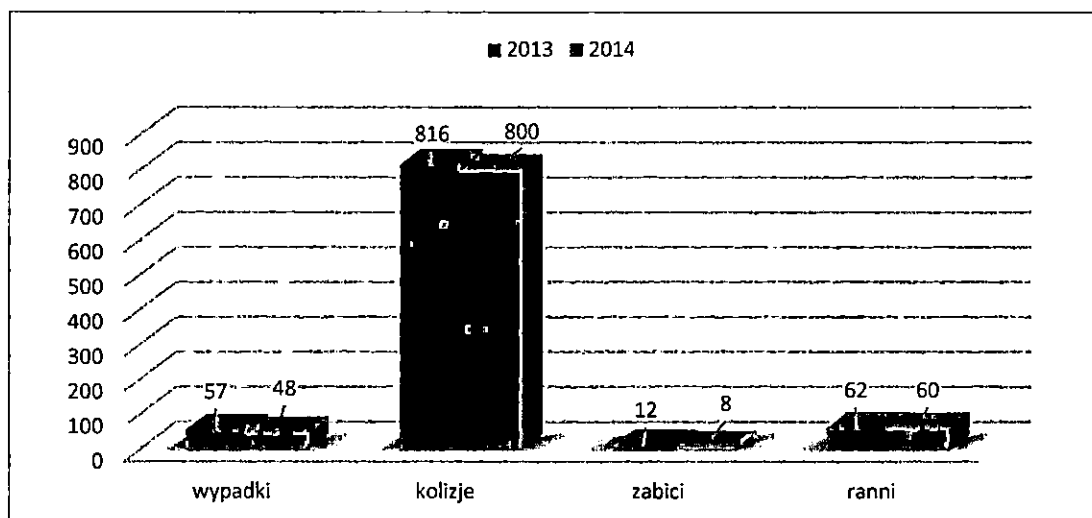
WYKRES 11. ZESTAWIENIE ILOŚCI ZDARZEŃ DROGOWYCH ZAISTNIAŁYCH NA TERENIE POWIATU NAKIELSKIEGO Z UWZGLĘDNIENIEM LICZBY OSÓB RANNYCH I ZABITYCH W WYPADKACH DROGOWYCH



ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA POLICJI W NAKLE NAD NOTECIĄ

Zdarzenia, które miały miejsce w roku 2013 i 2014 obrazuje poniższy wykres:

WYKRES 12. ZDARZENIA DROGOWE W LATACH 2013 - 2014



ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA POLICJI W NAKLE NAD NOTECIĄ

Wynika z niego, że w roku 2014 liczba wypadków, kolizji, zabitych i rannych zmalała w stosunku do roku 2013.

Policjanci z Kcyni często z pomocą pracowników Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią zabezpieczają liczne wydarzenia kulturalne i sportowe na terenie naszej gminy oraz przejazdy kibiców, głównie piłkarskich. Ponadto biorą udział w zabezpieczeniu poważnych

wydarzeń odbywających się na terenie innych jednostek samorządowych, najczęściej w Bydgoszczy. Zabezpieczają imprezy związane z funkcjonowaniem targów rolniczych i hodowlanych w Minikowie. Biorą udział w festynach, spotkaniach środowiskowych, pogadankach edukacyjnych w jednostkach oświatowych umacniając więź z lokalną społecznością.

8.7. Organizacje pozarządowe

Coraz częściej w naszym kraju używa się terminu – organizacja pozarządowa. Rola i znaczenie trzeciego sektora (za pierwszy sektor uznaje się biznes i otoczenie biznesu, drugi to sektor państwowy), jak powszechnie określa się sektor organizacji pozarządowych, systematycznie wzrasta. Sektor organizacji pozarządowych (z języka angielskiego „non – governmental organization”, w skrócie NGO) ma do spełnienia dwie ważne funkcje. Po pierwsze, stwarza możliwość twórczej i pożytecznej działalności na rzecz poszczególnych osób lub ogółu społeczeństwa. Po drugie, działalność ta może i powinna sprawiać, że ludzie będą czuli, że stanowią wspólnotę - czy to jako naród, czy jako mieszkańcy gminy, czy też jako grupa sąsiadów. To zadanie trzeciego sektora jest niezwykle ważne do spełnienia zarówno w skali kraju, jak i sferze lokalnej.

Tylko współdziałanie wszystkich trzech sektorów dać może szansę na sukces - biznes dostarcza środki na finansowanie działalności organizacji pozarządowych, a sektor publiczny zapewnia prawne i organizacyjne możliwości działania, a więc dba na przykład o to, aby organizacje społeczne mogły legalnie prowadzić swoją działalność.

Ranga i znaczenie organizacji pozarządowych coraz bardziej wzrasta. W przeciwieństwie do instytucji biznesowych organizacje nie rozpoczynają swojej działalności od pieniędzy, tylko od misji, to znaczy od precyzyjnego określenia komu (czemu) chcą służyć i jaki cel zamierzają osiągnąć.

Zapisane w statutach organizacji pozarządowych cele, nie byłyby możliwe do osiągnięcia, gdyby nie zewnętrzne środki finansowe. Od kilku lat z myślą o NGO ogłaszane są konkursy grantowe, w których pozyskać można środki finansowe na organizacje różnego typu przedsięwzięć (wycieczki, organizacja letniego wypoczynku, festyny, wydawnictwa branżowe, organizacja kółek zainteresowań itp.).

Na terenie naszej gminy istnieje kilka stowarzyszeń, przy czym tylko nieliczne działają aktywnie, włączając się w życie społeczne regionu.

Poniżej wykaz gminnych stowarzyszeń (stan na marzec 2015)

- Kcyńskie Towarzystwo Kulturalne
- Kurkowe Bractwo Strzeleckie

- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży "Ordo ex Chao"
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kcynia
- Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Kcyńskiego Sanktuarium Krzyża "Karmel"
- Fundacja Pomocy Terapeutycznej "Cane pro Humano"
- Fundacja Dzieci Niepełnosprawnych im. Prof. Jurczyka
- Towarzystwo Rozwoju i Stabilizacji Miasta i Gminy Kcynia
- Polski Związek Niewidomych, Koło terenowe w Nakle, Oddział w Kcyni
- Stowarzyszenie "Razem dla Gminy Kcynia"
- Stowarzyszenie Producentów Ziemniaka Przemysłowego
- Stowarzyszenie Zrównoważonego Rozwoju Wsi Rozstrzębowo
- Stowarzyszenie "Razem dla Dziewierzewa"
- Pałucki Klub Jeździecki w Górkach Zagajnych
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Sipiory i Studzienki "Sąsiedzi"
- Stowarzyszenie Kobiet "Wspólna Droga" w Iwnie
- OSP Jednostka Ratownictwa Specjalnego
- Kujawsko – Pomorskie Stowarzyszenie Razem Możemy Więcej
- STOWARZYSZENIE NA RZECZ WSPIERANIA I ROZWOJU ZESPOŁU SZKÓŁ W MYCIELEWIE "NASZA SZKOŁA"
- STOWARZYSZENIE PATRIOTYCZNO HISTORYCZNE 1939 (KRS: 0000528864)
- MLKS Orzeł Kcynia
- Stowarzyszenie Miłośników Zespołu Regionalnego Pałuki z Kcyni
- Stowarzyszenie Świętego Mikołaja

Każdego roku zwiększa się liczba stowarzyszeń działających na terenie gminy. W 2014 było ich o 5 więcej niż 3 lata wcześniej.

Organizacje działają na podstawie rocznego programu współpracy, który określa finansowe i pozafinansowe formy pomocy i wsparcia sektora NGO. Każdego roku przygotowywany jest program współpracy gminy z sektorem NGO w oparciu m.in. o ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W ramach programu prowadzony jest przepływ informacji na linii samorząd a NGO, dotyczących działań wspólnych, funduszy europejskich, na podstawie tego określone są dziedziny w których gmina udziela NGO dotacji poprzez konkursy ofert.

Współpraca obejmuje:

1. wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków, w szczególności: projekcie budżetu oraz zadań przewidzianych do realizacji na jego podstawie,
2. zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia działalności organizacji ze źródeł zewnętrznych, w tym funduszy europejskich oraz krajowych,
3. konsultowanie projektów aktów normatywnych gminy w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji,
4. tworzenie w miarę potrzeby wspólnych zespołów problemowych o charakterze doradczym lub inicjatywnym, składających się z radnych i przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy oraz organizacji pozarządowych do rozpatrzenia tych problemów, ustalania strategii i sposobów wspólnego działania, bądź podjęcia określonej problematyki dla dobra pożytku publicznego.

Gmina Kcynia realizuje powyższe założenia, współpracuje ze stowarzyszeniami w zakresie udziału w wydarzeniach promujących gminę na zewnątrz oraz prezentacji dokonań na targach i imprezach – m.in. w czasie targów w Minikowie oraz Przysieku.

Współpraca z jednostkami organizacyjnymi działającymi na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (parafie) odbywa się w różnorodnych formach. Parafie zapewniają obsługę uroczystości państwowych i historycznych (udział w poświęceniu tablic pamiątkowych, w uroczystościach związanych z jubileuszami, dożynkami itp.), otrzymały również wsparcie finansowe parafialnych festynów organizowanych latem 2014 roku.

Gmina pomaga organizacjom pozarządowym i parafiom w wypełnianiu wniosków aplikacyjnych o środki zewnętrzne w pisaniu sprawozdań, tworzeniu budżetów. W roku 2014 na bazie takiej współpracy powstały projekty parafii p.w. WNMP w Kcyni złożone do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu, konserwatora zabytków oraz Rady Powiatu Nakielskiego, jak również do Ministerstwa Kultury (ten wniosek czeka na rozpatrzenie).

Granty pozyskane na rzecz parafii w 2014 roku to:

- 28.000,00 zł – Sejmik Województwa Kujawsko – Pomorskiego;
- 10.000,00 zł – Kujawsko – Pomorski Konserwator Zabytków;
- 10.000,00 zł – Rada Miejska w Kcyni;
- 8.000,00 zł – Powiat Nakielski.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych, którzy udostępnili swój adres poczty elektronicznej otrzymują informacje o ciekawych konkursach czy możliwości składania wniosków do innych podmiotów (Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe, fundacje,

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”). Informacje pojawiają się także w zakładce „organizacje pozarządowe – aktualności” na stronie www.kcynia.pl. Zakładka jest na bieżąco aktualizowana.

Przedstawiciele stowarzyszeń są zapraszani na spotkania konsultacyjno-doradcze organizowane przy współpracy z Lokalną Grupą Działania, czy też innymi podmiotami oraz do udziału w pracach komisji konkursowych oceniających oferty złożone w otwartych konkursach w tym w ramach konkursu „Rozwój sportu na terenie gminy Kcynia”. Niektórzy członkowie Rady Organizacji Pozarządowych, wybrani w wyborach w styczniu 2012 roku, uczestniczyli w posiedzeniach komisji, oceniali wnioski oraz uczestniczyli w głosowaniu.

Ponadto osoby chcące utworzyć stowarzyszenie uzyskują pomoc urzędu w rejestracji w KRS. W roku 2014 powstały dwa nowe stowarzyszenia działające na terenie naszej gminy. Rozpoczęła się procedura tworzenia czterech kolejnych stowarzyszeń nakierowanych swoimi działaniami na różne grupy społeczne – od przedszkolaków po seniorów.

Największym brakiem z jakim borykają się organizacje pozarządowe z terenu naszej gminy jest niedostateczna baza lokalowa pod prowadzenie działalności. Większość organizacji nie posiada pomieszczeń w których mogłyby działać ich biura, nie ma także realnej szansy na pozyskiwanie środków pomocowych, gdyż w tym przypadku posiadanie lokalu jest warunkiem niezbędnym już na etapie oceny formalnej.

Oprócz tego, iż na terenie gminy Kcynia działają liczne stowarzyszenia oraz grupy nieformalne, sama gmina decyzją Rady Miejskiej przystępuje do stowarzyszeń międzygminnych, których zadaniem jest realizacja wspólnych celów dla dobra wszystkich mieszkańców. Przykładowo jest jedną z 23 gmin należących do Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Nadnoteckich, które powstało w styczniu 2000 roku. Celem Stowarzyszenia jest wspieranie idei samorządu terytorialnego, integracja wspólnot lokalnych oraz dążenie do gospodarczego, kulturowego i turystycznego rozwoju Gmin Nadnoteckich. Stowarzyszenie było inicjatorem powstania Agencji Rozwoju Północnej Wielkopolski w Pile – organizacji wspierającej rozwój przedsiębiorczości, wprowadzającej innowacyjność. Stowarzyszenie złożyło w imieniu gmin nadnoteckich wnioski do Funduszu Spójności.

Pozostałe stowarzyszenia do których należy gmina:

- Stowarzyszenie Jednostek Samorządu Terytorialnego „Komunikacja”, które powstało 14.06.2000 r. Ma ono na celu rozwiązywanie istotnych problemów, z którymi borykają się gminy i powiaty, czyli zagadnień związanych z transportem i komunikacją, a w szczególności z utrzymaniem i rozwojem dróg do miast wojewódzkich oraz siedzib powiatów i gmin. Jednym z ważniejszych zadań, które powołane Stowarzyszenie chce zrealizować jest:

1. Budowa i modernizacja drogi 196 łączącej Poznań z Wągrowcem oraz drogi 241 łączącej Wągrowiec z Nakłem nad Notecią, co pozwoli mieszkańcom na dogodne połączenie z autostradą A-2 (przebiegającą na południe Poznania) oraz drogą krajową Nr 10 (przebiegającą obok Bydgoszczy),
 2. Poprawa komunikacji kolejowej na trasach:
Poznań - Wągrowiec- Bydgoszcz, Gniezno – Nakło nad Notecią oraz komunikacji autobusowej między gminami, powiatami i siedzibą władz wojewódzkich.
- Związek Międzygminny Kcynia, Nakło, Szubin, który powstał 27.02.1997 r. Zadaniem związku jest:
 1. Budowa i eksploatacja wspólnego wysypiska odpadów komunalnych w miejscowości Rozwarzyn; obecnie wysypisko jest już nieczynne i została zakończona jego rekultywacja,
 2. Świadczenie usług w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi,
 3. Wykonywanie innych zadań publicznych przekazanych Związkowi przez członków.
 - *Partnerstwo dla Krajny i Pałuk*, które jako twór nieformalny istnieje od 2004 roku, skupiając przedstawicieli grup odnowy wsi i sołectw, Starostwa Powiatowego, wszystkich urzędów gmin z powiatu nakielskiego, Powiatowego Urzędu Pracy, Banku Spółdzielczego w Nakle nad Notecią i wiele organizacji pozarządowych.
W 2004 członkowie Partnerstwa opracowali wspólnie projekty do programu EQUAL, (nie otrzymał wsparcia) i do schematu I programu LEADER (otrzymał dofinansowanie). W lutym 2005 roku 25 podmiotów podpisało deklarację Partnerstwa dla Krajny i Pałuk. Po ogłoszeniu wyników schematu I Pilotażowego Programu LEADER + członkowie partnerstwa dla Krajny i Pałuk postanowili wspólnie opracować Zintegrowaną Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich, która nawiązuje do lokalnych zasobów. Tytuł programu w ramach schematu I „Łączy nas Noteć” wskazuje już niejako główny temat Strategii. Fundacja *Partnerstwo dla Krajny i Pałuk* została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym 9 czerwca 2006 roku. W czerwcu 2006 roku Partnerstwo liczyło 45 członków – organizacje pozarządowych, samorządów, osób prawnych i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wszystkie podmioty przyjęły i podpisały deklarację na rzecz zrównoważonego, wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich Krajny i Pałuk.

9. Infrastruktura techniczna

9.1. Budownictwo mieszkaniowe

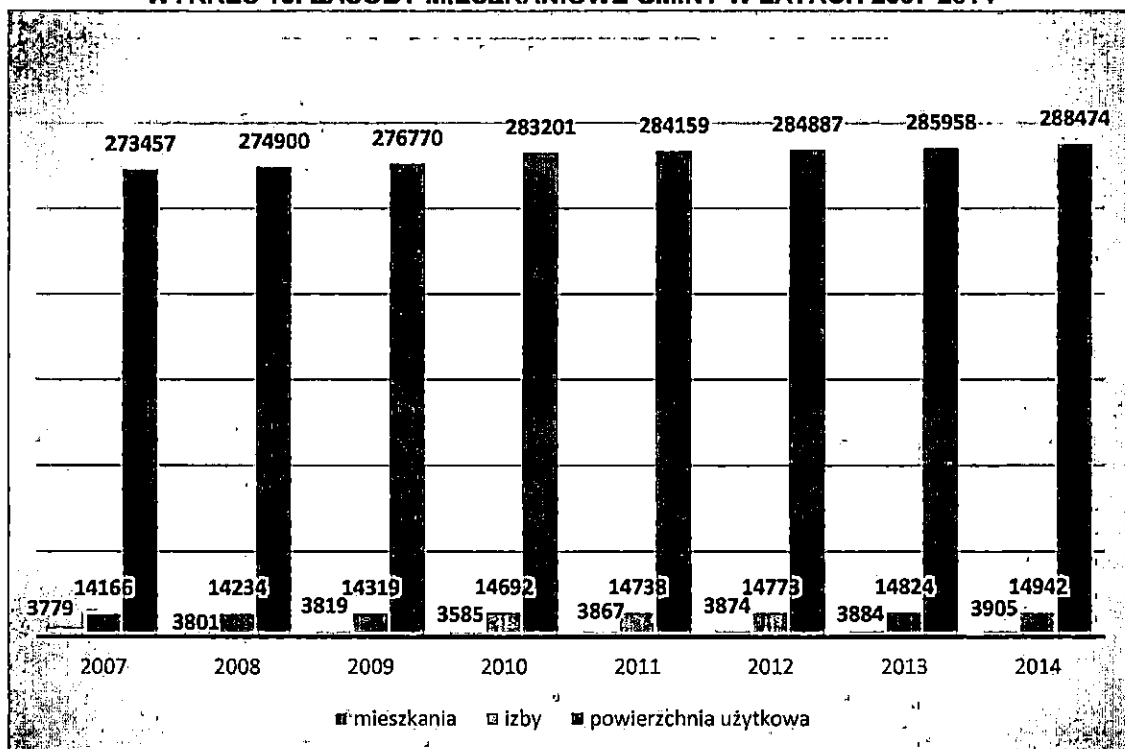
Na terenie całej gminy liczba mieszkań wynosi 3.905, z czego zdecydowana większość należy do prywatnych właścicieli, a tylko 259 jest w zarządzie komunalnym. Przeciętna wielkość użytkowa mieszkania wynosi 73,9 m², co w przeliczeniu na mieszkańca daje 21,3 m² (dla porównania w roku 2006 były to wskaźniki odpowiednio 72,3 m² i 19,8 m²). W 2014 roku wypłacono 3.658 świadczeń w postaci dodatków mieszkaniowych na kwotę 704.296,00 zł. Dla porównania w 2006 roku wypłacono 4.685 dodatków mieszkaniowych na łączną kwotę: 467.939,00 zł. Jak wynika z zaprezentowanych danych liczba osób, którym wypłacane są świadczenia spada, wzrasta natomiast wartość wypłat. Stan mieszkań w gminie jest zróżnicowany. Na terenach wiejskich wiele lokali wymaga remontu. Liczba nowych mieszkań oddawanych do użytku nie zaspokaja potrzeb społeczności. Prywatni inwestorzy, którzy zamierzają na terenie Kcyni stawiać osiedla bloków mieszkaniowych, bez wątpienia wypełnią niszę na rynku w tym względzie. Wzrasta także liczba prywatnych domów jednorodzinnych. Jest to szczególnie widoczne w samej Kcyni gdzie osiedla powstają w okolicach ulicy Witosa (droga na Grocholin), na Osiedlu Libelta oraz przy ul. Szubińskiej.

TABELA 43. ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY W LATACH 2007-2014

Zasoby mieszkaniowe								
Ogółem								
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
mieszkania	3779	3801	3819	3858	3867	3874	3884	3905
izby	14166	14234	14319	14692	14738	14773	14824	14942
powierzchnia użytkowa mieszkań	273457	274900	276770	283201	284159	284887	285958	288474
w miastach								
mieszkania	1450	1466	1482	1506	1510	1513	1517	1527
izby	5317	5367	5437	5585	5607	5623	5646	5701
powierzchnia użytkowa mieszkań	98293	99359	100879	103021	103463	103828	104270	105403
na wsi								
mieszkania	2329	2335	2337	2352	2357	2361	2367	2378
izby	8849	8867	8882	9107	9131	9150	9178	9241
powierzchnia użytkowa mieszkań	175164	175541	175891	180180	180696	181059	181688	183071

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS BDL

WYKRES 13. ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY W LATACH 2007-2014



ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS BDL

W stosunku do roku 2007 nastąpił więc wzrost liczby mieszkań o 126. Rośnie także powierzchnia użytkowa lokali. Niestety jeszcze nie wszystkie mieszkania wyposażone są w instalacje wodno-kanalizacyjne.

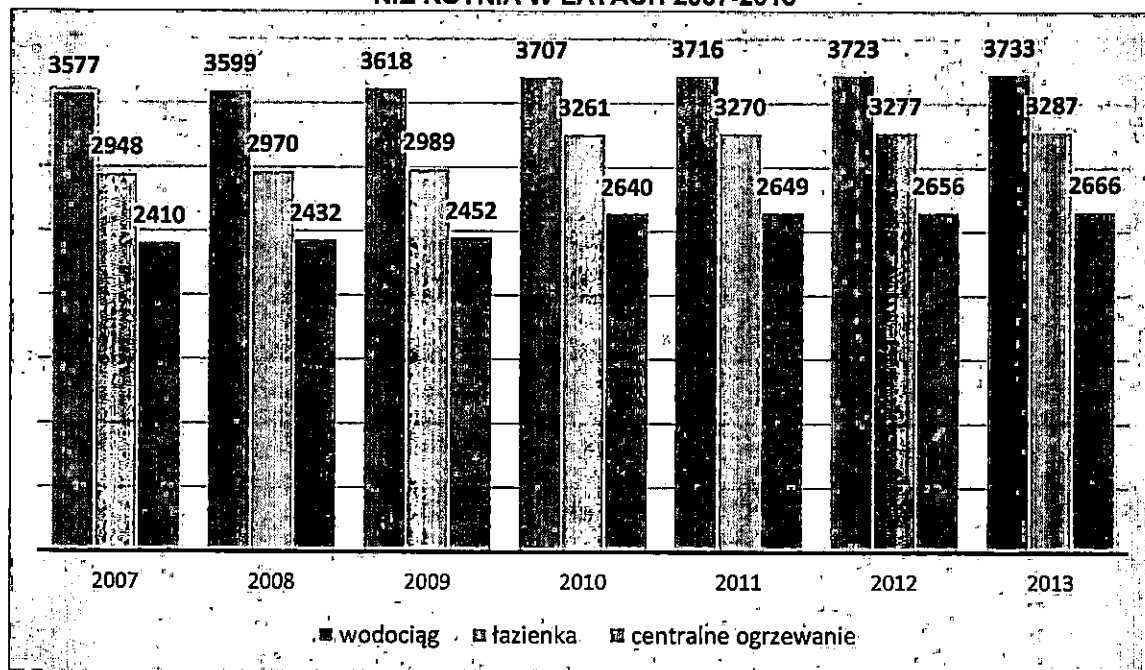
TABELA 44. MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE W LATACH 2007-2013

Ogółem mieszkań							
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
wodociąg	3577	3599	3618	3707	3716	3723	3733
ustęp splukiwany	3040	3062	3081	3451	3460	3467	3504
łazienka	2948	2970	2989	3261	3270	3277	3287
centralne ogrzewanie	2410	2432	2452	2640	2649	2656	2666
gaz sieciowy	1140	1152	1160	1153	1154	1155	1156

Mieszkania w miastach							
wodociąg	1430	1446	1462	1489	1493	1496	1500
ustęp splukiwany	1250	1266	1282	1401	1405	1408	1439
łazienka	1152	1168	1184	1325	1329	1332	1336
centralne ogrzewanie	979	995	1011	1070	1074	1077	1081
gaz sieciowy	1140	1152	1160	1152	1153	1154	1155
Mieszkania na wsi							
wodociąg	2147	2153	2156	2218	2223	2227	2233
ustęp splukiwany	1790	1796	1799	2050	2055	2059	2065
łazienka	1796	1802	1805	1936	1941	1945	1951
centralne ogrzewanie	1431	1437	1441	1570	1575	1579	1585
gaz sieciowy	0	0	0	1	1	1	1

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS BDL

WYKRES 14. WODOCIAĞ, ŁAZIENKA I CENTRALNE OGRZEWANIE W MIESZKANIACH W GMINIE KCYNIA W LATACH 2007-2013



ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS BDL

W mieście sytuacja pod względem wyposażenia w podstawowe instalacje kształtuje się lepiej niż na terenach wiejskich gminy. W 2013 roku w Kcyni w wodociąg wyposażonych było 98,9% mieszkań, w łazienkę 88,1%, natomiast 71,3% posiadało centralne ogrzewanie. W 2007 roku 98,6% miało doprowadzony wodociąg, 79,4% łazienkę a 67,5% centralne ogrzewanie.

Na terenach wiejskich w 2013 roku 94,3% lokali miało doprowadzoną wodę, 82,4% dysponowało łazienką, a 67% miało centralne ogrzewanie. Analogicznie w 2007 roku były to wartości – 92,2%, 77,1% i 61,4%.

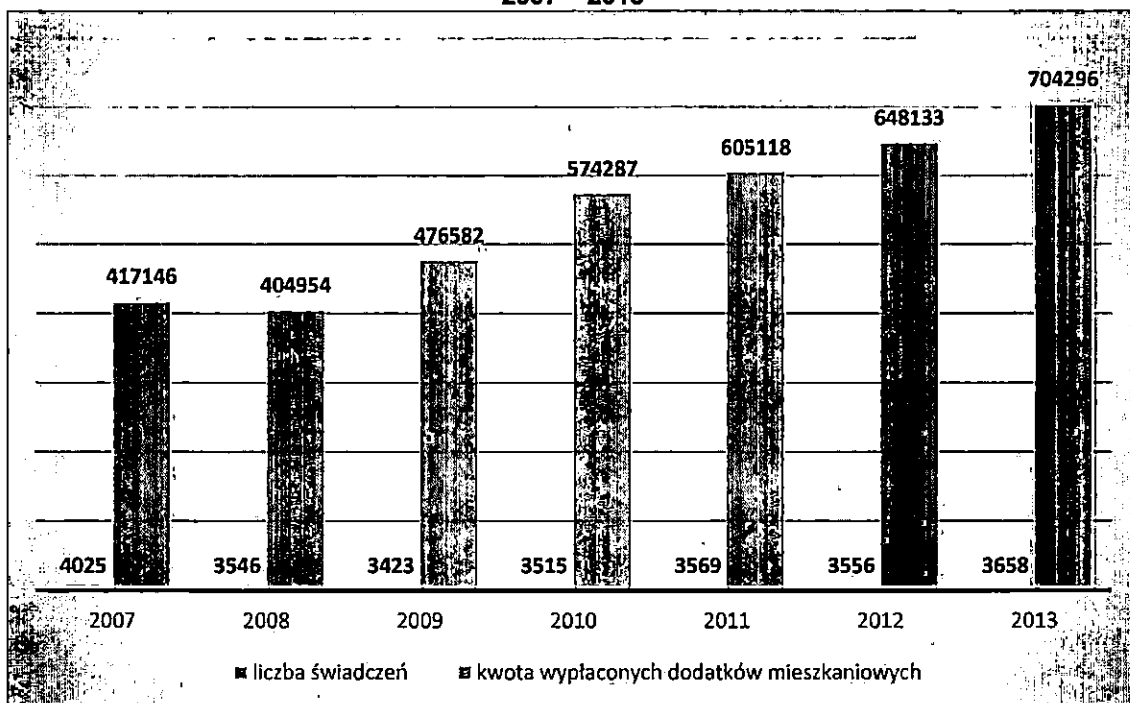
Widać więc z zaprezentowanych danych wyraźną poprawę pod względem dostępności do urządzeń wodno-kanalizacyjnych na terenach miejskich i wiejskich gminy.

TABELA 45. LICZBA I KWOTY WYPŁACONYCH DODATKÓW MIESZKANIOWYCH W LATACH 2007 – 2013

Liczba i kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych								
ogółem								
Rok		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
liczba	szt.	4025	3546	3423	3515	3569	3556	3658
kwota	zł	417146	404954	476582	574287	605118	648133	704296
w zasobie gminnym								
liczba	szt.	1834	1675	1656	1649	1610	1563	1521
kwota	zł	199149	215011	243758	287293	297477	327200	308125
w zasobie spółdzielczym								
liczba	szt.	132	131	127	111	95	156	116
kwota	zł	16444	17925	18439	18099	16845	16151	21856
w zasobie wspólnot mieszkaniowych								
liczba	szt.	707	513	467	487	570	542	762
kwota	zł	65413	47988	53950	57611	62776	76784	110340
w zasobie prywatnym								
liczba	szt.	679	668	687	824	941	966	1140
kwota	zł	66294	67517	98233	142815	174232	204090	245532
w zasobie innym								
liczba	szt.	673	559	486	444	353	329	119
kwota	zł	69846	56513	62202	68469	53788	23908	18443

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS BDL

WYKRES 15. LICZBA I KWOTY WYPŁACONYCH DODATKÓW MIESZKANIOWYCH W LATACH 2007 – 2013



ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS BDL

9.2. Budynki użyteczności publicznej

Gmina jest właścicielem ponad dwudziestu budynków użyteczności publicznej (w tym świetlic) oraz budynków szkół publicznych i dziesięciu remiz OSP. Część świetlic mieści się w starych budynkach i wymaga kapitalnych remontów. Do wymagających pilnych remontów i zagospodarowania należą również położone w mieście: budynek młyna zlokalizowany w przy ul. Podgórznej 3; budynek dworca kolejowego w Kcyni przy ul. Dworcowej 17, który jest wpisany do ewidencji zabytków oraz budynek po byłym kinie.

Większość budynków użyteczności publicznej wymaga dużych nakładów w zakresie termomodernizacji.

9.3. Drogi i komunikacja kolejowa

Elementami infrastruktury mającymi ogromne znaczenie dla rozwoju gospodarczego są drogi publiczne oraz ich otoczenie, dlatego też nadanie priorytetu modernizacji dróg wśród innych przedsięwzięć infrastruktury technicznej poprzez podniesienie parametrów techniczno – eksploatacyjnych dróg nie wymaga szerokiego uzasadnienia. Uzyskanie efektywniejszej, bezpiecznej i przyjaznej dla środowiska sieci dróg publicznych stanowi wyzwanie dla samorządu lokalnego. Podniesienie standardu dróg wpłynie pozytywnie na poprawę

warunków życia mieszkańców terenu gminy i jednocześnie zwiększy możliwości aktywizacji społeczno-gospodarczej.

Na obszarze gminy Kcynia znajdują się następujące rodzaje dróg:

1. Drogi kategorii wojewódzkiej (oznaczone numerami: 241,247)
2. Drogi kategorii powiatowej
3. Drogi kategorii gminnej
4. Drogi gminne wewnętrzne

Drogi wojewódzkie:

- droga wojewódzka 241 Tuchola – Sępólno Krajeńskie – Więcbork – Nakło nad Notecią – Wągrowiec – Rogoźno na terenie gminy ma długość ok.16 km. Droga jest klasyfikowana jako główna (G) i posiada podwyższoną nośność nawierzchni.

W roku 2010 zostały zakończone prace na ostatnim odcinku remontowanej drogi wojewódzkiej 241, która w mieście Kcynia obejmuje ul. Dworcową oraz Rynek. W ramach projektu oprócz nowej nawierzchni asfaltowej jezdni, po obu stronach wzdłuż drogi powstały nowe chodniki. Przebudowano pobocza oraz zjazdy publiczne i indywidualne. Ponadto przebudowano odcinek kanalizacji sanitarnej oraz wymieniono zasilanie gazu ziemnego na ul. Dworcowej.

- droga wojewódzka 247 Kcynia – Szubin na terenie gminy ma długość ok. 6 km. Droga jest klasyfikowana jako główna (G).

W 2009 roku zakończono przebudowę odcinka drogi wojewódzkiej nr 247 Kcynia – Szubin. W ramach projektu przebudowano cały odcinek jezdni na terenie gminy. Przebudowano również chodniki, zatoki autobusowe, zjazdy publiczne indywidualne, poprawiono geometrię skrzyżowań, wyremontowano istniejące przepusty. Wykonane zostało oznakowanie pionowe i poziome.

Na dzień dzisiejszy stan techniczny dróg wojewódzkich 241 oraz 247, na terenie gminy Kcynia jest bardzo dobry z wyjątkiem odcinka drogi nr 241 na ul. Poznańskiej oraz odcinka drogi nr 247 na ul. Szubińskiej, gdzie niezbędne jest wybudowanie chodnika do nowego osiedla. Na przestrzeni ostatnich lat nastąpiła znaczna poprawa parametrów techniczno – eksploatacyjnych. Zwiększył się komfort i bezpieczeństwo oraz skrócił się czas podróży.

W stanie istniejącym problemowe jest skrzyżowanie dróg wojewódzkich 241 oraz 247 w Kcyni (ulice Dworcowa, Nakielska, Nowa, 22 Stycznia). W latach 2015 – 2016 przewidziana jest przebudowa tego nietypowego skrzyżowania pięciowylotowego. Wzmoczone natężenie ruchu spowodowane modernizacją dróg wojewódzkich 241 i 247 oraz utrudnione postrzeganie pierwszeństwa przejazdu prowadzi często do nieprawidłowych reakcji kierowców i w rezultacie do kolizji i wypadków. W celu poprawienia bezpieczeństwa Zarząd Dróg Wojewódzkich

zaprojektował skrzyżowanie typu rondo. Inwestycja ma zostać zrealizowana głównie ze środków województwa kujawsko – pomorskiego.

TABELA 46. POMIARY RUCHU NA DROGACH WOJEWÓDZKICH W ROKU 2005 ORAZ 2010 – ŚREDNI DOBOWY RUCH W PUNKTACH POMIAROWYCH NA TERENIE GMINY KCYNIA
(aktualnie Zarząd Dróg Wojewódzkich jest w trakcie badań, wyniki znane będą w listopadzie 2015 r.)

Nr drogi	Odcinek	Pomiary ruchu	
		2005	2010
241	Paterek – Kcynia	1355	2045
241	Kcynia /Przejście/	6113	5213
247	Kcynia – Droga wojewódzka	2505	2894
L	Kcynia – Szubin	3637	3897

ŹRÓDŁO: ZARZĄD DRÓG WOJEWÓDZKICH

Drogi powiatowe:

Istniejąca sieć dróg powiatowych pozwala na sprawne komunikowanie się wewnątrz gminy, a także ze stolicą powiatu. Infrastrukturę komunikacyjną należy określić jako dobrze rozwiniętą. Gęsta sieć dróg gminnych i powiatowych oraz wojewódzkich sprawiają, że gmina Kcynia charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną. Poprawy wymaga jednak stan techniczny dróg.

TABELA 47. DROGI POWIATOWE

Lp.	Numer drogi	Nazwa drogi	Odcinek		Długość km	w tym odcinki gruntowe		
			od km.	do km		od km.	do km	długość
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1916	Sadki - Gromadno	8,936	13,996	5,060			
2	1921	Paterek - Łankowiczki	6,199	21,082	14,883			
3	1927	Prostkowo – Smogulecka Wieś	0,891	6,468	5,577			
4	1928	Smogulec - Kcynia	0,732	12,729	11,997			
5	1929	Chwaliszewo - Oleszno	0,000	5,955	5,955			
6	1930	Dobieszewko - Kcynia	0,000	9,342	9,342			
7	1931	Kowalewko - Kcynia	0,000	9,650	9,650	0,000	5,253	5,253

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

8	1932	Sipiory - Czerwoniak	0,000	6,559	6,559	0,000	3,020	3,020
9	1933	Kcynia - Słonawki	0,000	7,341	7,341			
10	1935	Turzyn - Królikowo	0,000	4,000	4,000	0,000	4,000	4,000
11	1937	Głogowiniec - Stołęzyn	0,000	1,235	1,235			
12	1938	Kcynia - Dziewierzewo	0,000	5,537	5,537			
13	1939	Miastowice - Podobowice	0,000	11,207	11,207			
14	1940	Dziewierzewo- Brzysztorzystewko	0,000	7,926	7,926			
15	1941	Górki Zagajne - Żerniki	0,000	2,974	2,974			
16	1942	Dziewierzewo - Królikowo	0,000	2,232	2,232			
17	1944	Zalesie – Górki Dąbskie	10,172	11,859	1,687			

ŹRÓDŁO: ZARZĄD DRÓG POWIATOWYCH STAROSTWA POWIATOWEGO W NAKLE NAD NOTECIĄ

Drogi kategorii gminnej:

TABELA 48. DROGI GMINNE GMINA KCYNIA, stan na rok 2015 (od 1 stycznia 2016r. nastąpi zmiana)

Lp.	Numer drogi	Nazwa drogi
1.	090401C	Ludwikowo - Mieczkowo
2.	090402C	Gromadno - Mieczkowo
3.	090403C	Miastkowo - Sierniki
4.	090404C	Iwno - Nowa Wieś Notecka
5.	090405C	Łankowice - Iwno
6.	090406C	Dobieszewo - Miastkowo
7.	090407C	Dobieszewko - Panigródz
8.	090408C	Karolinowo - Rozpętek
9.	090409C	Kcynia - Żurawia - Palmierowo
10.	090410C	Żurawia - Włodzimierzewo - Rusiec
11.	090411C	Żurawia - Miastowice
12.	090412C	Łankowice - Rozstrzębowo - Szczepice - Elizewo
13.	090413C	Ludwikowo - Kowalewko
14.	090414C	Józefkowo - Sipiory

15.	090415C	Droga nr 241 - Jeziornica
16.	090416C	Dębogóra - Kazimierzewo - Iwno
17.	090417C	Grocholin - Palmierowo
18.	090418C	Dobieszewo - Smogulecka Wieś
19.	090419C	Szczepice - Malice - droga nr 247
20.	090420C	Droga nr 1935C - Turzyn - Suchoręcz - Suchoręczek
21.	090421C	Elizewo - Suchoręcz
22.	090422C	Rusiec - Dziewierzewo
23.	090423C	Górki Zagajne - Żarczyn
24.	090424C	Retkowo - Miastowice
25.	090425C	Dziewierzewo wieś

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE – DANE UM W KCYNI

Duża powierzchnia gminy sprawia, iż sieć dróg gminnych oraz wewnętrznych jest bardzo rozbudowana. Powoduje to utrudnienie w utrzymaniu wszystkich dróg w jednakowym, wysokim standardzie oraz dobrym stanie technicznym. Konieczne jest zróżnicowanie dróg na odcinki priorytetowe, które w pierwszej kolejności wymagają remontu.

Okolo 80% dróg gminnych jest w złym stanie technicznym i wymaga pilnych prac remontowych. Wiele odcinków dróg na terenie gminy nie posiada chodników na obszarach zurbanizowanych. Przy wysokim natężeniu ruchu drogowego, wąskich drogach i braku poboczy budowa chodników jest niezbędna dla zapewniania bezpieczeństwa.

Wobec niezbędnych dużych nakładów finansowych drogi są remontowane stopniowo.

TABELA 49. DROGI GMINNE WYMAGAJĄCE REMONTU

Lp.	Miejscowość	Przebieg dróg	Długość drogi w km (szacunkowa do remontu)
1.	Dziewierzewo	Dziewierzewo – Rusiec	0,3
2.	Dziewierzewo (leśna)	droga powiatowa 1942- droga powiatowa 1940	2,8
4.	Dębogóra	droga powiatowa 1931 – Rozstrzębowo	1,3
5.	Dobieszewo	droga powiatowa 1929 – Chojna	0,7
6.	Dobieszewko	Dobieszewko – Panigródz	1,3
7.	Dobieszewo	Dobieszewo- Smogulecka Wieś	5,0

8	Głogowiniec	droga wojewódzka 241 - Głogowiniec	0,8
11.	Kcynia	Kcynia - Tupadły	1,5
12.	Krzepiszyn	droga wojewódzka 247 - Krzepiszyn	0,6
13.	Karmelita	droga powiatowa 1931- Karmelita	0,8
14.	Ludwikowo	Ludwikowo- wieś	1,23
15.	Mieczkowo	Mieczkowo - wieś	1,6
16.	Miastowice	Miastowice – kier. Retkowo	4,5
18.	Kazimierzewo	Iwno - Kazimierzewo	1,0
19.	Gromadno	Gromadno – Nowa Wieś Not.	2,0
20.	Malice	Malice – Rzemieniewice	1,0
21.	Józefkowo	Józefkowo – Sipiory	3,3
22.	Palmierowo	droga wojewódzka 241 - Palmierowo	2,1
25.	Studzienki	droga wojewódzka 241– Sipiory	5,0
27.	Szczepice	Szczepice – Malice- droga wojewódzka 247	4,8
28.	Turzyn	Turzyn - droga powiatowa 1935	1,0
29.	Zabłocie	droga wojewódzka 241 - Zabłocie	1,0
30.	Włodzimierzewo	Włodzimierzewo – Rusiec	1,5
32.	Żurawia	Żurawia - Palmierowo	1,0

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE – DANE UM W KCYNI

TABELA 50. ULICE W MIEŚCIE KCYNIA PRZEZNACZONE DO REMONTU.

Lp.	Nazwa ulicy	Długość (mb)
1.	Brzozowa	150
2.	Ciasna	100
3.	Cmentarna	140
4.	Gliniana	100
5.	Krótką	100
6.	Krzywa	300
7.	Kwiatowa	150
8.	Łąkowa	150

9.	Parkowa	214
10.	Wisławy Szymborskiej	200
11.	Zielona	180
12.	Młyńska	170
13.	Jurczyka	200

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE – DANE UM W KCYNI

Parkingi

Na terenie miasta w obecnej chwili jest niewystarczająca ilość miejsc parkingowych. Znajdują się one przeważnie przy obiektach użyteczności publicznej jak i obiektach, w których oferowane są usługi.

Przy wzroście liczby pojazdów samochodowych w gminie zarówno osobowych jak i ciężarowych istnieje potrzeba wyposażenia dróg w parkingi i miejsca postojowe (2005 r. - 5620 zarejestrowanych pojazdów, 2010 r. – 8957, 2014 r. - 9177 - dane z Wydziału Komunikacji Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią). W mieście problemem jest również brak parkingu dla pojazdów ciężarowych. Obecnie planowane jest pozyskanie terenu od PKP przy ul. Nakleńskiej (okolice cmentarza) w celu przeznaczenie tego terenu na miejsca parkingowe w szczególności dla TIR-ów.

Obwodnica miasta Kcynia

Wobec znacznego wzrostu ruchu pojazdów na drogach wojewódzkich, ważne jest rozwiązanie problemu ruchu pojazdów przez centrum miasta, co mogłoby zostać osiągnięte poprzez pobudowanie obwodnicy.

W chwili obecnej istnieje jedynie koncepcja budowy obwodnicy (przekazana 31 sierpnia 2006 r.). Miałaby ona przebiegać po stronie wschodniej i południowej miasta Kcyni, na terenach typowo rolniczych, co nie powinno stanowić barier w rozwoju miasta i gminy.

Podstawową przeszkodą w realizacji tego przedsięwzięcia jest jego koszt, który wstępnie szacowany był na blisko 55 mln zł (dane szacunkowe na podstawie badań kosztów budowy podobnych obejść miast). Aktualnie Zarząd Dróg Wojewódzkich sprawdza zakres niezbędnej aktualizacji Koncepcji.

Komunikacja kolejowa

Ważnym elementem infrastruktury komunikacyjnej jest komunikacja kolejowa. Gmina Kcynia nie posiada aktualnie żadnych osobowych połączeń kolejowych i stara się o rewitalizację linii kolejowych nr 356 Poznań Wschód – Bydgoszcz Główna na odcinku Gołańcz – Kcynia. Połączenie to stanowiłoby uzupełnienie bezpośredniego i niewystarczającego połączenia autobusowego z Poznaniem. Rewitalizacja linii umożliwi dojazd i podjęcie zatrudnienia mieszkańcom naszej gminy w powiatach wągrowieckim i poznańskim, w których jest znacznie większy dostęp do miejsc pracy. Z danych otrzymanych z Urzędu Skarbowego w Nakle nad Notecią wynika, iż w ciągu ostatnich dziesięciu lat nastąpił trzykrotny wzrost liczby osób z terenu gminy Kcynia, Nakło nad Notecią i Szubin, które pracują w ww. powiatach.

TABELA 51. LICZBA OSÓB Z TERENU GMIN KCYNIA, ZATRUDNIONYCH W POWIECIE WĄGROWIECKIM, POZNAŃSKIM ORAZ W MIEŚCIE POZNAŃ

Miejsce zatrudnienia	2004	2010	2014
powiat wągrowiecki	33	69	91
powiat poznański	10	30	30
miasto Poznań	19	47	51
razem	62	146	172

* dane na dzień 31 grudnia każdego roku

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU SKARBOWEGO W NAKLE NAD NOTECIĄ

Powyższe zestawienie nie obejmuje młodzieży dojeżdżającej do szkół m.in. w Gołańczy i Wągrowcu.

Z kolei rewitalizacja linii kolejowej nr 281 lub 356 na odcinku Kcynia - Bydgoszcz umożliwi dogodne połączenie np. przez miasto powiatowe do stolicy województwa kujawsko-pomorskiego, zwiększy tym samym dostępność komunikacyjną gminy Kcynia nie tylko do miejsc pracy i urzędów administracji samorządowej i publicznej obsługujących jej mieszkańców.

W gminach leżących wzdłuż linii kolejowej nr 281, pracuje ponad 1300 osób z gminy Kcynia, co obrazują dane przekazane przez Urząd Skarbowy w Nakle nad Notecią zawarte w poniższej tabeli:

TABELA 52. LICZBA OSÓB Z TERENU GMINY KCYNIA ZATRUDNIONYCH W POWIECIE BYDGOSKIM, MIEŚCIE BYDGOSZCZ ORAZ GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ

Miejsce zatrudnienia	2004	2010	2014
miasto Bydgoszcz	313	396	427

powiat bydgoski	124	283	290
gmina Nakło nad Notecią	883	813	598
razem	1320	1492	1315

*dane na dzień 31 grudnia każdego roku

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU SKARBOWEGO W NAKLE NAD NOTECIĄ

9.4. Zaopatrzenie w wodę

Miasto Kcynia jest prawie w 100% zwodociągowane. Pierwszy etap sieci wodociągowej w Kcyni wybudowano w 1915 roku. Większość prac przy wodociągu została zakończona w latach 70., kiedy to zwodociągowane zostało Osiedle Libelta.

Sieć wodociągowa jest żeliwna, obrzeża PCV, przyłącza to rury PE. Stacja pomp jest w pełni zautomatyzowana, woda pobierana jest ze studni głębinowych o głębokości 145 m i 144,5 m. Niezbędne są nowe inwestycje na nowo powstających osiedlach.

Jakość wody pod względem badanych parametrów bakteriologicznych odpowiada wymaganiom sanitarnym określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 19.11.2002 r. w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 203 poz. 1718).

Siecią wodociagową na terenie gminy Kcynia zarządzają: Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Kcyni oraz Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szubinie.

Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Szubinie.

KPWik posiada na terenie naszej gminy sieć wodociągową o całkowitej długości 140,2 km, przyłącza o długości 25,9 km. Ich liczba wynosi 1.193. Ilość dostarczanej wody 245,8 tys. m³. Ujęcia wody ze stacjami uzdatniania zlokalizowane są w miejscowościach: Dziewierzewo, Słupowa, Łankowice, Malice i Szczepice³.

Obsługiwane miejscowości:

Bąk, Dębogóra, Dobieszewko, Dobieszewo, Dziewierzewo, Elizewo, Elizewo-Skórzewo, Górki Dąbskie, Górki Zagajne, Grocholin, Gromadno, Iwno, Kazimierzewo, Krzepiszyn, Łankowice, Malice, Miaskowo, Miastowice, Mycielewo, Nowa Wieś Notecka, Rozpętek, Rozstrzębowo, Rzemieniewice, Sierniki, Słupowa, Słupowiec, Suchoręcz, Suchoręczek, Szczepice, Turzyn, Ujazd, Zabłocie, Żarczyn oraz m. Kcynia - ul. Szubińska.

³ Pismo z dnia 27.04.2015 r. znak: L.dz. DT/222/2015

Zgodnie z zatwierdzoną taryfą cen i opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę obowiązującą od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 30 czerwca 2016 r. cena za 1 m sześcienny dostarczonej wody wynosi 3,09 zł netto, 3,34 zł z VAT.

Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kcyni Sp. z o. o.

Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kcyni Sp. z o. o. (ZGKiM) w celu zaopatrzenia ludności w wodę korzysta z trzech stacji uzdatniania wody zlokalizowanych w miejscowościach Kcynia, Żurawia i Smogulecka Wieś. Miejscowości do których dociera woda z poszczególnych stacji:

- SUW Kcynia: Kcynia, Tupadły, Grocholin (część), Karmelita, Stalówka;
- SUW Smogulecka Wieś: Smogulecka Wieś, Mieczkowo, Chwaliszewo, Laskownica;
- SUW Żurawia: Żurawia, Włodzimierzewo, Palmierowo, Głogowiniec.

Ujęcie wody Kcynia

W skład ujęcia wody znajdującego się na terenie Kcyni wchodzi trzy studnie głębinowe - dwie trzecie rzędowe (1T i 2T), które zostały wykonane w 1987 roku oraz jedna czwartorzędowa (1a) wykonana w 1975 roku. W 1997 roku dokonano pogłębienia studni 2T. Natomiast w chwili obecnej studnia 1a jest wyłączona z eksploatacji i pozostaje otworem rezerwowym. Stacja uzdatniania wody oraz studnia nr 1T znajdują się przy ul. Nakielskiej, na terenie siedziby ZGKiM, natomiast studnie nr 2T oraz 1a zlokalizowane są przy ul. Tupadzkiej.

W skład stacji wodociągowej wchodzi:

- pomieszczenie socjalne;
- pomieszczenie biurowe;
- hala technologiczna, w której znajdują się: zestaw hydroforowy, odżelaziacze i odmanganiacze;
- pomieszczenie chlorowni z systemem dozowania podchlorynu;
- pomieszczenie techniczne sterowni elektrycznej;
- pomieszczenie z agregatem prądotwórczym;
- dwie studnie głębinowe.

Długość sieci wodociągowej na terenie m. Kcynia wynosi 25.396,0 mb.

Stacja uzdatniania wody Smogulecka Wieś

Położona jest w odległości 11 km w kierunku północno-zachodnim od miasta Kcyni, przy trasie Kcynia - Wyrzysk. Stacja ta powstała w 1971 r. jako ujęcie wodociągowe Zakładu Rolnego Smogulecka Wieś wchodzącego w skład Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Chwaliszewie. Początkowo stacja pracowała z jedną studnią głębinową o głębokości 73 m. W roku 1975 nawiercono drugą studnię o głębokości 72 m. W budynku zainstalowane były 2 odżelaziacze oraz hydrofor średnicy 1500 mm i pojemności $V=4,5$ m³. Stacja zaopatrywała w wodę Smogulecką Wieś. W 2010 roku oddano do eksploatacji nową stację uzdatniania wody. Rozbudowa obejmowała wykonanie nowego budynku stacji uzdatniania wody wraz z zastosowaniem nowoczesnych urządzeń.

W skład Hydroforni wchodzi:

- pomieszczenie socjalne;
- pomieszczenie biurowe;
- hala technologiczna, w której znajdują się: zestaw hydroforowy, odżelaziacze, odmanganiacze;
- pomieszczenie chlorowni z systemem dozowania podchlorynu;
- pomieszczenie z agregatem prądotwórczym;
- dwa zbiorniki na wodę, o pojemności 100 m³ każdy.

Stacja powstała w ramach projektu rozbudowy sieci wodociągowej, która objęła następujące miejscowości: Józefkowo, Paulina, Kowalewko Folwark, Weronika, Piotrowo, Ludwikowo, Laskownica, Nowa Wieś, Mieczkowo, Smogulecka Wieś, Chwaliszewo, Sipiory, Studzienki - Jeziornica, Zaborze i Wisławica. Zasięg sieci umożliwia dostawę wody do 439 gospodarstw a jej długość wynosi ok. 47 km.

Ujęcie wody w Żurawi

Ujęcie wody znajduje się po zachodniej stronie drogi dojazdowej do m. Żurawia, łączącej wieś z trasą Kcynia-Wągrowiec. Ujęcie znajduje się pośród zabudowań gospodarskich po byłym PGR, od strony północnej znajdują się pozostałości parku. Przedmiotowe ujęcie wody bazuje na dwóch studniach wierconych, położonych we wspólnym ogrodzeniu. Studnia nr 1 została wykonana w 1969 roku (w 1988 roku przeszła remont) natomiast studnia nr 2 wykonana została w roku 1974.

W skład stacji wodociągowej wchodzi:

- hala technologiczna, w której znajdują się: dwa zbiorniki hydroforowe, odżelaziacze;
- studnia głębinowa.

**TABELA 53. PRODUKCJA WODY W METRACH SZEŚCIENNYCH W LATACH 2010 – 2014
Z POSZCZEGÓLNYCH UJĘĆ**

	2010	2011	2012	2013	2014
Kcynia	261.640	281.700	291.790	247.480	219.410
Zurawia	25.312	21.556	19.371	21.992	20.312
Smogulecka Wieś	6.097	8.768	11.729	38.277	46.200

ŹRÓDŁO: WNIOSEK O PRZEDŁUŻENIE CZASU OBOWIĄZYWANIA TARYF DLA ZBIOROWEGO
ZAOPATRZENIA W WODĘ I ZBIOROWEGO DOPROWADZANIA ŚCIEKÓW

Jak wynika z powyższej tabeli produkcja wody z poszczególnych ujęć ulega dużym wahanom. W 2011 roku z ujęcia w Kcyni produkowane było o 62.290 m sześciennie wody więcej niż w 2014 roku, natomiast największy wzrost nastąpił w Smoguleckiej Wsi gdzie w 2010 roku produkowano 6.097 m³ a w 2014 roku aż 46.200 m³. Ma to bezpośredni związek z realizowanymi na tamtym obszarze inwestycjami.

Zgodnie z zatwierdzoną taryfą cen i opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę obowiązującą od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 30 czerwca 2016 r. cena za 1 m sześcienny dostarczanej wody wynosi 3,66 zł netto, 3,95 zł z VAT.

**TABELA 54. DANE DOTYCZĄCE SIECI WODOCIĄGOWEJ W GMINIE KCYNIA
W LATACH 2007-2014**

		Wodociąg							
Rok		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	187,0	187,0	188,1	191,4	192,8	195,6	179,2	203,2
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	36,0	36,0	36,1	36,1	0,0	0,0	0,0	0,0
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	36,0	36,0	36,1	36,1	0,0	0,0	0,0	0,0
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1985	1892	1905	1974	1982	2014	1955	2231
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	437,2	456,0	582,7	515,5	525,4	562,4	513,6	517,5
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	4452	4508	4465	4494	4486	4526	4477	-
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	10678	10758	10674	10759	10739	10778	10660	-
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	31,7	33,3	42,2	37,4	38,3	41,1	37,7	38,2

zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m3	36,1	37,9	70,7	55,0	59,6	61,7	49,0	45,6
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m3	29,3	30,9	27,2	28,1	27,2	30,2	31,7	34,2

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS BDL

Na koniec 2014 roku długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła 203,2 km a więc o 16,2 km więcej niż w roku 2007. Liczba przyłączy wzrosła natomiast na przestrzeni tych 8 lat o 246 szt. Rośnie zużycie wody na mieszkańca z 31,7 m³ na 38,2 m³ na przestrzeni analizowanego okresu.

W ostatnich latach (2013-2015) zrealizowano budowę sieci wodociągowej w Dolinie Noteckiej. Realizacja zadania została podzielona na dwa etapy. Etapem I zostały objęte wsie: Ludwikowo, Kowalewko, Piotrowo, Weronika, Kowalewko Folwark, Paulina i Józefkowo, etapem II: Kowalewko Folwark, Sipiory i Studzienki.

Przedsięwzięcie zrealizowano w ramach projektu pn. „Budowa sieci wodociągowej w obrębie Doliny Nadnoteckiej w Gminie Kcynia” ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, działanie *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej*.

W poprzednich latach, również z dofinansowaniem ze środków unijnych, zrealizowano inwestycję pn. "Rozbudowa stacji uzdatniania wody w Smoguleckiej Wsi oraz budowa sieci wodociągowej etap III". Celem inwestycji była poprawa warunków życia mieszkańców miejscowości Smogulecka Wieś, Laskownica, Mieczkowo, Nowa Wieś Notecka poprzez budowę wodociągu oraz rozbudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Smogulecka Wieś, co wpłynęło bezpośrednio na poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz na wyrównanie szans rozwojowych obszarów wiejskich.

9.5. Gospodarka ściekowa

Niezwykle istotne dla zrównoważonego rozwoju gminy Kcynia jest skanalizowanie całego jej obszaru. Do tej pory wybudowano oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną na południe od miasta, w jego najniższym miejscu, na działkach: nr 655/13, 652/3, 649/6, 652/6, 652/4 będących własnością gminy. Lokalizacja oczyszczalni jest zgodna z ogólnym planem zagospodarowania gminy.

W roku 2003 podjęto decyzję o realizacji budowy oczyszczalni ścieków socjalno-bytowych dla Miasta Kcyni i okolic. Przedsięwzięcie to miało w sposób kompleksowy i zgodny z wymogami

ochrony środowiska rozwiązać problem oczyszczania ścieków sanitarnych powstających w gospodarstwach domowych.

Komunalna oczyszczalnia ścieków w Kcyni jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna. Znajduje się ona na terenie wyrobiska powstałego wskutek eksploatacji surowców. Wyrobisko zlokalizowane jest w południowej części miasta. Oczyszczalnia uzyskała efekt ekologiczny i została oddana do użytku 21 września 2005 roku. W dniach od 16 listopada 2004 do 15 lipca 2005 roku przeprowadzono jej rozruch. Obiekt oczyszczalni ścieków eksploatowany jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kcyni Sp. z o.o.

Oczyszczalnia posiada decyzję Starosty Nakielskiego nr WWŚ.6341.4.6.2012 z dnia 30.03.2012 r. udzielającą pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód cieku Kcynka (w km 27+022). Pozwolenie wodnoprawne udzielone zostało na czas określony do 30 marca 2022 r.

Wyniki badań z monitoringu kontrolnego, realizowane przez akredytowane laboratorium, potwierdzają, że jakość ścieków odpowiada parametrom ustalonym w w/w pozwoleniu.

Oczyszczalnia przyjmuje obecnie ok. 470 m³/d ścieków komunalnych z czego 90% pochodzi z przyłączonej sieci kanalizacyjnej, a ok. 10% to ścieki dowożone.

Na koniec 2011 r. w eksploatacji ZGKiM w Kcyni znajdowało się łącznie 36,9 km sieci kanalizacyjnej bytowej (ogólnospławnej, sanitarnej, tłocznej), w tym na terenie miasta długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 33,2 km a na terenie wiejskim gminy 3,7 km. Poza miastem Kcynia skanalizowane są jeszcze miejscowości Grocholin i Żurawia. Zakład określił stopień skanalizowania zarządzanego przez siebie obszaru na około 54%.

Oczyszczalnia ścieków w Kcyni została ujęta w Planie Aglomeracji Kcynia oraz Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) jako oczyszczalnia obsługująca Aglomerację Kcynia.

Oczyszczalnia wykorzystuje technologię oczyszczania opartą na metodzie osadu czynnego o wydajności 500 m³/d, z odprowadzaniem ścieków oczyszczonych do rzeki Kcynki oraz zagospodarowaniem odwodnionych osadów.

Ścieki bytowo gospodarcze dopływają na oczyszczalnię do komory rozprężnej rurociągiem tłocznym. Stamtąd grawitacyjnie przepływają do części mechanicznej oczyszczalni wyposażonej w zblokowane sito i piaskownik z separacją piasku.

Ścieki dowożone wozami asenizacyjnymi są zrzucane na oczyszczalnię do zbiornika retencyjnego w punkcie zlewnym. Stosuje się punkt zlewny z odświeżaniem ścieków.

W zbiorniku odbywa się okresowe mieszanie i odświeżanie zgromadzonych ścieków. Ze zbiornika, ścieki dowożone, dopływają do studzienki kanalizacyjnej przed sitem.

Następnie ścieki, razem, doprowadzane są do wielofazowego reaktora biologicznego LANR II®. Jest on przystosowany do usuwania ze ścieków związków węgla, azotu i fosforu. Procesy zachodzące w reaktorze to:

- proces beztlenowy (anaerobowy) – defosfatacja,
- niedotleniony (anoksyczny) – denitryfikacja,
- tlenowy (aerobowy) – nitryfikacja i redukcja BZT5.

Z komorami osadu czynnego zblokowany jest osadnik wtórny. Wyposażony jest on w zgarniacze umożliwiające usuwanie opadającego na dno osadu. Po osadniku ścieki odprowadzone zostają do odbiornika.

Osad nadmierny powstający w komorach reaktora odwadniany jest na prasie taśmowej. Osad odwodniony jest stabilizowany przez dodatek wapnia palonego i leżakowany tymczasowo na składowisku pod wiatą. Po okresie składowania jest gotowy do wykorzystania.

O sposobie postępowania z usuwanym osadem decydują wyniki przeprowadzonych badań. Osady mogą być wykorzystywane w rolnictwie, leśnictwie, ogrodnictwie, do rekultywacji wysypisk i zwałowisk, oraz do kompostowania z innymi odpadami. Instalacja odwadniania i higienizacji osadu umieszczona jest w wydzielonym pomieszczeniu.

Przewidywana przebudowa oczyszczalni do wydajności 800 m³/d umożliwi sprawne i bezawaryjne przyjmowanie ścieków z rozbudowywanej sieci kanalizacji sanitarnej w ramach aglomeracji.

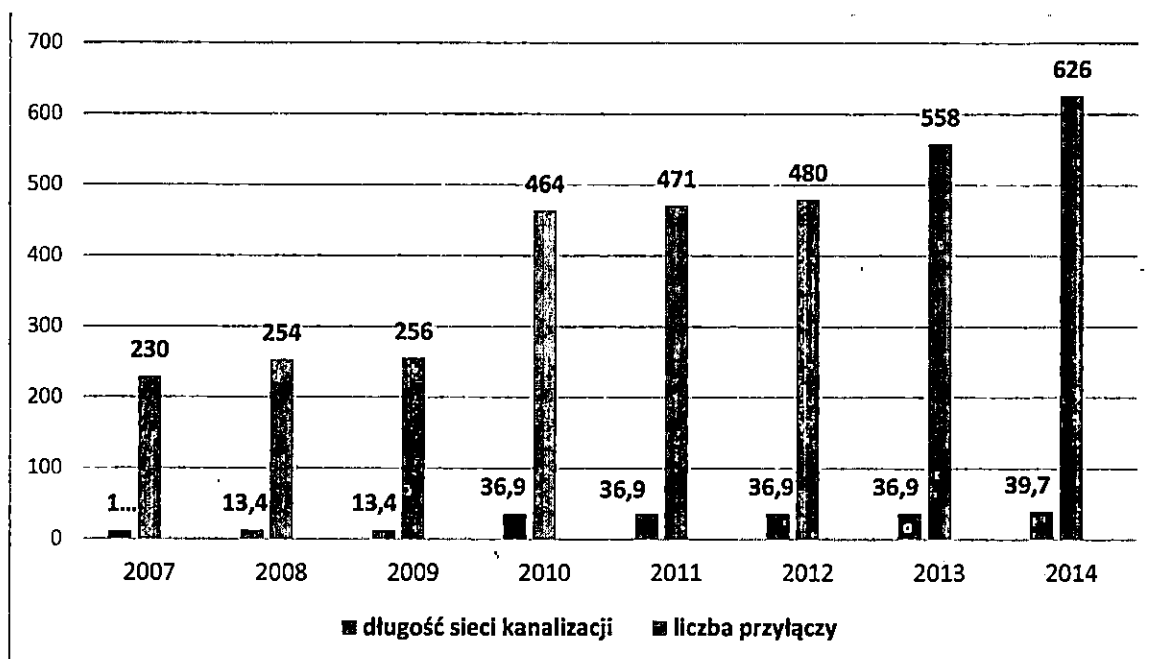
TABELA 55. DANE DOTYCZĄCE SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W LATACH 2007-2014

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	12,4	13,4	13,4	36,9	36,9	36,9	36,9	39,7
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	12,4	13,4	13,4	36,9	0,0	0,0	0,0	0,0
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	12,4	13,4	13,4	36,9	0,0	0,0	0,0	0,0
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	230	254	256	464	471	480	558	626

ścieki odprowadzone	dm3	145,5	146,6	168,0	139	121	145	134,0	139,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	1768	1790	1779	2203	2564	2615	2756	:
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1978	2092	2078	2502	2862	2911	3043	:

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS BDL

WYKRES 16. WYBRANE DANE DOTYCZĄCE SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W LATACH 2007-2014



ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS BDL

Stan skanalizowania gminy jest nadal niewystarczający. Duże ilości nieczyszczonych ścieków komunalno – bytowych są odprowadzane bez odpowiedniego oczyszczania, co zmusza do podjęcia działań zapobiegających dalszej degradacji środowiska. Budowa systemów kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową oczyszczalni jest więc zadaniem priorytetowym.

9.6. Gospodarka odpadami

Zgodnie ze zmianą ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 ze zm.) samorządy gminne z roli organu kontrolującego do tej pory obowiązki mieszkańców do zawarcia cywilnych umów na odbiór zebranych odpadów komunalnych przez podmioty prowadzące działalność w tym zakresie,

przejęły od 1 lipca 2013 r. gospodarkę odpadami komunalnymi „na siebie”. Gminy zgodnie z podjętymi przez siebie regulacjami obowiązkowo z terenów zamieszkałych lub fakultatywnie z terenów niezamieszkałych (w tym z działalności) przejęły obowiązki odbierania odpadów komunalnych z uwzględnieniem selektywnego ich zbierania poprzez wyłonione w przetargu podmioty odbierające odpady (wpisane do odpowiedniego Rejestru Działalności Regulowanej – prowadzonego przez Wójta, Burmistrza lub Prezydenta Miasta), w zamian za pobieraną od mieszkańców gminy „opłatą śmieciową”. Ponadto na gminy został nałożony obowiązek utworzenia (przynajmniej jednego w gminie) Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów komunalnych (PSZOK), do którego w ramach uzupełnienia systemu odbierania odpadów „u źródła” mieszkańiec może przynieść selektywnie zebrane odpady komunalne w tym odpady niebezpieczne powstające w gospodarstwach domowych.

Nowe regulacje wprowadziły konieczność utworzenia Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) - zgodnie z *Krajowym planem gospodarki odpadami 2014 r.* (Uchwała Rady Ministrów Nr 217 z dnia 24 grudnia 2010 r.) oraz wojewódzkimi planami gospodarki odpadami, do których obowiązkowo będą trafiały odpady komunalne zmieszane oraz ulegające biodegradacji z terenów gmin na danym przynależnym obszarze województwa. Natomiast odpady komunalne selektywnie zbierane (u źródła oraz w PSZOK) będą przekazywane do dalszego odzysku lub recyklingu. Gminy zostały obowiązane osiągnąć do końca 2020 r. w wysokości co najmniej 50 % wagowo poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz co najmniej 70 % wagowo innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Ponadto gminy są obowiązane ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania nie więcej jak 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do dnia 16 lipca 2020 r.

Tutaj stoi jednak przed gminą wielkie wyzwanie. Niezbędne w celu osiągnięcia wskaźników są: dalsza edukacja mieszkańców oraz stanowcza postawa firm odbierających odpady w zakresie weryfikacji poprawności odbieranych odpadów w stosunku do złożonych deklaracji. Tylko przy pełnej współpracy urzędu i firm odbierających odpady możliwa będzie realizacja planów.

Zgodnie z nowymi regulacjami gminy już nie są zobowiązane do sporządzania gminnych planów gospodarki odpadami, gdyż wszystkie regulacje zostały doprecyzowane planami wyższego szczebla oraz odpowiednimi przepisami prawa w tym zakresie.

Gmina Kcynia spełniając wymagania ww. przepisów prawa wprowadziła od 1 lipca 2013 r. nowy system gospodarowania odpadami w gminie.

Burmistrz Kcyni utworzył Rejestr Działalności Regulowanej w zakresie podmiotów odbierających odpady z terenu gminy Kcynia. Na koniec lutego 2015 r. do rejestru wpisane były 3 podmioty gospodarcze prowadzące działalność w tym zakresie:

- „REMONDIS BYDGOSZCZ” Spółka z o.o., ul. Inwalidów 4, 85-749 Bydgoszcz;
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kcyni Spółka z o.o., ul. Nakiel-ska 9, 89-240 Kcynia;
- P.H.U. "ARINPES" Emilia Sytek, Morakowo 27, 62-130 Gołańcz.

Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem na terenie gminy Kcynia odbiorem odpadów objęto tylko obligatoryjną zamieszkałą część zabudowy gminy. Nieruchomości niezamieszkałe (w tym budynki w których prowadzona jest działalność gospodarcza) pozostały poza systemem i w tym wypadku urzędnicy prowadzą jedynie kontrole zawarcia indywidualnych umów właścicieli tych nieruchomości z firmą wywozową.

- 1) Systemem gminnym (zabudowa zamieszkała) według złożonych deklaracji przez właścicieli nieruchomości na dzień 31 grudnia 2014 r., objęto 2971 budynków w tym:
 - na terenie miasta Kcynia 917 budynków (3899 osób zamieszkałych),
 - na terenie wiejskim gminy Kcynia 2054 budynków (7270 osób zamieszkałych).
- 2) Liczba umów zawartych przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych z firmą wywozową odbierającą odpady komunalne, według sprawozdań podmiotów na dzień 31 grudnia 2014 r. wyniosła 155.

W bieżącym roku system gminny obsługuje **Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kcyni Sp. z o.o., ul. Nakiel-ska 9, 89-240 Kcynia**. W systemie gminnym odbierane są następujące odpady komunalne:

- odpady komunalne zmieszane;
- papier (worki/pojemniki niebieskie);
- szkło (worki/pojemniki zielone);
- tworzywa sztuczne, metale, odpady opakowaniowe wielomateriałowe (worki/ pojemniki żółte);
- odpady ulegające biodegradacji w okresie od V-X (worki/pojemniki brązowe).

Ponadto gmina organizuje dwa razy w roku zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem, objazdową zbiórkę odpadów wielkogabarytowych i elektrośmieci (zużyty sprzęt RTV i AGD). Odpady budowlane i rozbiórkowe mieszkańcy gminy Kcynia mogą oddawać w następujący sposób:

- dostarczając własnym transportem do PSZOK-u w limitowanej ilości do 500 kg (powyżej 500 kg za dopłatą zgodną z cennikiem ustalonym przez PSZOK);

- z wykorzystaniem pojemników udostępnianych przez przedsiębiorcę odbierającego tego typu odpady, na koszt właścicieli nieruchomości. Dobór rodzaju pojemnika na odpady budowlane i rozbiórkowe zależy od potrzeb właścicieli nieruchomości.

Zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami oraz podpisanym porozumieniem międzygminnym w celu utworzenia **Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK)**, wszystkie odpady komunalne zmieszane i ulegające biodegradacji trafiają do instalacji w Wawrzynkach gm. Żnin prowadzonej przez **NOVAGO Żnin Sp. z o.o., Wawrzynki 35, 88-400 Żnin.**

Spełniając obowiązek utworzenia **Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)** gmina Kcynia utworzyła centralny punkt gminny Kcyni przy ul. Dworcowej 15 (teren GS „Samopomoc Chłopska” - wjazd od ul. Nakielskiej). PSZOK prowadzony jest przez ZGKiM.

Godziny otwarcia PSZOK:

Poniedziałek od godz. 15.00 do godz. 18.00
 Środa od godz. 12.00 do godz. 15.00
 Piątek od godz. 12.00 do godz. 15.00

**TABELA 56. RODZAJE I LIMITY ODPADÓW KOMUNALNYCH ODBIERANYCH
 NIEODPŁATNIE DLA PSZOK W KCYNI**

Kod Odpadu	Rodzaj Odpadu	Dozwolona ilość na nieruchomość na rok
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	NIEOGRANICZONA
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	NIEOGRANICZONA
15 01 03	Opakowania z drewna	NIEOGRANICZONA
15 01 04	Opakowania z metali	NIEOGRANICZONA
15 01 05	Opakowania wielomateriałowe	NIEOGRANICZONA
15 01 07	Opakowania ze szkła	NIEOGRANICZONA
15 01 09	Opakowania z tekstyliów	NIEOGRANICZONA
20 01 02	Szkło	NIEOGRANICZONA
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	NIEOGRANICZONA
20 01 39	Tworzywa sztuczne	NIEOGRANICZONA
20 01 40	Metale	NIEOGRANICZONA
20 01 10	Odzież	200 kg

20 01 11	Tekstylia	
16 01 03	Zużyte opony	4 szt.
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	500 kg
20 01 13	Rozpuszczalniki	10 l
20 01 14	Kwasy	
20 01 15	Alkalie	
20 01 17	Odczynniki fotograficzne	
20 01 19	Środki ochrony roślin I i II klasy toksyczności (bardzo toksyczne i toksyczne np. herbicydy, insektycydy)	5 l
20 01 21	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	10 szt.
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	2 szt.
20 01 25	Oleje i tłuszcze jadalne	10 l
20 01 26	Oleje i tłuszcze inne niż wymienione w 20 01 25	
20 01 27	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne	5 l
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	
20 01 29	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	5 l
20 01 30	Detergenty inne niż wymienione w 20 01 29	
20 01 31	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	1 kg
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	
20 01 33	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	1 szt. akumulator „duży” np. samochodowy 3 kg inne akumulatory i baterie
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	2 szt. Elektroodpadów „dużych” (np. pralka, kuchenka, telewizor)
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	5 szt. Elektroodpadów „małych” (np. suszarka, monitor, mikrofalówka)
20 01 37	Drewno zawierające substancje niebezpieczne	50 kg
20 01 38	Drewno inne niż wymienione w 20 01 37	300 kg
20 01 80	Środki ochrony roślin inne niż wymienione w 20 01 19	1 l
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji z terenów zielonych	200 kg
20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	50 kg

20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	3 szt. „duże” (np. szafa, łóżko) 7 szt. „małe” (np. krzesło, szafka nocna)
----------	-------------------------	---

ŹRÓDŁO: ZAŁĄCZNIK NR 4 DO REGULAMINU UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE GMINY KCYNIA.

Poziomy odzysku osiągnięte przez gminę Kcynia:

TABELA 57. OSIĄGNIĘTY POZIOM OGRANICZENIA MASY ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI KIEROWANYCH DO SKŁADOWANIA

Rok	2012	2013	2014
Poziom odzysku	91,12%	4,18%	2,82%

ŹRÓDŁO: SPRAWOZDANIE BURMISTRZA Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

TABELA 58. OSIĄGNIĘTY POZIOM RECYKLINGU, PRZYGOTOWANIA DO PONOWNEGO UŻYCIA NASTĘPUJĄCYCH FRAKCJI ODPADÓW KOMUNALNYCH: PAPIERU, METALI, TWORZYW SZTUCZNYCH I SZKŁA

Rok	2012	2013	2014
Poziom recyklingu	8,04%	10,05%	15,5%

ŹRÓDŁO: SPRAWOZDANIE BURMISTRZA Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

TABELA 59. OSIĄGNIĘTY POZIOM RECYKLINGU, PRZYGOTOWANIA DO PONOWNEGO UŻYCIA I ODZYSKU INNYMI METODAMI INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE ODPADÓW BUDOWLANYCH I ROZBIÓRKOWYCH

Rok	2012	2013	2014
Poziom recyklingu	—	100%	100%

ŹRÓDŁO: SPRAWOZDANIE BURMISTRZA Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

TABELA 60. ILOŚĆ ODPADÓW KOMUNALNYCH ZEBRANYCH NA TERENIE GMINY KCYNIA (MG)

Rodzaj odpadów	Kod odpadów	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Niesegregowane odpady komunalne	20 03 01	2042,78	2342,32	2713,9
Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	—	6,6	14,8
Opakowania ze szkła	15 01 07	73,04	69,62	72,0
Opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	23,12	25,34	37,2
Opakowania z metalu	15 01 04	—	0,6	1,7

ŹRÓDŁO: SPRAWOZDANIE BURMISTRZA Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

9.7. Zaopatrzenie w gaz i energię elektryczną

TABELA 61. SIEĆ GAZOWA I ELEKTRYCZNA W GM. KCYNIA W ROKU 2013

Sieć gazowa		
długość czynnej sieci ogółem w m	m	52735
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	36361
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	16374
czynne połączenia do budynków mieszkalnych	szt.	611
odbiorcy gazu	gosp. dom.	1122
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	266
odbiorcy gazu w miastach	gosp. dom.	1120
zużycie gazu w tys. m ³	tys.m ³	760,6
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	tys.m ³	307,8
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	3611
Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach		
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	1817
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MW*h	3409
Korzystający z instalacji w miastach w % ogółu ludności miast		
gaz	%	72,9
Sieć rozdzielcza na 100 km ²		
sieć gazowa	km	13,1
Zużycie wody, energii elektrycznej oraz gazu w gospodarstwach domowych		
energia elektryczna		
na 1 mieszkańca	kW*h	716,4
na 1 korzystającego / odbiorcę	kW*h	1876,4
gaz z sieci		
na 1 mieszkańca	m ³	55,9
na 1 korzystającego / odbiorcę	m ³	210,6

ŹRÓDŁO: GUS

10. Gospodarka gminy

10.1. Rolnictwo

Gmina Kcynia charakteryzuje się dość dużym zróżnicowaniem warunków glebowych, co jest wynikiem urozmaiconej geomorfologii terenu. Skomplikowana budowa geomorfologiczna spowodowała zróżnicowanie gleb pod względem rodzaju, gatunku i pod względem typologicznym. Najliczniejsze w gminie są gleby bielcowe i brunatne. W większości gleby brunatne wytworzone są z glin i ilów podobnie jak gleby bielcowe. Gleby współczesnych teras reprezentowane są głównie przez gleby bagienne. Występują one także w szeregu bocznych dolinek. Głównie wypełniają one jednak całą pradolinę Noteci.

Gmina Kcynia ma charakter typowo rolniczy. Z 29 tys. ha ogólnej powierzchni około 21 tys. ha stanowią użytki rolne, pozostały obszar to przede wszystkim lasy.

TABELA 62. POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH W GMINIE KCYNIA

Kod	Jednostka terytorialna	2012	2013
		ha	ha
6040810013	Kcynia (3)	20982	20972
6040810023	Mrocza (3)	11267	11232
6040810033	Nakło nad Notecią (3)	12954	12864
6040810042	Sadki (2)	11772	11771
6040810053	Szubin (3)	18781	18777

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

TABELA 63. GRUNTY ORNE W GMINIE KCYNIA

Kod	Jednostka terytorialna	2012	2013
		ha	ha
6040810013	Kcynia (3)	16508	16504
6040810023	Mrocza (3)	9970	10013
6040810033	Nakło nad Notecią (3)	8566	8542
6040810042	Sadki (2)	8869	8869

6040810053	Szubin (3)	13546	13537
------------	------------	-------	-------

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

TABELA 64. SADY W GMINIE KCYNIA

Kod	Jednostka terytorialna		
		2012	2013
		ha	ha
6040810013	Kcynia (3)	248	248
6040810023	Mrocza (3)	83	22
6040810033	Nakło nad Notecią (3)	82	64
6040810042	Sadki (2)	101	99
6040810053	Szubin (3)	106	105

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

TABELA 65. ŁĄKI W GMINIE KCYNIA

Kod	Jednostka terytorialna		
		2012	2013
		ha	ha
6040810013	Kcynia (3)	2773	2772
6040810023	Mrocza (3)	710	709
6040810033	Nakło nad Notecią (3)	3114	3093
6040810042	Sadki (2)	1975	1975
6040810053	Szubin (3)	3565	3564

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

TABELA 66. PASTWISKA W GMINIE KCYNIA

Kod	Jednostka terytorialna		
		2012	2013
		ha	ha
6040810013	Kcynia (3)	829	825
6040810023	Mrocza (3)	216	206

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

6040810033	Nakło nad Notecią (3)	403	408
6040810042	Sadki (2)	315	315
6040810053	Szubin (3)	941	940

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Gmina Kcynia w powiecie nakielskim wyróżnia się zdecydowanie największą powierzchnią użytków rolnych. O niespełna 2 tys. ha wyprzedza drugi w kolejności Szubin, o ok. 8 tys. ha Nakło nad Notecią, i o ponad 9 tys. ha Sadki i Mrocze. Podobna sytuacja dotyczy gruntów ornych. Zdecydowana przewaga dotyczy powierzchni sadów, która w badanym okresie w gminie Kcynia wynosi 248 ha.

Liczba gospodarstw rolnych w gminie w roku 2010 wynosiła 925, a ich łączna powierzchnia to: 19.587,30 ha. Większość gospodarstw znajduje się na terenie wiejskim. Obecnie liczba jest większa (ok. 1200), co prawdopodobnie spowodowane jest dzieleniem gospodarstw w wyniku przekazywania następcom czy też spraw spadkowych.

Powierzchnia zasiewów w powiecie nakielskim przedstawia się następująco:

TABELA 67. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW

Kod	Jednostka terytorialna	gospodarstwa rolne ogółem								
		powierzchnia								
		ogółem	zboża razem	zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ziemniaki	uprawy przemysłowe	buraki cukrowe	rzepak i rzepik razem	strączkowe jadalne na ziarno razem	warzywa grunto we
		2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
6040810000	Powiat nakielski	52158,18	31424,19	28788,54	1076,09	13204,34	2360,19	10766,62	113,43	246,18

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

W gminie Kcynia jest zarejestrowanych 611 siedzib stad (dane ARiMR, stan na rok 2015), w tym:

- 250 siedzib stad bydło + świnie,
- 397 siedzib stad bydła (10410 szt.)
- 465 siedzib stad świń (24032 szt.).

10.2. Przemysł – handel

TABELA 68. PODMIOTY GOSPODARCZE ZAREJESTROWANE W GMINIE KCYNIA
(STAN NA ROK 2013)

	J. m.	2013
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH		
Ogółem		
ogółem	jed.gosp.	776
Sektor publiczny		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	50
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jed.gosp.	37
przedsiębiorstwa państwowe	jed.gosp.	0
spółki handlowe	jed.gosp.	1
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	0
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	jed.gosp.	0
Sektor prywatny		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	726
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	569
spółki handlowe	jed.gosp.	35
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	6
spółdzielnie	jed.gosp.	7
fundacje	jed.gosp.	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	37
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKCJI PKD		
Jednostki zarejestrowane		
ogółem		
ogółem	jed.gosp.	776
w sekcji A - PRODUKTY ROLNICTWA, ŁOWIECTWA I LEŚNICTWA		
ogółem	jed.gosp.	36
w sekcji B - PRODUKTY RYBACTWA		
ogółem	jed.gosp.	1
w sekcji C - PRODUKTY GÓRNICTWA		
ogółem	jed.gosp.	54
w sekcji D - PRODUKTY PRZETWÓRSTWA PRZEMYSŁOWEGO		
ogółem	jed.gosp.	0
w sekcji E - ENERGIA ELEKTRYCZNA, GAZ, PARA WODNA I WODA		
ogółem	jed.gosp.	3
w sekcji F - ROBOTY BUDOWLANE		
ogółem	jed.gosp.	110

w sekcji G - USŁUGI W ZAKRESIE HANDLU HURTOWEGO I DETALICZNEGO; NAPRAWY POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, MOTOCYKLI ORAZ ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO		
ogółem	jed.gosp.	177
w sekcji H - USŁUGI HOTELARSKIE I GASTRONOMICZNE		
ogółem	jed.gosp.	37
w sekcji I - USŁUGI TRANSPORTOWE, MAGAZYNOWE ORAZ ŁĄCZNOŚCI		
ogółem	jed.gosp.	17
w sekcji J - USŁUGI POŚREDNICTWA FINANSOWEGO		
ogółem	jed.gosp.	4
w sekcji K - USŁUGI ZWIĄZANE Z NIERUCHOMOŚCIAMI, WYNAJEM, NAUKA I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ		
ogółem	jed.gosp.	21
w sekcji L - USŁUGI W ZAKRESIE ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ, OBRONY NARODOWEJ, OBOWIĄZKOWYCH UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH I POWSZECHNEGO UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO		
ogółem	jed.gosp.	2
w sekcji M - USŁUGI W ZAKRESIE EDUKACJI		
ogółem	jed.gosp.	25
w sekcji N - USŁUGI W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA I POMOCY SPOŁECZNEJ		
ogółem	jed.gosp.	8
w sekcji O - USŁUGI KOMUNALNE POZOSTAŁE, SPOŁECZNE I INDYWIDUALNE		
ogółem	jed.gosp.	0
w sekcji P - USŁUGI GOSPODARSTW DOMOWYCH		
ogółem	jed.gosp.	6
w sekcji Q - USŁUGI ŚWIADCZONE PRZEZ ORGANIZACJE I ZESPOŁY EKSTERYTORIALNE		
ogółem	jed.gosp.	37

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Na terenie gminy Kcynia wg stanu na rok 2013 działało ogółem 776 podmiotów gospodarczych, z czego 726 podmiotów funkcjonowało w sektorze prywatnym, a 50 w sektorze publicznym. Najwięcej przedsiębiorstw działa w obszarze sekcji G PKWiU, czyli w usługach w zakresie handlu hurtowego i detalicznego, naprawie pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułach użytku osobistego i domowego. Jest to aż 177 podmiotów. W dalszej kolejności znajdują się sekcja F (roboty budowlane) – 110 podmiotów, sekcja C (produkty górnictwa) – 54 podmioty, sekcja H (usługi hotelarskie i gastronomiczne) – 37 podmiotów, sekcja A (produkty rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa) – 36 podmiotów.

Na podstawie raportu online wygenerowanego z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), udostępnionego na potrzeby gminy wynika, że na dzień 17.09.2015 r. w sektorze prywatnym zarejestrowanych jest już tylko 586 podmiotów gospodarczych, to jest o 19% mniej niż przed dwoma laty. Ważnym zadaniem jest więc

wspieranie przez urząd działań przedsiębiorców prowadzonych na rzecz inwestowania w gminie, co jednocześnie przyczyni się w znaczący sposób do wieloaspektowej rewitalizacji gminy w szczególności w zakresie społecznym i gospodarczym.

10.3. Gospodarka przestrzenna gminy

Podstawę planowania przestrzennego gminy stanowi obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kcynia, przyjęte uchwałą Nr VI/34/2011 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 24 lutego 2011 r.

Strukturę funkcjonalno – przestrzenną stanowią głównie:

1. Strefa zurbanizowana.

- obszary urbanizacji -MUP
- tereny intensywnej zabudowy mieszkaniowo-usługowej -1MU
- tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem usług -2M
- tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowo-usługowej z dopuszczeniem rzemiosła produkcyjnego -3MU
- tereny zabudowy usługowej, produkcyjnej, składów i magazynów -UP
- tereny usług publicznych -Up
- tereny zabudowy usługowej -U
- tereny zabudowy sakralnej (kościół) -UK
- tereny sportu i rekreacji -US
- tereny zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów -P
- granice terenów zamkniętych –Tz

2. Strefa otwarta.

- tereny zieleni publicznej -ZP
- tereny ogródków działkowych -ZD
- cmentarze -ZC
- zieleń nieurządzona w tym tereny czynne biologicznie -Z
- tereny leśne -ZL
- tereny rolnicze –R

3. Tereny komunikacyjne.

- droga główna -KDG
- droga zbiorcza -KDZ
- droga lokalna -KDL
- linia kolejowa (tereny zamknięte) –KK

4. Infrastruktura techniczna.

- kanalizacja (oczyszczalnia ścieków) -K
- wodociągi (ujęcie wody) -W
- elektroenergetyka (Główny Punkt Zasilania) -E
- elektroenergetyka (siłownia wiatrowa) -Ew
- telekomunikacja (stacja bazowa GSM) -T

Podstawę planowania przestrzennego gminy stanowi obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kcynia, przyjęte uchwałą Nr VI/34/2011 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 24 lutego 2011 r. Studium w bardzo małej części przewiduje przeznaczenie obszarów pod tereny publiczne. Przy powierzchni gminy 297,02 km² tylko 7,25 ha zajmują tereny usług publicznych. Tereny rekreacji i sportu zgodnie z zapisami studium stanowią niecałe 8,0 ha.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego określają politykę przestrzenną gminy. Gmina Kcynia posiada miejscowe plany zagospodarowania na bardzo małym obszarze. Obecnie na terenie gminy obowiązuje 20 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują ogółem zaledwie 8,64 % powierzchni miasta Kcynia oraz 0,18 % powierzchni obrębów wiejskich.

Zachodzi potrzeba opracowania nowych planów miejscowych z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających ze strategii rozwoju gminy, analizy przestrzennej, społecznej, gospodarczej i środowiskowej, sporządzonych dla planowanego obszaru rewitalizacji.

Koniecznością jest również zapewnienie opracowania i powiązania programu rewitalizacji z planowaniem przestrzennym na obszarze nim objętym.

Gmina nie posiada również Programu Rewitalizacji, który daje szanse pozyskania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. O dofinansowanie na różnego rodzaju działania rewitalizacyjne (nie tylko inwestycyjne, ale głównie społeczne i kulturalne) będą mogli ubiegać się również przedsiębiorcy, inwestorzy i mieszkańcy. Sporządzenie tego programu jest kolejnym zadaniem przewidzianym do zrealizowania w najbliższym czasie.

Obszary wiejskie gminy w większości zostały oznaczone jako tereny rolnicze oraz tereny leśne obejmujące północno – wschodnią część gminy. Kierunek uzupełniający stanowią tereny urbanizacji, znajdujące się w ośrodkach centralnych miejscowości wiejskich.

Politykę przestrzenną samorządu w ujęciu bardziej szczegółowym określają plany miejscowe. Poniżej znajduje się wykaz obowiązujących w gminie planów.

TABELA 69. OBOWIAZUJĄCE PLANY MIEJSCOWE

Lp	Nazwa aktu i data jego podjęcia	Tytuł planu	Główne przeznaczenie
1.	Uchwała Nr III/26/98 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 17 grudnia 1998 r	Zmiana miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego osiedla mieszkaniowego "Waryńskiego" w Kcyni, dotycząca działki numer 620/2 przy ul. Młyńskiej	Cele zabudowy mieszkaniowej.
2.	Uchwała Nr III/27/98 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 17 grudnia 1998 r	Zmiana w planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta Kcynia {dotyczy działki numer 177/1 przy ul. Krzywej, części działki numer 743/1 i działki numer 750 przy ul. Szubińskiej, części działki numer 728 przy ul. Szubińskiej, działki numer 607/2 przy ul. Poznańskiej }.	Cele zabudowy mieszkaniowej oraz cele zabudowy usługowo – produkcyjne z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej.
3.	Uchwała Nr III/28/98 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 17 grudnia 1998 r	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Kcynia {dotyczy działki numer 206/3 w Szczepicach, działki numer 405 w Józekowie, działki numer 542 w Studzienkach }	Cele zabudowy mieszkaniowej oraz cele zabudowy usługowej.
4.	Uchwała Nr XXV/263/2001 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 29 czerwca 2001	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów działek nr 128/7, 128/8, 652/1, 687/4, 737/2 w mieście Kcynia	Cele budownictwa mieszkaniowego, cele budownictwa usługowego z dopuszczeniem mieszkalnictwa oraz cele lokalizacji masztu telefonii komórkowej.
5.	Uchwała Nr XXV/264/2001 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 29 czerwca 2001 r	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów działek nr 20 w Malicach, części działek 77 i 78 oraz działek 79, 80, 81, 207 i 275 w Dziewierzewie, części działki 783 i działki nr 784 w Sipiorach - Gmina Kcynia .	Cele budownictwa usługowo – produkcyjnego z dopuszczeniem mieszkalnictwa, cele budownictwa mieszkaniowego z dopuszczeniem usług oraz cele powierzchniowej eksploatacji kruszywa.
6.	Uchwała Nr XXXIII/364/2002 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 27 czerwca 2002 r	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów działek nr 470/6 i części działki 470/9, części działki 603/1, 518/3, 623, 839, części działki 838 oraz działek nr 610 i 612 w mieście Kcynia	Cele budownictwa mieszkaniowego z dopuszczeniem usług, cele budownictwa mieszkaniowego, cele mieszkalnictwa oraz ciągu pieszego, cele rzemieślniczo – usługowe z dopuszczeniem mieszkalnictwa oraz komunikację, cele mieszkalnictwa oraz komunikację.
7.	Uchwała Nr VI/26/2002 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 27 grudnia 2002 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów działek nr 94 w Mycielewie, 32/2 w	Cele zabudowy rzemieślniczo – usługowej z dopuszczeniem mieszkalnictwa, teren rekreacji i sportu.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

		Gromadnie i 211/1 w Turzynie - Gmina Kcynia.	
8.	Uchwała Nr XIII/146/2007 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 29 października 2007 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działek nr 1036 i 1037 w Kcyni.	Cele zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem usług.
9.	Uchwała Nr XIII/147/2007 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 29 października 2007 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działek nr 645 i 646/2 w Kcyni.	Cele zabudowy usługowej oraz obiektów produkcyjnych, składów i magazynów. Cele dróg publicznych.
10.	Uchwała Nr XIII/148/2007 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 29 października 2007 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działek nr 688/3 i 688/4 w Kcyni.	Cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Cele drogi publicznej.
11.	Uchwała Nr XIII/145/2007 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 29 października 2007 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działek nr 59/10, 59/11, 60/1, 60/2, 60/5, 60/6, 61/1, 61/2, 61/3, 62/11, 173, 174, 175, 176, 177, 179, 180, 183, 192 w Żurawi.	Cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług. Cele zabudowy usługowej z dopuszczeniem mieszkalnictwa. Cel drogi publicznej. Cel drogi wewnętrznej.
12.	Uchwała Nr XIII/144/2007 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 29 października 2007 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działek nr 592 i 593 w Kcyni.	Cele zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem usług oraz obiektów produkcyjnych, składów i magazynów. Cel dróg publicznych.
13.	Uchwała Nr XIII/149/2007 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 29 października 2007 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działek nr 731 w Kcyni.	Cele zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem usług oraz obiektów produkcyjnych, składów i magazynów
14.	Uchwała Nr XXXVI/346/2013 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 25 kwietnia 2013r	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działek nr 476/3, 476/4 i 482/8 oraz części działek nr 476/5, 483/1, 484 i 485 w Kcyni	Cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług oraz cele dróg publicznych
15.	Uchwała Nr XXXVI/347/2013 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 25 kwietnia 2013r	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działki nr 220 w Szczepicach	Cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług. Cele dróg publicznych. Cele leśne. Cele ciągu pieszojezdnego.
16.	Uchwała Nr XXXVI/348/2013 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 25 kwietnia 2013 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działki nr 688/2 w Kcyni	Cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Cele dróg publicznych.
17.	Uchwała Nr XXXVI/450/2013 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 25 kwietnia 2013 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta Kcynia, ograniczonego ulicą Wyrzyską i Witosa	Cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Cele zabudowy usługowej. Cele zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych. Cele oświaty. Cele zabudowy usługowej z terenami zieleni urządzonej. Cele zieleni urządzonej. Cele infrastruktury technicznej. Cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług. Cele dróg publicznych lokalnych. Cele dróg publicznych dojazdowych. Cele dróg niepublicznych wewnętrznych. Cele ciągu pieszojezdnego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

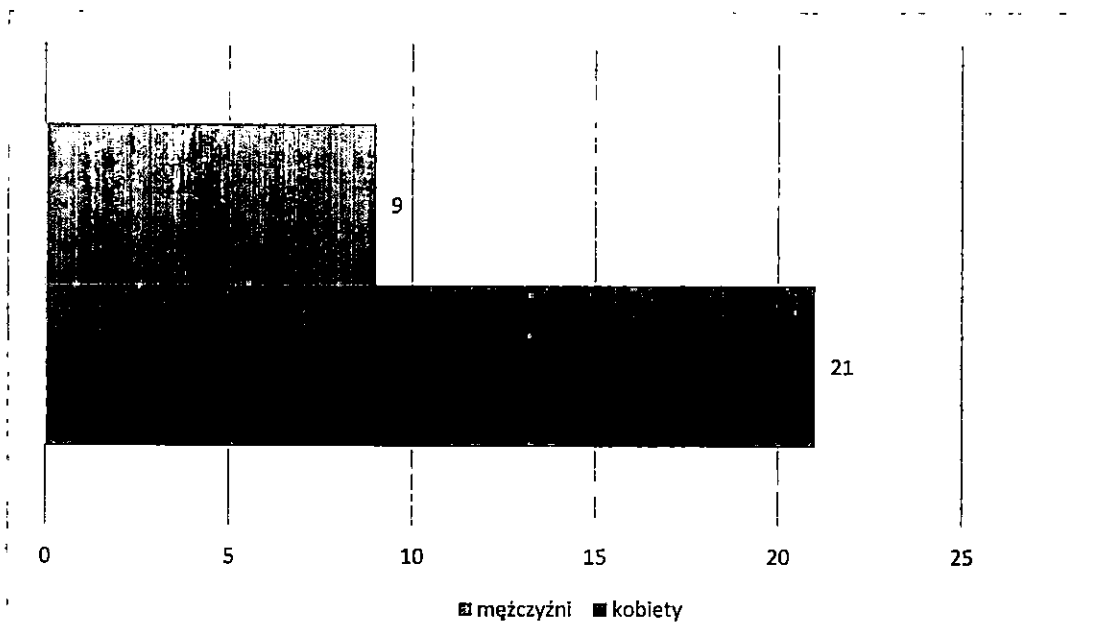
18.	Uchwała Nr XXXVI/351/2013 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 25 kwietnia 2013 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działek nr 610 i 612 przy ulicy Młyńskiej w Kcyni	Cele zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z dopuszczeniem usług.
19.	Uchwała Nr XXXVI/352/2013 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 25 kwietnia 2013 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działki nr 139/2 i 139/5 w Miastowicach	Cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Cele zabudowy jednorodzinnej z dopuszczeniem usług. Cele ciągu pieszego. Cele dróg publicznych.
20.	Uchwała Nr XXXVI/355/2013 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 25 kwietnia 2013 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie Karmelita gm. Kcynia	Cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Cele rolnicze. Cele zieleni urządzonej z terenem parkingu. Cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług. Cele dróg publicznych dojazdowych. Cele drogi publicznej lokalnej. Cele dróg niepublicznych wewnętrznych. Cele ciągu pieszojezdnego.

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W KCYNIA

III. ANALIZA WYNIKÓW ANKIETY DIAGNOSTYCZNEJ

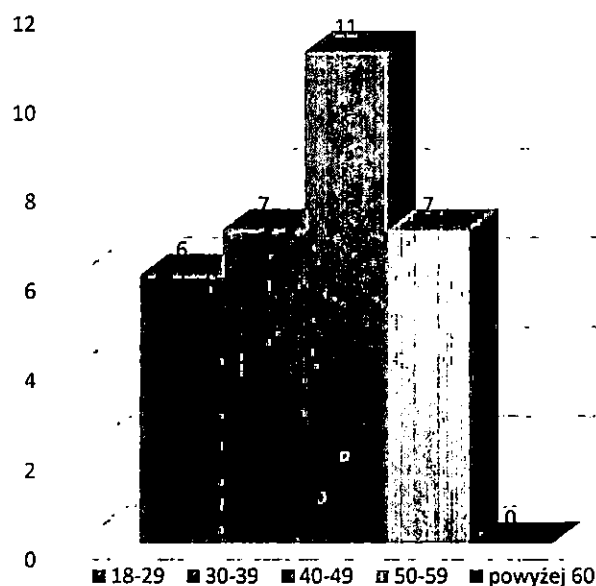
W celu zapewnienia czynnego udział społeczeństwa w opracowaniu **Strategii Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023** Urząd Miejski w Kcyni rozdyskrebuował ankiety diagnostyczne oraz umieścił je na swojej stronie internetowej. W określonym terminie spłynęły 32 wypełnione ankiety. Część z pól nie została oznaczona przez ankietowanych, z tego powodu wyniki łączne mogą nie odpowiadać 100 % liczbie złożonych ankiet. Poniżej zaprezentowano wynik analizy złożonych ankiet.

WYKRES 17. CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ.



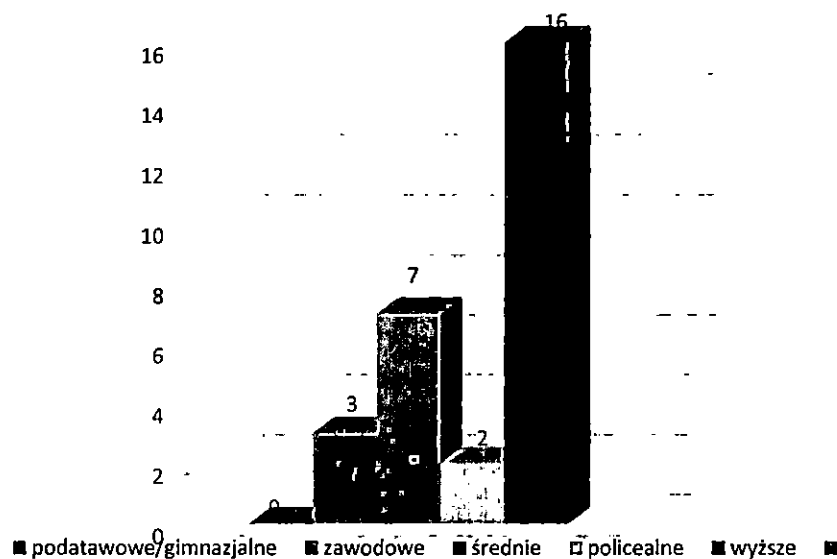
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

WYKRES 18. CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW ZE WZGLĘDU NA WIEK.



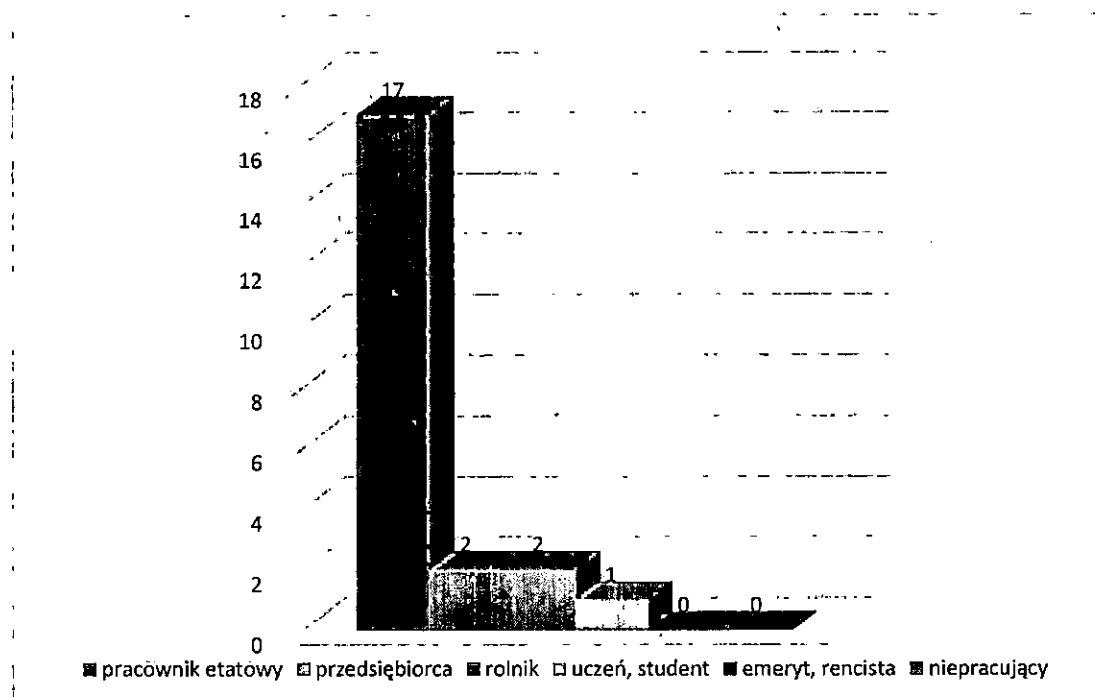
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

WYKRES 19. CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW ZE WZGLĘDU NA WYKSZTAŁCENIE.



ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

WYKRES 20. - CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW ZE WZGLĘDU NA GRUPY ZAWODOWE.



ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Respondentów poproszono aby ocenili warunki życia w gminie Kcynia w skali 1-5, gdzie 5 to ocena bardzo dobra, a 1 to ocena bardzo zła. Wyniki zebrano w poniższej tabeli.

TABELA 70. WARUNKI ŻYCIA W GMINIE KCYNIA

Pytanie	Ocena respondentów					
	5	4	3	2	1	Nie mam zdania
Stan infrastruktury drogowej	0	5	13	1	1	0
Stan infrastruktury okołodrogowej - chodniki	0	8	13	1	2	0
Stan infrastruktury okołodrogowej – oświetlenie	1	6	12	2	0	0
Stan infrastruktury okołodrogowej – ścieżki rowerowe	0	0	4	6	11	1
Stan infrastruktury wodociągowej - dostępność wodociągów	1	11	8	0	0	1
Stan infrastruktury wodociągowej - jakość wody	2	7	6	6	0	2
Stan infrastruktury kanalizacji sanitarnej	0	5	11	3	1	2

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KĘGYNIA NA LATA 2016-2023

Stan infrastruktury teleinformatycznej (internet, telefony, zasięg sieci komórkowych)	3	13	4	2	0	0
Stan środowiska przyrodniczego	3	10	6	1	0	1
Dostępność kultury i rozrywki	0	6	12	5	1	0
Dostępność infrastruktury sportu i rekreacji	0	8	13	3	0	1
Dostępność i standard wychowania dzieci - przedszkola	1	15	3	0	1	2
Jakość nauczania na terenie gminy - szkoły podstawowe	0	12	5	1	1	3
Jakość nauczania na terenie gminy - gimnazjum	0	11	5	1	2	3
Jakość nauczania na terenie gminy- szkoły ponadgimnazjalne	1	8	8	0	2	4
Dostępność sklepów dla ludności na terenie gminy	1	8	10	2	0	0
Dostępność usług dla ludności na terenie gminy	0	3	10	8	1	1
Dostępność usług medycznych na terenie gminy	0	3	7	11	1	1
Bezpieczeństwo publiczne w gminie	1	9	9	2	1	0
Możliwość podjęcia pracy w gminie	0	2	5	6	9	3
Możliwość rozpoczęcia działalności gospodarczej w gminie	0	2	7	7	2	3
Powiązania komunikacyjne wewnątrz gminy (transport zbiorowy)	0	1	6	5	7	2
Powiązania komunikacyjne gminy z innymi gminami	0	1	7	7	7	1
Estetyka gminy, tereny zielone	0	10	9	2	1	1
Wizerunek gminy w mediach (prasie, radiu, telewizji)	0	9	11	3	0	0
Obsługa administracyjna mieszkańców w Urzędzie Miejskim	3	11	6	1	0	1
Obsługa administracyjna mieszkańców w Zakładzie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	0	10	6	2	2	2
Obsługa administracyjna mieszkańców w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej	0	9	5	3	1	4
Życzliwość i stosunki dobrosąsiedzkie	0	5	9	7	0	2

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Dostępność do kultury, rozrywki i sportu oraz oświaty oceniona została w ankiecie najlepiej. Blisko 60% ankietowanych uważa, że jest dobra lub dostateczna. Podobnie oceniono bezpieczeństwo w gminie, estetykę gminy, tereny zielone, a także wizerunek gminy w mediach.

Nieco gorzej wypadła ocena obsługi mieszkańców przez administrację Urzędu Miejskiego oraz Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej. Około 50% uważa, że jest dobra i dostateczna.

Ankietowani n gorzej ocenili stan infrastruktury okołodrogowej - ścieżek rowerowych. 34% Respondentów uważa, że jest ona bardzo zła. Natomiast ocena infrastruktury drogowej, chodników i oświetlenia wypadła dobrze i dostatecznie.

Możliwość podjęcia pracy zarobkowej na terenie gminy oceniana jest bardzo źle – 28%. Stan powiązań komunikacyjnych z innymi gminami również nie zyskał aprobaty w oczach ankietowanych – ponad 40% oceniło go jako zły i bardzo zły.

Respondenci nisko ocenili także dostępność do usług medycznych, chodzi tu podstawową opiekę zdrowotną, a także o brak dostępu do lekarzy specjalistów (34%).

Respondentów poproszono także aby wymienili po 2 najważniejsze pozytywne i negatywne aspekty życia w gminie Kcynia. Odpowiedzi przedstawiono poniżej:

TABELA 71. POZYTYWNE ELEMENTY ŻYCIA W GMINIE KCYNIA

Ilość odpowiedzi	Wyszczególnienie
11	Środowisko naturalne
7	Bezpieczeństwo
Pozostałe, pojedynczo pojawiające się odpowiedzi	Przyjaźni ludzie, szybki przepływ informacji między ludźmi, malownicze położenie, wszędzie blisko, orliki, dożynki gminne, bliskość szkół, infrastruktura kulturalna, dobra obsługa mieszkańców

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Prawie połowa ankietowanych (47%) nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie, a najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami były czystość środowiska naturalnego, bliskość natury i bezpieczeństwo.

TABELA 72. NEGATYWNE ASPEKTY ŻYCIA W GMINIE

Ilość odpowiedzi	Wyszczególnienie
16	Bezrobocie
11	Komunikacja
3	Drogi
Pozostałe, pojedyncze odpowiedzi	Jakość wody, brak ludzi do pracy, mentalność społeczeństwa, oczyszczalnia, kanalizacja, ścieżki rowerowe, brak mieszkań, parkingi, słaba oferta kulturalna, brak ułatwień dla firm, słaba aktywność społeczna, brak dostępu do lekarzy specjalistów, trudny dostęp do dóbr kultury

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Wymieniając negatywne aspekty życia w gminie Kcynia osoby udzielające odpowiedzi najczęściej wskazywały bezrobocie (50%) i komunikację (34%).

Następnie proszono o wskazanie 3 najważniejszych działań inwestycyjnych (budowlane, remontowe) na terenie gminy Kcynia, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z gminnego budżetu. Opinie Respondentów przedstawia poniższe zestawienie:

TABELA 73. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA INWESTYCYJNE W GMINIE KCYNIA

Ilość odpowiedzi	Wyszczególnienie
14	Drogi
7	Obwodnica
6	Kanalizacja
5	Wodociąg Kcynia
4	Infrastruktura sportowa
3	Sala widowiskowa
2	Linie kolejowe
2	Budownictwo mieszkalne
2	Budowa terenu inwestycyjnego
Pozostałe, pojedyncze odpowiedzi	Bezrobocie, rondo, oświetlenie, rewitalizacja obszaru przy ul. 22 stycznia, remont dworca PKP, remont przedszkola, plac zabaw przy przedszkolu, parking wielopoziomowy, ścieżki rowerowe, wysypisko śmieci, sygnalizacja świetlna, budowa marketów

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Blisko połowa pytaných uważa, że najważniejszym działaniem inwestycyjnym powinna być budowa dróg, następnie budowa obwodnicy i ronda. Łącznie stan infrastruktury drogowej jest niepokojący dla ponad 68 % badanych.

Kolejne pytanie dotyczyło wymienienia 3 najważniejszych działań nieinwestycyjnych (czyli społecznych, wydarzeń sportowych i kulturalnych), które miałyby zostać sfinansowane kcyńskimi środkami. Najczęściej udzielone odpowiedzi zestawiono poniżej.

TABELA 74. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA NIEINWESTYCYJNE W GMINIE KCYNIA

Ilość odpowiedzi	Wyszczególnienie
9	Szeroko rozumiana oferta kulturalna: występ orkiestr dętych, kabaretów, koncerty, festyny, rozwój regionalizmu-Paluki, integracja między stowarzyszeniami
3	Budowa siłowni na powietrzu
3	Dostęp do lekarzy specjalistów
2	Oświetlenie
2	Infrastruktura sportowa: przebudowa boiska, zawody sportowe,
Pozostałe, pojedyncze odpowiedzi	Aktywizacja społeczeństwa, promocja zdrowego stylu życia, zwiększenie bezpieczeństwa, amfiteatr, kino, organizacja dodatkowych zajęć w przedszkolu

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Ze względu na małą reprezentatywność ankiety nie można jednoznacznie określić, które z zadań społeczeństwo uzna za najistotniejsze, jednak prawie 28 % respondentów uważa, że należy rozszerzać ofertę kulturalną gminy.

Ostatnie pytanie to prośba o wymienienie 3 najważniejszych spraw do załatwienia na terenie miejscowości, w której zamieszkuje respondent. To pytanie było także najczęściej pomijane, podobnie jak metryczka odpowiedzi związana z miejscem zamieszkania. Poniżej zestawiono odpowiedzi uszeregowane pod względem częstotliwości pojawiania się:

TABELA 75. NAJWAŻNIEJSZE DO ZAŁATWIENIA SPRAWY NA TERENIE MIEJSCOWOŚCI

Ilość odpowiedzi	Wyszczególnienie
11	Budowa i naprawa dróg i chodników

7	Pozyskiwanie nowych zakładów pracy, ulgi podatkowe dla inwestorów, walka z bezrobociem
6	Infrastruktura sportowa: przebudowa boiska sportowego, plac zabaw w przedszkolu, boisko w Dziewierzewie
4	Poprawa warunków komunikacyjnych z dużymi ośrodkami miejskimi
3	Oświetlenie
3	Rondo przy poczcie, obwodnica
2	Ścieżki rowerowe
Pozostałe, pojedyncze odpowiedzi	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, remont/budowa sali widowiskowej, kanalizacja, zmniejszenie administracji w Urzędzie i MGOPS, prawidłowe oznaczenie ulic, miejsca rekreacyjne, pomoc osobom ubogim, podniesienie jakości wody w mieście, remont ulicy Leśnej w Dziewierzewie, renowacja stawu w Dziewierzewie

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

IV. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

1. Ocena mocnych i słabych stron gminy Kcynia

Wbrew powszechnym opiniom analiza SWOT, nie jest jedynie narzędziem diagnostycznym, lecz na podstawie tej analizy rozwinęły się metody pozwalające na wyznaczenie w usystematyzowany sposób opcji strategicznego działania organizacji (firmy, gminy).

W dniu 15 kwietnia 2015 roku odbyło się pierwsze spotkanie zespołu powołanego Zarządzeniem Burmistrza Kcyni Nr 29.2015 z dnia 5 marca 2015 r. Celem spotkania było rozpoczęcie prac nad strategią a w szczególności dokonanie analizy SWOT w następujących obszarach:

- rolnictwo;
- środowisko i agroturystyka;
- rozwój gospodarczy;
- komunikacja, transport, drogi;
- aktywność społeczna i integracja mieszkańców;
- edukacja, kultura, sport, turystyka;
- ochrona zdrowia, pomoc społeczna, NGO i bezpieczeństwo.

W dalszej części tego rozdziału zostały przedstawione wyniki prac zespołu. Jego członkowie zdefiniowali silne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia, które w przyszłości mogą wpływać na dalszy rozwój gospodarczy i społeczny.

1.1. Analiza sektorowa SWOT – rolnictwo

Członkowie zespołu zidentyfikowali następujące silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które w tabelach zostały przedstawione w kolejności odpowiadającej nadanym podczas warsztatów wagom, poczynając od czynników najistotniejszych, a kończąc na tych uznanych za najmniej istotne.

Mocne strony	Słabe strony
1. czyste środowisko naturalne 2. dobre gleby (wysoki wskaźnik bonitacji gleb) 3. brak dużych zakładów przemysłowych 4. prywatna własność ziemi w gospodarstwach rodzinnych 5. utrwalone tradycje upraw i hodowli 6. wyedukowani rolnicy, mający dostęp do informacji i wiedzy	1. zły stan dróg (utrzymanie, jakość) 2. brak alternatywnych źródeł zarobku 3. niechęć wobec różnicowania działalności w kierunku działalności nierolniczej 4. trudność sprzedaży produktów ekologicznych w cenach zapewniających uzyskanie dochodu 5. rozdrobnienie gospodarstw 6. brak form zorganizowania rolników indywidualnych
<u>Szanse</u>	<u>Zagrożenia</u>
1. podnoszenie poziomu świadomości w zakresie różnicowania działalności i alternatywnych źródeł zarobku 2. korzystanie z funduszy europejskich 3. warunki rozwoju agroturystyki jako element wspomagającej formy uzyskiwania dodatkowych dochodów poza rolnictwem oraz sposób na poniesienie poziomu życia na wsi 4. wytwarzane produkty regionalne 5. lokalne tradycje rolnicze 6. moda na ekologię	1. wyludnianie się wsi, starzenie się mieszkańców 2. postępująca dywersyfikacja struktury gospodarstw 3. brak dostępności do niskoprocentowanych kredytów 4. brak instytucji zajmującej się rynkowym obrotem produkcji rolnej o zasięgu ponadlokalnym 5. trudna do przewidzenia polityka w zakresie produkcji rolnej 6. ograniczony rynek zbytu produktów rolnych 7. klęski żywiołowe

1.2. Analiza sektorowa SWOT – środowisko i agroturystyka

Propozycje zespołu w dziedzinie środowiska naturalnego oraz agroturystyki zostały zestawione w poniższej tabeli.

<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>
1. zróżnicowane środowisko przyrodnicze 2. występowanie wielu gatunków chronionych 3. czyste środowisko naturalne 4. tereny NATURA 2000 5. dobrze działające nadleśnictwa 6. brak dużych zakładów przemysłowych 7. rzeka Noteć	1. degradacja środowiska w związku z intensyfikacją produkcji rolnej 2. brak promocji gospodarstw lokalnych 3. brak naturalnych zbiorników wodnych (jezior) 4. niski poziom skanalizowania obszarów wiejskich 5. brak współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami 6. brak programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków 7. słaba promocja walorów turystycznych gminy 8. nieświadomość mieszkańców w zakresie postaw ekologicznych
<u>Szanse</u>	<u>Zagrożenia</u>
1. środki europejskie w zakresie ochrony środowiska 2. moda na agroturystykę 3. utworzenie przystani kajakowej w Ludwikowie	1. brak Planu Gospodarki Niskoemisyjnej warunkującego ubieganie się o dofinansowanie w zakresie termomodernizacji 2. brak wkładu własnego na realizację projektów 3. problemy z dostosowaniem gospodarstw do wymogów europejskich 4. klęski żywiołowe 5. wysokie koszty rozwoju ekologicznego

1.3. Analiza sektorowa SWOT- rozwój gospodarczy

W zakresie rozwoju gospodarczego zidentyfikowano następujące silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które w tabelach zostały przedstawione w kolejności odpowiadającej nadanym podczas warsztatów wagom, poczynając od czynników najistotniejszych, a kończąc na uznanych za najmniej istotne.

<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>
1. niższe niż w miastach ceny działek pod budowę obiektów i budynków na potrzeby średnich i małych firm 2. niższe koszty robocizny 3. dobre zaplecze firm obsługujących rolników 4. wysoki poziom akceptacji społecznej dla potencjalnych inwestorów 5. wsparcie Powiatowego Urzędu Pracy	1. niepewna sytuacja gospodarcza uniemożliwiająca rozwój lokalnych przedsiębiorstw 2. mała ilość opracowanych planów zagospodarowania przestrzennego 3. niski potencjał gospodarczy 4. duża liczba osób utrzymujących się z rolnictwa 5. brak uzbrojonych terenów pod inwestycje 6. niskie dochody mieszkańców 7. brak kapitału i trudność jego akumulacji wskutek niskich dochodów mieszkańców 8. odpływ z gminy młodych wykształconych ludzi 9. niskie kwalifikacje zawodowe większej części populacji pozostającej bez pracy 10. niedostateczny system informacji 11. brak zorganizowanego miejsca do handlu towarami i płodami rolnymi (targowiska)

<u>Szanse</u>	<u>Zagrożenia</u>
1. rozwój infrastruktury technicznej (kanalizacja, drogi, gazyfikacja) 2. stabilizacja i wzrost gospodarczy 3. dotacje z UE na rozwój firm 4. powstanie Punktu Wsparcia Przedsiębiorców i podmiotów ekonomii społecznej	1. przepisy i wymogi zniechęcające do prowadzenia działalności gospodarczej 2. brak inwestorów z zewnątrz 3. małe zainteresowanie inwestorów terenami nieuzbrojonymi 4. ubożenie dużych grup społecznych 5. potencjalna konkurencyjność inwestycyjna sąsiednich gmin

1.4. Analiza sektorowa SWOT – komunikacja, transport, drogi

W rezultacie prac członków zespołu ds. opracowania strategii zidentyfikowano podczas warsztatów roboczych następujące silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które w tabelach zostały przedstawione w kolejności odpowiadającej nadanym podczas warsztatów wagom, poczynając od czynników najistotniejszych, a kończąc na uznanych za najmniej istotne.

<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>
1. bliskość dużych ośrodków miejskich (Bydgoszcz, Poznań, Gniezno) 2. rozbudowana sieć dróg wojewódzkich i powiatowych	1. zły stan dróg gminnych i powiatowych w szczególności na terenach wiejskich 2. niewystarczająca liczba miejsc parkingowych na terenie miasta 3. brak ścieżek rowerowych 4. brak połączeń kolejowych 5. mała liczba połączeń autobusowych z województwem wielkopolskim i Nakłem nad Notecią 6. duża liczba TIR-ów przejeżdżających przez centrum miasta 7. znaczne natężenie ruchu 8. brak obwodnicy dla miasta Kcynia

<u>Szanse</u>	<u>Zagrożenia</u>
1. dotacje na modernizację dróg 2. współpraca z Zarządem Dróg na szczeblu powiatu i województwa 3. uruchomienie komunikacji prywatnej Kcynia-Wągrowiec 4. uruchomienie połączeń kolejowych na trasie Nakło nad Notecią – Wągrowiec, Wągrowiec - Bydgoszcz	1. wysokie koszty budowy dróg - trudność z zabezpieczeniem środków na wkład własny nawet w przypadku inwestycji współfinansowanych ze środków zewnętrznych

1.5. Analiza sektorowa SWOT – aktywność społeczna i integracja mieszkańców

W rezultacie prac członków zespołu ds. opracowania strategii, zidentyfikowano podczas warsztatów roboczych następujące silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które w tabelach zostały przedstawione w kolejności odpowiadającej nadanym podczas warsztatów wagom, poczynając od czynników najistotniejszych, a kończąc na uznanych za najmniej istotne.

<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>
1. istnienie zorganizowanych form życia kulturalnego i społecznego w gminie i mieście 2. aktywni liderzy w lokalnym środowisku 3. pozytywny obraz gminy w oczach wielu mieszkańców 4. kapitał ludzki, w szczególności mocna rola kobiet w środowiskach lokalnych (m.in. KGW) 5. nowe lub kompleksowo wyremontowane świetlice wiejskie jako centra integracji i działalności edukacyjno-kulturalnej 6. działanie wolontariatu (ze szczególnym uwzględnieniem uczniów szkół ponadpodstawowych)	1. pasywna i roszczeniowa postawa części mieszkańców w stosunku do służb i instytucji publicznych 2. niska aktywność części społeczeństwa 3. brak miejsca dla działalności klubów zainteresowań 4. niewystarczające środki finansowe poszczególnych sołectw na rozwój działalności świetlic wiejskich 5. niewystarczająca ilość możliwości zagospodarowania czasu wolnego, w szczególności dla ludzi młodych. 6. starzejące się społeczeństwo 7. niski stopień sformalizowania działalności grup wolontariuszy

7. nowopowstające stowarzyszenia i ich duża aktywność w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych (granty, dotacje) 8. tytuł społecznika roku i aktywność w tym zakresie (nominowanie coraz większej liczby osób)	8. niski stan wiedzy na temat wolontariatu
<u>Szanse</u>	<u>Zagrożenia</u>
1. możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych 2. moda na rozwój sektora NGO i podmiotów ekonomii społecznej 3. szkolenia dla lokalnych liderów 4. rozwój zorganizowanych form wolontariatu	1. brak wkładu własnego niezbędnego do realizacji projektów 2. trudności formalno – prawne w zakładaniu i funkcjonowaniu stowarzyszeń 3. brak zorganizowanej formy wsparcia i doradztwa w kwestiach prawno – księgowych m.in. dla stowarzyszeń

1.6. Analiza sektorowa SWOT – edukacja, kultura, sport, turystyka

Poniżej zaprezentowano rezultat prac dotyczący zidentyfikowanych podczas warsztatów roboczych silnych, słabych strony, szans i zagrożeń, dotyczących edukacji, kultury, sportu i turystyki. W tabeli zostały one przedstawione w kolejności odpowiadającej nadanym podczas warsztatów wagom.

<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>
1. walory historyczne i materialne dziedzictwa kulturowego 2. działalność bibliotek na terenie miasta i gminy 3. organizowanie okolicznościowych imprez kulturalnych, wystaw, masowych imprez sportowych 4. działalność GCKiB 5. dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa (hale, boiska, sale, Orlik) 6. istnienie 3 klubów sportowych 7. pomniki przyrody	1. system oświaty niedostosowany do sytuacji demograficznej i rzeczywistych potrzeb – zbyt duża liczba szkół podstawowych i gimnazjów oraz niedostosowanie ofert kształcenia do potrzeb rynku pracy w szkołach ponadgimnazjalnych 2. brak skuteczności w pozyskiwaniu uczniów do Zespołu Szkół Technicznych i Liceum Ogólnokształcącego 3. brak niezbędnego zaplecza socjalnego przy boisku KS Orzeł

8. dobrze wyposażone szkoły 9. położenie w centrum Pałuk 10. znane i cenione osobowości pochodzące z Kcyni 11. lokalni działacze i liderzy 12. Orkiestra Dęta przy OSP w Kcyni 13. Zespół Regionalny Pałuki 14. lokalni twórcy ludowi 15. rozbudowana sieć szkół 16. istnienie szkół ponadgimnazjalnych (ZSO, ZST)	4. brak rozwiniętej bazy noclegowej 5. brak centrum informacji turystycznej 6. słaba promocja turystyczna gminy 7. brak pomieszczeń do rozwoju działań z zakresu kultury – kółek zainteresowań 8. niskie zainteresowanie uczestnictwem w wydarzeniach kulturalnych
<u>Szanse</u>	<u>Zagrożenia</u>
1. restrukturyzacja i racjonalizacja systemu oświaty i szkół 2. moda na turystykę 3. możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych na rozwój turystyki i ochronę dziedzictwa kulturowego 4. moda na kulturę ludową	1. nadmierne wydatki na oświatę uniemożliwiające realizację innych inwestycji i projektów 2. trudności w pozyskiwaniu środków oraz wysoki wkład własny konieczny do współfinansowania projektów 3. trudności w pozyskiwaniu sponsorów

1.7. Analiza sektorowa SWOT – ochrona zdrowia, pomoc społeczna i bezpieczeństwo

W rezultacie prac członków zespołu ds. opracowania strategii zidentyfikowano podczas warsztatów roboczych następujące atuty, słabe strony, szanse i zagrożenia, które w tabelach zostały przedstawione w kolejności odpowiadającej nadanym podczas warsztatów wagom.

<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>
1. istnienie punktu ratownictwa medycznego przy OSP w Kcyni 2. ośrodek zdrowia w Kcyni, punkty Chwaliszewo, Żarczyn, Kowalewko 3. współpraca służb pomocowych działających przeciwko wykluczeniu społecznemu, przemocy i patologiom (m.in. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	1. trudny dostęp do lekarzy specjalistów 2. duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej 3. brak średnich i dużych zakładów pracy 4. praca w szarej strefie 5. niewielka chęć współpracy osób korzystających z pomocy społecznej 6. nieuczciwość, wyuczona bezradność, zależność od pomocy społecznej

MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny, policja, kuratorzy, szkoły) 4. współpraca ze stowarzyszeniami działającymi w sferze promocji zdrowia 5. bogaty zakres działań w zakresie promocji zdrowia skierowany do mieszkańców m.in. bezpłatne badania, akcje profilaktyczne, warsztaty pierwszej pomocy itp. 6. działalność stowarzyszeń – diabetyków oraz związku niewidomych, PCK, Stowarzyszenia Świętego Mikołaja, Cane pro Humano 7. mała ilość czynników środowiskowych wpływających negatywnie na stan zdrowia mieszkańców gminy Kcynia 8. monitoring miasta 9. system ochrony przeciwpożarowej	7. brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży 8. powiększanie się skali ubóstwa 9. zmniejszająca się liczba strażaków ochotników 10. niedostateczne wsparcia ze strony państwa i pracodawców dla strażaków ochotników 11. słabe dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych 12. niska aktywność osób niepełnosprawnych i z problemami zdrowotnymi wymagających opieki 13. brak żłobków lub innych form opieki nad małym dzieckiem
<u>Szanse</u> 1. moda na zdrowe życie 2. promocja profilaktyki chorób 3. środki finansowe na promocję i ochronę zdrowia oraz doposażenie punktów medycznych 4. aktywizacja i integracja osób zagrożonych marginalizacją społeczną, w tym osób bezrobotnych i starszych, niepełnosprawnych 5. rozwój usług opiekuńczych, utworzenie domu dziennego pobytu 6. zewnętrzne środki finansowe 7. współpraca z lokalnymi parafiami 8. rozwój form wsparcia rodziny – utworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, 9. utworzenie i rozwój form opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3.	<u>Zagrożenia</u> 1. brak wkładu własnego niezbędnego przy realizacji projektów z zewnętrznych źródeł finansowania 2. powiększanie się szarej strefy 3. dziedziczenie zależności od pomocy społecznej 4. upadek wartości moralnych 5. wypalenie zawodowe pracowników

2. Wizja, misja oraz cele strategiczne rozwoju

2.1. Wyznaczanie wizji gminy Kcynia

Wizja gminy powinna być wyrazem aspiracji społecznych, jak również odpowiadać wyobrażeniom o przyszłości. Powinna określać stan docelowy, do którego osiągnięcia należy dążyć. Stan docelowy to stworzenie warunków do trwałego rozwoju gospodarczego oraz społecznego z jednoczesnym poszanowaniem przyrody, dóbr naturalnych i kulturowych.

Kcynia - Nasza Mała Ojczyzna

Gmina przyjazna dla mieszkańców, otwarta na rozwój i współpracę oraz zapewniająca atrakcyjne, warunki życia. To miejsce, w którym panuje ład i porządek, bezpieczeństwo i tolerancja dla różnych przekonań i poglądów. Miejsce, w którym mieszkańcy otaczają troską ludzi będących w potrzebie. Gmina, w której możliwości edukacji, pracy, opieki zdrowotnej i socjalnej, a w efekcie standard życia mieszkańców osiągnął poziom, który jest dostępny przeciętnemu mieszkańcowi Europy.

2.2. Wyznaczanie misji

Misja jest zapisem woli mieszkańców i ich deklaracją wspólnego urzeczywistniania nakreślonych celów. Misja w swej istocie łączy wszystkie środowiska, siły i osoby na rzecz jej realizacji, jednak bez wskazywania sposobów i środków. Te są wypadkową aspiracji, doświadczeń i pomysłowości mieszkańców i ośrodków decyzyjnych wcielających ją w życie.

Misja rozwoju Kcyni zdaniem członków zespołu roboczego oraz uczestników konsultacji społecznych, została zdefiniowana, jako precyzyjna i konkretna odpowiedź strategiczna, wynikająca z przeprowadzonej analizy SWOT. Deklaracja wspólnej misji identyfikuje gminę oraz jednoczy władze samorządowe, organizacje społeczne, przedsiębiorców i lokalną społeczność. Wyznacza w Strategii kierunki rozwoju, określa podstawowe wartości, na których opierać się będzie polityka rozwoju gminy. Realizacja konkretnych przedsięwzięć opisanych w celach strategicznych oraz operacyjnych, umożliwi wypełnienie misji i osiągnięcie założonej wizji.

Aktywne uczestnictwo przedstawicieli poszczególnych grup lokalnej społeczności w warsztatach oraz przeprowadzona przez nich głęboka analiza stanu istniejącego, silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwojowych pozwoliły na sprecyzowanie propozycji misji rozwojowych ujmujących najpełniej dążenia strategiczne gminy:

Misją rozwoju gminy Kcynia jest podnoszenie poziomu życia mieszkańców oraz wspieranie zrównoważonego rozwoju w oparciu o posiadane zasoby przyrodniczo-krajobrazowe, społeczne i kulturowe

Jest to cel główny strategii rozwoju, do którego realizacji będą dążyć wszystkie zaangażowane podmioty. Realizacja powyższego celu odbywać się będzie poprzez wdrażanie szeregu działań i realizację celów cząstkowych (strategicznych), ujętych w zestawieniu poniżej.

2.3. Cele strategiczne

W rezultacie przeprowadzonych badań ankietowych, wywiadów z opiniotwórczymi mieszkańcami gminy i konsultacji z szerokim udziałem pracowników Urzędu Miejskiego i jednostek podległych, radnych, szefów innych instytucji, sformułowano pięć strategicznych celów rozwoju gminy Kcynia. Bazując na zidentyfikowanych uwarunkowaniach rozwojowych gminy (przede wszystkim na posiadanych atutach i pojawiających się szansach, ale także uwzględniając najistotniejsze problemy i zagrożenia), wytyczają one główne kierunki przemian na terenie gminy. Ich realizacja w perspektywie objętej planem, powinna w dużym stopniu przyczynić się do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej wizji.

Cele te są następujące:

1. Tworzenie i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu potencjału rozwojowego gminy.

2. Rozwój i promocja przedsiębiorczości oraz tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej.

3. Wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców poprzez pielęgnowanie tradycji, rozwój kultury i pobudzanie aktywności społecznej.

4. Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców.

5. Urząd bliżej obywatela oraz wdrożenie działań na rzecz promocji gminy.

Podział celów strategicznych na cele operacyjne i wynikające z nich działania są następujące:

Cel strategiczny 1
Tworzenie i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu potencjału rozwojowego gminy

Cel operacyjny 1.1 – Modernizacja i rozbudowa układu drogowego oraz świetlnego

- 1.1.1. Przebudowa dróg na terenie miasta i gminy Kcynia
- 1.1.2. Budowa i przebudowa chodników
- 1.1.3. Budowa ścieżek rowerowych
- 1.1.4. Budowa i modernizacja oświetlenia
- 1.1.5. Budowa parkingów
- 1.1.6. Budowa obwodnicy dla miasta Kcynia
- 1.1.7. Budowa ronda w Kcyni

Cel operacyjny 1.2 – Infrastruktura i środowisko

- 1.2.1. Budowa kanalizacji sanitarnej
- 1.2.2. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kcyni
- 1.2.3. Budowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej
- 1.2.4. Dalsza modernizacja systemu gospodarowania odpadami komunalnymi
- 1.2.5. Kompleksowa termomodernizacja budynków
- 1.2.6. Program usuwania azbestu
- 1.2.7. Rekultywacja cieków wodnych i zbiorników
- 1.2.8. Wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gminie Kcynia
- 1.2.9. Kształtowanie postaw ekologicznych
- 1.2.10. Zadrzewienia w gminie Kcynia
- 1.2.11. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach rozproszonych.

Cel strategiczny 2
Rozwój i promocja przedsiębiorczości oraz tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej

Cel operacyjny 2.1 – Intensyfikacja działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości

- 2.1.1. Stworzenie Punktu wsparcia przedsiębiorczości

2.1.2. Zapewnienie darmowego dostępu do szerokopasmowego Internetu w szczególności na terenach wiejskich

2.1.3. Wspieranie działań promocyjnych i marketingowych lokalnych przedsiębiorstw

Cel operacyjny 2.2 – Tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej

2.2.1. Opracowanie jednolitej, kompleksowej oferty inwestycyjnej i jej promocja

2.2.2. Przygotowanie terenów pod inwestycje (zbrojenie, wytyczanie nowych terenów), opracowanie dokumentacji planistycznej

2.2.3. Inkubator Przedsiębiorczości w Kcyni – Wiejski Inkubator Przedsiębiorczości

2.2.4. Budowa targowiska miejskiego w Kcyni

Cel strategiczny 3

Wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców poprzez pielęgnowanie tradycji, rozwój kultury i pobudzanie aktywności społecznej

Cel operacyjny 3.1 Umocnienie tradycji gminy Kcynia oparte na dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym

3.1.1. Utworzenie Muzeum Ziemi Pałuckiej

3.1.2. Utworzenie sali audytoryjno-widowiskowej

3.1.3. Renowacja obiektów kulturowych, w szczególności tych wpisanych do rejestru zabytków

3.1.4. Rewitalizacja terenów zielonych

Cel operacyjny 3.2 Wykreowanie nowych atrakcji i przedsięwzięć kulturalnych, które będą znakiem firmowym miasta

3.2.1. Kreowanie i promowanie imprez kulturalnych, muzycznych i festiwali

3.2.2. Opracowanie tematycznych tras turystycznych (m.in. szlak rowerowy)

Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie atrakcyjności gminy Kcynia dla mieszkańców i turystów

3.3.1. Zagospodarowanie doliny Noteci i wykorzystanie jako atrakcji turystycznej

3.3.2. Stworzenie warunków do organizacji imprez sportowych

3.3.3. Poprawa infrastruktury turystycznej (w tym baza noclegowa, gastronomiczna)

Cel operacyjny 3.4. Aktywizacja społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych

3.4.1. Rozwijanie współpracy ze społecznościami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi

3.4.2. Stworzenie warunków do przekazywania niektórych zadań gminy społecznościom lokalnym i organizacjom pozarządowym

3.4.3. Stworzenie budżetu obywatelskiego

Cel strategiczny 4

Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców

Cel operacyjny 4.1 Podniesienie poziomu i dostępności usług publicznych, w tym oświaty, kultury, rekreacji i sportu, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej

- 4.1.1. Dostosowanie sieci szkół do aktualnych trendów demograficznych
- 4.1.2. Doposażenie oraz modernizacja szkół i placówek oświatowych (unowocześnienie bazy edukacyjnej, rozbudowa i modernizacja szkół, przedszkola miejskiego, zajęcia pozalekcyjne)
- 4.1.3. Rozwój i poprawa dostępności kultury
- 4.1.4. Budowa i modernizacja ogólnodostępnych obiektów sportowo – rekreacyjnych (m.in. place zabaw, boiska i hale sportowe, siłownie zewnętrzne, itp.)
- 4.1.5. Poprawa opieki zdrowotnej (w tym: utworzenie całodobowego lądowiska dla Lotniczego Pogotowia Ratunkowego)
- 4.1.6. Rozwój szeroko rozumianego systemu pomocy społecznej
- 4.1.7. Poprawa dostępu do usług terapeutycznych, opiekuńczych, aktywizujących i wspierających, w szczególności poprzez utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej, placówek wsparcia dziennego oraz domu dziennego pobytu
- 4.1.8. Utworzenie i rozwój form opieki nad dzieckiem do lat 3 (np. żłobka, klubu dziecięcego, opiekuna dziennego)
- 4.1.9. Budowa, rozbudowa i doposażenie świetlic wiejskich
- 4.1.10. Remont siedzib oraz doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych

Cel operacyjny 4.2. Zwiększenie bezpieczeństwa i porządku publicznego

- 4.2.1. Zwiększenie bezpieczeństwa
- 4.2.2. Zwiększenie porządku publicznego (system monitoringu)

Cel operacyjny 4.3. Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz modernizacji istniejących budynków

- 4.3.1. Budowa i poprawa stanu mieszkań socjalnych i komunalnych
- 4.3.2. Wyznaczanie i przygotowanie nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

Cel strategiczny 5

Urząd bliżej obywatela oraz wdrożenie działań na rzecz promocji gminy

Cel operacyjny 5.1. Urząd bliżej obywatela

- 5.1.1. e- urząd

Cel operacyjny 5.2. Promocja gminy

- 5.2.1 Stworzenie spójnej koncepcji promocji gminy

5.2.2. Organizacja rekonstrukcji historycznych (Powstanie Wielkopolskie, Potop Szwedzki)

5.2.3. Stworzenie systemu informacji turystycznej o zabytkach i ważnych turystycznie obiektach usytuowanych na terenie miasta i gminy (tablice informacyjne, materiały elektroniczne do pobrania, mobilne przewodniki)

3. Cele operacyjne i zadania przypisane poszczególnym celom strategicznym

Cel strategiczny 1

Tworzenie i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu potencjału rozwojowego gminy

Cel operacyjny 1.1 – Modernizacja i rozbudowa układu drogowego oraz świetlnego

W Strategii Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016 - 2023, istotnym elementem, zasługującym na wyodrębnienie w osobnym celu operacyjnym jest system komunikacyjny. Jednym z podstawowych warunków dalszego rozwoju gminy jest istnienie efektywnego i dobrze utrzymanego systemu transportowego. Drogi służą nie tylko mieszkańcom miasta, terenów wiejskich oraz działającym podmiotom gospodarczym, ale także ruchowi tranzytowemu (w szczególności trasa Poznań – Bydgoszcz). Są również jednym z podstawowych kryteriów przy wyborze lokalizacji inwestycji. Z tych powodów stanowią one istotny element infrastruktury technicznej – ich wysoka jakość powoduje większą dostępność komunikacyjną, która bardzo silnie sprzyja rozwojowi gospodarczemu.

Pomimo zrealizowanych przedsięwzięć układ komunikacyjny nie odpowiada obecnej skali natężenia ruchu drogowego. Dlatego też niezbędne są inwestycje, które pozwolą na lepsze zorganizowanie ruchu w mieście oraz zapewnią odpowiednią liczbę miejsc parkingowych, a przede wszystkim przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa na drogach.

1.1.1. Przebudowa dróg na terenie miasta i gminy Kcynia

W związku z dążeniem do poprawy warunków życia mieszkańców gminy oraz przygotowywaniem terenów pod inwestycje, konieczna jest modernizacja dróg na terenie całej gminy. Pozwoli to na usprawnienie komunikacji w mieście oraz na terenach wiejskich i ułatwi dostęp do funkcjonujących już przedsiębiorstw, co często ma kluczowe znaczenie dla ich rozwoju. Bardzo istotne znaczenie ma również poprawa dostępności osiedli mieszkaniowych, a remonty dróg na terenach wiejskich powinny pozytywnie wpłynąć na aktywizację turystyczną tych obszarów. Z tego powodu przed władzami samorządowymi przez cały okres realizacji

Strategii Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016 –2023, stać będą zadania inwestycyjne, cechujące się wysoką kosztochłonnością, lecz niezbędne dla rozwoju i sprawnego funkcjonowania wspólnoty samorządowej.

Część dróg na terenie miasta i gminy wymaga pilnej modernizacji i remontów. Głównym celem realizacji wymaganych działań jest zapewnienie funkcjonowania sprawnego układu komunikacyjnego w mieście i na terenach wiejskich, rozwój przedsiębiorczości oraz poprawa warunków bytowych mieszkańców. Prace te mają zdecydowanie przyczynić się również do podniesienia poziomu bezpieczeństwa pieszych, zarówno dzieci, jak i dorosłych poruszających się po drogach.

W niniejszym priorytecie przewiduje się prace związane z modernizacją i remontami dróg gminnych. Utwardzenie połączeń drogowych przyczyni się skrócenia czasu przejazdu oraz poprawy bezpieczeństwa. Opisywany cel ma za zadanie wspierać przede wszystkim rozwój terenów wiejskich. Lepsze drogi powodują również zmniejszenie zużycia sprzętu i pojazdów wszystkich użytkowników.

1.1.2. Budowa i przebudowa chodników

Budowa i przebudowa chodników przyczyni się nie tylko do podniesienia bezpieczeństwa dzieci i innych użytkowników pasa drogowego, ale jednocześnie podniesie estetykę okolicy, przyczyniając się do realizacji jednego z głównych celów niniejszej Strategii, a mianowicie do poprawy warunków życia mieszkańców.

1.1.3. Budowa ścieżek rowerowych

Budowa sieci dróg rowerowych przyczyni się do poszerzenia istniejącej oferty turystycznej i zapewni nowe możliwości spędzania wolnego czasu zarówno dla turystów odwiedzających teren gminy, jak i dla mieszkańców. Docelowo drogi rowerowe powinny zostać powiązane z drogami rowerowymi sąsiednich gmin i stanowić część powiatowego i wojewódzkiego zintegrowanego systemu szlaków rowerowych.

W pierwszej kolejności planowana jest budowa drogi rowerowej przy drodze wojewódzkiej nr 241 na odcinku Paterek - Kcynia – Głogowiniec na odcinku o długości 16,5 km oraz z Kcyni do Szubina, poprzez włączenie pobudowanego już odcinka na trasie Mycielewo – Zalesie przy drodze wojewódzkiej nr 247 (odcinek o długości 5,8 km leżący w obszarze Gminy), z uwzględnieniem ruchu mieszanego w mieście Kcynia ze spowolnieniem prędkości jazdy do 30 km/godz.

Ponadto planowana jest budowa dróg rowerowych przy wszystkich odcinkach dróg powiatowych na terenie gminy Kcynia bądź wyznaczenie dróg rowerowych w ramach ruchu mieszanego na drogach powiatowych o mniejszym natężeniu ruchu. Drogi powiatowe zajmują na terenie gminy Kcynia łączną długość 113,2 km.

Na drogach gminnych planowana jest budowa ścieżek rowerowych na odcinkach o mniejszym natężeniu ruchu:

- na odcinku Laskownica – Gromadno o długości 4,6 km;
- Żurawia – Miastowice o długości 2,750 km;
- Żurawia – Włodzimierzewo - Dziewierzewo – Rusiec o długości 2,950 km;
- szosa „Poznańska” - Grocholin o długości 2,4 km;
- Grocholin – Łankowice o długości 2,15 km;
- Iwno - Kazimierzewo - Dębogóra – Rozstrzębowo – Szczepice - Elizewo o długości 14,4 km;
- trasa nordic walking Kcynia – Tupadły - Kcynia o długości 12 km duża pętla i 8 km mała pętla;
- w porozumieniu z Lasami Państwowymi na drodze leśnej udostępnionej do ruchu kołowego publicznego Gromadno - Czerwonak o długości 10,8 km.

1.1.4. Budowa i modernizacja oświetlenia

Przez teren miasta i gminy przebiega wiele dróg stwarzających zagrożenie w zakresie bezpieczeństwa. Z tego też względu oświetlenie terenów bezpośrednio przylegających do dróg jest bardzo ważnym elementem zapewnienia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Znacząco wpływa ono również na zmniejszenie przestępczości i poprawę poziomu dobrobytu w gminie. W zakresie oświetlenia drogowego w 2014 r. podpisano umowę, dzięki której poprawie uległa jakość i efektywność oświetlenia miejsc publicznych na terenie gminy Kcynia. W ramach umowy dokonano montażu 204 opraw oświetleniowych. Nadal istnieje potrzeba budowy nowych punktów świetlnych w samej Kcyni w szczególności na ulicach: Jesionowej, Modrakowej, Młyńskiej, 750-lecia Kcyni, Wisławy Szymborskiej, Pałuckiej, Polnej. W dalszym ciągu trwają prace nad przygotowaniem dokumentacji dla nowych inwestycji oświetleniowych, w których do realizacji potrzebne są projekty i pozwolenia budowlane.

1.1.5. Budowa parkingów

W związku z niewystarczającą liczbą miejsc parkingowych na terenie miasta, przeznaczonych zarówno dla mieszkańców i osób przyjezdnych, gmina podjęła działania zmierzające do przejęcia od PKP terenów przy stacji kolejowej w celu przeznaczenia ich przede wszystkim na

parkingi. Ponadto należy podjąć działania mające na celu zwiększenie przepustowości parkingów zlokalizowanych w centrum miasta.

1.1.6. Budowa obwodnicy dla miasta Kcynia

Budowa obwodnicy Kcyni to działanie przewidziane do realizacji w dalszej perspektywie. Przeprowadzenie tej inwestycji uzasadnia wielość celów, które zostaną zrealizowane dzięki niej. Po pierwsze, obwodnica przyczyni się do rozwoju gospodarczego miasta: otworzy nowe tereny inwestycyjne, udrożni ruch turystyczny i towarowy.

Po drugie należy pamiętać, iż ruch tranzytowy, przejeżdżający obecnie przez miasto, wywołuje bardzo duże zagrożenie, zwłaszcza w okresie letnim, kiedy to jego natężenie wzrasta. Przejeżdżające samochody osobowe i ciężarowe nie przestrzegają ograniczeń prędkości w terenie zabudowanym, stwarzając realne zagrożenie dla przechodniów i ruchu lokalnego, a przy tym przyczyniają się do bardzo dużego natężenia hałasu komunikacyjnego i zanieczyszczenia powietrza. Ponadto samochody z dużym obciążeniem wpływają niekorzystnie na stan starych kamienic i domów położonych wzdłuż dróg wojewódzkich nr 241 i 247.

1.1.7. Budowa ronda w Kcyni

Budowa ronda w Kcyni u zbiegu ulic 22 Stycznia, Nakielskiej, Dworcowej i Nowej przewidziana jest na rok 2016. Inwestycja ma na celu poprawę bezpieczeństwa i płynności ruchu na pięciowylotowym skrzyżowaniu dróg w tym 3 dróg wojewódzkich, drogi powiatowej i drogi gminnej. Inwestycja ma zostać zrealizowana głównie ze środków budżetu Województwa.

Zarówno budowa obwodnicy jak i ronda, leżących w ciągu dróg wojewódzkich nie należą wyłącznie do zadań własnych gminy. Gmina może jedynie czynić starania o ich realizację np. poprzez przygotowanie dokumentacji oraz partycypowanie w kosztach.

Realizacja zadań określonych w Celu operacyjnym 1. będzie mogła być finansowana ze środków budżetu gminy, powiatu oraz województwa, w zależności od rodzaju drogi (gminna, powiatowa, wojewódzka), przy której konkretna inwestycja będzie realizowana. Dla realizacji niektórych z nich możliwe będzie pozyskiwanie innych środków zewnętrznych.

Cel operacyjny 1.2 – Infrastruktura i środowisko

Dbłość o środowisko jest jednym z najważniejszych elementów rozwoju nowoczesnej gospodarki. Wszystkie samorządy na terenie kraju realizują projekty środowiskowe w celu powstrzymania degradacji środowiska i zachowania istniejących zasobów naturalnych.

Priorytetem stojącym przed gminą Kcynia jest realizacja inwestycji służących przede wszystkim poprawie gospodarki odpadami i ściekami. Podejmowane będą także działania, mające na celu poprawę zaopatrzenia ludności w wodę oraz w energię ze źródeł minimalizujących zanieczyszczenie powietrza.

Inwestycje omawiane w niniejszym działaniu przyczyniają się do realizacji założeń wojewódzkiej i krajowej polityki w dziedzinie ochrony środowiska, jednocześnie korespondując z założeniami Traktatu Amsterdamskiego Unii Europejskiej z 1997 roku, określającego zasady zrównoważonego rozwoju krajów Wspólnoty Europejskiej oraz ze szczegółowymi dyrektywami w zakresie ochrony powietrza i zasobów wodnych, jak również z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

1.2.1. Budowa kanalizacji sanitarnej

Sytuacja w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków sanitarnych w gminie Kcynia ulega stopniowej poprawie. W latach 2009 – 2015 zrealizowano szereg znaczących inwestycji w tym zakresie. Do największych z nich zaliczyć należy zadania dotyczące miasta Kcynia – wykonanie kolektorów III, IV, IVa, V, VII i VIII. Na terenach wiejskich wykonano sieć doprowadzającą ścieki z Grocholina i Żurawi do oczyszczalni ścieków w Kcyni oraz kompleksowo skanalizowano miejscowość Smogulecka Wieś, z której ścieki, na mocy porozumienia międzygminnego, odprowadzane są do oczyszczalni zlokalizowanej na terenie gminy Gołańcz.

Pomimo znaczących nakładów jakie samorząd ponosi w obszarze gospodarki ściekowej, wciąż istnieją zadania, które gmina Kcynia powinna w najbliższych latach zrealizować. Wynikają one przede wszystkim z zapisów Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, który określa granice poszczególnych aglomeracji i tym samym wymagany zakres sieci kanalizacji sanitarnej, która powinna zostać wybudowana. Do najpilniejszych potrzeb w tym zakresie należy dokończenie kanalizowania miasta. Do wykonania został ostatni etap sieci obejmujący m.in. ulice Garncarską, 22 Stycznia, Krzywą, Krótką, Strażacką oraz część ulicy Wyrzyńskiej (w tym budowa tłoczni ścieków w okolicy piekarni).

Budowa kanalizacji sanitarnej oprócz poprawy warunków bytowych mieszkańców, zwiększy atrakcyjność inwestowania zarówno w budownictwo jednorodzinne, jak również w obiekty gospodarcze i turystyczne na terenie gminy.

Z uwagi na olbrzymie koszty inwestycji, konieczne jest pozyskanie na ten cel środków finansowych z funduszy zewnętrznych.

1.2.2. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kcyni

Potrzeba realizacji inwestycji polegającej na rozbudowie i przebudowie oczyszczalni ścieków w Kcyni wynika przede wszystkim z konieczności przyspieszenia procesu wdrażania prawa UE oraz zobowiązań krajowych, w sektorze gospodarki wodnościekowej.

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zwiększenia liczby ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w efekcie czego nastąpi zmniejszenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do wód podziemnych, powierzchniowych oraz gleby.

Jest to szczególnie istotne w kontekście ochrony środowiska oraz pozytywnego wpływu na obszary cenne przyrodniczo, w tym zwłaszcza Obszary Natura 2000 obejmujące północną część gminy Kcynia (Dolina Nadnotecka), a także w konsekwencji na ochronę Morza Bałtyckiego przed zanieczyszczeniami, co jest jednym z kluczowych celów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego (ścieki z aglomeracji Kcynia odprowadzane są do rzeki Kcynki, która jest dopływem Noteci leżącej w dorzeczu rzeki Odry).

Podkreślić należy, iż przebudowa oczyszczalni ścieków jest niezbędna w celu umożliwienia realizacji kolejnych inwestycji w obszarze gospodarki ściekowej w ramach aglomeracji. Na chwilę obecną infrastruktura pracuje na granicy swojej przepustowości. Każdorazowe zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków (realizacja kolejnych przyłączy) zwiększa ryzyko awaryjności oczyszczalni oraz zagrożenie niezachowania odpowiednich parametrów dla oczyszczanych ścieków. Gmina Kcynia chcąc umożliwić podłączanie się swoich mieszkańców do sieci kanalizacji sanitarnej, co jest bezpośrednio związane z planami budowy kolejnych jej odcinków, jest zobowiązana przeprowadzić inwestycję w zakresie oczyszczalni ścieków. Fakt ten powoduje, iż opisywane przedsięwzięcie jest jednym z głównych priorytetów inwestycyjnych samorządu na najbliższe lata. Inwestycja ma na celu zwiększenie maksymalnej przepustowości oczyszczalni do 800 m³/d.

1.2.3. Budowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej

Realizacja przedsięwzięć związanych z infrastrukturą wodociągową była jednym głównych priorytetów samorządu w ostatnich latach. W okresie 2009 – 2015 wybudowano ogółem blisko 50 km sieci wodociągowej. Zdecydowana większość przedsięwzięć dotyczyła infrastruktury zlokalizowanej w obrębie Doliny Nadnoteckiej.

Do wykonania pozostały jeszcze niewielkie odcinki zlokalizowane m.in. w Mieczkowie, Studzienkach i Sipiorach oraz w związku z powstawaniem nowych osiedli - również w mieście. Zadaniem, które w zakresie infrastruktury wodociągowej wysuwa się na pierwszy plan, jest zmodernizowanie stacji uzdatniania wody w Żurawi oraz Kcyni. Realizacja tego przedsięwzięcia umożliwi zaopatrzenie w wodę o dobrych właściwościach fizykochemicznych i bakteriologicznych znacznej części mieszkańców Gminy.

1.2.4. Dalsza modernizacja systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Przebieg działań, mających na celu wprowadzenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami musi przede wszystkim polegać na selektywnej zbiórce odpadów, przetwarzaniu i gospodarczym wykorzystaniu odzyskanych surowców. W tym przypadku bardzo ważna jest również akcja informacyjna i promocja tej formy gospodarowania odpadami, tak by społeczeństwo zechciało włączyć się w akcję segregacji odpadów, która powinna rozpoczynać się w każdym gospodarstwie domowym. Zapewnienie odpowiednio oznakowanych pojemników jest podstawowym i niezbędnym warunkiem do powodzenia działania. Rozwinięcie systemu segregacji i przetwarzania odpadów oraz odpowiednia świadomość społeczna pozwoli zmniejszyć ilość odpadów składowanych na wysypisku, a tym samym zmniejszy uciążliwość dla środowiska.

W ramach działania przewiduje się pozyskanie środków na zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów, doposażenie utworzonego lub tworzenie kolejnych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych oraz szeroko zakrojone działania edukacyjne w zakresie prawidłowej segregacji i postępowania z odpadami dla mieszkańców gminy w szczególności z WFOSiGW w Toruniu oraz z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020.

1.2.5. Kompleksowa termomodernizacja budynków

Jednym z głównych priorytetów w kolejnej perspektywie budżetowej UE w latach 2014-2020 będzie dążenie do tzw. gospodarki niskoemisyjnej. W związku z tym dofinansowywane będą działania, polegające na zapewnieniu jak najniższego zużycia energii i to przy wykorzystaniu źródeł odnawialnych.

Przedsięwzięcia, zaplanowane w niniejszej strategii będą przyczyniały się do obniżenia kosztów funkcjonowania lokalnej gospodarki, chroniąc jednocześnie środowisko.

Ponadto jako strona wielu konwencji i umów międzynarodowych, Polska przyjęła na siebie szereg zobowiązań w zakresie ochrony atmosfery, m.in. w zakresie ograniczeń emisji dwutlenku siarki, tlenków azotu i gazów cieplarnianych. Polityka ekologiczna na każdym ze szczebli administracji samorządowej, powinna wpisywać się w tę strategię, uznając że największy efekt przynoszą działania ukierunkowane na ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych, optymalizację gospodarki cieplnej, czystsza produkcję w połączeniu z restrukturyzacją przemysłu oraz edukację ekologiczną. Celem niniejszego działania jest kompleksowa modernizacja budynków ukierunkowana na wydajne zwiększenie efektywności energetycznej. Szczegółowy zakres niezbędnych inwestycji zostanie określony w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej, który stanowi podstawowy dokument umożliwiający aplikowanie o środki zewnętrzne, w tym głównie środki dystrybuowane w ramach RPO.

1.2.6. Program usuwania azbestu

Koszty zabezpieczenia i w dalszej kolejności usuwania wyrobów zawierających azbest ciążyą na właścicielu nieruchomości, na terenie której się znajdują. Właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest, przesyła do organu administracji lokalnej (prezydenta miasta, wójta, burmistrza, wojewody) ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest do 31 stycznia każdego roku. Składanie tej informacji umożliwia uzyskanie przez osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami oraz wspólnoty mieszkaniowe dofinansowania dla przeprowadzenia tych prac zarówno ze środków Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jak i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. O dofinansowanie można ubiegać się w gminach, jeżeli przyjęły one taką politykę w zakresie ochrony środowiska. Może ono objąć refinansowanie kosztów usunięcia lub tylko transportu i utylizacji azbestu. Wysokość refundacji pokrywać może 25%, 50% lub nawet 100%, w zależności od rodzaju podmiotu ubiegającego się o dofinansowanie.

W maju 2002 r. Rada Ministrów przyjęła "Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski". Realizacja programu założona jest na lata 2003 – 2032, głównie z uwagi na trzydziestoletnią trwałość płyt azbestowo – cementowych i innych wyrobów zawierających azbest stosowanych w budownictwie, duże koszty usuwania wyrobów, których ilość szacowana jest na ponad 15 milionów ton.

Gmina Kcynia dokonała inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowała gminny program usuwania azbestu podjęty Uchwałą Nr IX/67/2011 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 26 maja 2011 r. W ramach obowiązujących programów (krajowego i gminnego) gmina

Kcynia pozyskuje dla swoich mieszkańców dofinansowanie do utylizacji lub demontażu i utylizacji odpadów azbestowych. W kolejnych latach gmina Kcynia zakłada dalsze pozyskiwanie z możliwych dostępnych źródeł finansowania (głównie WFOŚiGW oraz NFOŚiGW) środków na utylizację azbestu oraz w miarę możliwości na działania związane z aktualizacją inwentaryzacji wyrobów azbestowych na terenie gminy oraz na działania edukacyjne w tym zakresie.

1.2.7. Rekultywacja cieków wodnych i zbiorników

Pod pojęciem rekultywacji wód powierzchniowych rozumie się generalnie ekologiczno - inżynierskie podejście, mające na celu odnowę zdegradowanego środowiska wodnego. Podstawowe aspekty dotyczą skażenia chemicznego wód i osadów, bilansu tlenowego, bilansu środków odżywczych, obecności organizmów żywych w postaci flory i fauny oraz inżynierskich elementów regulacji przepływu w formie pożądaných głębokości, prędkości, zabezpieczeń przeciwerozrywnych itp.

Najbardziej zdegradowane rzeki są niczym innym tylko płynącym ściekiem kanalizacyjnym, a także służą jako wysypiska śmieci.

W ramach działania planuje się odnowę stawów w szczególności na terenie niektórych sołectw. Podjęte działania połączone zostaną z utworzeniem centrów rekreacyjnych wokół rekultywowanych zbiorników wodnych. Tym samym stworzone zostaną dogodne warunki m.in. dla pasjonatów wędkarstwa.

1.2.8. Wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gminie Kcynia

Wstępując do Unii Europejskiej, Polska zobowiązała się do inwestycji w odnawialne źródła energii. Rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii elektrycznej i ciepła z odnawialnych źródeł energii z 30 maja 2003 r. oraz rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych z 20 grudnia 2004 r. oraz Prawo Energetyczne (w brzmieniu z 11 stycznia 2005 r.) stworzyły dobrą podstawę do tego, by energetyka wiatrowa mogła się rzeczywiście rozwijać także i w Polsce

Wykorzystanie energii odnawialnej w danym regionie może być prowadzone w oparciu o inwestycje prowadzone przez inwestorów prywatnych zainteresowanych rozwojem przedsięwzięć komercyjnych, lub przez samorządy realizujące inwestycje, modernizacje lub także prowadzące działania komercyjne. W przypadku samorządów dynamika inwestycji zależy od ich aktywnej postawy. Ponadto działania zmierzające do wykorzystania

odnawialnych źródeł energii powinny być, ze względu na rozproszony charakter tych źródeł, zaplanowane i skoordynowane z innymi planami rozwojowymi gminy.

Podstawowym elementem założeń muszą więc być analizy dotyczące możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii w odniesieniu do konkretnych zasobów istniejących na danym terenie. Przeprowadzenie tego rodzaju analiz pozwala na zaplanowanie rozwoju technologii opartych na zasobach odnawialnych, jak np. budowa elektrowni wiatrowej, biorafinerii, korzystanie ze źródeł geotermalnych, czy też wykorzystywanie biomasy. Realizacja tak przygotowanych kierunków działań przyniesie gminie i jej mieszkańcom wymierne korzyści. Będą to korzyści środowiskowe, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców oraz stanu ich zdrowia. Znaczące korzyści ekonomiczne obejmą oszczędności mieszkańców, dzięki zmniejszeniu się strat i zużycia energii. Do korzyści społecznych można zaliczyć stworzenie dodatkowych miejsc pracy (zatrudnienie pośrednie i bezpośrednie) dzięki realizacji inwestycji siłami lokalnymi i w oparciu o lokalnie dostępne źródła energii, następnie zagospodarowanie nieużytków, terenów zdegradowanych i obszarów odlogowanych i nie przynoszących dochodów właścicielom z powodu ich małej wartości rolniczej.

Gmina Kcynia będzie dążyć w swej lokalnej polityce, do stworzenia jak najdogodniejszych warunków wszystkim podmiotom, zainteresowanym w inwestycje energooszczędne i w odnawialne źródła energii.

Trzeba jednak zaznaczyć, iż ze względu na niebezpieczeństwo znacznej ingerencji w środowisko naturalne wszystkie inwestycje w obszarze wykorzystania energii odnawialnej muszą być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na środowisko.

1.2.9. Kształtowanie postaw ekologicznych

Edukacja ekologiczna odgrywa bardzo ważną rolę w kształtowaniu świadomości prośrodowiskowej. Gmina Kcynia kieruje swoje działania w zakresie edukacji ekologicznej zarówno do uczniów szkół wszystkich szczebli, przedszkoli oraz innych grup zorganizowanych typu: koła zainteresowań, koła krajoznawcze, turystyczne, a także do dorosłych mieszkańców gminy Kcynia. Edukacja ma za zadanie wykształcić nowe spojrzenie na środowisko i jego walory oraz nauczyć jak chronić przyrodę i racjonalnie korzystać z jej dóbr.

Jednym z głównych działań podejmowanych przez gminę Kcynia jest rozwijanie i wspieranie szkolnych form edukacji, a także wspieranie aktywności różnych organizacji i grup społecznych poprzez zapewnienie im dostępu do materiałów i danych źródłowych, pomoc merytoryczną, konsultacje i współpracę. Wzorem lat poprzednich gmina Kcynia przewiduje realizację działań proekologicznych z zakresu ochrony środowiska poprzez organizowanie w szkołach przedstawień o tematyce związanej z segregacją śmieci, przeprowadzanie corocznie akcji pn. „Sprzątanie świata”, organizowanie szkoleń i konsultacji z zakresu

gospodarki śmieciowej, gospodarki ściekowej, programu usuwania azbestu, współpracę z innymi instytucjami w zakresie ochrony środowiska.

Priorytetem w zakresie edukacji ekologicznej jest wykształcenie świadomości ekologicznej u przeważającej części społeczeństwa gminy Kcynia i przekonanie mieszkańców o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej. Cel ten osiągnie się przez intensyfikację aktualnych działań w zakresie edukacji ekologicznej, eliminowanie działań mało efektywnych i poszerzenie sposobów edukowania o nowe formy.

1.2.10. Zadrzewienia w gminie Kcynia

Gmina Kcynia wzorem lat ubiegłych przystąpi do realizacji przedsięwzięcia polegającego na zadrzewieniu terenów gminy. Celem tego zadania jest konieczność zwrócenia uwagi społeczeństwu na potrzebę zachowania zrównoważonego środowiska rolniczego, w szczególności na konieczność ochrony zadrzewień, alei i lasów, które są naturalnym dziedzictwem naszego terenu. W tym celu gmina Kcynia planuje zakup drzewek i krzewów w ilości ok. 300 sztuk rocznie, a następnie ich wysadzenie. Zadanie realizowane będzie na terenach pozbawionych zakrzewień i zadrzewień z powodu ich naturalnego ubytku. Miejscami realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia będą drogi gminne, parki, tereny gminne (tj. tereny przyszkolne, świetlice wiejskie, działki gminne, place zabaw) oraz teren miasta Kcynia. Na realizację wyżej wymienionego zadania gmina Kcynia przeznaczy środki własne oraz środki finansowe uzyskiwane w formie dotacji na dofinansowanie zadrzewień z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Realizacja przedsięwzięcia polegającego na zadrzewieniu gminy Kcynia wpłynie na walory przyrodnicze, krajobrazowe i turystyczne, przyczyniając się tym samym do poprawy całego ekosystemu. Rozmieszczone równomiernie w krajobrazie zadrzewienia przeciwdziałają będą erozji wietrznej i wodnej, przez co poprawią bilans wodny i wietrzny oraz klimat lokalny. W dłuższej perspektywie czasowej zadrzewienia nie tylko poprawią wygląd otoczenia, ale i stworzą ostoję dla zwierząt i ptaków.

1.2.11. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach rozproszonych.

Na terenie gminy Kcynia gdzie zabudowa jest rozproszona nie jest uzasadniona ekonomicznie budowa sieci kanalizacyjnej. Na terenach tych powstają przydomowe oczyszczalnie ścieków. Mieszkańcy gminy finansują budowę przydomowych oczyszczalni głównie z własnych środków. Jednakże gmina Kcynia jest zainteresowana przystąpieniem do programu priorytetowego w zakresie dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków oraz

lokalnych oczyszczalni ścieków z WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, jeżeli takie programy zostaną uruchomione. Obecnie na terenie gminy wybudowanych jest 35 przydomowych oczyszczalni ścieków. Po uruchomieniu dofinansowania, gmina Kcynia planuje sukcesywnie pozyskiwać dla swoich mieszkańców środki i realizować tę politykę w kolejnych latach w miarę posiadanych środków finansowych.

TABELA 76. WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 1 TWORZENIE I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY

Lp.*	Działanie	Okres realizacji	Monitoring			
			Wskaźnik realizacji celu	Jednostka miary	Ilość	Źródło danych
1.1.1.	Przebudowa dróg na terenie miasta i gminy Kcynia	2016-2023	Długość przebudowanych dróg gminnych	km	8	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni
1.1.2.	Budowa i przebudowa chodników	2016 - 2023	Powierzchnia wybudowanych i przebudowanych chodników	tys. m ²	4	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni
1.1.3.	Budowa ścieżek rowerowych	2016-2023	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych	km	10	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni
1.1.4.	Budowa i modernizacja oświetlenia	2016 - 2023	Ilość nowych i zmodernizowanych punktów świetlnych	szt.	100	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni
1.1.5.	Budowa parkingów	2016 - 2023	Powierzchnia wybudowanych parkingów	tys. m ²	1,5	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni
1.1.6	Budowa obwodnicy dla miasta Kcynia	2016 - 2023	Opracowanie dokumentacji projektowej	komplet	1	Dokumentacja techniczna w UM w Kcyni
1.1.7	Budowa ronda w Kcyni	2016 - 2018	Opracowanie dokumentacji technicznej	szt.	1	Dokumentacja techniczna w UM w Kcyni
1.2.1	Budowa kanalizacji sanitarnej	2016 - 2019	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	1,7	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni
1.2.2	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kcyni	2017 - 2019	Liczba rozbudowanych oczyszczalni ścieków	szt.	1	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni
1.2.3	Budowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej	2016 - 2023	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km	3	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni/ZGKiM
1.2.4	Dalsza modernizacja systemu gospodarcowania odpadami komunalnymi	2016 - 2023	Liczba przeprowadzonych akcji tematycznych	szt.	8	Sprawozdania z realizacji zadań w UM w Kcyni

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

1.2.5	Kompleksowa termomodernizacja budynków	2016 - 2019	Liczba budynków objęta termomodernizacją	szt.	8	Dokumentacja odbiorowa w UM w Kcyni
1.2.6	Program usuwania azbestu	2016 - 2023	Ilość usuniętego azbestu	tona	400	Sprawozdanie z realizacji zadań w UM w Kcyni
1.2.7	Rekultywacja cieków wodnych i zbiorników	2016 - 2023	Liczba zrekultywowanych cieków wodnych i zbiorników	szt.	8	Dokumentacja odbiorowa w UM w Kcyni
1.2.8	Wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gminie Kcynia	2016 - 2023	Liczba zainstalowanych źródeł energii odnawialnej (przy pomocy środków gminnych lub środków pozyskanych przez gminę)	szt.	2	Dokumentacja odbiorowa w UM w Kcyni
1.2.9	Kształtowanie postaw ekologicznych	2016 - 2023	Liczba przeprowadzonych akcji tematycznych	szt.	8	Sprawozdanie z realizacji zadań w UM w Kcyni
1.2.10	Zadrzewienia w gminie Kcynia	2016 - 2023	Liczba posadzonych drzew	szt.	2000	Sprawozdanie z realizacji zadań w UM w Kcyni
1.2.11	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach rozproszonych	2016 - 2023	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (przy pomocy środków gminnych lub środków pozyskanych przez gminę)	szt.	40	Dokumentacja odbiorowa/techniczna w UM w Kcyni

*Lp. odpowiada numerom poszczególnych działań.

Cel strategiczny 2**Rozwój i promocja przedsiębiorczości oraz tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej**

Zaspokojenie podstawowych potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej jest najważniejszym oczekiwaniem mieszkańców pod adresem władz gminy. Na obecnym poziomie rozwoju cywilizacyjnego powyższe potrzeby są jednak w dużej mierze zaspokajane i coraz częściej jest to traktowane jako coś oczywistego. W tej sytuacji nie mniej istotne stają się potrzeby wyższego rzędu, polegające na dostępności tzw. usług społecznych, takich jak: usługi zdrowotne, opieka społeczna, oświata, czy też kultura, sport i rekreacja.

Rozwój gospodarczy jest natomiast podstawowym warunkiem zmniejszania się rozmiarów bezrobocia na terenie gminy, jak również źródłem wzrostu zamożności i podniesienia poziomu życia mieszkańców.

Należy podkreślić, że samorząd lokalny nie dysponuje – zarówno z punktu widzenia uregulowań prawnych, jak i możliwości finansowych – narzędziami bezpośredniego wpływu na gospodarkę. Nie oznacza to jednak, że nie może on pełnić roli strony wspierającej i do pewnego stopnia stymulującej przemianę w gospodarce i na rynku pracy.

W związku z powyższym ten cel uznano za kluczowy i postanowiono, że będzie realizowany w gminie w kooperacji z przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, Powiatowym Urzędem Pracy i innymi podmiotami, które wyrażą wolę współpracy.

Cel operacyjny 2.1 – Intensyfikacja działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości

Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości nie należą do grupy „tradycyjnych” zadań podejmowanych przez samorządy terytorialne. Niemniej dynamicznie zmieniające się otoczenie, postępująca globalizacja, przejawiająca się w zacieraniu granic oraz potrzebie mobilności zarówno w ujęciu społecznym jak i technologicznym, stawia przed nowoczesnymi samorządami ambitne i trudne wyzwania. Dodatkową przeszkodą z jaką muszą zmierzyć się lokalne społeczności w szczególności niewielkich gmin wiejskich i miejsko – wiejskich, do których należy Kcynia, są zaszłości historyczne i bagaż negatywnych doświadczeń epoki Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Próby pobudzania aktywności lokalnych społeczności w sferze gospodarki nie należą do zadań łatwych i szablonowych. Trud trzeba jednak ponieść, aby wzmocnić gospodarczo niewielkie gminy, które borykają się z wieloma problemami, które przynajmniej w pewnej części są wypadkową bierności społecznej. Do głównych w tym obszarze problemów należą patologie, ubóstwo, ucieczki w szczególności młodych i wykształconych jednostek do

większych miast, gdzie możliwości dla nich są o wiele większe, a znalezienie dobrej pracy jest coraz łatwiejsze. Zwłaszcza ten ostatni fakt, jeśli tendencje zostaną utrzymane, stwarza w perspektywie kilkunastu lat poważne zagrożenie, któremu trzeba przeciwdziałać już dziś. W celu zatrzymania mieszkańców w gminie trzeba stworzyć im możliwości rozwoju oraz ukazać perspektywę działania na lokalnym rynku. Można to osiągnąć jedynie poprzez szeroko zakrojone działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, których koordynatorem i inicjatorem wobec braku alternatyw (szkół wyższych, centrów biznesu, organizacji przedsiębiorców, itp.) powinien być samorząd.

2.1.1. Stworzenie Punktu Wsparcia Przedsiębiorczości

Utworzenie Gminnego Punktu Wsparcia Przedsiębiorczości stwarza możliwości jednolitego koordynowania wszystkich działań w zakresie celu 2.1. Zadaniem Punktu powinno być stymulowanie działań w kierunku rozwoju przedsiębiorczości wśród szeroko rozumianej miejscowej społeczności (bezrobotnych, rolników, rodzin rolników, młodzieży, osób pragnących rozpocząć prowadzenie własnej działalności gospodarczej). Zainteresowani powinni w PWP uzyskać informację odnośnie wszystkich aspektów podejmowania działalności gospodarczej, bezrobotni docelowo powinni mieć możliwość dostępu do materiałów na temat rynku pracy, a także otrzymać pomoc w przygotowaniu dokumentów w związku z ewentualnym aplikowaniem o pracę. Centrum mogłoby także pełnić rolę pośrednika między osobami bez pracy, a Powiatowym Urzędem Pracy odnośnie organizowanych szkoleń i innych inicjatyw. Samo także powinno podejmować działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości (organizacja szkoleń, konferencji, wydawanie ulotek, poradników, badania potrzeb lokalnego rynku pracy oraz możliwości prowadzenia własnej działalności, itp.).

W obszarze działań PWP powinny się również znaleźć zadania z zakresu badania potrzeb już działających przedsiębiorstw i w konsekwencji zacieśniania współpracy między samorządem, a sferą gospodarczą i pozarządową. Powstanie PWP wzmocniłoby, a w zasadzie zainicjowałoby, dziś praktycznie nieistniejącą w gminie sferę instytucji otoczenia biznesu, bez których nie sposób sobie wyobrazić funkcjonowanie nowoczesnej gospodarki.

2.1.2. Zapewnienie darmowego dostępu do szerokopasmowego Internetu w szczególności na terenach wiejskich

Dynamiczny rozwój Internetu stwarza dla ludności olbrzymie możliwości rozwoju. Sieć nie tylko ułatwia działalność gospodarczą, ale także wpływa znacząco na proces samokształcenia i to zarówno dla młodzieży szkolnej jak i dla starszych mieszkańców wsi. Powszechny dostęp do Internetu jest szansą na rzeczywiste wyrównywanie różnic między obszarami wiejskimi,

a miastem. Z tego też względu umożliwienie osobom, które, z różnych przyczyn, nie dysponują własnym łączem, korzystania z Internetu, powinno być jednym z głównych zadań dla samorządu. Zadanie to może zostać zrealizowane m.in. poprzez instalację komputerów z dostępem do sieci w wiejskich świetlicach.

2.1.3. Wspieranie działań promocyjnych i marketingowych lokalnych przedsiębiorstw

Nowoczesny marketing jest jedną z podstaw sukcesu w biznesie. Każdy rozwijający się przedsiębiorca musi myśleć o promocji swej firmy, wytwarzanych wyrobów, czy świadczonych usług. Wzmacnianie zaś pozycji przedsiębiorców jest zadaniem korzystnym wobec ich pozytywnego wpływu na gminę, z punktu widzenia samorządu.

Jednym z działań jakie samorząd może podjąć w celu zacieśnienia współpracy i wzmocnienia pozycji przedsiębiorców jest wzajemne wsparcie działań promocyjnych. Korzystne rezultaty może przynieść zamieszczanie informacji w materiałach promocyjnych gminy, czy wspólne uczestnictwo w przedsięwzięciach zewnętrznych: konferencjach, targach, itp.

Cel operacyjny 2.2 – Tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej

Rozwój każdej społeczności jest w zasadzie w dużej mierze tożsamy z rozwojem gospodarczym. Ten natomiast jest możliwy w przypadku stworzenia dla osób chcących zainwestować kapitał warunków konkurencyjnych w stosunku do innych obszarów. Mniejsze gminy mają w tym zakresie sporo atutów jak m.in. tańsze grunty, niższe podatki, tańszą siłę roboczą itp. Bazując na tych zaletach można opracować ofertę, która w perspektywie przyciągnie kapitał i ożywi lokalną gospodarkę.

2.2.1. Opracowanie jednolitej, kompleksowej oferty inwestycyjnej i jej promocja

Opracowanie jednolitej i kompleksowej oferty inwestycyjnej powinno być zadaniem priorytetowym dla każdego samorządu. W celu osiągnięcia wymiernych efektów konieczny jest wysiłek nad opracowaniem rozwiązań korzystnych przede wszystkim, choć nie wyłącznie, dla nowych inwestorów. Należy przyjąć konkretne ustalenia co do ulg, zwolnień z podatków, czy preferencyjnych warunków zakupu i dzierżawy ziemi.

W parze z powyższymi działaniami musi iść promocja przyjmowanych rozwiązań skierowana bezpośrednio i pośrednio poprzez organizacje branżowe do przedsiębiorców.

2.2.2. Przygotowanie terenów pod inwestycje (zbrojenie, wytyczanie nowych terenów), opracowywanie dokumentacji planistycznej

W celu zwiększenia atrakcyjności i zainteresowania gminą Kcynia, konieczne jest systematyczne wyznaczanie nowych terenów pod inwestycje. Istotnym elementem jest tu przemyślana oferta inwestycyjna prezentująca gotowe rozwiązania dla osób poszukujących terenów pod różnego rodzaju inwestycje. Gotowe grunty z uregulowaną sytuacją własnościową, przygotowane pod względem infrastrukturalnym są bowiem istotnym czynnikiem atrakcyjności danej jednostki samorządowej. Zasadniczym celem realizacji niniejszego projektu jest walka z bezrobociem w gminie. Wzrost liczby nowych inwestycji powinien także przełożyć się pozytywnie na dochody budżetu gminy, uzyskiwane zarówno z podatków lokalnych, jak i udziałów samorządu w podatkach budżetu państwa: PIT oraz CIT. Jednymi z ciekawszych obszarów na terenie gminy, mogącymi zostać przeznaczone na powyższy cel, będą miejsca przy planowanej obwodnicy miasta.

2.2.3. Inkubator Przedsiębiorczości w Kcyni – Wiejski Inkubator Przedsiębiorczości

Projekt dotyczy udostępnienia budynku z pomieszczeniami przeznaczonymi na wynajem pod prowadzoną działalność dla „raczkujących” firm, których nie stać na budowę czy wynajem drogich powierzchni handlowych. Inkubator zapewni m.in.: infrastrukturę komunikacyjną, dostęp do faksu, kserokopiarki, komputera, darmowy parking, możliwość skorzystania z usług doradczych w rozpoczynaniu prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Oferta inkubatora mogłaby obejmować między innymi:

- usługi konsultingowe (doradztwo ekonomiczne, prawne, księgowe),
- usługi szkoleniowe i warsztaty przedsiębiorczości (organizowanie szkoleń i warsztatów z zakresu tworzenia i zarządzania własną firmą,),
- usługi biurowe - dostęp do Internetu, możliwość korzystania z faxu, ksero, komputera, skanera, rzutnika, projektora multimedialnego,
- pomoc w stworzeniu materiałów reklamowo – promocyjnych oraz własnej strony internetowej,
- pomoc w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych,
- organizowanie i prowadzenie wymiany doświadczeń, promocji, praktyk zawodowych w zakresie rozwoju przedsiębiorczości,
- najem pomieszczeń po preferencyjnych cenach za 1m² w zależności od kategorii wynajmującego i okresu pobytu danej firmy w Inkubatorze,
- najem sali konferencyjno – szkoleniowej.

Z założenia firmy pozostawać będą w Inkubatorze po opieką prawną – doradcą do chwili, kiedy będą zdolne samodzielnie rozwijać się dalej na lokalnym rynku.

2.2.4. Budowa targowiska miejskiego w Kcyni

Utworzenie targowiska miejskiego ma na celu rozwiązanie problemu „handlu w bramach” oraz stymulację drobnej przedsiębiorczości. Inwestycja przyniesie szereg korzyści zarówno dla sprzedawców, jak i kupujących:

- dla mieszkańców będzie to przywrócenie możliwości dokonywania zakupów bezpośrednio od producenta, co winno przynieść im oszczędności,
- umożliwi zebranie wszystkich handlujących w jednym, specjalnie przygotowanym do tego celu miejscu;
- poprawi warunki higieniczne – bytowe sprzedających poprzez zapewnienie dostępu do mediów;
- rozwiąże kwestie formalno – prawne;
- korzyści odczują m.in. rolnicy, którzy będą mogli sprzedawać swoje towary;

TABELA 77. WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 2 ROZWÓJ I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ TWORZENIE KORZYSTNYCH WARUNKÓW DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Lp.*	Działanie	Okres realizacji	Monitoring			
			Wskaźnik realizacji celu	Jednostka miary	Ilość	Źródło danych
2.1.1	Stworzenie Punktu wsparcia przedsiębiorczości	2016 - 2023	Liczba utworzonych punktów wsparcia przedsiębiorczości	szt.	1	
2.1.2	Zapewnienie darmowego dostępu do szerokopasmowego Internetu w szczególności na terenach wiejskich	2016 - 2023	Liczba punktów z darmowym dostępem do Internetu	szt.	3	Ewidencja środków trwałych UM Kcynia
2.1.3	Wspieranie działań promocyjnych i marketingowych lokalnych przedsiębiorstw	2016 - 2023	Liczba ofert lokalnych przedsiębiorstw promowanych na stronie gminnej	szt.	5	Internetowa strona gminy – www.kcynia.pl
2.2.1	Opracowanie jednolitej, kompleksowej oferty inwestycyjnej i jej promocja	2016 - 2023	Liczba opracowanych ofert inwestycyjnych	szt.	1	Internetowa strona gminy – www.kcynia.pl
2.2.2.	Przygotowanie terenów pod inwestycję (zbrojenie, wytyczanie nowych terenów), opracowywanie dokumentacji planistycznej	2016 - 2023	Powierzchnia terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod inwestycje w istniejących i nowo opracowanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	ha	3	Dokumentacja techniczna UM Kcynia, Uchwały Rady Miejskiej w Kcyni
2.2.3	Inkubator Przedsiębiorczości w Kcyni – Wiejski Inkubator Przedsiębiorczości	2016 - 2023	Liczba utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości	szt.	1	Uchwała Rady Miejskiej w Kcyni/ Statut
2.2.4	Budowa targowiska miejskiego w Kcyni	2016 - 2018	Liczba utworzonych targowisk miejskich	szt.	1	Dokumenty odbiorowe w UM Kcynia

*Lp. odpowiada numerom poszczególnych działań.

Cel strategiczny 3**Wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców poprzez pielęgnowanie tradycji, rozwój kultury i pobudzanie aktywności społecznej**

Wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców jest kapitałem, którego nie sposób przecenić. Oparcie tego kapitału na tradycji oraz kulturze Ziemi Pałuckiej, która bez wątpienia należy do jednych z najciekawszych i najpiękniejszych w państwie polskim, jest działaniem pożądanym. Należy podkreślić, że kultura w której wyrosli mieszkańcy gminy Kcynia należy do rdzennie polskich i także z tego powodu zasługuje na szczególną pielęgnację.

Poprzez odniesienie polityki samorządu do szeroko rozumianej historii można osiągnąć korzystne rezultaty. Istotne jest aby działać w kierunku aktywizacji miejscowej wspólnoty w zakresie działań zmierzających do podniesienia standardów życia. Społeczeństwo często nie zdaje sobie sprawy, iż własnymi siłami, może rozwiązać znaczną część codziennych problemów.

Cel operacyjny 3.1 Umocnienie tradycji gminy Kcynia oparte na dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym

Tradycja jest fundamentem narodów. W ujęciu szerszym można ją odnieść do państw, w węższym do lokalnych społeczności. Umocnienie tradycji gminy Kcynia i co ważniejsze zaangażowanie ludności w jej kultywowanie jest w dzisiejszym świecie, w którym zacierają się granice, a mobilność mieszkańców jest niezwykle wysoka, bez wątpienia zadaniem bardzo trudnym.

Działania podejmowane w tym kierunku mogą posłużyć przede wszystkim integracji mieszkańców, promocji gminy, poprawie sytuacji materialnej osób, które zaangażują się w produkcję lokalnych wyrobów. W szerszym ujęciu pielęgnowanie tradycji ma realne szanse przysłużyć się wytworzeniu „marki Kcyni”, która dzięki swej rozpoznawalności będzie procentować w przyszłości.

3.1.1. Utworzenie Muzeum Ziemi Pałuckiej

Gmina Kcynia uważana jest za centrum kultury pałuckiej, m.in. za sprawą znanych i cenionych twórców pałuckich wywodzących się z tego terenu. Pracowali tu i pracują m.in. Klara Prillowa, Stefan Boguszyński, Piotr Woliński. W gminie od pokoleń wykonuje się tradycyjne: ozdoby żniwne – „plotki” (Józefa Kondys i inni), ozdoby wnętrz – „pajaki” (Łucja Wojtkowiak), bukiety

kwiatowe i „rózgi” (Anna Doberstain), „kropidła” pałuckie (Władysława Gąsiorowska), ptaki z misternie rozszczepianymi skrzydłami (Józef Stachura). Działa tu Zespół Regionalny PAŁUKI. Sztuka rzeźbienia, haftowania, muzykowania i tańczenia jest przekazywana z pokolenia na pokolenie. Bogate zbiory pałuckiej spuścizny są obecnie gromadzone i przechowywane w GCKiB w Kcyni. Jednak z uwagi na ich wartość historyczną powinny być udostępniane szerokim kręgom odbiorców – nie tylko z samej gminy. Stąd zamysł powołania Muzeum Ziemi Pałuckiej. Muzeum, które powinno gromadzić, konserwować, opracowywać i udostępniać dobra kultury z terenu, ale także prowadzi działalność oświatową opierając się na zbiorach własnych, jak i prezentując wystawy czasowe, o różnorodnej tematyce, wypożyczane z innych muzeów, instytucji, stowarzyszeń i osób prywatnych, jak również prowadzić szeroką działalność oświatową: lekcje muzealne, pokazy konkursy, odczyty, koncerty.

3.1.2. Utworzenie sali audytoryjno-widowiskowej

Utworzenie sali w budynku po byłym kinie umożliwi realizację zadań statutowych GCKiB. Wskazany w diagnozie problem z rozwijaniem działalności kół zainteresowań, wynikający z niedostatecznej ilości pomieszczeń w Gminnym Centrum Kultury i Biblioteki zostanie rozwiązany dzięki przebudowie/adaptacji sali audytoryjno-widowiskowej. Obiekt będzie też miejscem wykorzystywanym na występy Orkiestry Dętej przy OSP w Kcyni oraz wykłady Uniwersytetu III Wieku. Stworzy on także przestrzeń do organizacji wystaw, eventów, koncertów, prelekcji oraz uroczystych sesji samorządu. Sala audytoryjno-widowiskowa będzie także przeznaczona na spotkania mieszkańców, w tym grup nieformalnych oraz organizacji pozarządowych. Docelowo planuje się utworzenie przy niej punktu informacji turystycznej.

3.1.3. Renowacja obiektów kulturowych, w szczególności tych wpisanych do rejestru zabytków

Gmina Kcynia może się poszczycić bogatym katalogiem zabytków i obiektów wpisanych na listę wojewódzkiego konserwatora zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków. Większość z nich wymaga jednak konserwacji, odnowy z uwagi na zły stan zachowania. Remonty zabytków wiążą się z dużymi nakładami finansowymi, a co za tym idzie z koniecznością pozyskania zewnętrznych środków finansowych przez osoby i instytucje władające nimi.

W ramach priorytetu zrealizowane powinny zostać następujące zadania: ochrona, renowacja, konserwacja, odnowa, monitoring m.in.: dworków, miejsc pamięci, cmentarzy, kościołów, młyna, obiektów z czasów wojen.

3.1.4. Rewitalizacja terenów zielonych

Rewitalizacja terenów zielonych w Kcyni, m.in. parków miejskich, poprzez zagospodarowanie zaniedbanych przestrzeni nada miastu nowy charakter i estetykę, co wpłynie na jakość życia. Zwiększająca się liczba mieszkańców w starszym wieku determinuje konieczność stworzenia miejsc odpowiednich do rekreacji i wypoczynku na świeżym powietrzu. W ramach rewitalizacji parku położonego przy ul. 22 Stycznia można utworzyć stałe miejsca do gier planszowych (szachy, warcaby) oraz karcianych (np. brydż) oraz siłownię plenerowe.

Cel operacyjny 3.2 Wykreowanie nowych atrakcji i przedsięwzięć kulturalnych, które będą znakiem firmowym miasta

Niezwykle istotne z punktu widzenia dziedzictwa historyczno – kulturalnego gminy Kcynia, jest promowanie nowych atrakcji i przedsięwzięć kulturalnych, które byłyby znakiem firmowym miasta.

3.2.1. Kreowanie i promowanie imprez kulturalnych, muzycznych i festiwali

W ramach działania planuje się zorganizowanie szeregu imprez kulturalno – rozrywkowych, które na stałe wpiszą się nie tylko w kalendarz gminy, ale i całego regionu. Przedsięwzięć, które pozwolą na szerokie prezentowanie lokalnych osiągnięć i walorów.

3.2.2. Opracowanie tematycznych tras turystycznych (m.in. szlak rowerowy)

Gmina Kcynia może się poszczycić nie tylko czystymi, pięknymi terenami zielonymi, ale atrakcjami w postaci zabytków (dworki, kościoły, inne budynki i budowle) oraz sporą ilością pomników przyrody. Stąd pomysł na realizację szlaku rowerowo – pieszego (w zamierzeniach również konnego) po gminie. Szlak rowerowy o zasięgu powiatowym, przebiegający również przez naszą gminę, o długości ok. 70 km (trasa rozpoczyna się w gminie Nakło: Paterek – Rozwarzyn – Polichno – Józefowo – Paulina – Kowalewko - Folwark – Weronika – Piotrowo – Kowalewko – Ludwikowo – Ludwikowo (Śluza) - Mieczkowo – Smogulecka Wieś – Chwaliszewo – Iwno – Gromadno – Wzgórze Chełmianki 161,9 m npm – Piekietko – Studzienki – Polichno – Paterek) zaprojektowany został w ramach działania pn. „Młodzi przecierają szlaki” realizowanego przez *Fundację Partnerstwo dla Krajny i Pałuk* z środków pilotażowego Programu Operacyjnego „Leader +”.

Na trasie szlaku znajdują się obiekty dziedzictwa kulturowego, pomniki przyrody i inne atrakcyjne miejsca gminy Kcynia. Szlak znajdzie swoje odzwierciedlenie na specjalnie utworzonej, interaktywnej stronie internetowej. pojawiają się tam także cenne informacje o możliwości noclegu w gospodarstwach agroturystycznych, zakupu produktów regionalnych (takich jak: miód, przetwory owocowo – warzywne, wyroby z wikliny, itd.). Działania w ramach priorytetu zmierzają będą do tworzenia kolejnych szlaków rowerowych oraz ich promocji, jak również urozmaicenia oferty noclegowej, gastronomicznej i listy atrakcji na szlaku.

Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie atrakcyjności gminy Kcynia dla mieszkańców i turystów

Zwiększaniu atrakcyjności gminy służyć będzie szereg działań przewidzianych do realizacji w pozostałych priorytetach. Będą to m.in. utworzenie szlaków turystycznych (rowerowych, pieszych, konnych), utworzenie Muzeum Ziemi Pałuckiej, organizacja dużych imprez masowych o charakterze kulturalno – rozrywkowym, utworzenie zalewu w m. Smogulecka Wieś, zagospodarowanie terenów nadnoteckich (przystań kajakowa, miejsca odpoczynku i rekreacji), promocja lokalnych twórców ludowych (m.in. p. Piotr Woliński), ludzi wywodzących się z naszej gminy (prof. Jan Czochrański), produktów lokalnych. W ramach zwiększania atrakcyjności gminy dla jej mieszkańców przewidziano ponadto poprawę warunków życia poprzez budowę centrów rekreacji (place zabaw w sołectwach, rewitalizacja parku przy ul. 22 Stycznia), rewitalizację terenów zdegradowanych, doposażenie świetlic wiejskich, rozbudowę boisk. W szczególności planuje się wykorzystanie naturalnych terenów i wartości przyrodniczych m.in. kompleksu lasów w północnej i zachodniej części gminy, przestrzeni łąk oraz terenów sołectw, takich jak: Sipiory czy Studzienki.

3.3.1. Zagospodarowanie doliny Noteci i wykorzystanie jako atrakcji turystycznej

Dolina Noteci jest największym i najlepiej zachowanym kompleksem dolinowo-bagiennym z dużą różnorodnością świata roślinnego, w tym rzadkich i ginących w skali Europy zbiorowisk roślinnych oraz bogactwem świata zwierzęcego, szczególnie ptactwa wodnego i błotnego. Wysokie walory awifauny, uważanej za najważniejszy wskaźnik zoologiczny, są dowodem wyjątkowej wartości przyrodniczej tego obszaru.

Dolina rzeki Noteci należy do naturalnych zasobów regionu, które w szczególny sposób mogą służyć rozwojowi turystyki wodnej, takiej jak: turystyczne zwiedzanie kabinowymi łodziami i płaskodennymi statkami miejsc widzianych wzdłuż rzeki, kajakarstwo, wioślarstwo. Turystycznymi produktami wspomagającymi turystykę wodną i obecnie tam rozwiniętymi są:

turystyka rowerowa, gospodarstwa agroturystyczne, hippika, której służą wytyczone szlaki konne, żeglarstwo, wędkowanie.

Atrakcyjność doliny podnoszą występujące: park narodowy, sześć rezerwatów przyrody, sześć obszarów chronionego krajobrazu, ponad 200 pomników przyrody. Europejska sieć obszarów chronionych "Natura 2000" obejmuje w dolinie Noteci dwa obszary specjalnej ochrony ptaków oraz projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk. W oparciu o Noteć stworzona zostanie baza rekreacyjno – wypoczynkowa dla rekreacji konnej, rowerowej i pieszej. Planuje się wykorzystanie terenów na ścieżki piesze dla turystów. Sama Noteć wykorzystana zostanie jako szlak wodny do rekreacji sprzętem takim jak np.: kajaki. W tym celu planowane jest wybudowanie przystani żeglarsko – kajakowej wraz z podstawową infrastrukturą: polem namiotowym i parkingiem, w okolicy śluży Gromadno.

Planuje się również utworzenie tzw. „chat grzybowych”, przy wykorzystaniu bogatego runa w kompleksie leśnym.

3.3.2. Stworzenie warunków do organizacji imprez sportowych

Imprezy sportowe w szczególności o charakterze masowym charakteryzują się szeregiem istotnych zalet. Zaliczyć do nich należy integrację mieszkańców, promocję zdrowego stylu życia oraz promocję samej gminy w szerszych kręgach.

W celu wykorzystania możliwości jakie daje sport należy podjąć kroki w celu organizacji imprez i brania udziału w ogólnopolskich inicjatywach. Dobrą do tego okazją są dni Kcyni kiedy to występuje naturalna szansa wkomponowania w cykl imprez większych zawodów sportowych. Mogłyby one objąć swą tematyką nie tylko lekką atletykę ale także sporty zespołowe. Te ostatnie są szczególnie uzasadnione w kontekście istniejącej na terenie gminy infrastruktury sportowej (hale, boiska).

3.3.3. Poprawa infrastruktury turystycznej (w tym baza noclegowa, gastronomiczna)

Rozwój turystyki musi iść w parze z tworzeniem nowej i modernizacją istniejącej infrastruktury. W planach znajduje się m.in. wykorzystanie rzeki Noteci, w szczególności w okolicach śluży w Gromadnie, gdzie istnieją doskonałe warunki na zagospodarowanie terenu na cele wędkarskie.

Gmina powinna również wspierać tworzenie szlaków i ich uporządkowanie poprzez instalację drobnej infrastruktury – ławki, miejsca piknikowe, widokowe itp.

W przedmiocie bazy noclegowej i gastronomicznej samorząd ma ograniczone możliwości prawne i finansowe. Może jednak stymulować rozwój w tym kierunku, głównie poprzez

popularyzację agroturystyki, promocję walorów kulturalnych i przyrodniczych, czy wsparcie inicjatyw na rzecz produktów lokalnych.

Cel operacyjny 3.4. Aktywizacja społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych

Dobrze zorganizowany dialog ze społecznościami lokalnymi powinien na stałe wpisać się w życie miasta. Opracowane zostaną plany współpracy organizacji pozarządowych z instytucjami miejskimi. Gmina ma zamiar wspierać działania lokalnych stowarzyszeń oraz ich tworzenie. W możliwie szerokim zakresie rozwijać się będzie współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz innymi związkami nieformalnymi i kościołem. Działania gminy polegać będą również na jak najszerszym włączaniu tego sektora do organizacji życia kulturalnego lokalnej społeczności.

3.4.1. Rozwijanie współpracy ze społecznościami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi

W ramach działania określone zostaną szczegółowo potrzeby, które mogą być zaspokajane z udziałem społeczności lokalnych. Planowane jest uruchomienie systemu informacji internetowej o programach planowanych przez miasto i możliwych do realizacji przez społeczności lokalne i organizacje pozarządowe. Aktywizacja lokalnych środowisk będzie miała znaczenie także na etapie decyzyjnym, tak aby wzbudzić poczucie współodpowiedzialności za rozwój oraz dobrobyt Gminy i jej mieszkańców.

Gmina, w miarę możliwości finansowych, będzie organizować konkursy grantowe w różnych dziedzinach:

- ochrona zdrowia, rehabilitacja;
- oświata, edukacja, wychowanie;
- pomoc społeczna, samopomoc;
- prawa obywatelskie, prawa człowieka;
- bezpieczeństwo;
- ochrona środowiska, ekologia;
- rozwój gospodarczy;
- kultura, sztuka;
- sport, turystyka i rekreacja;
- aktywności obywatelskie.

W ramach współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi planuje się m.in. następujące formy wsparcia:

- dofinansowanie programów w formie dotacji;

- małe dotacje;
- udostępnienie lokalu na spotkania;
- konsultacje i szkolenia;
- promocje działalności w mediach;
- pomoc w pozyskiwaniu środków z innych źródeł;
- współdziałanie w nawiązywaniu kontaktów międzygminnych;
- współpraca przy realizacji zadań wynikających ze Strategii Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023.

3.4.2. Stworzenie warunków do przekazywania niektórych zadań gminy społecznościom lokalnym i organizacjom pozarządowym

Dobre funkcjonowanie organizacji pozarządowych sprzyja tworzeniu więzi społecznych oraz pozwala na istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji niektórych zadań. Działalność organizacji pozarządowych umożliwia bowiem efektywniejsze zaspokajanie potrzeb konkretnych grup mieszkańców dzięki dobremu rozpoznaniu tych potrzeb. Działania gminy opierać się będą na określeniu potrzeb, które mogą być zaspokajane z udziałem społeczności lokalnych. Wiąże się z to bezpośrednio z organizowaniem konkursów ofert i dotowaniem społeczności lokalnych oraz organizacji pozarządowych.

Wśród zadań jakie mogą zostać powierzone przez gminę do realizacji przez sektor NGO, szczególną rolę odgrywają te z zakresu kultury, oświaty oraz sportu, jak również z obszarów: pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, podtrzymania tradycji narodowej, promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, ekologii i ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, promocji zdrowia oraz przeciwdziałania patologiom społecznym, upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działania wspomagające rozwój demokracji, działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami, promocji i organizacji wolontariatu.

W ramach celu zakłada się w szczególności budowę systemu informacji internetowej o programach planowanych przez gminę i możliwych do realizacji przez społeczności lokalne i organizacje pozarządowe, jak również analizowanie możliwości przekazywania nowych zadań organizacjom pozarządowym w zależności od profilu działalności organizacji już działających, jak i nowotworzonych.

TABELA 78. WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 3 WZMOCNIENIE POZUCIA TOŻSAMOŚCI MIESZKAŃCÓW POPRZECZ PIELĘGNOWANIE TRADYCJI, ROZWÓJ KULTURY I POBUDZANIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ

Lp.*	Działanie	Okres realizacji	Monitoring			
			Wskaźnik realizacji celu	Jednostka miary	Ilość	Źródło danych
3.1.1	Utworzenie Muzeum Ziemi Pałuckiej	2016 - 2023	Muzeum Ziemi Pałuckiej	szt.	1	Pozwolenie na użytkowanie
3.1.2	Utworzenie sali audytoryjno-widowiskowej	2016 - 2023	Sala audytoryjno-widowiskowa	szt.	1	Pozwolenie na użytkowanie
3.1.3	Renowacja obiektów kulturowych, w szczególności tych wpisanych do rejestru zabytków	2016 - 2023	Liczba obiektów kulturowych poddanych zabiegom renowacyjnym	szt.	3	Protokoły odbioru prac
3.1.4	Rewitalizacja terenów zielonych	2016 - 2023	Powierzchnia zrewitalizowanych terenów zielonych	ha	0,5	Dokumentacja odbiorowa w UM Kcynia
3.2.1	Kreowanie i promowanie imprez kulturalnych, muzycznych i festiwalu	2016 - 2023	Liczba zorganizowanych imprez o charakterze kulturalnym	szt.	16	Sprawozdania GCKiB w Kcyni
3.2.2	Opracowanie tematycznych tras turystycznych (m.in. szlak rowerowy)	2016 - 2023	Długość opracowanych, nowych tras turystycznych	km	10	Dokumentacja techniczna/Protokoły odbioru robót
3.3.1	Zagospodarowanie doliny Noteci i wykorzystanie jako atrakcji turystycznej	2016 - 2023	Liczba wybudowanych obiektów dla turystów (zlokalizowanych w obrębie doliny nadnoteckiej)	szt.	1	Protokół odbioru robót przystani w Ludwikowie w UM Kcynia
3.3.2	Stworzenie warunków do organizacji imprez sportowych	2016 - 2023	Liczba przeprowadzonych imprez sportowych	szt.	16	Protokoły/Sprawozdania w UM Kcynia

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

3.3.3	Poprawa infrastruktury turystycznej (w tym baza noclegowa, gastronomiczna)	2016 - 2023	Liczba wybudowanych obiektów dla turystów	szt.	3	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni
3.4.1	Rozwijanie współpracy ze społecznościami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi	2016 - 2023	Ilość zorganizowanych konkursów	szt.	8	Protokoły z przeprowadzonych konkursów
3.4.2	Stworzenie warunków do przekazywania niektórych zadań miasta społecznościom lokalnym i organizacjom pozarządowym	2016 - 2023	Liczba odbytych konsultacji z sektorem NGO	szt.	4	Protokoły z konsultacji w UM w Kcyni

*Lp. odpowiada numerom poszczególnych działań.

Cel strategiczny 4**Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców****Cel operacyjny 4.1 Podniesienie poziomu i dostępności usług publicznych, w tym oświaty, kultury, rekreacji i sportu, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej**

Nieustanne podnoszenie poziomu usług publicznych jest konieczne z perspektywy rozwoju społeczności lokalnej. Składają się na to różne czynniki począwszy od rozwoju infrastrukturalnego po realizację zadań miękkich – prospołecznych – z myślą o określonych kategoriach odbiorców. W ramach priorytetu zaplanowano szereg działań z zakresu sportu, kultury, oświaty, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Będą to inwestycje niosące za sobą długofalowe skutki w postaci m.in. ułatwienia dostępu do wiedzy i podnoszenia jej poziomu, rozwoju sportu i aktywności fizycznej, propagowania zdrowego stylu życia i profilaktyki zdrowotnej oraz opieki nad najbardziej zagrożonymi patologiami grupami społecznymi.

4.1.1. Dostosowanie sieci szkół do aktualnych trendów demograficznych

Niezbędna jest restrukturyzacja systemu oświaty a w szczególności sieci szkół oraz zwiększenie liczebności oddziałów, z uwagi na obserwowany od kilku lat trend demograficzny, polegający na stałym spadku liczby urodzeń. Opracowanie najbardziej efektywnego i racjonalnego rozwiązania oparte zostanie na przeprowadzonym Audycie pt.: **Analiza wybranych elementów zarządzania i finansowania zadań oświatowych przez Gminę Kcynia w latach 2011-2014** oraz z uwzględnieniem propozycji i danych przygotowanych przez Referat Edukacji, Promocji, Sportu i Kultury.

Zapewnienie najmłodszym mieszkańcom gminy jak najlepszego poziomu nauczania, należy do bardzo ważnych zadań stojących przed samorządem.

Wyniki nauczania w gminie Kcynia nie odbiegają one znacząco od wyników szkół powiatu nakielskiego i województwa kujawsko-pomorskiego, które nie są dobre. Tam gdzie wymagała tego sytuacja wdrożono programy naprawcze (SP Rozstrzębowo - 2014, ZS Dziewierzewo - 2014, SP Laskownica 2013, SP Sipiory 2014). Należy dążyć do poprawy wyników i takie działania są podejmowane na bieżąco przez zespoły nauczycielskie i kierowników jednostek. W celu dostosowania jakości kształcenia do ogólnooświatowych trendów konieczne jest stałe unowocześnianie bazy edukacyjnej oraz modernizacja i rozbudowa placówek oświatowych. Szkoła powinna nie tylko przekazywać wiedzę i kompetencje, lecz także pełnić rolę kulturotwórczą i wychowawczą. Dlatego polityka władz miejskich będzie sprzyjała rozwojowi

współpracy szkoły z rodzicami. Rodzice będą mogli oceniać jakość pracy szkoły i uczestniczyć w tworzeniu wychowawczego programu. Samorząd będzie także podpieać rozwój organizacji młodzieżowych o profilu prospołecznym.

Niezbędnym warunkiem wysokiej jakości nauczania i pracy szkołach jest stworzenie spójnego systemu doradztwa i doskonalenia nauczycieli. Zorientowany on będzie zarówno na podnoszenie kultury pedagogicznej, jak i umiejętności warsztatowych nauczycieli.

4.1.2. Doposażenie oraz modernizacja szkół i placówek oświatowych (unowocześnienie bazy edukacyjnej, rozbudowa i modernizacja szkół, zajęcia pozalekcyjne)

Potrzeba podjęcia tego typu działań wynika ze stanu, w jakim znajdują się pomieszczenia niektórych szkół i przedszkola. Celem doposażenia będzie podniesienie jakości usług szkolnych i przedszkolnych. Modernizacja oraz doposażenie obiektów będzie wynikało również z restrukturyzacji bazy oświatowej. Wszystkie obiekty wymagają też termomodernizacji.

4.1.3. Rozwój i poprawa dostępności kultury

Za bardzo ważny czynnik kształtujący jakość życia mieszkańców uważać należy ofertę kulturalną. Dlatego też gmina będzie wspierać rozwój instytucji kultury. Podniesiony zostanie standard i wzbogacona oferta programowa GCKiB w Kcyni. Poszerzone zostaną również zbiory biblioteczne. Zintensyfikowane zostaną działania prowadzone w świetlicach wiejskich.

4.1.4. Budowa i modernizacja ogólnodostępnych obiektów sportowo – rekreacyjnych (m.in. place zabaw, boiska i hale sportowe, siłownie zewnętrzne, itp.)

Ważnym zadaniem samorządu jest popieranie sportu i promowanie go wśród dzieci i młodzieży, a także wśród osób starszych. Dobroczynnego wpływu jakie aktywność fizyczna wywiera na zdrowie nie sposób przecenić. Dlatego też wszelkie inwestycje zmierzające do popularyzacji aktywnych form spędzania wolnego czasu są oczywiste i nie wymagają specjalnego uzasadnienia.

Ważne jest aby problem potraktować kompleksowo i stworzyć warunki do uprawiania sportu ludziom w każdym wieku i z różnym przygotowaniem, wiedzą i formą fizyczną.

W związku z powyższym planuje się przeprowadzenie inwestycji w bardzo szerokim i zróżnicowanym zakresie. W szczególności realizowane będą działania polegające na budowie i doposażaniu placów zabaw oraz boisk i hal sportowych.

Szczególnie interesującym działaniem coraz bardziej popularnym na świecie, a dotychczas nie realizowanym na terenie gminy, jest budowa siłowni zewnętrznych. Siłownie na terenie miejskim mogą stanowić wspólne zadanie wykonane podczas rewitalizacji terenów zielonych – park przy ul. 22 Stycznia, a na terenach wiejskich mogą stanowić element rekreacyjny znajdujący się w otoczeniu świetlic wiejskich. Ćwiczenia fizyczne na świeżym powietrzu skutkują efektami prozdrowotnymi, podnosząc sprawność fizyczną mieszkańców, niezależnie od ich wieku.

Planuje się także remont i rozbudowę boiska sportowego w Kcyni przy ul. Poznańskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, parkingami oraz budynkiem stanowiącym zaplecze dla miejscowego klubu sportowego.

4.1.5. Poprawa opieki zdrowotnej (w tym: utworzenie całodobowego lądowiska dla Lotniczego Pogotowia Ratunkowego)

W roku 2006 utworzony został punkt ratownictwa medycznego w Kcyni, co wydatnie przyczyniło się do poprawy warunków zdrowotnych mieszkańców. Czas dojazdu karetki uległ znacznemu skróceniu, co zwiększyło szanse mieszkańców gminy na ratunek w sytuacjach zagrożenia życia. W następnej kolejności wskazane byłoby utworzenie całodobowego lądowiska dla Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, spełniającego standardy przewidziane przez prawo dla tego typu placówek. W dziedzinie ochrony zdrowia samorząd skupi się także działaniach profilaktycznych w zakresie diagnostyki chorób cywilizacyjnych, zwłaszcza nowotworów i chorób układu krążenia, poprzez oferowanie w miarę możliwości bezpłatnych badań dostępnych dla ogółu mieszkańców oraz organizację szczepień.

4.1.6. Rozwój szeroko rozumianego systemu pomocy społecznej

Równoległe z niniejszą strategią tworzona jest Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2023, nad którą prace koordynuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni. Jej celem głównym jest stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać same wykorzystując własne uprawnienia i możliwości.

Powyższa strategia zawiera diagnozę problemów społecznych w gminie oraz wskazuje cele projektowanych zmian i kierunki niezbędnych działań, które koncentrują się w szczególności w zakresie aktywizacji społecznej, profilaktyki uzależnień, wsparcia rodziny oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i przemocy w rodzinie.

4.1.7. Poprawa dostępu do usług terapeutycznych, opiekuńczych, aktywizujących i wspierających, w szczególności poprzez utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej, placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz domu dziennego pobytu dla osób starszych lub/i wymagających usług opiekuńczych..

Przeprowadzona analiza potrzeb regionu wskazuje, iż na terenie gminy Kcynia problemem jest brak instytucjonalnej oferty skierowanej dla osób niepełnosprawnych. Jednocześnie gmina Kcynia spośród podmiotów wchodzących w skład Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego (gminy: Mrocza, Kcynia, Sadki) ma najwięcej osób niepełnosprawnych pow. 16 roku życia, zaliczonych do niepełnosprawnych przez Powiat. Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (w 2013- 250, w 2014 – 233). W Kcyni zlokalizowany jest również Zespół Szkół Specjalnych, którego mury każdego roku szkolnego opuszcza 25 absolwentów. Przy założeniu, iż ok. 10% niepełnosprawnych ma w orzeczeniu o niepełnosprawności wskazane uczestnictwo w WTZ przyjąć można, iż grupę docelową – uczestników WTZ – stanowić będzie co najmniej 20 osób niepełnosprawnych – mieszkańców gminy Kcynia. Osoby te na co dzień pozbawione są terapii zajęciowej, a dostęp do usług świadczonych w tym obszarze jest utrudniony, gdyż sposób rozmieszczenia WTZ w najbliższej okolicy powoduje konieczność dojazdu uczestnika WTZ o co najmniej 17 km, co dla osób z niepełnosprawnościami jest dodatkowym utrudnieniem. Dlatego uzasadnione jest utworzenie WTZ w gminie Kcynia, które przede wszystkim poprawią dostęp do usług dla tej grupy społecznej, tworząc placówkę zlokalizowaną w bezpośredniej bliskości miejsca zamieszkania. WTZ stanowić mogą element szerszego programu rewitalizacji okolic dworca kolejowego, z których to, w związku z likwidacją połączeń kolejowych, życie społeczne przeniosło się w inne regiony miasta. Stanowiąc będzie kontynuację pomocy osobom niepełnosprawnym – m.in. absolwentom Zespołu Szkół Specjalnych. Przyczyni się do zmniejszenia alienacji osób niepełnosprawnych od społeczeństwa, sprzyjać będzie integracji społecznej i zawodowej. Ponadto w celu ograniczenia wykluczenia społecznego konieczny jest rozwój form wsparcia dla dzieci i młodzieży (tworzenie placówek wsparcia dziennego - świetlic środowiskowych), zwłaszcza ze środowisk patologicznych, wymagających zapewnienia opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego i rozwoju zainteresowań. Uwagi wymagają także osoby starsze, często niesamodzielne, potrzebujące pomocy drugiej osoby. Dom dziennego pobytu pozwoliłby zaspokoić nie tylko podstawowe potrzeby fizyczne, ale i pobudzić do aktywności psychicznej i społecznej.

4.1.8. Utworzenie i rozwój form opieki nad dzieckiem do lat 3 (np. żłobka, klubu dziecięcego, opiekuna dziennego)

Gmina Kcynia posiada dobrą bazę edukacyjną w zakresie szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i średniego. Natomiast zauważyć można braki w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3. Zgodnie z danymi uzyskanymi do opracowania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2014 dla gminy Kcynia, prognoza na lata 2015-2016 nie przewiduje utworzenia żłobków czy przedszkoli, jednakże w tak długofalowej perspektywie wskazane jest zaplanowanie tworzenia i rozwoju form opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3, szczególnie z wykorzystaniem form zewnętrznego finansowania, np. w ramach resortowego programu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pn. „Maluch”.

Z informacji pozyskanych z Przedszkola Miejskiego w Kcyni wynika, że rośnie zainteresowanie opieką żłobkową. W 2015 r. swoje zainteresowanie w/w formą wyraziło 3 rodziców dzieci 2-letnich, które wraz z sześciorgiem dzieci 2,5-letnich obecnie funkcjonujących w grupie 3-latków mogłyby podlegać opiece dziennego opiekuna lub żłobka. Ponadto w przeprowadzonych w ankietach pojawiały się opinie o braku i potrzebie utworzenia form wsparcia dla dzieci w wieku do lat 3.

4.1.9. Budowa, rozbudowa i doposażenie świetlic oraz biesiadników wiejskich

Większość z sołectw na terenie gminy Kcynia posiada świetlice wiejskie. Niektóre z nich wymagają jednak kapitalnych remontów, rozbudowy i doposażenia. Przyczyni się to znacząco do poprawy warunków życia mieszkańców sołectw oraz rozwoju pasji i zainteresowań wśród młodych ludzi.

W niektórych sołectwach zachodzi potrzeba pobudowania świetlic wiejskich „od podstaw”. Świetlice będą stanowiły miejsce spotkań, wypoczynku, przeprowadzania szkoleń oraz edukacji pozaszkolnej. Doskonałym uzupełnieniem oferty realizowanej przez świetlice wiejskie są powstające biesiadniki oraz wspomniane już wcześniej siłownie plenerowe i place zabaw. Szczególnie w ciepłych miesiącach wiosenno – jesiennych są one znakomitym miejscem do organizowania rozmaitych imprez integracyjnych.

4.1.10. Remont siedzib oraz doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych

Ochotnicze Straże Pożarne są nierozzerwalnie związane z wieloma aspektami życia lokalnych społeczności. Wokół OSP koncentruje się nie tylko działalność związana z jej podstawowym przeznaczeniem, tj. niesieniem pomocy mieszkańcom w sytuacjach kryzysowych, ale również działalność o charakterze społecznym, sportowym, a nawet kulturalnym (m.in. Orkiestra Dęta). Ważne jest, aby te lokalne centra aktywności miały stworzone właściwe warunki do prowadzenia swoich działań. Dlatego też jednym z priorytetów, które gmina konsekwentnie

realizuje i zamierza kontynuować w przyszłości, jest modernizacja, rozbudowa oraz doposażenie poszczególnych OSP.

Cel operacyjny 4.2. Zwiększenie bezpieczeństwa i porządku publicznego

Przestrzeń miejska powinna być kształtowana w sposób utrudniający działalność przestępczą i zwiększający bezpieczeństwo mieszkańców oraz porządek publiczny. Oznacza to przede wszystkim dążenie do współpracy wszystkich służb i jednostek organizacyjnych gminy oraz jej mieszkańców.

4.2.1. Zwiększenie bezpieczeństwa

Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańcom jest jednym z priorytetów działań władz. Powinno się ono odbywać poprzez szereg działań prewencyjnych takich jak np. szkolenia, spotkania informacyjne, wydawanie materiałów informacyjnych (ulotki, broszury), jak również być oparte na współpracy z mieszkańcami (zbieranie informacji od mieszkańców) i służbami bezpieczeństwa. Konieczne jest także zbudowanie wzajemnych relacji pomiędzy mieszkańcami, policją i władzami miasta, opartych na zaufaniu i rzetelnej informacji.

4.2.2. Zwiększenie porządku publicznego (system monitoringu)

W ramach priorytetu zaplanowano następujące działania:

- organizacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa pod nazwą „Przestępstwo – stop”,
- monitoring wizyjny wybranych rejonów miasta.

Pierwsze z nich będzie polegało na zwiększaniu udziału społeczności lokalnej w przeciwdziałaniu przestępczości poprzez organizację cyklicznych spotkań edukacyjnych funkcjonariuszy policji z mieszkańcami i intensyfikację współpracy z nimi w rejonach zamieszkania.

Drugi program wiąże się z konkretnymi inwestycjami i rozwinięciem systemu monitorowania wizyjnego miasta. Monitoring wizyjny sprzyja poczuciu bezpieczeństwa mieszkańców, jak również pomaga w utrzymaniu porządku publicznego i zmniejsza zagrożenie przestępczością. Kamery umieszczane będą w szczególności w szkołach, przy przejściach dla pieszych, oraz w tych punktach miasta, które z uwagi na położenie mogą stwarzać warunki dla rozwoju przestępczości i patologii, a tym samym stwarzać realne zagrożenie dla mieszkańców.

Działanie to obejmuje również ograniczenie miejsc niewidocznych lub przesłoniętych, a także zwiększanie pola widzenia przez umieszczanie w miejscach mało widocznych np. luster. Warunkiem zapewnienia bezpieczeństwa jest także właściwe oświetlenie przestrzeni

miejskiej. Miejsca newralgiczne np. położone w najbardziej oddalonych punktach miasta, powinny być oświetlone ze szczególną intensywnością.

Efektom wszystkich działań powinno być zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców na terenie gminy, jak również utrzymanie tendencji spadkowej przestępstw i wykroczeń przeciwko mieniu i ograniczenie liczby zdarzeń drogowych.

Cel operacyjny 4.3. Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz modernizacji istniejących budynków

Problem budownictwa mieszkaniowego należy do jednych z największych nie tylko w ujęciu lokalnym, ale także krajowym. Wobec powyższego podejmowanie wysiłku na tym polu jest w pełni uzasadnione. Każda gmina, która w sposób kompleksowy podchodzi do tematyki rozwoju musi zaangażować swe zasoby w celu poprawienia sytuacji na rynku mieszkań. Ma to swoje głębokie uzasadnienie w postaci zatrzymania odpływu młodych ludzi do większych miast, a także stwarza szanse na przyciągnięcie ludzi z „zewnątrz”.

4.3.1. Budowa i poprawa stanu mieszkań socjalnych i komunalnych

W poczuciu współodpowiedzialności za uboższych mieszkańców władze samorządowe będą w miarę możliwości sukcesywnie remontowały i rozbudowywały bazę lokalową będącą w zasobie gminy. Działania te zapewnią godne warunki do życia rodzinom pozbawionym dochodu, osobom samotnym, czy bezdomnym, które nie są w stanie opłacać czynszu na warunkach rynkowych.

4.3.2. Wyznaczanie i przygotowanie nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe

Przygotowanie formalności związanych z budową obiektów mieszkalnych stanowi dość dużą trudność dla przeciętnego obywatela. Jest to proces żmudny i przede wszystkim czasochłonny. Brak wiedzy w zakresie poszczególnych etapów pozyskiwania decyzji o pozwoleniu na budowę często rodzi ich frustrację i zniechęcenie. Samorząd gminny ma w tym zakresie ograniczone możliwości. Niemniej w jego kompetencji znajduje się m.in. uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w sposób wydatnie skracają i upraszczają wszystkie formalności.

W związku z powyższym zasadne jest realizowanie przez gminę działań zmierzających do uchwalenia kolejnych dokumentów planistycznych, które obejmą poszczególne obszary i określą ich przeznaczenie.

TABELA 79. WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 4 POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA I BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW

Lp.*	Działanie	Okres realizacji	Monitoring:			
			Wskaźnik realizacji celu	Jednostka miary	Ilość	Źródło danych
4.1.1	Dostosowanie sieci szkół do aktualnych trendów demograficznych	2016 - 2023	Liczba zrestrukturyzowanych placówek oświatowych	szt.	8	Uchwały Rady Miejskiej w Kcyni
4.1.2	Doposażenie oraz modernizacja szkół i placówek oświatowych (unowocześnienie bazy edukacyjnej, rozbudowa i modernizacja szkół, przedszkola miejskiego, zajęcia pozalekcyjne)	2016 - 2019	Liczba doposażonych i zmodernizowanych oddziałów oświatowych	szt.	7	Protokoły przekazania/Ewidencja środków trwałych
4.1.3	Rozwój i poprawa dostępności kultury	2016 - 2023	Liczba osób korzystających z oferty GCKiB	osoby	18.000	Sprawozdanie z działalności GCKiB
4.1.4	Budowa i modernizacja ogólnodostępnych obiektów sportowo – rekreacyjnych (m.in. place zabaw, boiska i hale sportowe, siłownie zewnętrzne, itp.)	2016 - 2023	Liczba wybudowanych obiektów o charakterze sportowym i rekreacyjnym	szt.	7	Ewidencja środków trwałych w UM w Kcyni
4.1.5	Poprawa opieki zdrowotnej (w tym: utworzenie całodobowego lądowiska dla Lotniczego Pogotowia Ratunkowego)	2016 - 2023	Lotnisko całodobowe dla LPR	szt.	1	Ewidencja środków trwałych w UM w Kcyni
4.1.6	Rozwój szeroko rozumianego systemu pomocy społecznej	2016 - 2023	Opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 - 2023	szt.	1	Uchwała Rady Miejskiej w Kcyni
4.1.7	Poprawa dostępu do usług terapeutycznych, opiekuńczych, aktywizujących i wspierających, w szczególności poprzez utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej, placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz domu dziennego	2016 - 2022	Liczba utworzonych placówek mających na celu poprawę dostępu do usług terapeutycznych, opiekuńczych, aktywizujących i wspierających	szt.	1	Pozwolenie na użytkowanie

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KCYNIA NA LATA 2016-2023

	pobytu dla osób starszych lub/i wymagających usług opiekuńczych.					
4.1.8	Utworzenie i rozwój form opieki nad dzieckiem do lat 3 (np. żłobka, klubu dziecięcego, opiekuna dziennego)	2016-2023	Liczba utworzonych form opieki	szt.	1	Pozwolenie na użytkowanie/zezwolenia wymagane odrębnymi przepisami
4.1.9	Budowa, rozbudowa i doposażenie świetlic oraz biesiadników wiejskich	2016 - 2023	Liczba wybudowanych lub przebudowanych świetlic oraz biesiadników wiejskich	szt.	3	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni
4.1.10	Remont siedzib oraz doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych	2016 - 2023	Liczba wyremontowanych siedzib oraz doposażenie OSP	szt.	2	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni
4.2.1	Zwiększenie bezpieczeństwa	2016 - 2023	Liczba przeprowadzonych akcji tematycznych	szt.	8	Protokoły/Sprawozdania
4.2.2	Zwiększenie porządku publicznego (system monitoringu)	2016 - 2023	Liczba zamontowanych, nowych kamer monitoringu miejskiego	szt.	8	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni
4.3.1	Budowa i poprawa stanu mieszkań socjalnych i komunalnych	2016 - 2023	Liczba wybudowanych lub wyremontowanych mieszkań socjalnych/komunalnych	szt.	8	Dokumenty odbiorowe w UM w Kcyni
4.3.2	Wyznaczanie i przygotowanie nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe	2016 - 2023	Powierzchnia terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe w nowo opracowanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	ha	0,5	Uchwała Rady Miejskiej w Kcyni

*Lp. odpowiada numerom poszczególnych działań.

Cel strategiczny 5**Urząd bliżej obywatela oraz wdrożenie działań na rzecz promocji gminy****Cel operacyjny 5.1. Urząd bliżej obywatela**

Gmina dostrzega konieczność stosowania zasad, które mają zapewnić pełną czytelność Rady, Burmistrza i Urzędu Miejskiego. Ma świadomość że jawność i przejrzystość działań samorządu dobrze służy interesom wspólnoty.

W ramach działania zrealizowany zostanie program informatyzacji gminy, który będzie miał do spełnienia szereg istotnych funkcji.

W swoich założeniach nie tylko ułatwi mieszkańcom sprawne załatwianie wielu spraw, czy też pobranie formularzy niezbędnych do złożenia wniosków, ale także zapewni odpowiedni przepływ informacji. Możliwość bezpośredniego kontaktu (drogą mailową), umożliwi kontakt z urzędem i Burmistrzem zawsze, a nie tylko w ściśle określonym czasie. Zagwarantuje to mieszkańcom właściwą obsługę a równocześnie zwiększyć zaufanie i wiarygodność władz samorządowych.

Każdy mieszkaniec będzie mógł zgłosić się do Burmistrza czy Przewodniczącego Rady ze swoimi problemami, spostrzeżeniami lub skargami. Każdy będzie mógł liczyć na podjęcie zgłoszonych przez niego interwencji i inicjatyw nawet na sesji Rady Miejskiej.

W ramach wprowadzania zasady „urząd bliżej obywatela”, gmina włączy się do szeregu programów dotyczących przejrzystości i etyki działania.

Jednym z realizowanych działań, będzie utrwalenie wysokich standardów działalności punktu informacyjnego dla petentów. Pracownik punktu udzielać będzie niezbędnych informacji o możliwościach rozwiązania spraw w urzędzie, udostępniać stosowane formularze i wnioski bez konieczności odwiedzania poszczególnych biur.

5.1.1. E - urząd

Dynamiczny rozwój nowoczesnych technologii stwarza dogodne warunki do wdrożenia rozwiązań, dzięki którym przejrzystość oraz sprawność działania urzędu osiągnie wyższy poziom. Przede wszystkim chodzi tu o rozwiązania z dziedziny informatyki i internetu, które właściwie zastosowane mogą dobrze służyć petentom.

W swoich założeniach tzw. „e-urząd” ma nie tylko ułatwić mieszkańcom sprawne załatwianie wielu spraw czy też pobranie formularzy niezbędnych do złożenia wniosków, ale także zapewnić odpowiedni przepływ informacji.

Stosowanie zasad, które mają zapewnić pełną jawność i czytelność działalności Rady, Burmistrza, Urzędu Miejskiego jest w pełni zgodne z nowoczesnymi standardami i oczekiwaniami samych obywateli.

Cel operacyjny 5.2. Promocja gminy

Podejmowanie działań na rzecz promocji gminy jest jednym z ustawowych zadań samorządu. Ma to swoje uzasadnienie w fakcie, iż nawet najsprawniej zarządzana i rozwijana wspólnota musi mieć możliwość przedstawienia swych walorów w szerszym, zewnętrznym środowisku. Często mylnie przyjmuje się, że polityka konkurencyjności nie dotyczy samorządów. Jednakże, aby przyciągnąć inwestorów, turystów, którzy wydatnie wpływają na poprawę sytuacji gospodarczej, konieczny jest aktywny marketing.

5.2.1 Stworzenie spójnej koncepcji promocji gminy

Podstawą stworzenia spójnej koncepcji promocji gminy powinno być zbadanie jej wizerunku w oczach samych mieszkańców. Na podstawie ich opinii wskazane byłoby wybranie najbardziej charakterystycznych cech wartych promowania. Mogą to być obiekty, imprezy na stałe wpisane w kalendarz wydarzeń gminnych. Nie można zapomnieć o promowaniu podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy.

Wspierająca promocję działalność wydawnicza też powinna być jednolita i zgodna z przyjętymi kierunkami. Ważne będzie również przygotowywanie opracowań popularnonaukowych i popularnych, promujących bogatą historię gminy oraz jej walory przyrodnicze i gospodarcze.

5.2.2. Organizacja rekonstrukcji historycznych (Powstanie Wielkopolskie, Potop Szwedzki)

Rekonstrukcje historyczne, dzięki atrakcyjnej formie oraz możliwości sprawozdań filmowych zamieszczanych w internecie, mają w chwili obecnej największy zasięg oddziaływania promocyjnego. Są także okazją do budzenia świadomości ciągłości historycznych dokonań wśród mieszkańców gminy i ich poczucia tożsamości.

5.2.3. Stworzenie kompleksowego systemu informacji turystycznej na temat historii miasta, zabytków i ważnych turystycznie obiektów usytuowanych na terenie miasta i gminy (tablice informacyjne, materiały elektroniczne do pobrania, mobilne przewodniki na telefon komórkowy i tablet).

Rozwój elektroniki i dostępność elektronicznych gadżetów doprowadził do zmiany w sposobie zwiedzania. Turyści, wyposażeni obecnie w telefony komórkowe i tablety, rzadko korzystają

z tradycyjnych form informacji turystycznej, wybierając te elektroniczne, interaktywne a co za tym idzie atrakcyjniejsze. Za pośrednictwem aplikacji mogą znaleźć znacznie więcej interaktywnych materiałów o zwiedzanych zabytkach, dodać różnorodne media (film, nagrany dźwięk, obraz). Planowane jest zamontowanie na najważniejszych obiektach miasta i gminy jednolitych stylistycznie tablic informacyjnych z umieszczonym na nich kodem QR dającym możliwość pobrania większej ilości materiałów na temat zwiedzanego obiektu. Do przestrzeni publicznej włączy się dzięki temu historię lokalną, dając mieszkańcom i turystom możliwość poznania jej w atrakcyjny sposób.

TABELA 80. WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 5 URZĄD BLIŻEJ OBYWATELA ORAZ WDROŻENIE DZIAŁAŃ NA RZECZ PROMOCJI GMINY

Lp.*	Działanie	Okres realizacji	Monitoring			
			Wskaźnik realizacji celu	Jednostka miary	Ilość	Źródło danych
5.1.1	E - urząd	2016 - 2023	Wdrożenie systemu	szt.	1	Dokumentacja w UM w Kcyni
5.2.1	Stworzenie spójnej koncepcji promocji gminy	2016 - 2023	Opracowana Koncepcja promocji gminy	szt.	1	Dokumentacja w UM w Kcyni
5.2.2	Organizacja rekonstrukcji historycznych (Powstanie Wielkopolskie, Potop Szwedzki)	2016 - 2023	Liczba zorganizowanych rekonstrukcji	szt.	3	Sprawozdanie z realizacji w UM w Kcyni
5.2.3	Stworzenie systemu informacji turystycznej o zabytkach i ważnych turystycznie obiektach usytuowanych na terenie miasta i gminy (tablice informacyjne, materiały elektroniczne do pobrania, mobilne przewodniki)	2016 - 2023	Opracowany System informacji turystycznej	szt.	1	Dokumentacja w UM w Kcyni

*Lp. odpowiada numerom poszczególnych działań.

V. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY KCYNIA ZE STRATEGIAMI NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM I KRAJOWYM

1. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016 - 2023 z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie” (KSRR) jest dokumentem, określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Celem strategicznym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

KSRR ustala trzy cele szczegółowe do 2020 roku:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Układ celów KSRR odzwierciedla podstawowe obszary oddziaływania KSRR do 2020 roku i tworzy triadę: konkurencyjność – spójność – sprawność, opierającą się na założeniach przekształcenia sposobu myślenia o roli polityki regionalnej i jej realizacji. Dzięki realizacji tak określonych celów następować będzie koncentracja na szansach (potencjałach), a nie na barierach rozwoju, przez wzmocnienie konkurencyjności regionów i odblokowanie ich procesów wzrostowych. Cele zmierzają do osiągnięcia nie tylko pozytywnych zmian, służących podniesieniu konkurencyjności regionów i całego kraju, ale także zmniejszeniu dysproporcji w możliwościach rozwojowych między- i wewnątrz- regionalnych.

Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Kcynia projekty są w pełni zgodne z działaniami i w konsekwencji celami strategicznymi przyjętymi w KSRR.

2. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023 ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020

Zgodnie z zasadami tworzenia dokumentów określających kierunki strategicznego rozwoju poszczególnych województw, powiatów i gmin, poniżej uwzględniono i wskazano w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Kcynia projekty zbieżne ze strategicznymi planami rozwoju województwa.

Zbieżność Strategii Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023 z wojewódzkimi programami zawartymi w dokumencie „Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020” przedstawiono poniżej.

W ramach dokumentu Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego, samorząd województwa za cel nadrzędny postawił sobie:

Poprawę konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Szeroka analiza uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, przyrodniczych, potrzeb społecznych oraz wytyczona misja województwa pozwoliła na wyznaczenie następujących priorytetowych obszarów działań strategicznych oraz działań strategicznych:

Priorytetowy obszar działań 1. Rozwój nowoczesnej gospodarki

Działanie 1.1. Kreowanie warunków przedsiębiorczości i upowszechniania innowacji

Działanie 1.2. Wzmacnianie konkurencyjności regionalnej gospodarki rolnej

Działanie 1.3. Promocja rozwoju turystyki

Priorytetowy obszar działań 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalnoprzestrzennej regionu

Działanie 2.1. Wspieranie rozwoju sieci osadniczej

Działanie 2.2. Rozwój infrastruktury technicznej

Działanie 2.3. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego

Działanie 2.4. Rozwój infrastruktury społecznej

Działanie 2.5. Promocja dziedzictwa kulturowego

Działanie 2.6. Zachowanie i wzbogacanie zasobów środowiska przyrodniczego

Priorytetowy obszar działań 3. Rozwój zasobów ludzkich

Działanie 3.1. Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy

Działanie 3.2. Budowa kapitału społecznego

Działanie 3.3. Promocja zatrudnienia osób pozostających bez pracy lub zagrożonych jej utratą

Działanie 3.4. Promocja i profilaktyka zdrowia

Działanie 3.5. Integracja społeczno-zawodowa i bezpieczeństwo ludności

Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Kcynia projekty są w pełni zgodne z działaniami i w konsekwencji z priorytetowymi obszarami działań, przyjętymi w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Dokładne przyporządkowanie przedstawia poniższa tabela.

TABELA 81. ZGODNOŚĆ PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH GMINY KCYNIA Z CELAMI STRATEGICZNYMI WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Priorytetowy obszar działań strategicznych	Działanie strategiczne	Zgodność projektu strategicznego Gminy
1. Rozwój nowoczesnej gospodarki	1.1. Kreowanie warunków przedsiębiorczości i upowszechniania innowacji 1.2. Wzmacnianie konkurencyjności regionalnej gospodarki rolnej 1.3. Promocja rozwoju turystyki	2.1.1, 2.1.3, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 3.2.2, 3.3.1, 3.3.3,
2. Unowocześnienie struktury funkcjonalnoprzestrzennej regionu	2.1. Wspieranie rozwoju sieci osadniczej 2.2. Rozwój infrastruktury technicznej 2.3. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego 2.4. Rozwój infrastruktury społecznej 2.5. Promocja dziedzictwa kulturowego 2.6. Zachowanie i wzbogacanie zasobów środowiska przyrodniczego	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4, 1.2.5, 1.2.6, 1.2.7, 1.2.8, 1.2.9, 1.2.10, 1.2.11, 2.1.2, 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4, 3.2.1, 3.3.2, 4.1.3, 4.1.4, 4.1.9, 4.1.10, 4.3.1, 4.3.2,

3. Rozwój zasobów ludzkich	3.1. Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy 3.2. Budowa kapitału społecznego 3.3. Promocja zatrudnienia osób pozostających bez pracy lub zagrożonych jej utratą 3.4. Promocja i profilaktyka zdrowia 3.5. Integracja społeczno-zawodowa i bezpieczeństwo ludności	3.4.1, 3.4.2, 4.1.1, 4.1.2, 4.1.5, 4.1.6, 4.1.7, 4.1.8, 4.2.1, 4.2.2, 5.1.1, 5.2.1, 5.2.2.
-----------------------------------	--	---

VI. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY

Opracowanie, a następnie zatwierdzenie przez Radę Miejską w Kcyni dokumentu strategii, to dopiero pierwszy etap cyklu zarządzania strategicznego gminą. Kolejne jego elementy to:

- wdrażanie zapisów strategii
- monitorowanie wdrażania strategii
- ewaluacja (ocena) skutków realizacji działań
- ewentualne korekty planu i jego aktualizacja.

1. Skutki finansowe strategii

Realizacja zadań wynikających z przedstawionych w niniejszej Strategii celach będzie uzależniona od możliwości zabezpieczenia przez gminę środków własnych i możliwości pozyskania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych. Aktualnie dla większości zaproponowanych do realizacji zadań nie zostały opracowane dokumentacje i kosztorysy ze względu na konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów. Priorytetowe zadania do realizacji zostały wstępnie oszacowane i są wskazane w *STRATEGII OBSZARU ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU NAKIELSKIEGO*.

2. Wdrażanie zapisów strategii

Strategia powinna być podstawowym planem działania, wyznaczającym kluczowe kierunki przedsięwzięć samorządu lokalnego i wskazującym sposoby ich osiągania. Właśnie po to w pracach nad opracowywaniem strategii wiele czasu poświęcono na szczegółową diagnozę stanu gminy i rozpisanie każdego projektu strategicznego na zadania, terminy realizacji oraz wskaźniki monitorujące.

Aby zaakceptowane przez Radę Miejską zapisy strategii były realizowane, potrzebny jest organ, który będzie odpowiedzialny za rozdzielanie zadań, śledzenie postępów w ich wdrażaniu, okresową ocenę, nanoszenie korekt i uzupełnień oraz wprowadzanie do dokumentu nowych propozycji. W przypadku gminy Kcynia organem tym będzie Burmistrz Kcyni, który będzie przygotowywał coroczne sprawozdanie z realizacji strategii w poprzednim roku, zawierające informacje o zadaniach ukończonych, zadaniach będących w trakcie wykonywania oraz zadaniach nie rozpoczętych wraz z uzasadnieniem. Konsekwencją wniosków, zawartych w sprawozdaniu może być propozycja nanoszenia zmian w dokumencie, polegających na przykład na zmianach terminów, usuwaniu, czy też dodawaniu określonych zapisów.

W następnej kolejności sprawozdanie wraz z wnioskami będzie prezentowane przez Burmistrza na posiedzeniu Rady Miejskiej.

3. Monitoring realizacji strategii

Monitoring to proces regularnego zbierania i analizowania informacji, dotyczących wdrażania strategii, prowadzony w trakcie realizacji strategii. Ma on odpowiedzieć na pytanie, czy coś, co zostało zaplanowane, faktycznie zostało wykonane. Monitoring jest rodzajem alarmu, który informuje, gdy wdrażanie przebiega niezgodnie z planem. Dzięki niemu można:

- podjąć działania zaradcze
- skorygować plany
- zminimalizować skutki nieprzewidzianych zdarzeń.

Proces monitorowania powinien objąć następujące etapy:

- zdobycie wiedzy na temat tego, co w danym momencie powinno zostać już osiągnięte
- sprawdzenie, co faktycznie już zrealizowano
- porównanie obydwu informacji i przygotowanie wniosków, czy możliwa jest terminowa realizacja planów
- w zależności od osiągniętych wyników – przygotowanie propozycji korekt

- dokonanie zmian w planach.

Planując system monitoringu należy pamiętać, że plany to tylko prognozy i nie gwarantują one pełnego wykonania. Trzeba zdawać sobie sprawę, że mogą się zdarzyć odchylenia i należy wówczas określić, jaka skala tych odchyleń będzie dla nas akceptowalna.

Monitoringiem w przypadku gminy Kcynia zajmować się będzie Komitet Monitorujący, w skład którego wejdzie Burmistrz, Skarbnik, Koordynator Zespołu Monitorującego, kierownicy referatów i jednostek organizacyjnych gminy, przedstawiciel Rady Miejskiej oraz po jednym przedstawicielu przedsiębiorców, rolników i NGO. Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą nie rzadziej niż raz w roku. Koordynator Zespołu będzie zgłaszał ten fakt Burmistrzowi w celu omówienia zaistniałej sytuacji i podjęcia środków zaradczych np. w sytuacji identyfikacji poważnych problemów w realizacji któregoś z projektów (mogących skutkować całkowitym brakiem, niepełną realizacją, opóźnieniem, bądź wyższymi kosztami).

Po to, aby dokument strategii pełnił faktyczną rolę podstawowego narzędzia zarządzania gminą, powinien on być zaopatrzony w mierniki, za pomocą których będzie można śledzić, czy realizowane zadania faktycznie przyczyniają się do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju, zapisanego w wizji gminy. Mierniki – wskaźniki monitoringu, zostały przedstawione w tabelach w Rozdziale III. Odnoszą się one do każdego z zaproponowanych działań i to na ich podstawie należy określać stopień realizacji założeń niniejszej Strategii.

4. Ocena skutków realizacji strategii (ewaluacja)

Ocena (ewaluacja) to spojrzenie na realizację strategii z punktu widzenia osiągnięcia rezultatów, wpływów i potrzeb, które miały być osiągnięte. **Ma ona odpowiedzieć na pytanie, czy coś zostało zrobione dobrze.**

Ocena powinna być prowadzona przez cały okres wdrażania strategii. Konsekwencjami negatywnej oceny w trakcie realizacji strategii może być:

- zakończenie danego zadania wcześniej
- zmiana celów
- zmiana sposobów realizacji.

Z kolei ocena końcowa nie wpływa na strategię w trakcie jej realizacji, ale może skutkować nowymi projektami w nowej strategii. Służy ona zbieraniu doświadczeń i wyciąganiu wniosków na przyszłość.

W trakcie dokonywania oceny należy odpowiedzieć na poniższe pytania:

1. Czy poszczególne zadania zostały wdrożone na czas, w ramach założonego budżetu i czy zostały osiągnięte zaplanowane efekty? Jeżeli nie, to:

- Dlaczego tak się stało?
- Co należy zrobić w przyszłości, aby uniknąć błędów?

2. Czy osiągnęliśmy zaplanowane rezultaty (efekty)? Czy beneficjenci są zadowoleni? Jeżeli nie, to:

- Dlaczego tak się stało?
- Co należy zrobić, aby zapewnić lepszą realizację w przyszłości?
- Co należy zrobić, aby zwiększyć skuteczność naszych działań?

Jeżeli tak, to czy mogliśmy to zrobić bardziej efektywnie (niższy koszt przy takim samym efekcie)?

3. Czy realizacja strategii przyczyniła się do osiągnięcia celów strategicznych? Czy osiągnięte rezultaty i ich wpływ na cele strategiczne mają długoterminowy charakter? Jeżeli nie, to:

- Dlaczego tak się stało?
- Co należy zrobić, aby osiągnąć bardziej długoterminowy charakter wyników i lepszą ocenę ich wpływu?
- Co należy zrobić, aby zwiększyć długoterminowy charakter osiągniętych rezultatów?

Za ewaluację skutków wdrażania strategii gminy Kcynia będzie odpowiadać Zespół Monitorujący, przekazując raport do Burmistrza Kcyni.

5. Ewentualne korekty planu i jego aktualizacja

Zapisane w strategii zadania powinny być one przeglądane i ewentualnie korygowane bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do dokumentu strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych potrzeb.

Przesłankami aktualizacji dokumentu strategii mogą być w szczególności:

1. Czas – obowiązująca strategia została opracowana co najmniej kilka lat temu i od tej pory nie była aktualizowana.

2. Nastąpiły istotne zmiany wewnątrz gminy, a szczególnie w jej otoczeniu, które należy uwzględnić w dokumencie strategii, np. nowa perspektywa budżetu unijnego, kryzys gospodarczy.

Niniejszy dokument planistyczny powinien mieć charakter kroczący. Najbardziej na początku każdej kolejnej kadencji Rady Miejskiej powinien być dokonany jego gruntowny przegląd i aktualizacja wraz z przesunięciem okresu programowania. Ewentualne korekty bądź uzupełnienia powinny być dokonywane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

Rolę koordynatora procesu aktualizacji strategii gminy Kcynia będzie pełnić Koordynator Zespołu Monitorującego. Będzie on zbierał propozycje zmian od kierowników poszczególnych Referatów UM w Kcyni, przewodniczących komisji Rady Miejskiej oraz szefów jednostek gminnych, a następnie przedstawiać je Burmistrzowi Kcyni.

6. Informowanie społeczeństwa

Głównym celem przygotowania, a następnie wdrażania strategii jest, zapisane w wizji i misji, zapewnienie mieszkańcom gminy Kcynia jak najbardziej dogodnych warunków do życia, pracy i wypoczynku. Realizacja strategii ma służyć lokalnej społeczności i wobec tego powinna ona szeroko rozpowszechniona, ponieważ uchwalony przez Radę Miejską dokument jest nie tylko „przewodnikiem” dla działań samorządu, ale pełni również funkcję informacyjną dla mieszkańców – powinni oni dowiedzieć się z niego, jakie działania będą w perspektywie kolejnych kilku lat podejmowane przez Urząd Miejski i podległe jednostki.

Oprócz publikacji pełnej wersji strategii w Biuletynie Informacji Publicznej, najważniejsze tezy strategii zostaną zaprezentowane poprzez stronę internetową gminy i media lokalne.

Ważne jest także cykliczne informowanie lokalnej społeczności o postępach we wdrażaniu strategii, przede wszystkim poprzez publikację corocznych, syntetycznych sprawozdań.

SPIS TABEL

TABELA 1. JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH – SIEĆ KRAJOWA	32
TABELA 2. KLASYFIKACJA GLEB NA TERENIE GMINY KCYNIA.....	33
TABELA 3. ZUŻYCIE NAWOZÓW W GOSPODARSTWACH NA TERENIE GMINY KCYNIA	36
TABELA 4. OPADY ŚREDNIOROCZNE	37
TABELA 5. LESISTOŚĆ ORAZ STRUKTURA GRUNTÓW LEŚNYCH – STAN NA 31.12.2011 r.	38
TABELA 6. ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA W POWIECIE NAKIELSKIM	39
TABELA 7. STĘŻENIA ZANIECZYSZCZEŃ W PYLE ZAWIESZONYM PM 10 W POWIECIE NAKIELSKIM	40
TABELA 8. STĘŻENIA ZANIECZYSZCZEŃ W STREFIE KUJAWSKO-POMORSKIEJ	40
TABELA 9. POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE GMINY KCYNIA	43
TABELA 10. LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE KCYNIA NA TLE POZOSTAŁYCH GMIN POWIATU NAKIELSKIEGO	52
TABELA 11. LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE KCYNIA W LATACH 2004-2014.....	53
TABELA 12. LICZBA LUDNOŚCI GMINY KCYNIA (TERENY WIEJSKIE, STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2014 ROKU)	54
TABELA 13. LICZBA LUDNOŚCI MIASTA KCYNIA (STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2014 R.)	56
TABELA 14. LICZBA ZGONÓW I URODZEŃ.....	58
TABELA 15. POPULACJA W ROZBICIU NA GRUPY WIEKOWE.....	59
TABELA 16. LICZBA SENIORÓW (KOBIETY POW. 60 RŻ., MĘŻCZYŹNI POW. 65 RŻ.)	60
TABELA 17. WYKSZTAŁCENIE BEZROBOTNYCH	63
TABELA 18. WIEK OSÓB BEZROBOTNYCH	63
TABELA 19. CZAS POZOSTAWANIA BEZ PRACY	64
TABELA 20. ZMIANY DEMOGRAFICZNE W SZKOŁACH W LATACH 2004/2005 – 2011/2012	67
TABELA 21. PORÓWNANIE LICZBY UCZNIÓW I ODDZIAŁÓW - ROK SZKOLNY 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15.....	68
TABELA 22. PORÓWNANIE LICZBY UCZNIÓW I ODDZIAŁÓW - ROK SZKOLNY 2013/14, 2014/15	68
TABELA 23. LICZBA URODZEŃ W GMINIE KCYNIA W LATACH 2004-2014	69
TABELA 24. LICZBA WNIOSKÓW O PRZYJĘCIE DO PRZEDSZKOLA MIEJSKIEGO W KCYNII.....	69
TABELA 25. WYDANE ORZECZENIA POD WZGLĘDEM PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – OKRES OD STYCZNIA 2014 DO KWIETNIA 2014.....	71
TABELA 26. STAN KSIĘGOZBIORU I WYPOŻYCZENIA W ROKU 2011.....	80
TABELA 27. STAN KSIĘGOZBIORU I WYPOŻYCZENIA W ROKU 2012.....	81
TABELA 28. STAN KSIĘGOZBIORU I WYPOŻYCZENIA W ROKU 2013.....	81
TABELA 29. STAN KSIĘGOZBIORU I WYPOŻYCZENIA W ROKU 2014.....	81
TABELA 30. PARKI ZABYTKOWE W GMINIE KCYNIA	83
TABELA 31. KOSZTY UTRZYMANIA W DPS PONOSZONE PRZEZ GMINĘ	89
TABELA 32. USŁUGI OPIEKUŃCZE	89

TABELA 33. POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA	89
TABELA 34. POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW.....	90
TABELA 35. PRACE ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO	91
TABELA 36. RODZINY Z PROBLEMAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI OBJĘTE.....	91
TABELA 37. PIECZA ZASTĘPCZA	91
TABELA 38. ŚWIADCZENIA RODZINNE.....	92
TABELA 39. WYJAZDY LOKALNYCH JEDNOSTEK OSP DO AKCJI.....	93
TABELA 40. LICZBA PRZEPROWADZONYCH INTERWENCJI PRZEZ FUNKCJONARIUSZY KOMENDY POWIATOWEJ POLICJI W NAKLE NAD NOTECIĄ 2014 ROKU	96
TABELA 41. LICZBA PRZESTĘPSTW POPEŁNIONYCH PRZEZ OSOBY NIELETNIE.....	96
TABELA 42. PRZESTĘPSTWA W POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTKACH POLICJI	98
TABELA 43. ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY W LATACH 2007-2014	107
TABELA 44. MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE	108
TABELA 45. LICZBA I KWOTY WYPŁACONYCH DODATKÓW MIESZKANIOWYCH W LATACH 2007 – 2013.....	110
TABELA 46. POMIARY RUCHU NA DROGACH WOJEWÓDZKICH W ROKU 2005 ORAZ 2010 – ŚREDNI DOBOWY RUCH W PUNKTACH POMIAROWYCH NA TERENIE GMINY KCYNIA	113
TABELA 47. DROGI POWIATOWE	113
TABELA 48. DROGI GMINNE GMINA KCYNIA, stan na rok 2015 (od 1 stycznia 2016r. nastąpi zmiana).....	114
TABELA 49. DROGI GMINNE WYMAGAJĄCE REMONTU	115
TABELA 50. ULICE W MIEŚCIE KCYNIA PRZEZNACZONE DO REMONTU.	116
TABELA 51. LICZBA OSÓB Z TERENU GMIN KCYNIA, ZATRUDNIONYCH W POWIECIE WĄGROWIECKIM, POZNAŃSKIM ORAZ W MIEŚCIE POZNAŃ	118
TABELA 52. LICZBA OSÓB Z TERENU GMINY KCYNIA ZATRUDNIONYCH W POWIECIE BYDGOSKIM, MIEŚCIE BYDGOSZCZ ORAZ GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ	118
TABELA 53. PRODUKCJA WODY W METRACH SZEŚCIENNYCH W LATACH 2010 – 2014.....	122
TABELA 54. DANE DOTYCZĄCE SIECI WODOCIĄGOWEJ W GMINIE KCYNIA	122
TABELA 55. DANE DOTYCZĄCE SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W LATACH 2007-2014	125
TABELA 56. RODZAJE I LIMITY ODPADÓW KOMUNALNYCH ODBIERANYCH	129
TABELA 57. OSIĄGNIĘTY POZIOM OGRANICZENIA MASY ODPADÓW KOMUNALNYCH	131
TABELA 58. OSIĄGNIĘTY POZIOM RECYKLINGU, PRZYGOTOWANIA DO PONOWNEGO	131
TABELA 59. OSIĄGNIĘTY POZIOM RECYKLINGU, PRZYGOTOWANIA DO PONOWNEGO UŻYCIA I ODZYSKU INNYMI METODAMI INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE ODPADÓW BUDOWLANYCH I ROZBIÓRKOWYCH	131
TABELA 60. ILOŚĆ ODPADÓW KOMUNALNYCH ZEBRANYCH NA TERENIE GMINY KCYNIA (MG)	131
TABELA 61. SIEĆ GAZOWA I ELEKTRYCZNA W GM. KCYNIA W ROKU 2013	132
TABELA 62. POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH W GMINIE KCYNIA	133
TABELA 63. GRUNTY ORNE W GMINIE KCYNIA	133

TABELA 64. SADY W GMINIE KCYNIA	134
TABELA 65. ŁĄKI W GMINIE KCYNIA	134
TABELA 66. PASTWISKA W GMINIE KCYNIA	134
TABELA 67. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW.....	135
TABELA 68. PODMIOTY GOSPODARCZE ZAREJESTROWANE W GMINIE KCYNIA.....	136
TABELA 69. OBOWIĄZUJĄCE PLANY MIEJSCOWE	140
TABELA 70. WARUNKI ŻYCIA W GMINIE KCYNIA	145
TABELA 71. POZYTYWNE ELEMENTY ŻYCIA W GMINIE KCYNIA	147
TABELA 72. NEGATYWNE ASPEKTY ŻYCIA W GMINIE	148
TABELA 73. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA INWESTYCYJNE W GMINIE KCYNIA	148
TABELA 74. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA NIEINWESTYCYJNE W GMINIE KCYNIA	149
TABELA 75. NAJWAŻNIEJSZE DO ZAŁATWIENIA SPRAWY NA TERENIE MIEJSCOWOŚCI.....	149
TABELA 76.WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 1 TWORZENIE I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY	177
TABELA 77.WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 2 ROZWÓJ I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ TWORZENIE KORZYSTNYCH WARUNKÓW DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.....	184
TABELA 78.WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 3 WZMOCNIENIE POCZUCIA TOŻSAMOŚCI MIESZKAŃCÓW POPRZECZ PIELĘGNOWANIE TRADYCJI, ROZWÓJ KULTURY I POBUDZANIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ	192
TABELA 79.WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 4 POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA I BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW	202
TABELA 80.WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 5 URZĄD BLIŻEJ OBYWATELA ORAZ WDROŻENIE DZIAŁAŃ NA RZECZ PROMOCJI GMINY	207
TABELA 81. ZGODNOŚĆ PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH GMINY KCYNIA Z CELAMI STRATEGICZNYMI WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO	210

Województwo kujawsko-pomorskie
Urząd Marszałkowski
Kujawsko-Pomorskie

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI GMINY W LATACH 2004-2014	54
WYKRES 2. LICZBA ZGONÓW I URODZEŃ W LATACH 2004-2014	59
WYKRES 3. STOPA BEZROBOCIA	61
WYKRES 4. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI Z TERENU GMINY KCYNIA	62
WYKRES 5. ZMIANA LICZBY BEZROBOTNYCH	62
WYKRES 6. LICZBA RODZIN I OSÓB W RODZINACH, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE Z POMOCY SPOŁECZNEJ	87
WYKRES 7. WYDATKI NA POMOC PIENIĘŻNĄ Z TYTUŁU ZASIŁKÓW OKRESOWYCH,	88
WYKRES 8. PROCEDURA NIEBIESKICH KART	90
WYKRES 9. KATEGORIE INTERWENCJI	98
WYKRES 10. WYKRYWALNOŚĆ PRZESTĘPSTW	99
WYKRES 11. ZESTAWIENIE IŁOŚCI ZDARZEŃ DROGOWYCH ZAISTNIAŁYCH NA TERENIE POWIATU NAKIELSKIEGO Z UWZGLĘDNIENIEM LICZBY OSÓB RANNYCH I ZABITYCH W WYPADKACH DROGOWYCH	101
WYKRES 12. ZDARZENIA DROGOWE W LATACH 2013 - 2014	101
WYKRES 13. ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY W LATACH 2007-2014	108
WYKRES 14. WODOCIĄG, ŁAZIENKA I CENTRALNE OGRZEWANIE W MIESZKANIACH W GMINIE KCYNIA W LATACH 2007-2013	109
WYKRES 15. LICZBA I KWOTY WYPŁACONYCH DODATKÓW MIESZKANIOWYCH W LATACH 2007 – 2013	111
WYKRES 16. WYBRANE DANE DOTYCZĄCE SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W LATACH 2007- 2014	126
WYKRES 17. CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ	143
WYKRES 18. CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW ZE WZGLĘDU NA WIEK	144
WYKRES 19. CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW ZE WZGLĘDU NA WYKSZTAŁCENIE... ..	144
WYKRES 20. - CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW ZE WZGLĘDU NA GRUPY ZAWODOWE.	145

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Kcyni
Zbigniew Wólczyński